

Baptiste Mantuani Bucolica seu adolescentia; in decem æglogas diuisa. Ab Iodoco Badio Ascensio familiariter exposita; cum indice dictionum.

colica seu adolescentia; in decem æglogas diuisa. Ab Iodoco Badio Ascensio familiariter exposita; cum indice dictionum.

Carmen eiusdē de sancto Ioanne Baptista.
Dialogus eiusdem de uita beata.
Hermannii Buschij oda de contēnendo mūdo & amanda sola uirtute & scientia.

IN ÆGLOGAS MANTVANI DECATO
stichon oīm earum argumenta complectens
Gallinarij Budorini

Perlege Mantoi ruralia carmina uatis
Perlege bucolicos lector amice iocos
Non hic lascium Corydonis laudat Alexim
Pagina nocturnos nec docet ista dolos
Fœmineas artes, fastus, conuitia, fraudes
Exprobrat, & Paphiæ furta facelq; deæ
Q. tenuis sanctæ sit honos & cura poelis
Et scurras gratos regibus esse dolet
Increpat urbanos uario discrimine mores
Cætera de sacra religione canunt.

DICTIONVM

Inuentarium operis præ sentis.

¶ A

Abdua	69	Angina	60
Abies	59	Annosus	64
Acer	11	Anser	57
Acta	39	Ante	17
Actæon	11	Antemna	55
Aditus	35	Antiquus	1
Adorare	41	Anthon	30
Adulor	36	Aones	35
Adria	70	Appella	15
Aegeriæ	47	Apollo	73
Aenobarbus	35	Appendix	9
Aeolus	58	Araris	23
Aefopus	37	Argus	71
Aestimo	16	Arma	27
Aheno	12	Arnicolæ	63
Allaudo	49	Artocopi	45
Alea facta	52	Artocreas	55
Alga	7	Artos	55
Alas	37	Arx	19
Alius	29	Asphaltus	37
Alkimia	44	Astrea	61
Alcides	28	Astronomi	46
Alma	9	Astus	27
Alter	29	Astus	44
Alueus	77	Athesis	69
Ambages	3	Athos	57
Amens	6	Atrides	28
Amita	76	Attica lingua	25
Amyntas	6	Auarus	45
Amicus	21	Aucupium	56
Amor	1	Auerto Auertor	19
Amphrisius	52	Auerfor	ibidē
Ab amaro quæ	4	Auis Iunonis	33
Anas	57	Augustus	57

¶ B

Baccatus	65
Bacchus	64
Bacchi nomina	8
Bacillus	35
Balare	68
Baldus	14
Baleares	47
Ballo	ibidem
Baratrum	53
Bardocucullus	48
Bardus	ibidem
Batrachos	17
Belides	27
Benacus	10
Biblis	27
Bifida	31
Bilis	76. 50
Bimestris	24
Boare	68
Bombyces	35
Bombycina	ibidē
Boreas	4 72
Buso	77
Bustum	19
Buxus	11
Briseis	28
Brucus	60
Bruma	cadem

¶ C

Cacabus	68
Cadus	60
Caduceus	65
Calces	1
Calypso	21
Campe	60
Campus elysius	16
Candidus	78

Cantharus
 Capella
 Capreolus
 Carbo
 Carex
 Cardiacus
 Casa
 Cassiope
 Cassis
 Castor
 Carones
 Carus
 Caulas
 Causare
 Cecias
 Cœnaculi
 Centauri
 Cercopit
 Ceres
 Cerauni
 Cicendu
 Cicone
 Cicuta
 Cier
 Cymbia
 Cymex
 Circus
 Cithara
 Codrus
 Cogo
 Compile
 Compita
 Concio
 Concini
 Condo
 Congell
 Cordun
 Corylus
 Colmas

INDEX

Cantharus	54	Cosmos	65	Equinoctium autumn	
Capella	59	Cosmeo	eadem	nale	62
Capreolus	65	Cucullus	5	Erarium	35
Carbo	17	Cupido	22	Erebus	55
Carex	64	Cura	2.	Eremus	78
Cardiacus dolor	64	Carybdis	19	Eridanus	8. 25
Casa	15	Chlamis tyria	37	Erynnis	21
Cassiopea	58	Clitumnus	75	Eriphile	29
Cassis	25	Cloacæ	66	Es	36
Castor	30	Cryseis	28	Euentus	17
Catonnes duo	13	Crocodilus	29	Euridice	28
Catus	4	Crumena	35	Eurotas	70
Caulas	11. 23			Examen	20
Causare	7			Excubiæ	19
Cecias	30	¶ D		Exossare	2
Cœnaculum	31	Deducere	55	Extare	74
Centauri	62	Deglabrat	32	Extemplo	54
Cercopithecus	44	Deianira	28	Extimo	15
Ceres	58	Demens quis	41		
Ceraunia	25	Dentale	7		
Cicendula	7	Depromere	22	¶ F	
Cicones	27	Deucalion	46	Facio	50
Cicuta	35	Dianæ nomina	4	Facula	47
Ciet	23	Dibapha	35	Facul	26
Cymbia	32. 68	Dissimulare	24	Farrago	55
Cymex	65	Discrimen	15	Fartores	43
Circus	36	Domitius	37	Fasces	42
Cythara	34	Dies genialis	7	Fascinat	4
Codrus	36	Dorcas	76	Fastus	69
Cogo	25	Drias	58	Fulmina	28
Compilo	47	Dryades	28	Fastidia	30
Compita	8			Fatum	11
Concio	4	¶ E		Faufus	3
Concinnius	32	Ebosus	47	Faxo	34
Condo	33	Aedibus	6	Fera	24
Congessit	23	Elysius campus	18	Feralis	ibidem
Cordum	41	Epicedion	21	Fere	5
Corylus	60	Epicuri	16	Fides	39
Cosmas medicus	16	Epithalamium	3	Fidito	20
		Epitaphium	21	Fiscelia	2

Baptistæ Mantuani

Fistulicen	48	solitudine	54	Inuidia	54
Fines	46	Hernica	26	Infita	20
Fœniseca	43	Hiacho	7	Iordanis	73
Fœtus	60	Hic	54	Ira	ibidem
Formica	33. 76	Hyena	29	Irretire	44
Fortuna	40	Hyems	40	Iste	3
Fortinnatus	1	Hydra	19	Iudæus	16
Fucus	60	Hilaro	9	Iudex	73
Fuscus	77	Hymen	3	Iurgia	16
Fulica	29.	57 Hymenæus	3		
Frons	6	Hymnus	codē	¶ L	
		Hinc	6	Laureta	57
	¶ G	Hyppolitus	29	Lamia	60
Galathæa	24	Hyppodame	codē	Lampyrides	7
Galbula	58	Hyppodamia	28	Lanij	43
Galerus	67	Hyppos	ibidem	Lappa	60
Galla	3	Hispidus	56	Latus clauus	5
Ganea	26. 38	Humidus	75	Lauerna	57
Garganus	57			Lauinia	28
Gemini duo	29	¶ I		Læna	26
Gener	7	Iampridem	37	Leo cœlestis	62
Genethliacus	53	Iberus	34	Leuitas	42
Genius	45	Ibs	59	Lepus	ibidem
Gesta	39	Ida	50	Liber	53
Gynecæum	62	Ignis	2	Libetrides	58
Gurges	77	Illerabilis	9	Libs	38
Grando	15	Illac	16	Lycaon	48
		Iliaca	50	Lycus	7
	¶ H	Immaturum	21	Ligo	43
Hamadriades	53	Impingo	3	Limbus	12
Harculus	15	Incalluit	15	Lymphaticus	6
Harpia	32	Incestare	31	Limpidus	74
Hebrus	22	Inconsultus	16	Linter	9
Hecuba	50	Improbis	66	Lypote	71
Hedera	21	Indigenæ	58	Liquitur	8
Helena	28	Infestus	10	Liuor	35
Hercules	26	Insomnis	21	Lixa	44
Herculis nodus	ibidē	Instar	5	Lolium	48
Herculi uiæ ostensē in		Indiga	33	Lucius Domitius	37

INDEX

ardere	26	Mydas	38	Nomius	50
Lucillus	24	Miles	10	Nympha	59
Luna	59	Milium	60		
Lupa	57	Milvus	57	¶ O	
Laruae	59	Mimus	38	O	17 26
Liuentia	14	Myntius	8	Obba	64
Lanicium	32	Myrrha	27	Ociosus	42
Luxata	57	myrmix	71	Obductum	25
Lyo	28	Modus	26	Odit	26
Lupanar	ibidē	Molorchus	61	Oenophilus	7
Lulcinia	3	Morbus regius	18	Oenophilum	ibidē
Luscus	4	Mentotenus	6	Oestrum	10 60
Lustra	78	Mortis genera	17	Ogdoas	31
		Moses	52	Olympus	39
¶ M		Mugire	68	Olympica	39
Macra	70	Mulcta	8	Omaso	45
Magalia	25. 78	mulctra	32	Omen	8
Maga	26	mulierum incommo		Omisit	76
Manica	3	da folio	27	Omissa	9
Mantō	45	mundus	35	Onocrotalus	57
Mantes	55	murex	43	Operor	50
Mantous	ibidē			Oros	58
Manubria	27	¶ N		Opera	60
Mapalia	16	Naiades	31	Orare	45
Mariscæ	60	Napeæ	18	Orcus	20
Marius	14	Narcissus	11	Oreades	18
Matertera	76	Nauci	55	Orexis	2
Matronę Herculi	uisę	Neæra	40	Orgia	12
folio	54	Nil	26	Orpheus	70
Medea	27	Nepa	77	Os oris	2
Medusa	30	Nereides	19	Ossa	52
Melampodion	55	Nero	37		
Meditor	24	Noctua	47	¶ P	
Melampus	55	Neu	33	Padus	25 70
Melote	40	Nugæ	37	Pampinus	25
Memini cū quo	27	Nugari	23	Pan	59
Mercor	57	Nurfa	57	Pannofus	14
Mercurij insignia	26	Nasotenus	6	Papyrus	55
Micare	2	Nodus Herculis	34	Parce	37

DICTIONVM

Paris	50	Populus	52	70	Rulla	
Parnasus	21	Populor		23	Ruminare	1
Parthenope	22	Post		16		
Pasiphe	27	Posthabitis		16	¶ S	
Pastillum	55	Potum diuersitas		66	Salax	26
Pastinum	43	Puls		48	Saligna	23
Pastu	3	Potidea		57	Sarmenta	75
Patina æsopi	37	Phagi		56	Satanas	12
Patulum	7	Phedra		27	Sarculus	18
Paupertas	5	Philomæna		3	Sarcinula	54
Pauperies	5	Philtræ		21	Seco	24
Pecunia	37	Phineus		31	Securis	4
Pedepressim	47	Phorcinides	ibidē		Secundo	34
Pedica	64	Phlegeton	18	21	Segnis	77 38
Pedum	67	Præcordia		31	Semiramis	27
Penates	44	Præcox		21	Sentes	5 60
Penula	32	Prima lux		8	Septenari ^o nūerus	50
Perna	4	Primus dies	ibidē		Sepulchrū leue	19
Pero	67	Propago		74	Seres	35
Perseus	30	Proserpina		29	Serica	ibidem
Pessum	46	Purpuro		30	Serræ inuentio	39
Peta	3	Prospicere		10	Serus	8
Petaso	60	Prostituere		45	Setosus	58
Paranymphus	63	Propter		10	Simulare	24
Petulus	39				Sina	57
Pignora	42	¶ Q			Syon	30
Pila	43	Qz		51	Syrenes	11
Pileolus	34	Quas		16	Syrtes	3
Piaculum	61				Soliuagus	20
Pilo	48	¶ R			Solifossor	43
Pythagoras	36	Rabula		46	Solstitia duo	76
Pyramis	41	Rebecca		28	Sopitus	23
Pyrrhus	35	Reor		14	Stygias	53
Pyrrha	49	Resipiscere		16	Sonipes	47
Phœnicia	74	Rimula		31	Soracte	59
Polenta	40	Rima		4	Sortiri digitis	2
Polyœmia	35	Rhodopen		25	Super	3
Pollux	30	Rostrum		3	Supra	eadem
Popina	56	Romphea		30	Superesse	50

Supinū
 Supinū
 Succidur
 Sularru
 Surlu
 Scylla
 Sand
 Scom
 Speer
 Spol
 Spiner
 Squar
 Siria
 Siua
 Seyx
 Strax
 Strix
 Stim
 Stud

Tha
 Tart
 Tarp

INDEX

Supinū primū	24	Tabuit	23	Veru	69
Supinū ultimū	2	Teges	65	Vesperus	63
Succidum	62	Tempe	25	Vesperugo	eadem
Sufarrus	12. 65	Thestylis	28	Vindemia	56
Surculus	19	Tentare	30	Vineta. Viden	8
Scylla	19	Tethys	58	Vipera	77
Scindo	10	Tetricus	13	Vir bonus	48
Somma	43	Tyberis	25	Virus	31
Specimen	22	Tibia	7	Vitis	42
Spelæa	52.	Tibicen	48	Vitra	53
Spinetum	67	Tindaris	27	Villa	62
Squarrosus	25	Tyrannus	15	Vitis quæ potior	77
Stiria	40	Tonius	7	Vligo	72
Stiua	7	Tmesis	6	Vlua	55
Styx	21	Turgidus	3	Vlla	1
Striat	32	Tritiæ	4	Victus	32
Strix	60	Triuialia	29	Vtris	8
Stimulus	43			Vuidum	67
Studium inane	10	¶ V		Vrna	19
		Vates	33	Vmber	42
¶ T		Vecors	23 49		
Thalasso	3	Ventriculus multico-		¶ X	
Tantalus	6	lor	7	Xerxes	39
Tarpeia	27	Vertex	15		

FINIS.

THOMAS VVOLPHIVS IVNIOR IACOBO
Vniuersitatis Sacrae paginis licentiato. S. D. P.

Saluus sis mi doctissime Iacobé. Aeglogas Baptistæ Mantuani sicut audio, tradidisti Ioanni Prus calcographo cõmuni nostro amico, ut in mille exẽplaria transcriptæ, latissime diuulgent. Debet profecto tibi plurimũ germana iuuetus, quæ diligentia tua multis doctorũ uirorum monumentis facta est opulentior. Semper enim ex officina tua literatoria aliquid depromis, quod iuuet, quod delectet, quod linguas iuuenum reddat politiores. Ita sunt æglogæ Mantuani, quæ eruditorum sententia totæ sunt aureæ. In quibus uidere licet id quod in Theocriti & Maronis carmine maxime admiramur. Ago dijs gratias non proinde quia natus sum, quæ pro eo quod me nasci cõtigit his temporibus, in quibus tot literarũ principes floruerũt. Ego dũ Bononiæ ingenuis disciplinis uacare: in ipso iubilæi anno pfectus sum Mantuã, ut Baptistã quæ ex libris noueram, corã quoq; uiderẽ. Id feci ductus exẽplo Apolloniũ Thyanei qui sicut Philostratus tradit & meminit Hieronymus, opulentissima Indiæ regna penetravit, & latissimo phison amne trãsmisso puenit ad Brachinanas, ut Iarcham in throno sedentẽ aureo, & de Tantali phiala potantẽ inter paucos discipulos de natura, de moribus ac de cursu dierum & syderũ audiret docentẽ. Ego mi Iacobẽ sicut multa alia ita hoc præcipue quaesui, quid ipse in æglogis suis intelligi desideraret per Vmbrũ, in cuius laudibus esset itã frequẽs ac assiduus, Aiebat ipse a se notari Gregoriũ Tiphernũ præceptorẽ suũ hoĩem græce latinæq; linguæ oppido quæ peritũ: qui & uersu & prosa plurimũ polluit, & qui aliquot Strabonis libros latinitati donauit. Fortasse scire desideras qua statura & forma sit ipse Mantuanus Baptista. Memoria repeto de ea re multa a nobis olim fuisse dicta, ideoq; breuiter tibi nunc satisfaciam. Scias id rectissime posse de Baptista dici, quod Homerus & ceteri uates de Ulixere tulerunt, qui corpore paruus & forma indecorus, sed ingenio maximus & animo speciosissimus fuisse perhibet. Verũ est illud poeticum. Non uni dat cuncta deus, formosus ut idẽ Sit simul & prudens, ac multa laude disertus. Qui specie caruit deus hunc uenerabilis ornat Viribus eloquũ quo sit mirentur ut unum. Quod etiam Hieronymus cõtra Pelagianos erudite expressit. Dabit tibi puer meus uersiculos quos hic noster Mantuanus de me cõposuit

sunt quidem nitidissimi: & qui plus habeant in recessu q̄ in fronte ostendant. Epitomata tua germanica facta tandem in lucem prorūpant: ne a maleuolis in spongiā incubuisse dicantur sicut olim Augusti Cæsaris Ajax. bene uale. Argentinæ cursim ex ædibus nostris Sexto Kal. Martij. Anno Christi. M. D. III.

IACOBVS VVIMPHELINGIVS THO
mæ Vuolphio iuniori.

Baptistam Mantuanū extollo, tum in poematibns suis tersis & puris, quæ absq; ueneno a maturo præceptore iuuetuti tradi possunt. Tum q̄ amor poeticæ in eo non extinguit studiū sacræ paginæ & philosophiæ, nam ex eius libello de patientia magnum eū & philosophū & theologū esse liquido constat. Vtinā mihi liceret uidisse & audiuisse hoīem sicut tibi licuit Thoma dulcissime, nedū hunc uidere & audire, sed & Picū mirandulanū, Marsiliū Ficinū, Mathæum Bossum, Pomponiū lætū, Petrū Marsum, Antoniū Codrū, & unicū præceptorē tuum Philippū Beroaldum. Laudo ego ingenia Italorum, qui a teneris annis bene instituti necessaria & utilia discunt. Illi nobis græcorū philosophorū immo & theologorum (sicut Chrysostomi & similiū) libros e græca lingua in latinos reddiderunt. Vtinā tandem apud Germanos (saltem in hac urbe nostra Argentina) in dandis primis rudimētis imitemur Italos. Vtinā sopiatur stoliditas illorū qui puerulos casualib; & temporalibus obtundūt, qui in grāmatica circa uocatiuos, uerba impersonalia, appositionē, impedimenta. In dialectica uero circa uniuersale reale usq; in seniū uersantur. Spero deū nobis tandem illā daturum gratiam, ut error quorundam delirantium sacrificulorū comprimatur, qui antiquæ adhuc laruæ, qua ipsi corrupti sunt inherent. Simul etiā ut uesania compescatur cuiusdam fratricelli famā meā ubiq; placerantis, qui pro adolescentibus apud cōmunes ecclesiarum scholas prima rudimenta iam cōsecutis gymnasium (quod pedagogium uocari solet) in hac urbe institui periculosum fore mentitus est. Vale ex Heremitorio diui Guillelmi Kalendas Martij. Anno salutis nostræ. M. D. III.

In Aeglogas Fratris Baptiste Mantuani Elegia
cū Thomæ Aucuparij Argentinenſis.

Mantua uifa mihi ante alias foelicioꝝ urbes
Munere apollineo nobilitata ſacro
Virgineum ante dei partum tria luſtra Marone
Prædita nam magno nomine fauſta fuit
Hic celebri Baptiſta modo ueneratur honore
Qui confert urbi nomen in orbe nouum
Illius altiſona modulata uolumina uoce
Spaſa uolant; doctis digna legenda uiris
Digna cothurnata latia digniſſima gente
Et digna auſonio concelebranda choro
Quæq; Maro cecinit conformia tempore priſco
Hic eadem noſtra religione canit
Hic cecinit facili paſtorum carmine uitam
Ille canit leſpido ruſtica uerba ſono
Hæc; maronæo tantum ſunt nobiliora
Quam ſua erat noſtra religione minor
Ergo ſacros laticeſ; quiſquis uel munera cyꝛre
Glyſciſ & aſſyrias carpere lector opes
Hæc lege facundi diuina poemata uatis
Quæ ſunt catholicis uberiora uiris

Diſtichon eiufdem

Os ſublime / animum ſanctum / diuinaq; pleetra
Hic Baptiſta tenet; numina magna canens;

In Thomã Vuolphium Iuniorẽ decretor; doctorẽ;
& Albertum de Raſamhuſen Germanicos
amicicia coniunctiſſimos; Tetraſti-
chon Baptiſtæ Mantuani.

Fallor; an hi duo ſunt; duo ſunt; plureſq; duobus
Hi duo; & hi plures; ſunt tamen unus homo
Corporibus duo; corde unus; quum uiribus addat
Vnio; tres; ſic ſunt tres; duo & unus homo.

In Thomam Vuolphium Iuniorem, D. doctorem;
qui habebat Basiliscum mortuum iocus
Baptistæ Mantuani.

Hydra uenenofo lætalia uulnera morsu
Intulit; & solo noxia dente fuit
Natus in ardenti Libyæ basiliscus harena
Vulnerat aspectu; luminibusq; necat
Ergo tuum tanto maius decus Hercule Thoma
Quanto oculos morsu longius ire potest
Ut minus est oculis missum uitabile uirus
Gloria sic maior Regulus hydra minor.

Versiculus Baptistæ Mantuani apud sacramentū
eucharistiæ Mantuæ incisus.

Flecte genu; lapis hic uenabilis hospite Christo,

Tetrastichum Baptistæ Mantuani in apo-
tam de se loquentem.

Deposui benedicte tuam; rapuiq; petrinam
Vestem; sic ditem fallere posse ratus
At mihi nil prodest uestis mutatio; nam me
Prodit caluities & mea lingua leuis

Distichon Baptistæ Mantuani a præceptoribus
crebro & fideliter pueris & adolescentibus
proponendum & inculcandū; ut ad
lætā senectā ueniant ac trāquil
lā conscientiā senes habeāt.

Cur tibi tam leuis est; cur tam iocunda senectus;
Libera q; uitijs tota iuuenta fuit;

Ado 7 qno libri aegloga
liferit dno Man: in
Epla ondit Emde par
di cesario deditat
namiq; attenti
fidi exordian
a ppleto emyge
doct dno ludec
Sermo in unia
pastoralia, scribit
fir forgi: lude
ia vellam/rala
o pmissit aeglog
nre 4oo dno man
gesta heronni de
ibunt forgi: Ar
ia vionq; cano
oye qm pzing
8 oris
olim offitatio
ind in emign
valis est fimm
ez unia qe a 104m
borumum

BAPTISTA MANTVANVS CARME

lita Paridi Ceresario, S. P. D.

Audi o Pari enigma perplexū, quod Oedipodes ipse nō solue
ret. Ego quinquagenarius & iā canescens adolescentiā meā reppe
ri & habeo adolescentiam simul & senectam. Sed ne longa amba
te teneā, nodū hunc dissoluo. Anno præterito cū Florentia redi
ens Bononiā peruenissem, intellexi apud quendā literariū uirum
esse quendā libellum meū quē olim ante religionē, dum in gym
nasio Paduauo philosophari inciperē, ludens excuderā, & ab illa
ætate adolescentiā uocaueram. Carmen est bucolicū in octo æglo
gas diuisum, quod iam dudū tanq; abortiuum putabā abolitum.
Vbi id rescui saturnia fame repente sum percitus, & cogitavi quo
nā pacto possem proli meæ inferre perniciē. Iuuauibus ergo ami
cis libellū mihi uendicaui ut perderem, quē suspicabar erratis non
scatere. At ubi intellexi & alia quædā exēplaria supesse, uisum est
præstare hoc quod uendicaram emendare, emendatūq; edere, ut
eius editione cætera quæ continēt multa nimis iuuenilia deleanť.
Hoc igitur sic castigatū duabus alijs æglogis, quas in religione lu
si in calce subiunētis, tibi o Pari iuuenis antiquæ nobilitatis & stu
diorū ac omniū bonarū artium amantissime, nostræq; urbis decus
egregiū libentissime dono, ut quando tetricis illis philosophiæ ac
theologiæ lucubrationibus quibus assidue uacās, fatigatus fue
ris, habeas iucundulam hanc lectiunculā, qua tanq; ludo quodā
blandulo (sed liberali) lassum legendo reparetur ingeniū, Omnes
aut penes quos immatura illa sunt exemplaria, rogitas uolo, ut si
quid unq; iuricis dulce meū, confestim exurant, nec ullo pacto su
peresse permittant. Accipe ergo Pari suauissime libellū & auctore
& ambobus tanq; rebus tuis tuo deinceps utaris arbitrio. Vale.
Kalendis Septembris, M.CCCCXCVIII.

B
tn A
JA
V
Q
S
F
liq
hac
nat
ede
fer
fir
hoi
trim
lent
tubr
quis
in p
& P
Et O
fortu
qno
um
erit
ire
frigi
cor r
Phau

Hanc prima ægloga Mantuanæ de honesto amore & felici eius exitu describit / in qua /
animo voluntate volunt enim / illa ad fructuosam vitam eant q̄ q̄dam præludia / quædam

Faustus

Ægloga prima

Folium. I.

Baptistæ Mantuani Carmelitæ Theologi Adolescētia
in Æglogas decem diuisa / ad Paridem Cæsarium.

Ægloga prima de honesto amore: & felici eius exitu:

Colloquutores Faustus & Fortunatus.

Nomen Æglogæ / FAVSTVS.

FAuste præcor gelida quædo pecus omne sub umbra

Ruminat: antiquos paulum recitemus amores.

Ne si forte sopor nos occupet / ulla ferarum

Quæ modo per segetes tacite insidiantur adultas:

Sæuiat in pecudes: melior uigilantia somno.

¶ Iodoci Badij Ascensij Bucolicor: Baptistæ

Mantuani Carmelitæ Theologi: Poetæq;

Clarissimi: familiares elucidatiunculæ.

FAuste præcor & c. Hæc prima ægloga de honesto amore fœ
lici q̄ exitu inscribit nō sine rōe: nā licet nōdū religione p̄fessus
hæc ueluti ingenij sui præludia cōposuerat: ad poesim haud dubie
natus auctor. tñ q̄a ne tū quidē quicq̄ inhonestū aut cōcipere aut
edere uoluisset: & nūc cū recognosceret si offendisset nimis reieci
set. Proinde ne si de amoribus titulū quispiā seuerius religiosus le
ctitās aufugeret: inscripsit de amore honesto, quo reuera nihil est
hoīe dignius. Hic aut̄ amor honestus describit̄. quia affectiōe ma
trimoniali initus. Addit̄ aut̄ de fœlici eius exitu: ut eos q̄ amare uo
lent ad honestū amorē inuitet quippe cuius fœlix est exitus. Nā de
lubricis & inhonestis fere dī a cōpatriota eius in consili ope. Et q̄
quis amores aut metuet dulces: aut experiet amaros. Personę (ut
in p̄ambulis diximus) etiā hic ab officio & reb; denotant̄ Faustus
& Fortunatus. Nā utrūq; in bonū sonat: ut Fortunate senex & c. **Fortunatus**
Et O fortunatos nimis bona si sua norint Agricolas. Et rursus. O
fortunati quor: iā mœnia surgūt. Præterea Fortunat⁹ & ille deos
q̄ nouit agrestes. Faustus aut̄ si ad uocē alludere lubet uidei q̄ si sta **Faustus**
tim aut fauore act⁹ & fauore stās. ¶ Ordo (quē nō ubiq; opus nō
erit repetemus) hic est. O Fauste q̄n. i. q̄n quidē omne pecus rumiat
.i. remandit prius in uentrē immissa: sub umbra gelida. i. tēperate
frigida. Persius aut̄ dicit: & patula pecus omne sub ulmo est. Ego p̄
cor recitemus amores antiq̄s. i. honestos q̄les erāt antiquis. Vnde
Phauorinus apud Gelliū li. i. ca. x. ad iuuenē nimis antique loquē

Indig
Quilte quid est fong
Eide nisi morte immat
longa quærenda ipa
ta dubit

B

Baptistae Mantuani

Antiquus

Amor

Villa

tem. sed antiquitatē tibi placere ais, q̄ honesta, bona, & sobria & modesta sit. Viue ergo morib; præteritis, loquere uerbis præsentibus. Antiquū etiā solet accipi pro charo: q̄ amici & uina & cætera id genus: ut quæ q̄ ueterrima ita charissima nobis esse soleant. Vñ Macro. in principi. saturnaliū. Hinc est q̄ mihi quoq̄ institutio netua nihil antiquius æstimat̄ &c. Verūtānē hic potius accepero pro honestis antiquis cōgruentib;. Id aut̄ epitheton decēter addit̄ q̄ sine eo Seruius uelit amores lubricos dici, nā qui honestatis & religionis est numero unitatis afferri solet: uerūtānē amores etiā honestos dici docet Cice. offi. primo sic dicens. Faciem honesti uides. quæ si oculis cerneret̄ mirabiles amores (ut ait Plato) citaret sapientiæ. Recitemus ergo amores antiquos: ne si forte sopor. i. p̄ fundus somnus nos occupet uidelicet oscitatēs: ulla. i. que uis fera rū que insidiant̄ mō tacite per segetes adulas. i. maturas. seuiat in pecudes: quod docet Maro in culice. uigilātia. s. est melior somno. Generale adagium: quo sententiam firmat.

videt fāstus ut
gastora 7 iustitiam
dicit / sui amor
historia loqam
narrans

ultima supina apte
gestum in q̄q̄
by aduertit̄ ut
na relatu facile
dicit̄ difficile factu

historia / ut
rei plac / est test
p̄m / lino uolunt
ingra uis / uita

uoluntate nihil
nihil q̄t̄ q̄m ora
or opt̄ ee non
possit nisi histo
rias ac uigilans
p̄nas habuerit ex
plorat̄ p̄simas

Tempatio supra
est a stoma
ho febrilitate
intadmod̄ om̄
egrotat̄ stoma

hinc nulla cogitatio delectat / sui illi q̄m amor
oia em̄ sibi odiosa sunt ut fert̄ text̄
funda a fūdendo q̄ fundat lapides d̄ apud balnear̄ p̄m̄ m̄ta d̄ ut fert̄
Hermy 7 Vegetig

Hic locus / hec eadem sub qua requiescimus arbor Fau.

Scit quibus ingemui curis / quibus ignibus arsi

Ante duos uel (ni memini male) quatuor annos

Sed tibi quando uacat, quando est iucunda relatu

Historiam prima reperens ab origine pandam.

Hic ego dum sequerer primis armenta sub annis /

Veste solo strata sedi: iacuiq̄ supinus:

Cum gemitu & lachrymis mea tristia fata reuoluens

Nulla quies mihi dulcis erat: nullus labor agro

Pectore sensus iners: & mens torpore sepulta

Ut stomachus languentis erat: quem nulla ciborum

Blandimenta mouent: quem nulla inuitat orexis.

Carminis occiderat studium: iam nulla sonabat

Fistula disparibus calamis: odiosus & arcus:

Funda odiosa: canes odiosi: odiosa uolucrum

Præda: nucum calyces cultro enucleare molestum:

Texere
Fallere
Sortiri
Magni
Colligere
Hic
prius
cupidi
maior
ait uer
curis di
hic dicit
ris: quia
effragat
amor d
des. Alio
ras. Ver
runt or
dum re
quod do
reperet
ror am
solo. i. p
bus. Sec
rus. qd
sepulc
issequen
aut null
p̄t̄ p̄t̄
tus nali
p̄m̄ Er
oris pro
saryra
orexis
morat
De qua
hice coll
ca. ne ca

Planty in pfa. In amas exens ingressus est piteps in amore dicit / supant e
nis suis erunas heticulis / na in lions / in exceden / in rerno / in apno etolico /
anibz / simpbalire / in Aegloga prima antro delictari maliz / B in amore

Aegloga prima

Texere fiscellam iunco, uel uimine piscena

Fellere: scrutari nidos: certare palestra:

Sortiri digitis resiuucunda: uoluptas

Magna prius tanti dum mens erat inscia morbi.

Colligere agrestes uuas & fragra perofus.

Hic locus. Sermo est (ut dixi) mere pastoralis & ita aptus ac pro prius Scit quibus ingemui curis: testimonio rem firmat: & ad tela cupidinis alludit: qui altera manu tela: altera gestat flamas. unde maior Matuanus. At regina graui iam dudū saucia cura. Vulnus alit uenis: & ceco carpitur igni. Nam uulnus telo sit. unde saucia curis dicta. nā cura sedm Seruiū dicit q̄ cor urat: quo circa bene hic dicit: ingemui. i. intus & in p̄cordiis: uel multū ingemui curis: quia res est solliciti plena timoris amor. Quibus ignibus. q. d. efflagratissimis aut cecis: ut ille. Et ceco carpit igni. Ignis aut aliqñ amor dicit. ut Si quos aut phillidis ignes: aut Alconis habes laudes. Aliquando amatus: ut At sese offert ultro meus ignis amynas. Vel ni memini male, quod factum non censer: quia meminerunt omnia amantes. Quando. i. quandoquidē: iucunda relatu. i. dum refertur & recensetur: uel ut referat. est aut posterius supinū: quod eo modo cū noibus adiectiuis construi docet Valla. Prima repetēs ab origie: maronianū est. Sub primis annis: qa primus furor amorz grauiissimus est: cum inexperta exercent pectora. Veste solo. i. per terram strata. i. extensa. Dicitur etiam solum sterni floribus. Sedi. i. refedi defessus, dū sequeretur. i. sequi deberē. Iacuiq; lupinus. qd amentis est. Sensus iners. i. sine arte & industria. Mens erat sepulta. i. hebetata torpore ex lāguore orto. Ut stomachus languētis: quem. s. stomachum: nulla inuitat orexis. i. nullus appetitus: aut nullus uomitus seu ructatio. Orexis em̄ græcum est ab ορεγο μειν. i. appeto: & ορεγοσ. i. appetitus. Ex uomitu autem appetitus nascitur. Vnde etiā apud Plinium in epistolis pro uomitu accipitur Errant autem qui latine oris exitum interpretantur: nam os oris primam producit: hoc autem corripitur: ut hic. & a Iuuenale satyra sexta. Rabidam facturus orexim. Et satyra. xi. Hinc surgit orexis hinc stomachū bilis. Carminis occiderat studium. Comme morat fere quæ pastorem oblectare solent: & primum fistulam. De qua ænei. iij. de Polyphemo loquēs ait Maro. Solamenq; mali de collo fistula pender. Disparibus calamis emphaticos. quasi dicat. ne etiam artificiosissima ut est disparibus calamis compacta.

B ij

Vatro

Miradn erit in p̄gno / Vt
ego illig m̄z an ille m̄z
sequatur

Cura Vnde dicit

Ignis

Ignis p̄m̄o p̄ p̄
alia p̄m̄o apud p̄o

Orexis

Baptistae Mantuani

ut in buco. Maro. Est mihi disparibus septem compacta cicuris Fistula. Et alibi. Aut unquam tibi fistula caera Iuncta fuit? Nam ut alibi dicit Pan primus calamos caera coniungere plures Instituit. Odiosus & arcus; plus est quam si eius studium occiderit. Id autem pastorale studium est unde illud. Et figere ceruos etiam de uenatu intelligi potest. Fida odiosa. qua se pubes rustica ad futuram militiam exercere solebat. Nucum calices. i. testas. Enucleare. i. nucleis euacuare & nucleos extrahere. sicut exossare. i. ossa extrahere. Texere fiscellam. i. uas uimineum. Maro in alexi. Quin tu aliquid potius: quorum nunc indiget usus; Viminibus mollioribus paras detexere iunco. Et in sine buc. Dum sedet & gracili fiscellam texit hybisco. Est autem diminutiuum a fiscina; de quo georg. i. Nunc facilis rubea texat fiscina uirga. Vel uimine. i. tenui pertica seu uirga. Scrutari nidos. Maro. Parta meae ueneri sunt munera; namque notauit Ipse locum aeris quo concessere palumbes. Certare palestra cursu & lucta. Sortiri digitis. i. micare; quod Italorum est ludus. Erigit autem micantium uterque quot uult digitos; & diuinat quot sint ambo erecti & qui prior enunciat depositum sortitur. Agrestes uuas labruscas; & fragra humi nascentia. Virgilius. Qui legitis flores & humi nascentia fragra.

Enucleare
Exossare
Fiscella

Micare

Moerebam ut pastu rediens philomæna cibum

Ore ferens natis; uacuo sua pignora nido

Cum sublata uidet / rostro cadit esca remisso

Cum stupet & contra nidos super arboris altae

Fronde sedet plorans infelices hymeneos.

Seu ueluti amisso partu formosa iuuenca;

Quae postquam latos altis mugitibus agros

Compleuit / residens pallenti sola sub umbra

Gramina non carpit; nec fluminis attrahit undam.

Sed quid circuitu pario tibi taedia longo?

Dum sequor ambages & uerba & tempora perdo.

Summa haec; uitales auras inuitus agebam

Quod si forte uoleas cognoscere singula dicas:

Faulte quis in syres auster te impegerat istas.

Me mea; si uerum etenim Fortunata fatebor;

Virg. egl. 1. v. 1. 1.

Philomæna
lij. cor. impet

(6) sine
le. 1. uicini

Cōparatio

imitatio Virgilii
ingr. em. egl. 1. 2.

Nulla neq. anem
bant q. demper. 7. 2.

Jobati mult. affe
dicand. uolunt.

no. multa.

Dim.

im. lig. 7. veros. q.
im. hinc. 2. dicit. an.
ros. ludite. ent.

Similitudines
appet. fin.
q. quid. dicit
ambros. fin. 7
Lam. dicitur
7. infelitem

Comparatio
amota. fin. audit
fauis. 7. rō. ans. se
hauri. uisulo. suo. spoi.

im. 1. 9. sumo

applicat
per. im.
in. mari
im. f. 7.
im. 7.

Memea
Ve cap
Nanc
Equar
Cum
Dicit
Moe
no imp
sterior
pcepit
ibus el
sam ling
Legit
framan
Plinius
cim can
faca uo
perfect
prius r
per haur
adhuc
Ore ren
sit incu
per uir
mus. Ve
9. Plo
neus a g
rō. 7. i. ca
Seruius
raus cert
bus nup
dombu
inquit
binage
alij eth
elae ruz
et aucto

Me mea Galla suo sic circumuenerat ore:

Vt captam pedicis circundat aranea muscam,

Nanq̄ erat ore rubens: & pleno turgida uultu:

Et quamuis oculo pene esset inutilis uno:

Cum tamen illius faciem mirabar & annos

Dicebam triuiae formam nihil esse Dianae.

¶ Moereham &c. Similitudinē affert qua res sit clarior: sed rustico

nō impertinentē. Pastu nomē est: ut sit e pastu seu pastura. Nā po-

steriora supina nō pōnūt periti cū v̄ bis de loco: qd̄ tñ imperitorū

p̄cepit manus. Ore ferēs. Vir. de apib̄, Ore ferūt dulcē natis immi-

tibus escā. Philomena d̄r̄ lusciniā: ea aut̄ q̄rula fingit̄ propter amif-

sam linguā, ut in buco. Vir. dici solet. Quas illi Philomella dapes

Legūt aut̄ alij philomela simplici l: quia melos primā corripit: ut

lit amatrix dulcis cātus. Nihil em̄ ea artificiosius canit, ut auctor ē

Plinius dicens. Est luscinijs diebus ac noctibus continuis quinde-

cim cantus densante se frondiū gramine. Mira profecto res est: q̄

tāta uox in tantulo corpusculo sit, tam pertinax spiritus & musice

perfecte modulatus sonus. Cantāt inter se, & uicta morte quiescit.

prius uita q̄ cātu deficiēt. Audit discipulā attente & corrigit, pro-

pter hęc paria illis ac seruis p̄cia erant. In ore Sterpsicori poetę

adhuc infantis cecinit &c. Alij v̄o philomena per n̄ legūt, ut hic.

Ore remisso. i. nō amplius escam tenēte. Negāt aut̄ rostrū dici nisi

sit incuruū. Sub arboris altę fronde antiquę. ut Maro. Fronde su-

per uiridi & gemina super arbore sidūt. Nā nūc super frondē dici-

mus. Volūt p̄terea super dici ubi res cōtingit̄, supra ubi distantia

est. Plorans. i. conquerens. Hymenæos. i. nuptias in quibus hyme-

neus a græcis inuocari solet, ut Thalassio a latinis: qd̄ in epithala-

mijs. i. carminib̄ nuptialibus uidere est. ut aut̄ docēt Donatus &

Seruius. Hymenæū quidā liberi & ueneris filiū dicūt esse qui pri-

mus certas nuptias instituerit, ideoq̄ per laudē cātari in uirginali-

bus nuptijs ob hmōi meritū. Alij uirū fortē atticū, qui raptas p̄-

donibus uirgines oppressis latronib̄ patrię restituerit. Hinc etiā

inquit Ser. apud Romanos Thalassio inuocat̄, cū em̄ in raptu sa-

binarū plebeus quidā raptā pulcherrimā duceret, ne ei auferēt ab

alijs thalassionis cuiusdā nobilis esse simulauit, cuius noīe fuit pu-

ellæ tuta uirginitas. De qua re Liuius lib. i. decados primæ certus

est auctor. plura tñ & quedā his diuersa apud Plutarchum legas.

Diana triuia d̄r̄ a tri-
uijs in celo em̄ Dianā
in filijs ueneris / apud
feres p̄ serpiā appella-

Pastu

Philomena
LusciniāRostrum
Super
Supra
Hymeneus
Epithalami-
um

Thalassio

Baptista Mantuani

Alij inquit Dona. q̄ Hymen dicat mēbrana quaedā qua est muni-
ta uirginitas: quæ primo disrumpit̄ coitu: hymenæū dictū putāt.
Alij hymnū uocari uirginaliū nuptiarū. Ergo sic accipe hymenæ-
um in nuptijs: quē admodū in funere uel in sacris hymnū. Teren-
in Adel. Verū hoc mihi mora est tibicina & hymenæū qui canāt.
Hecilli. Hic autē accipit̄ p̄ cōiunctione quasi nuptiali. Seu ueluti.
Alia similitudo etiā rusticis cōgrua. Gramina nō carpit. Sic Maro
Vlla neq; amnē libauit q̄ drupes nec graminis attigit herbā. Dū se
Ambages quor ambages. i. dubios & lōgos uerborū circuitus & inuolucra
ab ambigo q̄d est circū ago. Maro. Nō hic te carmine ficto: Siue p̄
ambages & lōga exorsa tenebo. Vitales aures: sic ænei. i. Si uescit̄
Auster aura ætherea: nec adhuc crudelibus occupat umbris. Quis auster,
qui uis uētus importunus. Maro. Date classib; austros. Est autē me-
ridionalis tepore corrūpēs: vñ amoribus q̄drat. Maro. Heheu q̄d
uolui misero mihi perditus austrū. Florib; & liquidis immisi son-
tibus apros. Corrūpentē obsonia docet Iuuen. Et p̄perat uelut ur-
geat auster. Syrtes sunt loca arenosa habentia uada breuia: in q̄ si
Syrtes inciderint naues euelli nequeūt: de quib; Maro æne. i. In breuia &
syrtes urget. Sunt autē in Gerulia. Idē gnei. v. Hūc ego getulis agerē
si syrtibus exul. Hinc metaphoricos aut allegoricos p̄ inextricabi-
libus amorū nexib;: nā qui amant q̄d obtinere nequeūt: lupū auri-
bus tenēt: cū neq; tenere neq; dimittere cōpotes sint. Impegerat ab
Iste impūgo: nā pūgo etiā pegi facit. Ista tuas & uiles. Pertinet em̄ iste
ad secundā p̄sonā & ad cōtemptū. Maro. Aut quid petis istis: Me
Galla mea galla. in Iuue. etiā tenuis diētes uxor. Galla mea est inqt. Pro-
Pedita fer galla caput &c. Suo ore: formositate oris. Peditis laqueis & vī-
culis pedū: sicut manicæ sunt manūū uincula. Geor. i. Tū gruibus
pedicas & retia ponere ceruis: Auritosq; sequi lepores: tum figere
dāmas. Et ænei. ij. Manicas atq; arcta leuari uincula iubet Priam⁹
Manica Est etiā manica manūū & brachiorū tegumentū. Idē. Et tunicæ ma-
nicas: & habet ridimicula mitræ. Est pleno turgida uultu. Teren.
Turgida Sucei plena, sed id urbanius: nā turgida. i. inflata nō suo pingui: nō
nisi rustico placeat ut lusca. i. altero oculo capta, sed dicit pene. ut
Peta nō mere lusca sed petā. i. tremulis oculis putes. nā & uenus peta dī
Triuia Diana triuia. i. tris uias habētis in cœlo ubi luna dī: in syluis ubi
diana uenatrix: & apud inferos ubi p̄serpina, quod fingit: qa lung
lumē nūc superis: nūc inferis: nūc nobis cōspicit. Legi posset duce
bā. i. iudicabā in animo meo. Nihil esse: uidelicet ad hanc nostrā:
Ludit amor sensus: oculos præstringit: & aufert For.

Interumpit foris: Ludit amor sensus: oculos præstringit: & aufert For.
Interumpit foris: Ludit amor sensus: oculos præstringit: & aufert For.

Libert
Credo
Cono
Neco
Lu
us. L
tores
inca
Aliq
gēs
cofra
te & h
ris me
res. Ne
cōgan
Adāq
Qua
Mo
Nar
Nup
Sicq
Non
Nin
Add
traci
dū & c
nū. Na
plex
porc
uerg
Qu
Eeque
Uesq

*Nota latet in de vitijs cognoscit omni de re qz formosa qz libz ista sunt Confules
nis: de pinta mizis lana Confules de fatis rorporibusqz diem*

Aeglogaprma

III

Libertatem animi: & mira nos fascinat arte.

Credo aliquis daemon subiens praecordia / flammam

Concitet: & raptam tollat de cardine mentem

Nec deus (ut perhibent) amor est / sed amaror & error:

¶ Ludit amor. Interloquitur Fortu. ne durior sit pperuus tenor uni

us. Ludit: eludit. oculos praestringit. Vn praestringit & prestigia

tores qui mercuriu principē habēt. Fascinat: illigat quasi fasce qdā

incatamēto. Maro. Nescio qs teneros oculus mihi fascinat agnos

Aliquis daemon. i. uaser spiritus. Praecordia. i. mēbranulas cor cin

gētes: in quibz sunt affectōes seu passionēs animorū. Cōcitet: a cōci

eo frequentatū. i. prouocet aut cōmoueat. De cardine: de stabilita

te & firmitudine sua. Nec deus. Maro. Nūc scio quid sit amor: du

ris in cōtibz illum Hismarus: aut rhodope: aut extremi garamā

res. Nec nostri generis pueri: nec sanguinis edunt. Amaror amari

cies amaritas & amaritudo ab amaro dicuntur.

Adde qz optatis nec spes erat ulla potiri.

Quamuis illa meo miserata faueret amori:

Monstraretqz suis oculis ac nutibus ignes

Nam quocunqz isset / semper comes aspera: semper

Nupta sequebatur soror / & durissima mater.

Sicqz repugnabant uōtis contraria uota.

Non secus ac muri catus / ille inuadere pernam

Nititur: hic rimas oculis obseruat acutis.

¶ Adde &c: Docet quō in syrtes incidisse pber. Nō secus. i. nō ali

ter ac. i. qz. s. repugnat catus. i. feles aīal reuera catū. i. uastrū & calli

dū, & corripit catus primā. vā per t simplex scribit. Hora. i. carmi

nū. Vace formasti catus & decore. Verūtāmē multi p aīali p t du

plex scribendū putant. Perna a pede dī scdm Varronē, qz si sit pes

porcinus cū carne praecipue priores pernas uocant, posteriores

uero Petasones. Rimas. i. fissuras, e quibus mus exiliat.

Qui satur est / pleno laudat se iunua uentre

Et quem nulla premit fitis / est sitentibus a sper.

¶ Itēz interloquitur Fortuna, cuius dictum si ad durissimā matrem

*prestigiator qui suid
fascinat artem
loz pstr
confusio*

Praecordia

Amaror

*Hor loco fm amore pultitia dicit
fauitqz qz se lusa erat inozqz si
ulla potendi*

*Omi: Atqz oculos oculis / sp
is facibus ignem
Sepe tares uore dāqz
habet*

*Compatio est animi p
ostendens*

Catus

Perna

Rimas

For.

*tra est
dicū
de hymn
nū. Teren
i qui cano
Seu ueloc
it. Sic Maro
erba. Dicit
inuoluc
cto: Sicut
i. i. Si uel
Quis auct
s. Est aut
s. Hebrae
i. imru
rat ueloc
reuiat: in
In breui
yetus agri
o inextric
p. lupū
peperat
tinet em
is istis: Na
stingit. Pe
aqueis &
Tū grabat
s: tum figo
iber Priam
t tunice ma
ulu. Teren
o pingui
licit pene
Genus pta
in syluis ubi
ngit: ga lant
i possit duc
nanc nostrā
For.*

scribitur ipse q inuidat in amore gallo

Baptistæ Mantuani

respicit, sensus est: matrē iam saturatā amoribus nō ignoscere filiaē
 amare incipienti. Si ad catū, illū inuidere muri aut sorici famelico
 cū satur sit, quia tūc p̄cipue uenatui intendit cū contra faciat canis
 Tempus erat curua segetes incedere falce: **Faustus**
 Et late albebant flauentibus hordea culmis.
 Affuit (ut mos est) natis comitata duabus
 Collectura parens: quæ preterit hordea messor:
 Ignorabat enim uel dissimulabat amorem
 Dissimulasse puto: quoniam data munera natæ
 Nouerat: exiguum leporem geminasq; palumbes:
 Pauperies inimica bonis est moribus: omne **Fortu**
 Labitur in uitium: culpæ scelerumq; ministra est.
 Farra legens ibat mea per uestigia uirgo: **Fau**
 Nuda pedem / discincta sinum / spoliata lacertos:
 Ut decet æstatem / quæ solibus ardet iniquis.
 Tecta caput fronde intorta: quia sole perusta
 Fusca fit: & uoto facies non seruit amantum.
 Iam tergo uicina meo / lateriq; propinqua
 Sponte mea delapsa manu frumenta legebat.
 Nec calare suas / nec uincere foemina curas:
 Nec differre potest: tantum leuitatis in illa est
 Quisquis amat / leuis est: nec foemina sola / sed ipsi **For**
 Quos sapere & præstare alijs mortalibus aiunt:
 Quos operit latus fulgenti murice clauus:
 Quos uidi elatos regali incedere passu:
 Tu quoq; sic affectus eras dementior illa:
 Forsitan & leuior, uirgo data farra legebat:
 At tu farra dabis, dic quæ dementia maior:
 Perge: opus est uerbis aliquando arcere soporem.

Incipit
alij segetes in curua
era recidunt

Incipit
incipit rudi mignā
mā hōesq; deosq;
raptū domis impo
rpe datis

indigentiam difficile est
operari: & paupertas
dax est

uis apud deliquos
omnia gerabatur
ingrpe illa pars
que e infra pecto
brachiorum respice
p translatione
Littora pōte

Incipit
Daxim & miserabile
amq; foemina
matia: arguit a
uato / no soluz fe
inas / uero & sapi
nes ppter miras
uiz dementiam

Pamphilius
Pamphilius
Liam ondit

Fortu

Fau

For

Ter
cōpēt
la. Vir
stros
ries in
relle
ne op
ra a
Corl
gen
lone
imp
di. le
froy
strel
stas a
clē e
drup
cutic
Sun
herp
cong
men
Cui
Et
Gall
Hict
Oint
Item
Siqu
Eru
Vel
Et
Non

¶ Tempus erat curua segetes incidere. græce & duriter ut rustico
 cōperit: Nā latine dicas: tēpus incidēdi: auctōribus Seruio & Val-
 la. Virgi. tñ ænei. ij. dixit. Sed si tantus amor casus cognoscere no-
 stros Collectura parēs. Hic locus uidet sumptus ex Ruth. Paupe-
 ries inimica bonis est moribus, Id rusticis uisum: quibz nō dum in-
 tellecta deorū munera. Paupertas: aut quia indigentē difficile est be-
 ne operari. Aut reuera: q̄a p̄ paupertatē cogunt mulierculę mune-
 ra accipere: quę diuitibus essent respuenda. Om̄e labiū in uitū. Sic
 Comicus. Inopia & cognatorū negligētia coacta. Et post: ita ut in-
 geniū est oīm hoīm procliuē ab labore ad libidinē. Est quidē hęc
 sententia rustico digna. Nā neq; paupertas uitū est: neq; in uitū
 impellit: si eā ferre nouerimus. quin munus deorū a Lucano recte
 dī. sed nondū intellectū. Verū quia procliuēs sumus ad libidē: no-
 stro nō pauprtatis uitio saepe peccamus. Vñ Prouer. xxx. Aut æge-
 state furer & periurā nomē dñi. Et tñ idē dixit. Paupertas: & hone-
 stas a deo sunt. Dicemus ergo paupertatē in spiritu sanctā sed diffi-
 cilē eius usum. Pauperies aut̄ pprie accipit̄ p̄ paupertate: ut si qua
 drupes pauperiē fecisse dicat̄. Nuda pedē: græcę & poeticę sunt lo-
 cutiōes. Maro ænei. i. Nuda genu modo q̄ sinus collecta fluentis.
 Sunt aut̄ oratoribus uitandæ. Sponte mea. Sic & Booz ipsi Ruth
 fieri præcepit. Latus clauus uestis est senatorū Romanorū. Murex
 conchiliū genus: cuius sanguine fit purpureus color. Dic quæ de-
 mentia. In prosa potius dixero utra uel utrius.

Paupertas

Pauperies

Latus clauus

Murex

Fortu.

Continuo aspiciens ægre tulit aspera mater:
 Et clamans: quo (dixit) abis: cur deseris agmen:
 Galla ueni: namq; hic at nos prope mitior umbra
 Hic tremulas inter frondes immurmurat aura
 O inuisa meis uox auribus: ite (præcabar)
 Ite malam uenti celeres dispergite uocem
 Si quis pastor oues ad pinguiā pascua ducat:
 Et uetet adductas præfens decerpere gramen.
 Vel si iam pastas potum compescat ad annem:
 Et sitibundo ori salientem deneget undam.
 Nonne oportunus, naturæ inimicus & excors:

Et clamans
 expertore clam
 Reuertat for: au
 mē in fuerit an

Exclamatio in indign
 ad matrem

Similitudo ondit
 moda fuerit mōs
 mōs

Alij compellat & malij

C

Baptistae Mantuani

illa mihi uox uisa Iouis uiolentior ira:
Cum tonat: & pluuus terris irascitur aer
Non potui & uolui frontem non flectere, uirgo
Demissi in cilium: de sub uelaminis ora
Me aspiciens: motis blande subrisit ocellis.
Id cernens iterum natam uocat improba mater:
Galla operi magis intendens audire recusat:
Ut pede sic animo sequitur, tum prouidus ipse:
Namq; dolos inspirat amor: fraudesq; ministrat:
Nunc cantu: nunc sollicitans clamore merentes.
Velamenta dabam sceleri, quo credere possent.
Et soror & mater non audiuisse puellam:
Falce repellebam sentes: ne crura sequentis
Legia: ne teneras ausint offendere plantas
Quisquis amat seruit: sequitur captiuus amante.
Fert domita ceruice iugum: fert uerbera tergo
Dulcia: fert stimulos, trahit & bouis instar aratum.

Illam mihi uox uisa Iouis uiolentior ira:
Cum tonat: & pluuus terris irascitur aer
Non potui & uolui frontem non flectere, uirgo
Demissi in cilium: de sub uelaminis ora
Me aspiciens: motis blande subrisit ocellis.
Id cernens iterum natam uocat improba mater:
Galla operi magis intendens audire recusat:
Ut pede sic animo sequitur, tum prouidus ipse:
Namq; dolos inspirat amor: fraudesq; ministrat:
Nunc cantu: nunc sollicitans clamore merentes.
Velamenta dabam sceleri, quo credere possent.
Et soror & mater non audiuisse puellam:
Falce repellebam sentes: ne crura sequentis
Legia: ne teneras ausint offendere plantas
Quisquis amat seruit: sequitur captiuus amante.
Fert domita ceruice iugum: fert uerbera tergo
Dulcia: fert stimulos, trahit & bouis instar aratum.

Velame mo...
lari p...
ant p...

Sentes

Fert
Instat

¶ Continuo aspiciens. Continuo recitat argumentum amoris suorum. Si quis pastor. Indicat similitudinem quae incommoda fuerit matris reclamatio. Nam sicut pastor quibus esset importunus si eas a praesentibus herbis aut fluminibus cum famerent aut sitiret arceat: quae Tantali poena dei. Ita importuna uisa est mater quae praesentia puellae uetabat frui. Iouis uiolentior ira, amatorie dictum. Audire recusat. i. hic ut uideat dissimulat. Velamenta dabam sceleri. i. fraudi quae non semper scelerata est. Nam si honeste amauit, ut titulus indicat: cui sceleri: Sed scelus est in pulla non audireti monitis maternis. Sentes: spinas & uerpres. Crura sequentis. s. uirginis. Leuia non aspera nec pilosa. Teneras plantas. Maro. Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Quisquis amat seruit. Ideo Oui. Dum licet iniusto subtrahere colla iugo. Fert. i. patitur uerbera. Satyricus. Solea puer obiurgabere rubra Bouis instar. i. in statum & morem: quod Valla non approbat. Vult enim instar ad aequiparationem: non ad similitudinem pertinere.

For.

Tu quoque
Id com...
Hoc an...
Quo...
Vocal...
Palle...
Imme...
Nolle...
Vepa...
Conlu...
Sere...
Die...
Infel...
Dier...
Silla...
Aequ...
Vifac...
Rem...
Spar...
Despo...
Cong...
Tati...
Veu...
Tu...
mupe...
uerbia...

Lymphati sine lymphati dicitur finis: / osani / barabandi / phi: Madem
Lymphati sine lymphati dicitur finis: / osani / barabandi / phi: Madem

Aegloga prima

VI

Tu quoque ut hinc uideo non es ignarus amorum.

Fau:

Id commune malum: semel insanuimus omnes.

For.

Hoc animi tam triste bonum / tam dulce uenentū

Fau. Narrat famish

Quotidie crudele magis crescebat in horas:

For. Sing. limgnt

Vt calor in notam dum lux attollitur horam:

Fau. Narrat famish

Pallebam attonito similis lymphaticus / amens

Fau. Narrat famish

Immemor / infomnis: nec erat res ardua morbi

Nosse genus, fons est animi mutabilis index.

Vt pater aduertit / mitem se praeuuit ultra

Consuetum: qd & ipse suos expertus amorum

Sciret onus: blandoque loquens humaniter ore:

Dic (inquit) dic Fauste: quod pectore uoluis:

Infelix puer haec facies testatur amorem.

Dic mihi: ne pudeat curas aperire parenti.

Sic licet in natos facies austeram parentum:

Aequa tamen semper mens est & amica uoluntas.

Vt facilem pater affectum praese tulit: ultro

Rem confessus / opem petij: promisit & ante

Qz brumale gelu borealibus arua pruinis

Spargeret / agnati unanimes cum patre / puellam

Despondere mihi: nec adhuc sine testibus illi

Congrediebar. etiam medio litibundus in amne

Tantalus: o quotiens misso cum bobus aratro

Vt iracuis aliquando esset sola aedibus ibam.

Tu quoque Aeneas filuius (q papa pius) asserit nemine ad trigela

mu peruenire etatis annu q no senserit aliqn amoris igne. Vn pro

uerbiali dicit. Semel insanuimus oes, qd Maro geor. iij. sic dicit.

For. eha quendam intelligo igna amatoria bond sibi ignota fit
For. maxie laborabam
For. est rordis / morte
For. singlas
For. sine meta
For. quo laborami
For. signi / teste
For. obliuif
For. passiois / gressinas
For. actus regit / ab ceptis Ant
For. dum est suoz amor / 7 tu
For. gtus regit / ab omis
For. Alij opaire
For. Lepidissima / mia
For. firmat / for: ea e
For. ro similia q di
For. rat famish
For. fabulam tantali / sagit ho
For. ipo li. sermone / dicens
For. Tantalus a labris si fieri
For. gientia captat: flumme
For. Plures finere fatalit
For. tant gomis ex plote n
For. rha filig finit / 7 atq
For. nonis / 7 mene
For. anno / unde / 7
For. lides dicit / fut

legenda est / suob amores / 7 h
For. actus regit / ab ceptis Ant
For. dum est suoz amor / 7 tu
For. gtus regit / ab omis

Lepidissima / mia
firmat / for: ea e
ro similia q di
rat famish

fabulam tantali / sagit ho
ipo li. sermone / dicens
Tantalus a labris si fieri
gientia captat: flumme
Plures finere fatalit
tant gomis ex plote n
rha filig finit / 7 atq
nonis / 7 mene
anno / unde / 7
lides dicit / fut

Bis ob filium interfectum detinuit est ad inferos sibi C ij torate 7 firmo

Baptiſtae Mantuani

Hinc
Lymphaticus
Amens
Frons

Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumq;. Et genus equorum pedes pictarumq; uolucres. In furias ignemq; ruunt: amor omnibus idem &c. Hinc. i. ex his a te dictis, Lymphaticus, i. furore percitus: ut hi qui lymphas, i. nymphas se uidisse in aquis credunt. Errant autem qui uinum lymphaticum dicunt pro diluto. Amens, i. sine mente. Terentius. Nam haec inceptio non amanti: sed amentum est. Frons est animi mutabilis index. Prouerbiale, sed quia ceperunt homines dissimulare. Dicit Lucretius. Fronti nulla fides: ea dicata fertur uerecundiaeque pudori Frons index. Sunt ergo index & similia communia. Cicero haec uocem stultitiae indicem. Ut pater aduertit, i. rescit: agnouit. annotauit aduertendo. Mitem se praebuit: talem praestandum docet Mitio. Terentius in Adel. Ultra consuetum, i. praeter consuetudinem, quia solent patres esse saeuiri in mores filiorum. Vnde Menedemus Terentius in Heautonimorchi. Coepi non humaniter: neque ut animum decuit aegrotum: adolescentuli tractare, sed uia & uia peruulgata patrum quotidie accusabam &c. Causam autem quare pater mitior fuit: addit quod & ipse &c. Vnde & diuinitas Petri labi congruit: ut sciret ignoscere. Dic mihi ne pudeat &c. ex loco Terentiano: ut dixi. Sit licet in natos &c. Confirmat ut ueris simile sit quod ille dixerat. Agnati, i. affines: despondere, i. desponderunt mihi puellam. Nec adhuc sine testibus, i. arbitris & praesentibus. Illi cum illa cogrediebar, i. licet esset mihi desponsata: tamen non licebat conuenire eam, nec cum ea loqui cum sola esset: quo custodia eius attestat pudicitiam. Est autem locutio uirgiliana: nam uirgilio uerba ad certam pertinetia cum deo construit: quae alij cum ablatiua mediae cum: ut Placido ne etiam pugnabis amori, i. cum amore. Certat tibi, i. tecum. Insoelix puer atque impar congressus achilli, i. cum achille. Erant medio sitibundus in amne. Tantalus, i. tantali filius, De quo Hora, i. ser. Tantalus a labris sitis ens fugientia captat flumina. Quia enim deorum secreta reuelauit aut quae pelopem filium deus epulandum apposuit: hac poena apud inferos danna rus dicitur: ut metotenus immo labiorum tenus habeat dulcissima flumina: quibus dum sitim restringere conatur delabuntur. Et nasotenus fragrantia poma: itidem dum apprehendere conatur subter fugientia. Signant autem asuari, ut auctor est Hora subdeus ibidem quod rides: mutato nomine de re. Fabula narrat: congestis undique saccis. Indormis inhians: & tanquam perire facris. Cogit autem pietatis tanquam gaudere tabellis: ut aedibus, i. domibus priuatis, s. paternis. uacuis, s. patre: matre: sorore: & reliquis familiaribus esset sola, s. domi, ibam, s. ad eam.

Tantalus

Metotenus
Nasotenus

Aedibus

istis dimiudo
monis sum in
noie pferat
indig opatari impiaz dicit

Omnia causabar: suam / dentale / iugumq;
Lora iugi / nullam: deerant quaecumq; petebam

pling /
fuerit ueris
fz subinde stic
mich ruspida
zig nulla

Esoceri lare: sola tamen deerat mihi uirgo
 Non deeram mihi: piscator: uenator & auceps
 Factus eram: & solers studia intermissa resumpsi
 Quicquid erat praedae: quicquid fortuna tulisset
 Ad soceros ibat: gener officiosus habebat.
 Nocte semel media subeuntem limina furtim
 (Sic etenim pactus fueram cum uirgine) furem
 Esse rati inuasere canes: ego protinus altam
 Transiliens sepe: uix ora latrantia fugi
 His tandem studiis hyemem transegimus illam
 Ver redit: iam sylua uiret: iam uinea frondet
 Iam spicata ceres: iam cogitat hordea messor
 Splendidulis iam nocte uolant lampyrides alis.
 Ecce dies genialis adest: mihi ducitur uxor
 Sed quid opus multis: nox expectata duobus
 Venit: & in portum uento ratis acta secundo est.
 Tum boue mactato gemina conuiuia luce
 Sub patula instructis celebrauimus arbore mensis
 Assuit cenophilus: multoq; solutus hiaccho
 Tempestiua dedit toti spectacula uico:
 Et cum multiformi tonius: cui tibia buxo:
 Tandem post epulas & pocula multicolorem
 Ventriculum sumpsit: buccasq; inflare rubentes
 Incipiens: oculos aperit: cilijq; leuatis
 Multociensq; altis: flatu a pulmonibus hausto
 Vitrem implet: cubito uocem dat tibia presso
 Nunc huc nunc illuc digito saliente uocauit
 Pinguibus a mensis iuuenes ad compita cantu

Genet gener relata
 est em socer pz vpoz
 nec ego su sig gen

Quidit p...
 in nocte f...
 ing...
 gredi: f...
 Nullus...
 quod vel...
 latronum...
 m...
 hat vide...
 diffin...
 or

Lampyride...
 inly...
 de...
 pugnat...
 lucerna...
 omi...

Vina parat...
 coribz...
 dilu...
 sumit...
 h...
 Hora: in...

Quid no...
 apta...
 timet...
 lia...
 licit...
 at...

Baptistæ Manruani

Saltidico: dulciq; diem certamine clausit.

Etiam tres hyemes abiere: & proximat æstas

Quarta: dies rapidis (si qua est bona) præterit horis

Si qua placent / abeunt: inimica tenacius hærent.

Fausste uident: uicina pecus uineta subintrat.

Iam (ne forte graui multa taxemur) eundum est.

¶ Omnia causabar. Pergit quo ceceperat docēs Faustū amorē suo-

rū exitū optatis. uidelicet nuptijs. Oīa causabar. i. excusabā seu ace-

cusabā. & in excusationē intermissæ operæ adducebā: ut in moeri.

Causando nostros in longū ducis amores. Stiuā. i. manicā aratri

qua regit: dentale. i. lignū ad qd inducit uomer: ut dicit Serui: ad il-

lud. i. geor. Duplici aptant dentalia dorso. Rullam partem a ruen-

do dictam. Elare. i. domo foceri. s. futuri: quia despenatione facta.

Nō deeram mihi. i. officio meo aut utilitati meæ studia intermissa

.s. tempore languoris: ut prius dixit. Gener est cōiunx filiæ: & dici-

tur ad focerū & focerū correlatiue. Iam cæres. i. seges aut frumentū

spicata. i. spicas habens. Lampyrides sunt papylliones quidā qui

nitedulæ & cicendule dicunt: de quibus Sipontinus sic. Cicendula

a græcis lampyris dicta: quidā noctilucam q̄ noctu luceat: alij nite-

dulam uocant. Non ante matura pabula: post defecta conspicitur

nunc pennarū hiatu refulgens: nunc congressu obumbrata. Huius

animalis stellantes uolatus maturitatis hordei signum rusticis pre-

bent mira benignitate nature. Ab hac lychnus pensilis: quē uulgo

lampadem uocant. Cicendula appellatur quæ nocte tota seruiatur

accensa: & lampyridos instar lucet. Marti. de cicendula. Ancillā ti-

bi fors dedit lucernæ. Totas quæ simul exigat tenebras. Scribitur

aut̄ græce λαμπουρις, ἰλλος. i. lampuris lampuridos, sed pro u-

etiā y scribi a nobis solet. Quia ergo hordei maturitatē denotant:

bene dicit. Iam cogitat hordea messor Splendidulis &c. Dies geni-

alis. i. quo gignendis liberis thoro opera detur. Ratis acta. i. res de-

Dies genial'

Patula

Oenophilus

Hiaccho

Lyeus

Tonius

Tibia

Ventriculū

ale esma / qf
hinc egloge fr
plura in ut
hic dicitur
Causabar
nato ad rethi
perre ad rory

Stiuā

Dentale

Rulla

Gener

Lāpyrides

Cicendula

For
musam co
rubetes ex
re dicunt
cōpita. i. l
ros ludo
mar. i. p
melle di
na. i. læt
em uide
ra tū ur
Video. i.
na. eund
est damn
CE
inf
O
Creue
Nos cor
Public
Noctū
Fert Pa
Teryus
Fōrtica
Mensu
Nunc
Nix h
Se exo
Se exo
Quæ ne

musam cornuta uocat: eo q̄ curua phistula annexa habet. Buecas
 rubetes ex uino. Multoties satis humile aduerbiu: q̄ idonei abstine
 re dicunt. Vtre. i. saccu illu ex corio. Pinguibus a mens iuuenes ad
 copita. i. loca q̄ plures petere solent. in quibz rustici choreas & cete
 ros ludos exercet. Catu saltidico. i. saltandi forma dictate. Et proxi
 mat. i. pxime appropinquat: aut instat estas q̄rta quia aestate post
 messe duxerat. Dies rapidis &c. Si q̄. i. aliqua dies. i. tēpestas est bo
 na. i. laeta & pspera: p̄terit horis rapidis. i. uelociter traseuntibz. Id
 em uidet letis. Inimica tenaci? haret: ḡnalis snia q̄ ad finē facit. Plu
 ra tñ ut uidet dicitur. sed a fortunato ad coertione pecoris auocat
 Videa. i. uides ne: pecus subintrat uineta. i. loca uitibus cōsita uici
 na. eundū est. i. irenos oportet ad custodia pecoris: ne taxemur id
 est damnemur: graui multa. i. p̄ena pro delicto danda.

utrem
Compita

Viden
Vineta
Multa

AEgloga secunda: quae dicit Fortunatus: de amoris
infania. Colloquutores Faustus & Fortunatus

Quarta seruis ades: q̄d te (iā septima lux est) **Fau.**
 Detinuit / gregibus ne nocēt hec pascua uestris.

Sanabit hor

Fausste Padus nostros q̄ preterlabit agros **For.**
 Creuerat: & tumidis ripas aquauerat undis.

lib infania q̄

Nos cura gregis omilla / priuata coegit
Publica q̄ utilitas ripam munire diurnis

amiaz infex

Nocturnisq̄ operis / fluiumq̄ arcere furentē
Fert Padus exundans mala saepius omnia: noster

idem q̄o inundatoz pa

Tityrus est autor: qui pascua dixit & arua.
Forsitan id uerū: quando extra tempora / & ultra

fluiij amiaz se radi

Mensuram atq̄ modum subito concreuerit aestu:
Nunc autem id poscit tempus: nam liquitur altis

ritig nō potuisse uerle

Nix hyberna iugis: implent caua flumina montes.
Se exonerāt / fluiosq̄ onerāt: sic flumina rursum

Fau.

Se exonerant: pelagusq̄ onerant. hoim quoq̄ mos est:
Quae nos cunq̄ praemunt / alieno imponere tergo.

For.

Fau.

For.

Fau.

Fau.

Fau.

Fau.

C unq̄ Temesis est

Baptistæ Mantuanæ

Amyntas ¶ Cur tã serus ades: In hac ægloga damnabit amoris insania quã Amyntã pastore deperisse memorabit Fortu: Nõ em nõi cõgrueret: ut Fortunatus amores experiret amarus. Amyntas aut a Marone inducitur pastor emulus: vñ dicit: Inuidit stultus Amyntas. *αμυντικός* amynticos aut dñ uindicatiuus: Talis aut proximitas est ad furorẽ q̃ insaniã cū ceptis desistere cogitur. Vtrũq; deduci uidetur ab *αμυνόμενος* amynome: quod est ulciscor: punio: repugno. Principiũ collocutiõis ẽ de inundatiõẽ padi quã Faustus accusat: quo minus affuerit illis diebus cū pecore. Cur tã serus. i. tardus: sed utrũq; sic accipio: ut ad tps referat. Virgi. Tarde uenere subulci. Nã lætus: piger: oscitãs etiã mane uenire possis. Serus aut uesperẽ dũtaxat: etiã si celer & preceps. Iã septima lux: septimus dies. **Prima lux** Prima tñ lux & primus dies differunt autore Valla. Nã prima luce facio qd in prima pte diei. **Primus dies** Primo die: qd toto ipso die qui primus est. Gregib; ne nocet. q. d. minime: cū ager matuanus sit optimus. Vñ Maro. Et qualẽ infelix amisit matua campũ. **Padus** Padus fluuius maximus Italię: in quẽ iuxta Mantuã incidit Myntius. vñ de utro qd dicit Maro in Tityro. Hic inter fluia nota. Et fontes sacros frigis captabis opacũ. Nostros ergo agros. i. matuanos. Nos cura gregis omisa: aut obmissa. Vulgariũ Horatiũ secuti deposito b dicitur omisa: & omisi prima breui. No sturnisq; opis. i. operatiõibus aut operarijs: nã utrũq; significat hæc opa. Fert padus exundãs mala sepiõ omnia. i. portẽta aut indicia futurę calamitatis. No ster. i. nostras aut cõpatriota noster. Titirus. i. Maro qui in primo buco. per Tityrũ intelligit. Est autor: in sine primi geor. Post cedẽ cæsaris: quã tot mala secuta sunt: q̃a fluuiorũ rex Eridanus: cãposq; p oēs Cũ stabulis armẽta tulit. Idẽ em est padus & eridanus ab eridano seu phethonte filio solis: q̃ in eo submersus dñ denõiatus. Idẽ dicit Hora. i. car. deryberi. Vidim⁹ flauũ tyberim: retortis Litore heirusco uiolẽter undis: Ire deiectũ monumẽta regis. Tẽplaq; uestæ. Qui pascua dixit & arua. i. buccolica & georgica. Prudẽter æneida tacet: ut cuius lectio ad rusticũ nõ spectat. Hora. aut in ser. reticet. q̃a tũc nõdũ erat emissa. Forsitan: bñ forsitan ne potẽtis fidẽ priscoꝝ adhibere cẽseat: q̃ yõ tẽpestiue fiũt nihil portẽdere uidentẽ pter se. Nã liquit. i. liquefcit & defluit. Vir. geor. i. Vere nouo gelidus canis quũ mõtibus humor Liquit. Mõtes ntũs est: q̃a mõtes implẽt caua flumina. i. alueos fluminũ. Se exonerat: uidelicet mõtes: & onerãt flumina: fluia rursus onus suũ in mare demittũt: nã oĩa fluia intrãt mãre: & mare nõ redundat. Vñ rustice dixit. Pelagus ponerãt Quæ uos cũq; tmeis. i. incisio est p quẽcũq; nos. Dñ

Yogling
campus p oib; in p̃
lib. 6. amata filii

For
 aũr Tmes
 saluator
 & impon
 Sed i
 Decret
 Fortu
 Vrb
 Lynn
 Ridet
 Multa
 Multa
 Comm
 Et fer
 Hæciet
 Quan
 Luce
 Cann
 Turu
 Nam
 Vtdo
 Paup
 Sexu
 Arme
 Vene
 Allu
 Arx
 Est C
 Hicig
 Vais

aũt Tmeſis non temeſis. Alieno imponere tergo. vñ de phariſeis. Tmeſis ſaluator Mathei. xxiij. Alligãt aũt munera grauia & importibilia & imponũt in humeros hoĩm: digito aũt ſuo nolũt ea mouere.

Sed iam contractũ reuocat ſuus alueus amnem. For.

Decreſcente pado (dictu mirabile) noſter

Fortunate lacus maioribus aſtuat undis,

Urbs nata; obſcura; ſiunt cellaria foſſa;

Lynce cados adeunt; labens ad uina miniſter

Ridet; & ex imis fertur grauis obba lacunis.

Multa (licet nati fuerint melioribus horis)

Multa & magna ferunt aliquando incommoda ciues

Commoditas omnis ſua fert incõmoda ſecum; For.

Et ſorti appendix eſt illatibilis omni.

Hacienus eridanus; noſtros repetamus amores; Fau.

Quandoquidẽ nunc alma uenus mouet omnia; coelũ

Luce tepet nitida; tellus uret; arua uolucres

Cantibus exhilarant uernis; nunc omnia foetant.

Tu tua luſiſti, ſed nos aliena ſequamur. For.

Namq; tibi noti referam paſtoris amores;

Vt doceam ueneris nihil eſſe potentius igne,

Pauper & infeſto ſub ſydere natus Amyntas;

Sex uitulos totidemq; pares aetate iuuenças

Armentiq; patrem ducens in paſcua taurum;

Venerat ad Coitum; nitidis ubi Myntius undis

Alluit; herboſos fugiens pernìciter agros.

Arx noua propter aquas pinnatis ardua muris

Eſt Coitus; campo moles fundata paluſtri.

Hic igitur recubans uitrei prope fluminis undam;

Vitis ubi amplectens longis dumeta lacertis

*Hypallage est
sing alius est
sunt amnes et
Gypal. q. 125 ordo
effate ut dicitur dicitur
cellaria est cella sine
rium yborum*

*lacuna sunt fosse in q. b. a
colletta manit*

quod non est legendum q. in bar. m. d. no. sunt solida

quod non est legendum q. in bar. m. d. no. sunt solida

*Quia uinit amor 7 nos
nunc amori*

*Inquit natorum for. am
pastore amoris*

*Myntig italis fl
e. q. de uenato lacu
fluitus / alim yppe
hna lacu effent
S in gradu defen
tot auctor est*

*Myntig italis fl
e. q. de uenato lacu
fluitus / alim yppe
hna lacu effent
S in gradu defen
tot auctor est*

*Myntig italis fl
e. q. de uenato lacu
fluitus / alim yppe
hna lacu effent
S in gradu defen
tot auctor est*

*Myntig italis fl
e. q. de uenato lacu
fluitus / alim yppe
hna lacu effent
S in gradu defen
tot auctor est*

*Myntig italis fl
e. q. de uenato lacu
fluitus / alim yppe
hna lacu effent
S in gradu defen
tot auctor est*

Padu fundu fluminis, lam mare & riuu aqua p quod via dape
rimu p li: dignu uado herbat

Baptista Mantuani

In uada curuata ripa supereminet umbra.

Piscibus insidias tendebat harundine & hamo;

Mellis erat: solis rapidi uolentia ~~cautos~~ ~~sumptos~~:

Seiderat atentes: finem philomena canendi

Fecerat: & neq lux passim morientibus herbis

Pascere oues poterat: neq nox humore cicadas;

Dumq; incumbit aquis, studioq; intendit inani.

Taurus (ut auditum est) primum uexatus ab oestro:

Mox canibus: demum furaci a milite syluis

Abditus: ex toto confestim euahuit agro.

¶ Sed iam contractu, Non interrogatiue sed indicatiue legatur. Su-
us alueus, i. proprius aut debitus: aut hyppallage, i. suu amne. De
trecrescente pado dictu, i. ut dicat: uel du dicat mirabile: noster lacus
uicinus urbi nostrae Matuanae scilicet Benacus. Myntius em ex be-
naco fluit: Lintre, i. scapha aut alia nauicula. Grauis obba, i. lage-
na. Persius sessile uocat, eo q lato fundo quasi sedeat dicēs, sary. v.
Exhalat uapida lesum pice sessilis obba. Melioribus horis. Vn lu-
uenalis. Distat em que Sydera te excipiat modo primos incipientē
Edere uagitus. & adhuc a matre rubentē. Sed id æthnicis q christi-
anis consonantius. Verum si non trahimur aut compellimur inui-
ti: ducimur tamen zelo & incitatur. Appendix illetabilis: quia in
hoc mundo nō sunt solida nec plena gaudia que nihil habeāt ama-
roris. Nam extremū gaudij luctus occupat. Appendix dicit quod
appendit. Illetabilis de qua nō est lætandū. Sic ænei, iij. Hinc Drea-
pani me portus & illetabilis ora. Multa sunt prouerbialiter dicta
notatuq; digna. Boetius dicit didicisse in foribus iouis esse duo do-
lia: alterum boni: alterū mali: neminēq; nasci qui non aliquando
ex utro q bibat. Haftenus eridanus, s. dictus est, i. inundatio padis.
Nostros repetamus amores. Quandoquidē nunc, s. in uere: præci-
pue dum mix liquit: tūc em ueneri potissimū dat opera. Vn uerue
dicti q fere uerno tpe gignunt. Alma: qa diua creatrix ab alendo
dicta, nā per ppagationē cōseruat genus nostrū. Arua uolucres.
Maro. Hinc uolucrū cōcentus in aruis. Exhilarant: hilares græce
vn hilarū Teren. dixit. Facit hilaro uerbū: quod est hilarē & lætū

in uada pmi
ual ror rines
in arboribz stri
e fatis 7 re
g rimit fi
ore e/p eo
ileatu quid
in pectoribz
que fimmle
ore lambit

Myntius
Lintre
Obba

Appendix
Illetabilis

Alma

Hilaro

Fort
facio. Nur
amores fa
Vir. in bu
Qui. Ille e
poeta me
thalia. A
sequam
ea em di
cir amo
cir geor.
cipis ne
Per sylua
solis erra
um. qd p
ta qd ellet
cor: uelo
geor. ij. E
dis inges
pas. Sed
bus adu
ens pnic
da alias
tur nec r
ni. Scid
corripit
Seruus ti
la. a cor
i. car. Nec
funde. Ne
tympo pal
di hamo
dit arnes
Mox. q
abditus
unde fur.
nu que
les rgon
Quo p
Voce bo

facio. Nunc oīa foetant. i. foetus producant. Tu tua lusisti. i. tuos
 amores faciliter cecinisti. Est em ludere res nō graues canere: unde
 Vir. in bucco. Et ipsum Ludere quæ uellē calamo permisit agresti
 Oui. Ille ego qui fueram tenerorū lusor amorū. Ingenio perij naso
 poeta meo. Itē Maro in culice. Lulimus octaui gracili modulante
 thalia. Atq; ut araneoli tenuē formauimus orsum. Sed nos aliena
 sequamur. Nō em fortunato (ut dixi) infortunia amorū congruāt:
 ea em dicturus est: Veneris nihil esse potētius igne: Maro. Oīa uin
 cit amor: & nos cedamus amorī. Et ideo de tpe quo amat beluē dī
 cit geor. iij. Tēpore nō alio catulorū oblita læna. Sæuior errauit
 cāpis: nec funera uulgo. Tā multa: informes ursi strangēq; dedere.
 Per syluas: tū sæuius aper: tū pessima tygris. Heu male tum lybiæ
 solis errā in oris. Et infesto sub sydere. i. molesto & inferenti quasi
 uim: qd plus est q̄ si infausto legendū sit. Ad coitū. i. ad arcē sic dī
 ctā q̄ esset ad cōfluentē. Myntius ex banaco (ut dixi) nascēs. Perni
 citer: uelociter. Arx noua castellū uocat. Propter aqs. i. iuxta. Vir.
 geor. iij. Et uiridi cāpo tēplū de marmore ponā. Propter aquā tar
 dis ingēs ubi flexibus errat Myntius: & tenera p̄texta arundine ri
 pas. Sed queras cū ille in laudē Myntij (est em sic utilior nauiganti
 bus aduerso p̄sertim fluie) dixit tardis flexibus: cur hic dicat fugi
 ens p̄niciter. Sed dicemus id ad inundationē p̄tinere: qua fluia tar
 da alias p̄nicia sūt. Lōgis lacertis. i. brachijs. q̄a labruscæ nō putā
 tur nec relecant. Harūdine & hamo. i. hamata harūdine. i. uirga te
 nui. Sciderat: mutauit: cōtra morē producit: nā scindo scidi priorē
 corripit. ænei. iij. Hesperijū siculo lat⁹ abscedit: arua p̄ & urbes. ubi
 Seruius tñ uidet sentire debere p̄duci. Nā metri (ingē) causa scī syl
 labā corripuit. uerū nō legit correpta. cū cōtra sepe reperiait. Hora.
 i. car. Ne quicq; deus abscedit &c. Possit forte legi Soluerat aut qd
 simile. Neq; lux. i. diurnū tps. neq; nox humore. i. rore. Vir. Dūq;
 tymo pascent apes: dū rore cicadæ. Studioq; intendit inani. i. piscā
 di hamo: vñ pas; utilitatis consequit; p̄sertim p̄termilla custo
 dia armentorū. Ab œstro: uesp̄ genus est id. sic gr̄ce a sono dictū
 Mox. i. paulo post uexatus a canibus. Demū. i. tandē aut ultimo.
 abditus. i. absconditus a milite. i. uiro belligero humilis conditōis
 unde furaci addit. Nō em militē dicemus equitē auratū: sed millefi
 mū quēq; i. quēlibet e numero millenario etiā uilissimū: unde mi
 lites romani potissimum pedites uocabantur.

Coitus

Perniciter

Arx

Scindo

Oestrum

Miles

Quod puer ut nouit / tumulum conscendit: & alta
 Voce bouem clamans; longo rura omnia uisu

...dat diano om rem ex quibz aliquid arguit. nihil e agrum, ...
...melig/ nigil/ vberig/ nigil/ ...
...libero dig/ ...
...no ?

Baptistae Mantuani

Prospicit: ut frustra niti se comperit, arcum
Corripit & pharetram: sequiturq; per inuia taurum
Illum per caulas & per stabula omnia quarens;
Per colles Benace tuos: per consita oliuis
Iugera: per uirides ficis & uitibus agros:
Venerat ad sublime iugum: quod sulphuris arcem
Sustinet: & longis aperit prospectibus illinc
Benacum, hinc campos longe lateq; patentes;
Lux ea sacra fuit Petro: frondente sub ulmo
Mixta erat ex omni pubes post prandia uico
Ducebatq; leues buxo resonante choreas.
Rustica gens nulla genus arte domabile: semper
Irrequietum animal: gaudet sudore: peracto
Mane sacro (quando omnibus ocia luce
Ipsa oci ac famis impatiens epulatur: & implet
Ingluuiem: audito properat tibiae ad ulmum
Hic furit: hic saltu fertur bouis instar ad auras,
Quam rastro uersare nefas: & uomere terram
Calcibus obduris: & inertimole fatigat
Ac fent: & tota Baccho facit orgia luce.
Vociferans: ridens: saliens: & pocula siccans.
Stulte quid haec faris: solatia rustica damnas
Rusticus ipse: tuis malus es: tibi pessimus ipsi.
Dicta ioco fuerint: nostrum repetamus Amyntam:

...ing abor e infim
...sa multu hinc
...rore rufas ply
...in loci hinc
...ubis 7 paludi
...afis in ramis
...frades vltm
...instentat hinc
...plo: 3 Sem
...ntata tibi fid
...ofa vult mvl
...no est

Prospicere

¶ Quod puer. Prosequit historiã aut argumentũ ceptũ. Prospicit
porro aspicit. Aenei. i. Nauẽ in conspectu nullã: tris littore seruos
Prospicit errãtes. Vt. i. postq;. Per caulas & per stabula per colles
benace tuos. Nõ lõge ergo distat: ita ut de eo intelligi posset quod
dixit noster lacus &c. Sulphuris arcem a sulphure denominatam

Stulte quid ...
...vulgus detz aliq; lita insti//
...sana solatia / q; q; d a fabris / h' / m / p / so //
...nibz roanoz senatoribz in sumo honore ha //
...viti sunt Sireus Stulte quid 7R

For
Benacu
(ut uide
na nos bi
or. Ignol
pacur. f
rastris. f
orgiab
omia f
punc.
leges. I
Concl
Q; rem
Concin
Interm
Ah pue
Corrip
Claude
Sors tr
Dum
Exterit
Q; mei
Adrelit
Admitt
Q; dan
Sed pol
Concl
Concl
Q; Con
hore. A
us. a. u
in fecit
p' coepit

Baptistae Mantuani

Aeteon
Syrenes,

oculos tuos ne uideas uanitatē: sed ad fabulam alludit. Aeteon em̄
ga dianā imprudens nudā uidit a canibus discerptus est. Blandis
ne des syrenibus aurē. Nam syrenes (ut aiunt) surda aure transire
oportet. ut inquit diuus Hiero. Fuerunt autē (autore Seruio in si. v.
aenei.) tres in parte uirgines & in parte uolucres: a cheloi fluminis
& caliope musae filiae. Haec una uoce: altera tibijs: tertia lyra cane
bat. Et primo iuxta pelor̄ in capreis insultis habitauerūt: quae ille
ctos suo cantu in naufragia deducebant. Scdm̄ ueritatē meretrices
fuerūt: q̄ trāseuntes: qm̄ deducebāt ad aegestatē: his ficti sunt in ferre
naufragia. Has ulyxes contēnendo deduxit ad mortē. Hec ille. Ha
rum noīa dicuntur parthenope aqua quae nunc Neapolis. i. noua
urbs dī: olim fuit denoiata leucosia & lygia. Dicuntur autē ab eo
quod est hirin quod significat cōnectere & retinere: & aspiratio cō
uertit in. s. Haec cantū ad Ulyxem transfuit Cice. principitū est. O
decus argolicū quin puppim flectis Ulyxe &c. Sors tua Narcisso
similis. Is em̄ scdm̄ Oui. meta. iij. Cū superbia formę elatus caete
ros contēneret amore sui in fonte usi exorsit & cū sui cōpos esse nō
posset in margine languens tandē in sui noīs florē cōuersi meruit.
Dū sedare sitim pperat: in fonte uidelicet: sitit amplius amore sui
illic uisi: intrinsecus ardet aestus amoris. Qz̄ melius. i. q̄to. sic Vir.

Narcissus

Qz̄
Factum

De fato vide
linguisti: libro
miso de rimis
& de i. p. nono

Qz̄ magis illa tremens: tanto magis effer a flammis. Nisi te sic fata
tulissent. Imputat fati: sed tñ immerito: ut legit apud Aulū gellū
li. vi. ca. ij. Heu mihi qz̄ dānant mortales num̄ia celi. Esse aiūt etem̄
per nos mala: cū tñ ipsis Vecordi praeter fatū sint mente dolores.
Multi ḡ fati imputāt. Iuue. Hūc ego fati imputo. Et alibi. Fata re
gūt hoies. & Mālius li. iij. Fata quoq; & uitas hoīm suspēdit ab a
stris. Sic foelix aut triste uenit p̄ singula fatū. Verū fatū uarie accipi
solet: ut cūq; tñ accipiat: dicemus nō imponere arbitrio nostro ne
cessitatē: etiā si fata uia inueniūt. Cōsiliū post factū est inquit imber
post tempora frugum: bene ad suū institutū conuertit ne nō rusti
cus putetur. ut aiūt Maro inquit. Dulces fati humor.

Vna puellares inter pulcherrima turmas ^{inobas} Fortu
Virgo erat: alba comas; alijs proterior: annos ^{quis albos propter}
Nata quater quinos / uel circiter: ore nitenti ^{longe 7 granulos}
Urbanis certare potens & uincere nimphys: ^{in p̄m̄ / nisa erat}
Aureolis radians guttis: ad tempora limbus ^{denitate / solido}
ibat: & ad pectus clausum uelamen atheno ^{illa p̄m̄ / post longa uel ora / p̄p̄li / h̄oebat / erco in / p̄m̄}

Fo
Clauc
Stringit
Lineari
Hanc
Hauri
Igne
Dim
Oblit
Vina
Sape
Nixus
Diceba
Militu
Pellim
Tertru
Vna
tu, delc
gini: quo
fano iu
Urban
a in dū
i. tēcū &
p̄is: nā
ted luro
rep clau
quod al
Nā qu
a nece
cūm
infra
stole m
cessit
ris fab
la que p̄

Clauiculo; ^{mediam} ^{fulgenti} ^{fibula} ^{ferro}
Stringit in angustum; ^{noua} ^{candicat} ^{instita} ^{lapsu}

Linea rugoso; ^{pedibusq;} ^{allabitur} ^{imis;} ^{ad imos pedes;}

Hanc puer ut uidit / perijt; ^{flamma} ^{scq;} ^{tuendo}

Haulit; [&] ⁱⁿ ^{pectus} ^{cecos} ^{abforbuit} ^{ignes.}

Ignes qui nec aquis perimi potuere; ^{nec} ^{umbris}

Diminui; ^{neq;} ^{graminibus;} ^{magicisue} ^{sufurris;}

Oblitusq; ^{greges} [&] ^{damna} ^{domestica} / ^{totus}

Vritur; [&] ^{noctes} ⁱⁿ ^{luctu} ^{expendit} ^a ^{maras.}

Sæpe grauescentem uerbis compescere flammam

Nixus; [&] ^{infantum} ^{iuenis} ^{cohibere} ^{furorem}

Dicebam; ^{miserande} ^{puer} ^{quis} ^{te} ^{deus} ^{istas}

Misir in ambages; ^{sed} ^{non} ^{deus} / ^{immo} ^{sathanum}

Pessimus; ^{ex} ^{illis} ^{quos} ^{noctibus} ^{atq;} ^{diebus}

Ter tribus in terras fama est ex æthere lapsos

¶ **Vna puellares. Nō attendēs ad interlocutiōem faustina pgit For**

tu. describēs puellā: cuius amore exarsit. Nata quater quinos. i. ui

ginti: quæ ætas rusticis uxore ad laborē expetentibus grata: cū ur

bano iunior placeat: ut in Eunu, Anni quot: sedecim. Flos ipse & c.

Urbanis nymphis. i. sponsis aut puellis p nymphis habendis. Est

aūt dtūs more Virg. Mōtibus in nostris solus tibi certat amyntas

.i. tecū & cū nymphis, sed durius addit: & uincere. cū sequat nym

phis: nam subaudire oportet eas. Aureolis. i. paræ aureis: sicut a lu

teo luteolū deduxit Maro. Limbus. i. uestis oblonga. Aheno. i. æ

reo clauiculo. i. spintre. Fulgēti ferro: ex usu aut artificio: aut ex eo

quod albū ferræ uocāt. Stringit in angustū: ut gracilior habeatur.

Nā si qua est habitior paulo pugilē esse aiūt. Noua instita linea. i.

annexæ stolæ. Sunt aūt duo epitheta quæ latina lingua refugit, nisi

diuuisim construant, sed tñ hæc tolerant, quia perinde est ac si dicat

instita noua ex lino quæ rusticæ cōuenit: nā instita lanea & serica

stolæ matrimoniali cōgruit. Allabit imis pedibus. i. ad imos pedes

defluit Ho, ser. i. Nil mediū est: sunt q nolint terigisse nisi illas. Qua

rū sub sura talos regat instita ueste. Est aūt instita renuissima fascio

la quæ prætexta dī. ut inquit Acro, ad dictū locū. Lapsu rugoso. i.

Optimus ille fuit
 Desperata pectus
 Vincula qui impit
 Doluit fœmel Quid
 Fati amicum illu
 Zabor / Et diu n
 nite no eget ille m
 fura 7 infamia q
 fero id est distat
 a feroi mlt ad
 ritate diring Eric
 nisi q. Itaq no e frop
 si infang sed si fut
 ce incipit

Aureolis
 Limbus
 Aheno
 Instita

lam alludit.
 discerptus et
 unt / surda au
 it / autore Ser
 lucres: a chele
 ra tibjs: certit
 tis habitauer
 ed m ueritate
 stare: his si fū
 it ad mortē. E
 e nunc Neap
 ja. Dicuntur
 retinere: & a
 ulit Cice, prin
 e & c. Sors tu
 erbia formē
 it & cū sui cō
 is florē cōu
 litit ampliu
 g melius. i. q
 flammis. N
 legi apud
 umia celi. E
 latū sint me
 imputo. Et
 itas hoim si
 V. Vex fati
 ere arbitri
 ft factū est
 tū conuertit
 humor.
 urnas.
 annos
 iten
 phys:
 mbus
 chego

Baptistæ Mantuani

in plicas cōtracto. Hanc puer ut uidit perijt. Maro. Ut uidi ut perij
ut me malus abstulit error. Flammalq; tuendo. i. inspiciendo. hic
actiue accipit. Ignis ignes: bona & artificiosa repetitio q nec aquis
&c. Vnde Aedituus apud Gel. lib. xix. ca. ix. Quid faculā præfers
philiros qua nil opus nobis. Ibimus: hic licet pectore flāma satis
Istam non potis est uis sæua extinguere uenti. Aut imber cœlo cā
didus præcipitans. At contra hunc ignem ueneris nisi uenus ipsa.
Nulla est quæ possit uis alia opprimere &c. Neq; graminibus. Id
conqueritur Apollo apud Nasonem. Heu mihi q nullis amor est
medicabilis herbis. Magicisue susurris. i. incantatōibus quæ obscu
re remordente conscientia proferuntur. Quis te deus ex ueteri con
suetudine interrogandi. nam hodie quū unū credimus deū inepta
esset, nisi abusiue (ut dixi) ex poetico more inferos dicamus deos:
& amorē aut uirtutes & uitia. In istis ambages. i. inextricabiles er
rores. Sed non deus corrigit, ergo quod dixerat deus: immo (in
quit) sathanum pessimus. a nominatiuo sathan: huius sathanos: si
cut Tytan tytanos: pæan pæanos. Peccant ergo qui etiā sathanas
sathanæ media breui proferunt. Ter tribus. i. nouem noctibus &
toidem diebus ex nouem choris angelorum.

Susurris

Ambages
Sathanum

Dic age si nosti quemq; reminiscere si quem

Videris hoc pacto ditescere: surgere in altum;

Dilatare domum: maioribus horrea aceruis

Complere his studijs: extendere latius agros:

Multiplicare greges: acquirere pascula bobus;

Sunt qui nostra ferant mensis epulanda cruentis

Inter tot populos quot habet latissima tellus

Corpora: & humanos absumunt dentibus artus

Sunt inquam quos tanta malis tot uexit etinys

Sed nullum est tam immane genus / tam barbara nuscq;

Gens: que foemineos non excretur amores:

Hinc ueniunt nixæ: ueniunt & iurgia / & arma:

Sepe etiam dire multo cum sanguine mortes:

Hinc quoq; deletis euersæ moenibus urbes.

granos intelligit
qui sanguis
dicitur panem abstr
at aut ad circlopro
lestigones asper
ant ad egypti
a inuitali sana
s / 83 zertig ad a
nos qui: qrd pan
es sudor parint
enotant

Qui: dicitur
Nile propofu est
enas exstinguere flamas
ostellis si me foret vna magis
Nec moriens dido summa uidisset
edifferates

Nec serm uirgo postis hinc sum
Dixisset
Et qd nomies sepius esset iter
Dido summa uidisset
Tab arce
Dardanas uent
vsla

For
Ipse etia
Clausa
Vilege
Cuis e
His m
Nicer
Error
Ipse etia
Vilege
Reij
Libere
Pondus
Antiq
Nec
Alp
Spera
For
Spina
Tunc
Non p
Grans
Quid
Sim
Nec
Num
Alter
Talia

Ipse etiam leges / tubrisq; uolumina loris
 Clausa / uerant scelus hoc; & detestantur amores.
 Ut leges audiuit; ad haec respondit Amyntas.
 Cuius enim fuerat puer; & uersatus in urbe.
 His monitis prudens & circumspectus haberi
 Niteris; & sensu tetricos anteire Carones.
 Error hic; haec passim sapiens dementia regnat.
 Ipse sibi planditur homo; solersq; putari
 Vult animal; tamen incautus sibi multa tetendit
 Retia; & in foueam cecidit quam fecerat ante.
 Liber erat; seruisse iugum sibi condidit ipse;
 Pondus id est legum (uidi ipse uolumina) quas nec
 Antiqui potuere patres; nec possumus ipsi.
 Nec seruire aetas poterit uentura nepotum
 Aspice q; stulta est hominum prudentia; coelum
 Sperat; & esse sibi sedem inter sydera credit:
 Forsitan in uolucrum moriens transibit; & altum
 Spiritus assumptus tranabit ad aethera pennis:
 Tunc ergo quid latras; legum deus auctor; & ipsis
 Non parere sapit magnam nimis impietatem;
 Grandia de magnis haec sunt certamina rebus.
 Quid fuerim teris; quamuis pannosus & asper
 Sim modo; tunc animo; tunc ui; tunc ore ualebam;
 Nec mihi sese alius poterat componere pastor.
 Nunc quoq; si rectus uultu gradiare supino;
 Alter eris Marius; raso ore uidebere carbo
 Talia respondit sic obiurgatus Amyntas.

Sermo amyntae a for
 nato caritatis
 Dno rationes fuisse celebra
 simi sicut q; a q; por
 famitiae principia m
 int 7 a forig d
 est / alta do v
 sis in vtra a
 fars obsessy /
 mang sig uenire
 ipm interferit d
 Vale: li 3 ra: de
 fortim: 7 li 2 r
 hanc abstinere:

Loquitur opinio istoz
 rum epimureoz q; q
 aias q; m
 in corpa a
 in homi 7
 ray ingrede
 bant / eoz fell
 ingre dicebat
 For. Mors nihil a
 nos na dissolu
 no sentit; ppula
 zqbat / plntazib
 apud gel: li:
 ra: 8 7 9

Fori
 Dno gfecty cet / attu m
 Vnde Vale: li 3 ra: de fortim: 7

Marius raso ore uidebere carbo
 imos peditorem motu oppressit Vide Vale: li 3 ra: de fortim: 7

Baptista Mantuani

Facto homini deus inuidit. concessa uoluptas

Vifa bonum nimis excellens. & uora repressit

Legibus inuentis: ut equi ligat ora capistro

Ne quocunq; liber flectat uestigia sessor

Quæ mea sit me cogit amor sententia fari?

Liberatq; ora facit. qui non communitat usum

Coniugis / inuidus est: liuorem excusat honestas

Introducta usu longi liuoris iniquo.

Nam dum quisq; sibi retinet sua gaudia: nec uult

Publica / communis mos ac longa uis honestas

Factus: & huic morem fecit dementia legem:

Inuida res amor est: res inuidiosa uoluptas:

Tunc ego non audens hominem contendere contra

Amplius: infano rediens ab amante recessi.

Cernis ut hic malus affectus sic lumina mentis

Claudat / in errores ut sponte feramur apertos:

Cernis ut a summo liuentia nubila Baldo

Se agglomerent: oritur grando ne forte uagantes

Tempestas deprendat oues: discedere tempus.

Dicage. Progredit in detestatiõe amor: quo illū auertat: facitq;

id quasi satyricæ: docēs nullū ex amoribus emolimentū: nullūq; p

eos ditescere. Sūt qui nostra ferāt: tyrāni q sanguinē & sudorē pau

perz absunūt: aut ad cyclopas & lestridonas aspexit: aut ad ægy

ptios a luueuale dānatos: sed uerius ad auaros q quicqd paupes

sudore pariūt deuorant. Euerfæ urbes ut Troia & aliæ (ut Hora. i.

ser. sentit) multæ. Nā fuit ante Helenā cunn⁹ teterrima belli. Causa

sed ignotis perierūt mortib; illi Quos uenerē incertā rapiētes mō

re feraz. Viribus editior cædebat: ut in grege taurus. Terricos: sæ

ueros & rigidos: a tetricis montibus asperis. Anteire collisio est:

sicut in deinde pinde: deesse fieri solet. Catones duo noiati sunt sæ

uerissimi: maior ille censorius: & minor uticensis. Ipsē etiā leges: us

Orlando lo gyl
am parastre
err. / ppara
one sequet
glorge fari

Tyranni

Tetricos
Catōes duo

Ex gyllo dicto
pbat

Fau

Fort
les diuina
De qua lu
tres. Sic be
nere iugit
portare p
uenale. In
repugnā
nulli fac
pientes e
in nomine
cū in fou
n a uerit
pos q quis
uicet pou
in luce al
tus more
Fleccis in
sū repref
ris. i. arbu
crallo pā
nicus. Nou
ut qui p
ditate q
tur cæde
spi abata
re carbo. a
ligit ora
go sui iur
nicat uolū
etiam cōi
tari & leg
re excolat
(unq; iust
quam in di
uiderē fa
ta: ubi q;
cōpessu fa
Quæ facit
tunc color
cui. Est aū

Lex diuina. Nō mechaberis. Lex humana: ut lex iulia in adulteros
 De qua Iuue. Lex iulia dormis &c. Quas nec antiqui potuere pa-
 tres. Sic beatus Petrus Actū. xv. Nūc ergo qd tentatis deū impo-
 nere iugū sup ceruices discipulorū: qd neq; nos neq; patres nostri
 portare potuimus. Sapiēs demētia: bona implicatio. sic apud Iu-
 uenalē. Inter socraticos notissima fossa cincedos: cū nihil sit magis
 repugnās q̄ socraticū & cincedū esse. Sed (ut in plogo andriē dicit)
 multi faciūt ne intelligendo ut nihil intelligāt. Vident ergo sibi sa-
 pientes cū sint demētes. Iniquā in se ferentes legē. Hora. Q̄ temere
 in nosmet legē sancimus iniquā. Quā fecerat ante. Sic David. Inci-
 dit in foueā quā fecit. Forſtan in uolucrē. Tanta est amātibz insa-
 nia: ut etiā q̄ fidei sunt irridēāt. Graphice ergo docet q̄ nō sit sui cō-
 pos q̄squis amat. Grādia de magi. Ne decori psonarū immemor
 uideat poeta (uideat em̄ altior hic disputatio q̄ ut rusticis cōueniat
 inducit alterū interloquentē: q̄ si minus habeat fidei. Vñ Fortuna-
 tus more senū q̄ se laudāt & sua tpa. ut Nestor apud Homēz. Vñ
 Flaccus in arte. Laudator tpris acti se puero. Dicit se in adolescentia
 sui se prestāri ingenio & prudētia magna prēditū. Quid fuerim re-
 ris. i. arbitraris: q̄ quis pānosus. i. ueste multis pāniculis consuta &
 crasso pāno. & asper sim mō. i. pānis annisq; oblitus: ut inquit Co-
 micus. Nūc quoq; si rectus uultu gradiare supino. Alter eris Mari-
 us qui pcerus erat & (ut Apianus docet) uultu se uero: q̄ ex uultus
 diritate quū nihil loqueret̄ satis pferre uisus q̄ ingentē machinare
 tur cādē. Papyrius aut̄ carbo illa tēpestate q̄ cū iuniori grapho cō-
 spirabat: adhuc inuestis seu imberbis erat. vñ ait. Raso ore uidebe-
 re carbo. alludēs (ni fallor) ad carbonē quo nihil nigrius. Ut equi
 ligat ora capistro sessor. i. qui insedit equo. Me cogit amor. Nō er-
 go sui iuris aut liberz se fateat: sed amore coactum. Qui non cōmu-
 nicat usum conjugis inuidus est. Vult errore & hærēsi nicolaitarū
 etiam cōiuges debere cōmunes esse: & per inuidiam suam cuiq; da-
 tam: & legē iuliā in adulteros latā: quæ res quia honesta uisa liuo-
 rē excusat honestas. Honestatē aut̄ introduxit longus sed iniquus
 (inquit) uisus: quē oīa sunt ab insano & demēte amatore dicta. vñ
 quam uidit non maritali affectione amauit. Inuida res amor est i.
 inuidere faciens: quia nec regna parē: nec uenus ferre potest. Liue-
 tia: subnigra & densa a liuore qui est macula plumbei coloris ex
 cōpressu facta. Tibul. Tum succus herbasq; dedi: quis liuor abiret
 Quē facit impresso mutua dente uenus. Et quia talē inuidi contra-
 hunt colorē: ideo liuidi dicunt̄: & liuor inuidia. Baldo. i. a mōte ui-
 tino. Est aut̄ futuræ æglogæ parascēue. i. præparatio. Dij

Reris
Pannosus

Carbo

Inuidia
Liuentia

Baldo

pro ducuntur bar in pnti exlogo die pastores ut in porri fingendunt d postero
die fuisse 7 fortuatu sermone gntuasse de gradina cadente 7 de dnerfa
im rufiroz om 7 rimm forre // **Baptistæ Mantuanæ**

**Aegloga, III. quæ dicitur Amyntas: de infani amoris exitu
infolici, Colloquutores Faustus & Fortunatus.**

Lla hesternæ ruens Baldi de uertice grando Fau.
de hest. mork pastoros

Fortunata fuit nobis innoxia; diuis
diuis hystela 7 rura segem

Gratia nostrarum quibus est custodia frugum
frugum pas/porri dntg 7 agrionibz ubi v

Sed ueluti ex illis ueniens ait Harculus oris
apud veronam oris omni stabula zona rinitabfita

Veronensem agrum / pecudes & ouilia sic est
est unget grado pastorum ingruia vel demes

Demolita casas; & pastoralia tecta
destruget ingruia furtua furtist

Sic euerterit: ut agricolis spes nulla superlit.
olomib armibz tosa roris furtulatio agr.

Agricolis etenim pecus est substantia; & arua
pecoratoris eris agerios cralis

His subiecta malis: grandi thesaurus in arca
oppidans thesauru pt diminuerit fepastor

Cuius est: quem nulla queat contundere grando
destruget roris roris roris

Nulla pruina / gelu nullum / nullæ aeris iræ,
no for ali qm dcori mpe ingruat

Nescio qui tentos tempestatesq; gubernat
quis tentos abbernat fatis andeo

Id scio: sed neq; si scio / sat scio: sed tamen ausim
sciam ppter hor pntiar

Dicere: quid: uita ne ideo multabor in ipsa:
si uel eoz pntes / qoz dnt / mndum roris

Numina si ut perhibent / orbem moderantur ab alto
estimo iudico rados mortalium deo

Extimo nil duros hominum curare labores.
vide qm rignim labore fring nos rufin

Aspice quo tenuem uictum sudore paramus:
aduatitales / emi filis roris fua

Quot mala pro grege / pro natis / pro coniuge / pastor
ratie pastor aduatis in solis fernet

Fert miser. infestis æstate sudoribus ardet:
friget ggematisq; nos pastores pluuia

Frigoribus riget hybernis: dormimus ad imbrem
tape dibus in terra rior 7 solis

Cotibus in duris / uel humi: contagia mille
contagium 7 ro / multa perimla

Mille premunt morbi pecudes: discrimina mille
nos pastores fua darettes rogat nostro

Sollicitant: latro insidias intentat ouili
insidiat / aliquis pntes / stipendio

Arc; lupus: milesq; lupo furatior omni:
postat gntio roris fua dntata furtit

Ut manus assiduo detrita incalluit usu
7 gaur contagio labem Et dabit in plures / ficut gres totz in agris vng /

alia radit: 7 prunigine porri vnaq; respectat inozem dntit ali rona

quibz reli filig
e ab gitudim
idulis sup totu
arato raris
enere repit

infine id dnt
animatq; dnt
em rufin impa
dies calamitatu
laru roris que
a roris roris
oni. quide pery
a roris roris
fuba tota

contagium 7 ro
gio 7 roris pe.
co: morbo est qui
tratu uel roris
contagium in
ratis fatis. 2. de

Et dabit in plures / ficut gres totz in agris vng /
alia radit: 7 prunigine porri vnaq; respectat inozem dntit ali rona

For.

Amy
Squalit os
Vna repe
Hoc supe
Et quibu
Nescio
Cladib
Vlla hel
putur Fi
climus e
memini
ca di lura
pate & mo
nont qua
re. Dem
gria past
euerem si
Nulle ae
Nescio q
entes ca
amir.
o rultes
Aut q di
ydeos ar
rfa. ian r
uis duru
pnhitete
is morra
Hora. ser.
agere uis
fua. Secu
se ualle g
dore. Me
rora. & ita
re religie
dnt omne
fua. & iud
constituo
fua rior.

Squalit os; barba obrigit; cutis aruit aestu;

Vna repentino rapit omnia turbine grando;

Hoc superi faciunt; quibus inclinamur ad aras

Et quibus offerimus faculas & carea uota

Nescio quæ pietas; & quæ clementia tantis

Cladibus inuoluat pastores omnium egenos.

¶ Illa hesterna ruens. Facto ex eucto pastoribus colloquio profesquitur Fortu. infœlices amores amyntæ. Stylus quia pastoralis facilimus est: quo circa breuissimus ero. Illa grando hesterna: cuius meminit in fine præcedētis æglogg; de uertice. i. summitate. Vertex em̄ dī summitas a qua uertendū est: cū altius ire nequeas: ut in capite & monte. Baldus mons est. Diuis. i. sanctis. Harculus rustici nomē quasi bonus cultor aut aruicola aut retiarius ἀρκυς em̄ dī rete. Demolita. i. deiecit prostrauit calamitatē inferendo. Casas: turgia pastoralia. & p̄ id est pastoralia tecta. Agricolis etem̄. ordo est: etem̄ substātia. i. possessio & peculiū est agricolis pecus & arua Nullæ aeris iræ. i. tēpestates quasi ab irato ioue qui & aer dī illatq̄ Nescio quis & c̄. rustice id dicit sed graphice. Sunt em̄ rustici impatientes calamitatis: ita ut in deuerbio sit. Qui sua amittit: & sensus amittit. Vñ & Aeneas amissa cōiuge (quā q̄ summus alioquin de orū cultor) ait ænei. η̄. Quem nō incusauī amens hoīm̄ p̄ deorūq̄. Aut qd̄ in euerfa uidi crudelius urbe. Et in buco. Amisso nato. Atq̄ deos atq̄ astra uocat crudelia mater. Vira ne ideo multabor in ipsa. i. an ne ob id uiuēs puniar: Id quoq̄ de more rusticano: Nā illis durū nō uidet̄ qd̄ differi malū: utpote post fara. Numina si ut perhibēt: epicurei em̄ negabāt. vñ Maro in buc. Ne curare deū credis mortalia quenq̄. Lucre. Ne bene p̄ meritis capīt nec t̄ agit̄ ira. Hora. ser. i. Credat iudæus appella. Nō ego nāq̄ deus didici securū agere æuū. Iudeū uocat appellā. i. sine pelle præputiū: hoc est circūcisi sum. Securū æuū. i. seorsum a cura mortaliū. Vñ Epicurus iactabat se leuasse genus humanū duob; summe malis: metu & superstitiōe deorū: Metu quidē: q̄ dixi unū esse spiritus humani & beluini interitu: & ita nō esse metuēda q̄ post mortē eueniūt. Et superstitiōe. i. anxia religiōe: quū dīj nō curēt mortalia. sed utriq̄; impiū & scelestū est: omnē pietatē & religionē destruens. Extimo p̄ existimo. i. censeo & iudico. per x plurimi scribunt. Aestimo aut̄. i. aeris præcium constituo & liceor per æ & st. Discrimina. i. pericula. Milesq̄ lupofuracior. Miles dicitur quicunq̄ stipendium belli gratia suscipit.

Vertex
Baldus
Diuis
Harculus

Appella

Extimo
Aestimo
Discrimina
Miles

Baptistæ Mantuani

Grando

Vna grando: una calamitas quæ dicta est q̄ calamos. i. culmos segetū terit. Est aut̄ in sermone multiplex parthos. Quibus inclinamur: adorando & sacrificando nutu. Sic Hiarbas ꝑnei. iij. Dicitur ante aras mediâ inter numina diuū Multa Iouē manibus supplex orasse sup̄ nis. Et infra. Nos munera templis Quippe tuis serimus famamq̄ fouemus inanem. Incalluit. i. callū: hoc est tumorem & duriciem induit. Pastores omniū egenos. ænei. i. Omnibus exhaustos iam casibus: omnium egenos.

Incalluit

Fortunate ^{primi pastores mala adusa} scelus nobis hæc omnia nostrum Fau.

Ingerit: ætherei sententia iudicis æqua est.

Quod scelus: an fuimus Christi uitæ insidiari? For.

ex insidias fecit

Iurgia / furta / ira / uenus & mendacia / rixa: ^{q̄. om̄ ista inferunt} Fau.

Quid meruere boni: nec em̄ scelus obruit oēs: For.

Et tamen una omnes pariter pessundat erinniys: Fau.

Heu nescis male de superis sentire nefandum.

His igitur quæ scire nefas / nescire necesse est

Posthabitis: curas iterum repetamus Amyntæ: For.

Quas sumus experti: quas ignorare negatum est.

Res uulgaris amor: studium commune iuuentæ:

Moeror & affectus alij de cardine mentem For.

Sæpe leuant: animo sermo uenit ager ab egro.

Intellecta licet pro re pro tempore fari. Fau.

Sic habitus Cosmas sapiens: incognita nuncq̄

Fausste sapis: notos igitur repatamus amores. For.

Restat amynteos postrema in fata furores

Ducere: & in misero lachrymas impendere casu.

¶ Fortunatæ &c. Ne approbanda uideat̄ sententia fortunati: castigat eū Faustus dicēs illud notū uerbū: Omnia mala quæ patimur peccata nostra meruere. Itē ætherei sententia iudicis æqua. Augu. em̄ docet occulta quidē esse interdū diuina cōsilia: sed tñ nūq̄ iniuria. Hoc Maro æneid. vi. Aut æquus amaui Iuppiter. Et. x. ænei.

Rex lupi
opinion
Respon
quæres i
dicēs. H
carnis.
festinat
sticū q̄
quæres
lepor
Abrax
dubitat
quæres
nos ut p
su dñi
ocelle et
is. i. pte
ualudo
experit
affectus
stabilis
quia ex
en nat
lu ad ir
aeni mo
tu opin
Lurē
Paxete
Insante
O herun
Etra fat
Nū refi
Tetius a
Vegon
Cum seni

Rex Iuppiter oibus idē. Quod scelus. Graphice exprimit rusticorū
 opinionē: qui sese infontes putāt dū capitalibus criminibus uacāt
 Respondet aut Faustus. Quæris qd scelus? Iurgia. i. cōtētiōes q̄ fre
 quētes inter rusticos sunt. Vñ p̄ magno bono duxit Maro sepem
 dicēs. Hinc tibi q̄ semp̄ uicino ab limite sepes &c. Venus. i. luxuria
 carnis. Quid meruere boni? Nō respōdet ad hoc Faustus: aut quia
 festinat ad narrationē exitus amorū Amyntæ: aut q̄ nō decuit rus
 ticū q̄ theologorū sunt enodare. Vñ dicit ne fas esse de factis dei in
 quirere. Satis em̄ esse debet: quia deus ita uult qui nihil iniustū uel
 le potest: itaq̄ ubi diuina est præceptio nulla debet esse cūctatio: ut
 Abraam nobis p̄clare ostēdit: dicēte diuo Augustino: nā filiū non
 dubitauit mactare: in quo tñ pp̄paginis p̄missionē acceperat. At si
 quæras: cur boni cū malis puniāt. Dicit em̄ tēporaliter puniri bo
 nos ut plus mereant: malos aut̄ ad uindictā. Et ita p̄ciōsa in cōspe
 ctu dñi mors sanctorū eius. Mors autē peccatorū pessima. Nescire
 necesse est. Altiora te ne quæsieris. Mitte archana dei &c. Posthabi
 tis. i. p̄termisissis aut̄ minoris habitis: ut posthabui tñ illorū mea se
 ria ludo &c. posthabita coluisse famo. Quas. i. cuiusmodi fumus
 experti: quia hoc cōmune malū. Semel insaniuimus oēs. Meror &
 affectus aliq̄. i. affectiōes & passiōes & perturbatiōes. De cardine. i.
 stabilitate. Sepe leuāt. i. amouēt. Animo sermo uenit eger ab egro
 quia ex abundantia cordis os loquit̄. Vñ Flaccus in arte. Format
 em̄ natura pri⁹ nos itus ad oēm fortunarū habitū: iuuat aut̄ impel
 lit ad irā: aut ad humū incērore graui deducit & angit. Post effert
 animi motus interp̄te lingua. Sic habitus Cosmas sapiēs. Cosmas
 (ut opinor) medices florēt in ille ditissimus & memoratissim⁹: p̄
 Laurētiū & auus Petri medicis hic intelligit̄. In postrema. i. in ultia
 fata. i. mortē usq̄. Impēdere: impuri. In misero casu. i. infelici exitu.

Iurgia

Posthabitis

Quas

Cardine

Cosmas me

dices

Præteriens illac paruo post tempore / rursus

Insanire hominem uideo: & miseratus amantem:

O iterum (dixi) mens inconsulta ueneno

Ebria fatali / populo iam fabula factus:

Non respicis adhuc: & adhuc in amore sepultus.

Te tuus atq; tuos pecus atq; mapalia tecum:

Vt quondam moriens rapuit secum omnia Sanson.

Cum senio curuatus eris / si forte senectam

*Narratoris primū
 incipit fortū: a loco
 amyntæ in aore lo
 nense iard m̄m̄m̄
 Scenire q̄ onidig adu
 pulos mouet dñs du
 hā: rita rēmet rasta m
 rare diana v
 hā ruidel pe
 ra rēpat amo*

*Sanson opillis spoliat⁹ / q̄ fortissim⁹ habebat / capto ē ab hostib⁹ ⁊ oculis p̄uatis
 dimittit ei⁹ oēs in aula cēt⁹ congregat⁹ / ip̄e calima detracta q̄ sustinebat⁹ in
 segit / ⁊ millia homin⁹ qui in aula fuerunt selegit ut scribit⁹ iudic
 serio fere*

Baptista Mantuani

Fata tibi dederint) quis sustentabit inertem;

Somnolentum / inopem / cum iam defecerit omne

Robur & ingenium, sensusq; recesserit omnis;

Hæc tibi cuncta feret (nisi mors præuenerit) ætas

Esto domi / uigila / obserua / super omnia semper

Prospice quo tendas; & quo uenisse dolendum est

Ire caue; discerne uias; hominemq; memento

Non ad delicias; non ad muliebria natum

Blandimenta; leui tam pernicioſa iuuentæ.

Ipsæ ego cui pecudes / cui lac / cui caseus / ægæ

Vitam ago; tanta agros omnes inuasit egeſſas

Tot duri rerum euentus; incommoda paſſim

Tanta; tot aduerſis totus conuoluitur orbis.

Illac

Post & ante
O iterum

Inconsulta

Amor

Relipiscens
Mapalia

¶ Præteriens illac. Principiū narrationis: Illac. i. per illum locum ubi dixi Amyntā amore languentē iacere. Paruo post tpe. Sic Maro: Respexit tñ: & multo post tpe uenit. Vñ post & ante gratia excessus abltm regunt cū suo si uolumus casu: ut post diſtā diē paruo tpe. Sine aut̄ casuali suo uidetur aduerbia. Vt. i. postea. O iterum bonus est uersus: quia in principio carminis monosyllaba uocalia nō abijciunt: ut o utinā: o ego. Neq; corripuntur: sicut interdū in medio: ut in bucco. Te corydon o alexi trahit sua quenc; uolupras. Mens incōsul̄ta. i. imprudens: cui nihil est cōsiliū aut pensū. Capitur em̄ incōsul̄tus paſſiue: pro eo cui nō est datū cōsiliū: ut enei. in. Incōsul̄ti abeūt sedēq; odere sybillæ. Et tñ cōsul̄ti uident̄ qui cōsiliū dant: sed reuera qui consulunt̄ sæpe. i. a quib; ut prudentibus cōsiliū petit. Vnde nō solū iuriscōsul̄tus: sed etiā iurecōsul̄tus dī: quasi in iure aut de iure. Veneno ebria fatali. i. amore ad fata id est mortē ducente. Est em̄ amor uenenū quia per uenas it. vñ Vulnus alit uenis. Nec tñ fato imputandū: sed nobis. Vnde diuus Augustinus super illud. Ego dixi miserere mei: sana animā meā quia peccauit tibi, ait. Ego peccauit: nō fatū: nō fortuna. De hoc tñ plura iam diximus. Populo iā fabula. i. argumentū fabulā di: nō tñ dicit iā fabula facta: quia ordo est: factus iam populo fabula. Relipiscis. i. iterū sapis: & ad sapientiā redis. Pecus atq; mapalia. i. casas & caulas

enectit̄ inro /
moda zerefer

Dicim
galia
dam
histori
tremū
more
uigil
uue
nan
mal
prim
finē
re die
in ar
res ad
in qu
lis. Pr
dis: f
dole
cum
star
que
ur
Præ
Vt
Ma
Sex
Vn
Me
Sit
Qu
Fu
Sub
Qu

Dicunt etiā sic a Virgilio: ut raris habitata mapalia uillis. Et magalia: sed prima longa: ut enei. i. Mirat molē Aeneas magalia quōdam. Rapuit secū oīa Sanson: ut Iudicū. xvi. late describit. nota est historia. Senectā fata tibi dederint: Qui em̄ (ut Seneca dicit) ad extremū fati peruenierit senex moriet̄. Posuerūt antiqui multiplicem mortē: ut fatalē quæ quatuor cursus saturuinos explebat. i. centū uiginti annos, Ultra quos fata. i. deorū constituta: negabant posse uiuere. Et naturalē quæ tris explebat. i. nonaginta annos: tunc em̄ natura deficit. Dicitur q̄ mors merita. i. pro merito in remediū tot malos: quæ sequant̄ cōcessa. Et fortuitā ac uiolentam quæ etiā in primo cursu cōtingere possunt: quas oēs tangit Maro. ænei. iij. ad finē. Nam quia nec fato merito: nec morte peribat. Sed misera ante diem subito: & accensa furore. Hęc tibi cuncta ferent. vñ Flaccus in arte. Multa ferunt anni uenientes cōmoda secum. Multa recedētes adimunt. De incōmodis senectē uide Iuuenalis satyrā decimā: in qua dicit. Sed q̄ continuis & quātis longa senectus Plena malis. Prospice quo tendas. i. ad quē statū. Persius. Est aliquid quo tendis: Et quo. i. ad quē statū. Ordo est: & caue ire. i. eo quo uenisse dolendū est. Esto domi: aut simpliciter dicit: aut quod Persius. Te cum habita: & noris q̄ sit tibi curta suppellex. Leui. i. facili & incōstanti. Tot duri rex̄ euentus. Licet (ut Valla docet) in plurali freuentius dicatur euenta genere neutro: tamē etiā euentus legimus ut ænei. vi. Cecosq̄ uolunt euentus.

Accipe rem non auditam: non tempore factam
 Præterito: sed quam lux hæc mihi protulit: ipsi
 Ut mos autumnno pecudes crescente rotundi
 Mane foro exposui lanæ uenalia pondo
 Sexaginta hodie: grandē es conflare putabam
 Vix uitam gregis eduxi: uix pabula possum
 Mercari hybernis niuibus: quo cætera pacto
 Sit uictura domus: nondum mihi constat Amynta
 Quisquis amat / dominæ munuscula mittat oportet
 Tu uero / cui uix tectum fortuna reliquit
 Sub quo luce habitat: sub quo pernoctat egestas
 Quid poteris cupida gratum donare puellæ?

Constat for:
 mone refo
 aduersa sua fo
 na / i / factis am
 plama uis 9 po

quod uenit
 firmat amidi
 ante terio dno
 nera rede magi
 rat goestij deofij
 me conio impo
 me date quid
 sapio pblig q
 uenit gaudet dpe
 a repto mune mit

Nisi ut forsan mittat lare sub titulo

ibid. l. g. O in qui venere dormisti vande pinguis s. s. infelix
origent ossa lapis

Baptistæ Mantuani

Mittere mala decem satis esse solebat amanti:
Purpurei flores / raptus ab arbore nidus
Gramen odoriferum: memini quo tempore magnæ
Credebantur opes: uentum est a gramine ad aurum
Regia res amor est: hac tempestate recessit
Mos uetus: & quædam mala lex inoleuit amandi

¶ Accipe rē nō audita. Cōtinuat sermonē quē ad Amyntā habuit
in quo qd' Amyntæ dicit oībus dicit qui simili capti sunt morbo
Recitat ergo argumentū p re excogitatū. Nō auditū: q̄a falsa sūt se
pe audita. Vñ Plautus. Plus ualet oculatus testis unus q̄ auriti de
cē. i. unus qui se uidisse dicat q̄ decē q̄ audiuisse dici. Autūno totō
di: alibi in maio tondent. Sexaginta pondo. i. libras. Mittere mala
decē. Vir. in buco. Aurea mala decē mihi cras altera mittā. Purpu
rei flores. Idē. Tibi lilia plenis Ecce ferūt nymphæ calathis. Sed id
amasi poetæ uberius dicit. Et raptus ab arbore nidus. Idē. Parta
mea ueneri sunt munera: nāq̄ notauī Ipse locū aerix quo cōgelle
re palūbes. Gramē odoriferū. Idē. Tū casta atq̄ alijs intexēs suau
bus herbis. Mollia luteola spargit uaccinia caltha. Credebāt opes.
Vñ. Qui potuit uiolas addere diues erat. A gramie ad aux: Oui.
Melius nūc omen in auro est. Regia res. i. regalis: quod potius di
cerem: sed tñ & morbum regiū uocant: qui regalē expetit sumptū
Hac tempestate: hoc tempore tribulento.

Talia suadenti toruo mihi retulit ore:
Si cupis optatam mihi fortunate salutem
Da quod amo: nostro hac una est medicina dolori
Cætera que memoras mihi sunt tormenta, reuelli
Ex animo furor iste nequit: ea pectora imago
Virginis obsedit: mecum est: mecum itq̄ reditq̄
Excubat & dormit mecum: caput ossa medullas
Cor complexa potest cum sola excedere uita
Ac ueluti quotiens alieno ex arbore secūto
Surculus inseritur trunco: natura duorum in

*et tunc in en
dites aator
fines dicit p
nes me de fi
res me te ob
tes me p om
me ex partes
me roqites
spare
ampates andit
adrem illis
mederi no
pse 7 dicit se gūrtu. amire fūq̄ fūrtūq̄ arbori*

*An
iungitur
Sic domi
Et fecit
Pectora
Ome f
In gen
Saltem
Ma sua
Clauder
Sue ad f
Sultera
Nec sine
O Drya
Onem r
Collib
Sylvaru
Sibit
Ista pra
Tunc on
Tare
Compo
Pridet
Cre can
Via sep
Eic teg
Debut
Talia
deposcent
metam. E*

lungitur; & mixto coalescit corpore uirga
Sic dominae dilecta mihi se immersit imago
Et fecit duo corda unum; duo traxit in unum
Pectora; sensus inest nobis quoque spiritus idem

O me foelicem; si cum mea fata uocabunt
In gremio dulcisq; sinu; nitensq; lacertus

Saltem anima caput hoc languens abeunte faceret

Illa sua nobis morientia lumina dextra

Clauderet; & tristi fleret mea funera uoce

Siue ad foelices uadam post funera campos

Seu ferar ardentem rapidi phlegetontis ad undam

Nec sine te foelix ero; nec tecum miser unquam

O Dryades; florumq; dea Nymphæq; decentes

O nemorum Syluane pater; seruate precamur

Collibus in uestris; gelidisque in uallibus omne

Syluarum rurisque decus; circundate saltis

Sepibus; & prohibete pecus; ne floribus obsit

Ista precor dominae seruate in funera nostrae

Tunc omnis spargatur humus; redolentia ferta

Texite; quae circa tumulum supraq; iacentem

Componantur heram; tristes ad busta puellae

Pierides aderynt; & lamentabile carmen

Ore canent madido; signataq; uerba relinquent

Ista sepulturae relegenda nepotibus olim

Hic tegitur uirgo / cui nil quin diua uocari

Debuerit deerat; nisi dura fuisset amanti.

¶ Talia suadenti. Recitat responsum misere amatis: sola puellam

deposcentis. ut Carinus Terentianus: nihil aliud uoluit nisi philo

menam. Bene dicit suadenti; & non persuadenti; quia nihil efficit.

Hic requiritur Calloguon

Comptatoez applicat

*Legater expunit affectu
miser amate in dul
videtur in deliquit am
mori*

*Clifcos rupos intelligit de
legi: tene: 6. Denem
loros letos 7 amena v
ta forinatorez nemo
pedesq; deasas*

siluas densas ubi fera salunt

*Pierides dicit misere uel a pi
notis ressalis in q nato f
ant uel a nome filibus p
er: quas: in certame uoc
ti: amado uicent / illasq
ada in piras imitant du
piras p: non piras dr Or
li: mela: quito Pieris qas y
mit pelus deas in agris*

Baptistæ Mantuanî

Furor iste. i. quē tu cōmemorasti & dixisti in me esse. Excubat. i. excubias agit: hoc est uigilat mecū. Aenei. iij. Illū absens absentē au ditq; uidetq;. Id quoq; Phedria optat sibi a Thaide fieri in Eunu. Me ames: me desyderes: me somnies: me expectes: de me cogites: me speres: me oblectes: mecū tota sis &c. Caput: vñ furor in amā te. Ossa ppter medullas. Vir. ænei. iij. Est mollis flāma medullas Interea & tacitū uiuit sub pectore uulnus. vñ hic addit. Cor cōple xa. Hinc em̄ dñ cura q; cor urit. Surculus. i. insita q; pullulat uirgu la. Duo corda unū. Vñ. i. Corin. vi. Et erūt duo in carne una. Hic aut̄ nō ex re sed ex affectōe dñ: quia nō dū adhæsit. Qui adhæret (ut ibidē dicit) meretrici unū corpus efficit. Et spiritus. i. animus: quia græce ἀνεμος. i. anemos spiritus seu uētus dñ. O me felicē: graphice exprimit affectōem miseri amāntis. cui dulce uidet̄ in cōplexu amate mori. Vir. in buco. Hic ipso tecū cōsumeret æuo Illa sua nobis &c. Ex Tibullo fere sumptus locus: aut ex eplis Ouidij. Tristi uoce ueniā canēdo. Siue ad fœlices cāpos. i. elysios: de quib; enei. vi. Deuenerē locos lætos & amœna uireta Fortunatorū: nemorū sedesq; beatas &c. Hos paradisum uocamus. Phlegeton fluius in fernalis ab ardore dictus. Nec sine te fœlix ero: nec tecū miser unq; Ex affectōe (ut dixi) loquitur: nō ex debito cōsilio: itaq; non est pu randū eā esse poetæ mentē: Quod dico ppter imperitos: qui nō di scernentes qñ ex sua sententia: & qñ ex alterius Introducti loquūt poetę: indifferenter citant quasi ita senserint. Maro aut̄ sentit eū a mores perdurare postfata: vñ ait in eodē. vi. Curæ nō ipsa in mor te relinquūt. Quin putauit easdē permanere affectōes dicens. Quę gratia curruū armorūq; fuit uiuis: quę cura nitentis pascere equos eadē sequit̄ tellure repostos. Iuxta quod dictū est: Qualem te inue nio: talē te iudico. Et ita quia æterna est dānatis peccādi libido: nō em̄ immutari pñt: merito est eternū suppliciu. Sed ad rusticū redea mus Amyntā: cui insanus amor persuasit: quod pphetę diuinitus dicēti. Nō auertas faciē tuā a me: & similis ero descēdentib; in lacū O dryades. i. nymphæ arborū: & præcipue quercuū: quia ἄερος, ἄερος. i. drys huius dryos quercus dñ. Florūq; deæ: quæ napeæ dicunt: Nymphæq; s. aliarū rerū: ut montiū q; Oreades: & fluminū quę Naiades dicunt: & mariū quæ Nereides: & arborū quoq; q; Hamydryades. O nemorū Syluane pater: vñ a syluis denoiatus. Hic quoq; aduenisse dñ ad Gallū amore pereūtē: a Vir. in buc. vñ dicit. Seruate præcamur: quia nymphæ amare & amari solēt. Ser uate (inquit) decus. i. ornatum florū & herbarū: ne floribus obsit. Virgi. geor. iij. Nec oues hediue petulci Floribus insultent: aut er

Cura
Surculus

Elysiūm

Phlegeton

Virg. 6.

ma rapidus
Pamio abit tot
489 amio car
reij phlegeto
orfitq; fontia
na

Dryades

Napeæ

Oreades

Virgi. fœlix
reuerat na
peius

Am
ans bucul
uestra don
res uocat
ca ramulu
quæ cor
nis illepe
iure. No
læ: Et Le
ram. Spi
em san
mollig
na. Et sic
Ore que
olla lapis
des profic
ut iuma
ciures. Id
pora defu
re uideb
ritur cor
corporat
aut cor
In Daph
gonda ne
Quirgo
Per cent
Tanare
Me fugi
Nescia
Nec pu
Signa
Nens fe
Alloqua
Sitamen

rans bucula cāpo Decutiat rorē: & surgētes atterat herbas. Ista. i. uestra dona dñæ nostræ. Sic em̄ & græci & latini & barbari uxores uocāt. Vnde Maro in diris. Q̄ mea non mecū domina est. Circa tumulum. Credebant em̄ in ueteri superstitione beatas animas quæ corpora molliter requiescerent. Vnde Persius. Nunc non cinis ille poetæ sc̄lix: non leuior cyppus imprimit ossa. Laudant cōuiuæ. Nunc non emanibus illis fortuoatæq; fauilia nascuntur uiolæ. Et Iuuenalis. Dñi maiorum umbris tenuē & sine pondere terram: Spirantesq; crocos: & urna perpetuum uer. Qui præceptorem sancti uoluere parentis Esse loco. Et Martia. Sit tibi terra leuis molliq; tegaris arena. Oui. Ossa quieta p̄cor tuta requiescere in urna. Et sic humus cineri nō onerosa tuo. Cōtra impræcat Tibullus. O tu q̄ uenerē docuisti uēdere primus. Quisquis es infœlix urgeat ossa lapis. Tristes ad busta puellas. pierides. i. musæ. Iuena. Pierides profit multi uos dixisse puellas. Bustū dñ quasi bene ustū: loc⁹ ubi urna condebat. Vrna aut̄ dñ ab ur̄do: dicta q̄ ustor̄ teneret cineres. Ideo aut̄ romani q̄ (ut nūc faciūt) terra cōdere solebāt corpora defunctor̄: ceperāt ea cōcremare: quia p̄ bella & inuidiā erura uidebāt aliqñ ossa. Diuersitatē tñ hanc ex philosophis ortā putant: ut qui ex terra potissimū sumpta putauerāt: terræ mandarēt corpora: qui ex igne igni & c. Lamētabile carmē: neniam funebrē: aut corpore nondū sepulto epicædion: & eo sepulto epitaphion. In Daphnide aut̄ dicit Maro. Et tumulo superaddite carmen. Relegenda nepotibus. i. minoribus aut posteris.

Sepulchrū leue

Bustum Vrna

O uirgo si te tantus consumeret ardor
 Per centum scyllas ad te / per mille charybdes
 Tranarem laturus opem: tu scæuior hydra
 Me fugis: at culpe nihil est in uirgine: nam me
 Nescit adhuc: si sciret enim succurreret ultro:
 Nec puto sub mīa tam ferrea pectora uultu:
 Signa tamen uultus fallacia: sub cute molli
 Mens fera: sub blanda sunt corda immania fronte.
 Alloquar / & faciam nostros intelligat ignes:
 Si tamen illa meos uultus auerterit: ibunt

Hor. uerissimū ee possem
 in me: sicut & dicitur fero
 nulla fides quis ten
 no uirg abundat tustibz
 p̄rens castigas impio
 sis m̄re foratiss n
 s̄ia fossa ignedes

E iij

Baptistæ Mantuani

In lachrymas oculi; triste in suspiria pectus
Oderit illa licet semper; fugiatq; sequentem:
Ista tamen quocumq; ferat, me cura sequetur
Ite procul medicæ non sum sanabilis; artes
Ite procul magico qui (quod nec credere dignum est)

referat amig
s in fura epi
reoz qui nob
den flori
is posse

Carmine pallentes animas reuocatis ab orco

Ite procul uanis precibus qui flectere diuos

Creditis; aduersum est / & inexorabile coelum

Me rapit impatiens furor; & iuniat ire per altos

Soliuagum montes; per lustra ignota ferarum.

Scylla
Charybdis

Hydra

Auerto
Auertor
Auersor

¶ O uirgo si te tantus. Sunt uerba Amyntæ p apostrophen puel-
lam absentē alloquētis: Per centū scyllas: numerus finitus p infini-
to. Scylla autē & charybdis pericula sunt maxima in mari siculo:
singunt aut a poetis esse mōstra marina ex puellis transmutata: nā
Scylla Phorci fuit filia: charybdis mulier uorax: De Scylla dixi in
bucō. Quid loquar aut scyllam nisi aut quā fama sequuta &c: De
charybdi & etiā scylla ænei. iij. Dextrū scylla latus: leuū implaca-
ta charybdis Obsidet. Et ita quia ut dicit Horati⁹ in arte. Dū uitāt
stulti uitia in cōtraria currūt. Ducit em̄ in uitū uitij fuga: si caret ar-
te. Ideo de eo qui unū periculū euitans in aliud incidit: dici solet. In-
cidit in scyllā cupiens uitare charybdim. Te sæuior hydra: quam
hercules tandē exussit: quū amputato uno capite: illi semp bina re-
pullulare uideret. Erat em̄ lacus quē exussit: & locū fertilē reddidit
sed serpēs aquatica fingit. At culpæ: id amatorie. Nā semp amicas
aut purgāt: aut nō credūt peccasse: vñ ille. Nec sit mihi crederetā-
tum. Signa tñ uultus fallacia. s. sunt. Iuue. Fronti nulla fides. quis
em̄ nō uicus abundat. Tristibus obscenis: mens fera. Vñ notus:
sed minus idoneus autor. Ois quæ nitido uolucris plumescit ami-
ctū. Nō est si simulat uera colūba: tñ Sepe sub agnina latet hyrcus
pelle lycæon. Subq; Catone pio perfidus ille Nero. Si tñ ille meos
uultus auerterit: uidetur hypallage: ut sic si auerterit suos uultus a
me. Id em̄ indignabundi faciunt: Vir. ænei. i. Diua solo fixos ocu-
los auersa tenēbat. Sed quia accipiat auerto: sicut auersor & auers-
tor accipi solēt: p eo qd est p indignationē auertendo cōtemno: si-
cut Seruius fieri posse asserit: q dicit auerto & auertor in una signi-

Am
ficatōe ded
illa apud B
frequerati
q; leuē nō
diū meta
& herba
dicabilis
etiā ror
gier arte
lē exciera
illū trāsi
nis ab ora
dicus uid
Apostatas
a nanta ar
ugantē. S
noua aut
dicit Sem
Vna & cū
Talia ians
Flectere n
Uim per
Uim exo
Inimien
Copenet
Pallonge
Aduo p
Pefora fia
Exanimun
Nocturne
Hautunel
Cocaigne
Acquiparat

ficatōe declinari posse. Dicet recta locutio & nō figurata: qualis est illa apud Boetiū. Heheu q̄ surda miseros auertit aure &c. Vñ est frequētatm auersor: quo frequētius utimur. Oui, in fastis. Officio q̄ leuē nō auersatus honorē. Medicæ artes. Vñ Apollo apud Ouidiū meta. i. dicit. Inuentū medicina meū est opifex q̄ p orbē Dicor & herbarū subiecta potētia nobis. Heu mihi q̄ nullis amor est medicabilis herbis. Nec p̄sunt dño q̄ p̄sunt oibus artes. Ite p̄cul: q̄ etiā romanis erat odiosa p̄fessio. vñ enei. iiii. Magicas inuitā accingier artes. Quod nec credere dignū est. Vñ de phitonissa q̄ Samuēlē excierat: dubitāt theologi an Samuēlē reuera: an neq̄ spiritū in illū trāsfurātū. q̄d Augu. potius asserere uidet. Animas reuocatis ab orco. i. ab inferno urgēte. vñ Orcus quasi urgus a quibusdā dicitur uidet. Sic in buco. Mœrim sæpe aīas imis exire sepulchris: Atq̄ satas alio uidi traducere messes. Vanis p̄cibō. Id impie sed ex amentia amantiū: Epicuro tñ dignū. Soliu agū: nō in solo sed solū uagantē. Soli aut sibi uident amāres dū sine amato. Per lustra p̄ latibula aut latebras. Ignota. s. hoībus: hoc est inuia: ænei. iiii. de Dione. Semp q̄ relinqui Sola sibi: semperq̄ longā incōmitata uidet Ire uīa &c. Id aut erat & est nūc huic futuræ mortis indicium.

Medice au

Orcus

Soliuagum

Talia iactantem uerbis conabar amicis

Flectere: sed uulnus nihil insanibile curat.

Illum per campos nox in tempesta silentes

Illum exorta dies inter dumeta uidebat

Infomnem semper: raro syluestria poma

Carpentem; & potu contentum simplicis undæ

Post longos gemitus; exhaustaq̄ lumina fletu

Affiduo: post lamenta & conuulsa frequenti

Pectora singultu moriens finiuit amores

Exanimū corpus tumuli sine honore relictum

Nocturnæ absumpsere fera: uolucresq̄ diurnæ

Heu funesta lues: fatalis machina passim

Corda uenenatis penetrans humana sagittis

Aequiparans hominem pecudi: quæ pocula Circe

Morte amynti describit p̄ ore inuoluptatis extingit q̄ ferre ut uoluptatis sine sensu relicta

Fau: Inuoluptatis fauista amynti ore extingit

Circe filia sole & perse nymphe fuit xxi: li. Propia p̄ces p̄ radente t̄ t̄ora t̄ery dines in arces ubi sole filia l̄ng affiduo resonat t̄ari

Et genus aoris est amor & voluptuosa infamia ingerit. Qui: li. 2. de or.
Filtrum vocat animis vinctis furoris hinc. Quis huiusmodi vendit //
Filtrum quibus valeat mentem deponere?
Baptistae Mantuani

Quae peiora unquam poruit dare Philtra Calypso?

Quae styx: quis phlegeton grauior / quae maior erinnys?

O stulti quicumque deum dixistis amorem.

Num natura nocens deus est: ubicumque locorum

Sit deus: est homini clemens / innoxius / aequus.

Heu miserande puer tenera sublate iuuenta.

Quae tibi nascenti luxerunt sydera: quae tam

Noxia pars caeli est: ut te nil tale merentem

Leserit: & primis infortunarit ab annis

Nec tamen omnino coelum tibi defuit: omne

Carmen. & argutis quicquid modulatur auenis

Doctus eras: nisi te mors immatura tulisset.

Dignus eras hederis: dignus parnaside lauro

Nec melius cecinit pugnas ac tristia bella

Hordea & agrorum cultus & pascua noster

Tityrus: a magno tantum dilectus Alexi

Namque tui praecox animi solertia nobis

Cognita iam pridem magnam producere frugem

Coeparat: & specimen tulerat uirtutis & artis

Non uulgare tuae: poterat iam gloria dici

Ruris: & aetatis decus indelebile nostrae

Te Padus & nostrae lugubri Myncius ore

Cum nymphis fleuere suis: ut thracius hebrus

Orphea: te tristes ouium fleuere magistri

Vt Daphnim luxisse ferunt: te pascua & agri

Vndique: & audita est totis querimonia campis

Spargite pastores tumulum redolentibus herbis

no igna lauri tra
it ratho delphi
sq 7 qyptia sel
ira lantio ditta q
tores delphos ca
onazem 7 2 vizi
re Cyprum vero
no drem migram
fud ruspam dicit

Orpheus a mulieribus
satis sacrificatio.
ilareat qd qui
es feru arbores 7
lunna flentem
Nec spargite
pastores qd instaurada sepulchra more xigaly dicitur Spargite 7 c

Fot.

Acty fac
Dicite
Tutari
Incolis
Flend
Nefe
Sedie
Dum
Coger
Talia
am
amicis
tor am
Sedrib
est in
i. nini
fomni
iij. A
idue a
Exha
Vi &
ro. Cu
am. Fe
h. Scan
tu ad
trallor
tu ell
amore
luz lu
ad prin
do ioc
se den
erat na
lunaxq
pocula

Atq; sacerdotum cantus ac thura quotennis

Dicite; & aeternam requiem cantate poetæ.

Tu tamen arua tenes patriæ melioris & altum

Incolis elysium; nos hic te flemus Amynta.

Flendum hodie nobis fuerat; nam tristia nocte

Nescio quæ mœstis cernebam insomnia formis.

Sed iam uesper adest; & sol se in nube recondens:

Dum cadit agricolis uicinos nunciat imbres

Cogere & ad caulas pecudes conuertere tempus:

¶ Talia iactantē. Fortunati est in sua psona loquētis : & impietatē

atq; amentia amyntę dānantis. ænei. i. Talia inctanti &c. Verbis

amicis. i. quæ amicos decēt. Est em̄ amicus a, um, adiectū; vñ ami

cior amicissimus legunt. Conabar id uere q̄a sine effectu conamur

Sed nihil. i. nulla res: curat. i. purgat uulnus insanabile. Nullū tñ

est in moribus tale ante suprema fata. Aut uulnus insanabile nihil

.i. nihil curat uerba. Inter dumeta: ubi dumī uel uepres crescunt. In

somnē. i. nullū somnū admittendū: quod misere amantiū est. ænei.

iii. At nō infœlix animi phœnissa: nec unq; Soluit̄ insomnos ocu

lisue aut pectore noctē Accipit. Syluestria poma: in syluis nascētia

Exhaustaq; lumina. i. oculos exhaustos. Moriens finiuit amores.

Vñ & Comicus. Hanc nisi mors mihi adimet nemo. Dixit tñ Ma

ro. Curę nō ipsa in morte relinquūt. Sine honore tumuli. i. insepul

tam. Fatalis machina: alludit ad equū troianū. de quo Maro ænei.

ij. Scandit fatalis machina muros. Fatalis igit̄ machina. i. instrumē

tū ad exitū fatale ducens. Equiparans hoīem pecudi. Vñ fictę sūt

trāformatōes quas Circe in socios Vlyxis exercuit: Psal. Homo

cū esset in honore non intellexit &c. Philtra. i. amatoria pocula ad

amorē inducētia. Circe aut̄ & Calypso ex odyssēa homerica notis

simæ sunt: ad quas Vlyxes appulsus dī. De Circe quidē Solis filia

ad principiū septimi ænei. plura uidebis. Calypso aut̄ (autore Heli

odo) oceani aut thetios. aut (Homero iudice) Atlantis filia: insulā

a se denotatā in mari ionio tenuit: ad quā ut ulixes ut a Circe disces

serat naufragus peruenit: & amatorio illectus septē annos permā

situixq; diuelli potuit. Philtra aut̄ dicunt̄ (quia philos amator dī)

pocula aut carmina: aut alia ad amorē inducentia. Quæ styx infer

Fau.

postquam
fuit ad am
ab ipso

Amicus

Insomnis

Philtra
CalypsoPhiltra
Styx

Baptistæ Mantuani

**Phlegeton
Erinnys**

**Immaturū
Præcox**

Hedera

**Parnasus
Parnalis**

*non ibi nec in
t. v. d. n. astra d. n.
No Pascua
p. n. g. h. s. p. n. g.
r. a. n. n. i. s. n. o. b. i. s.*

**Epicœpium
Epitaphiū**

Insomnia

nalis dalus a tristitia dicta phlegeton fluuius ab ardore denotatus
Erinnys dī furia. Num. i. nunqd. Natura nocēs : phisice hoc dicit
nā uirtutes naturales deos dicebāt. Vñ Pli. li. ij. natu. histo. Fragi-
lis & laboriosa mortalitas in partes ista digessit: fragilitas suæ me-
mor ut portionib; quisq; coleret q̄ maxime indigeret &c. Vim er-
go amoris cupidinē gñe masculino: quia deū dicebāt. Quē tibi na-
scenti luxerūt sydera. Itēz fatale putat: uide ubi de fato loquuti su-
mus. Cœlū defluit. i. benigna influentia cœli. Doctus eras: quēuis
ergo sui tps doctū deslet: sequutus Maronē in Daphnide. Mors
immatura. i. ante maturitatē ueniēs. Id em̄ dī immaturū q̄d nōdū
est maturū. Præcox aut̄ q̄d ante tps maturū: quasi præcoctū & præ-
coctū. Illud aut̄ (inqt Quintilia.) præcox ingeniū: haud temere ad fru-
gē puenit. q̄a præcoci ingenio præditi aut cito moriunt: aut studia
deserūt. Dignus eras hederis q̄bus coronant̄ poetę eo q̄ sunt in tu-
tela liberi patris: q̄ eis coronatus ex India rediit. Hora. Me doctā-
rū hederæ p̄mia frontiū dñs miscēt superis. Persius. Quorū imagi-
nes lambūt hederę sequaces. Iuena. Ut dignus uenias hederis &
imagine macra. Virg. in buco. Atq; hanc sine tēpora circū Inter ui-
ctrices hederā tibi serpere lauros. Et itēz. Hedera crescente ornate
poetā. Dignus parnaside lauro. i. in parnasō mōte phocilidis Boe-
tiā uersus: musis & apollini sacro nascēte. Est ergo Parnasis patro-
nymicū a patria sumptū: sed hic p̄ noīe patrio ponit: q̄si sit parna-
sica. Nec melius cecinit pugnas: ut in enei. Et agroz cultus: ut inge-
or. Et pascua. i. pastores: ut in buco. Nā etiā pascua in geor. dicit.
Noster. i. nostras: hoc ē mātuanus. Tyrus. i. Virgilius: q̄ se p̄ Ti-
tyr; in primo. buco. carmiē significat. A magno alexi. i. Augusto
Præcox solertia: q̄a ante barbā & specimē tuleras. s. præ te. aut ab-
stuleras specimē. i. ornāmētū. Nō uulgare. i. egregiū. Cū nymphis
fleure: sic Maro de daphnide in daphnide. Ut thracius hebrus. s.
fluuius. Orphea. s. fleuit. ut. iij. geor. innuit poeta. Ut daphnin: de
quo Vir. late. Spargite pastores. Sic in Daphnide. Spargite humū
solis: inducite fontibus umbras Pastores: mādāt sibi fieri talia Da-
phnis. Et tumulū facite. Et hęc pro epicœdio sunt: q̄d canit̄ añ inhu-
matōem. Sequētia epitaphi; (q̄d post inhumationē canit̄) uicē hñt
Tutñ arua tenes. Hoc quidē uidet̄ minus quadrare superioribus
nā cū furor & amētia atq; impietas in supos: & uilipensio legū in
Amynta dixerit: & ita mortuū: nec poenituisse significauerit: non
uidet̄ cōgrue dicere: & altū incolis elysiū. i. paradisiū. Sed purga-
ri p̄t: tū q̄ a pastori; hęc dicunt̄: tū q̄ asserendo elysiū incolere ta-
citā poenitentia egisse significat. Cernebā insomnia: fantasmatā

Alp
Quina q̄
Vicinos n̄
undas. Sig
u dicit q̄d
uerrorū
fint imbr
nec oues
di. graca
Aeg
se
L
Ollacit
Langue
Que qu
Edita cur
Janne sca
Suanilo
Res non
Ardulee
Quid pre
Janne ub
Quileu
Qui non
Te facian
Janne ca
sore face
puble in
rultis ex

Æurna quasi futuræ lachrimatōis p̄noscit: id est ex sup̄stitōe rustica. Vicinos nūciat imbres. Geor. i. Sol q̄s & exoriēs & cū se cōdet in undas. Signa dabit. solē certissima signa sequenti & c. Sed illic de ortu dicit q̄d hic de occasu. Addit em̄. Ille ubi nascentē maculis uiolauerit ortū. Cōditus in nubē: medioq̄ reuulserit orbe. Suspecti tibi sint imbres. Cogere & ad caulas. i. ouilia. Vir. i Sileno. Cogere donec oues stabulis: numerq̄ referre iussit. Tēpus cogere pro cogēdi: græca locutio: ut Et iā tempus equū fumantia soluere colla.

Aegloga quarta: quæ dicitur Alphus: de natura mulierum. Colloquutores Alphus & Iannus:

I Anne caper (uideo) macer est tuus: esse solebat

Acer: & elatis in cœlum cornibus ire

Nunc deiectus humi. flaccis piger auribus herbã

Olfacit: & summis attingit gramina labris

Languet: & ex isto languore facies surgit

Quæ quotiens memini risum eier: edita nondū est

Editæ cum fuerit totus mirabitur orbis

Ianne soles narrare sales lepidissime & ore

Suauiloquo: dic ergo tuus cur languet hircus:

Res non ficta (deus testis) sed facta recenter

At dulce id facinus non est narrabile gratis

Quid precij sperare licet: quæ do na reporto

Ianne ubi congeffit nidos philomela docebo

Qui leuiter spondet promisso ludit inani

Qui non credit inops fidei: sed pignore tutum

Te faciam. duo tela mea deprome pharetra

Ianne caper. Principiū huius æglogæ ex macie capri captat occasione facietæ narrationis: de pastore mercenario qui captus amore puellæ in foueam feris positam incidit: ubi inuentus & a uicinis rusticis extractus: furorem amoris non destituit: occasione cuius

Introducit dno. fore qz alio iang capri sm. ma exponit ab ro sz alphus. na uocet umbz feminis frant rereuset?

Iannus

Alphus

Ian.

Al.

Ian.

Al.

F ij

Baptistæ Mantuani

graphice mulier; ingenia describunt. Macer est q̄ solebat esse acer. Et elatis &c. Vñ qd̄ in Ecyra de hoib; d̄r: etiã quibusdã beluis cõ petit. Profecto hoc si est (ut puto) om̄ibus nobis ut res dant sese: ita magni & humiles sumus. Flaccis auribus. i. auriculis laxis & pendētibus quia mollibus. Herbã olfacit. Id morbi indicium est. Risum ciet. i. excitat: a cieo secũdã: est em̄ p̄ntis t̄pis. Totus mirabit̄ orbis Rustica iactãtia ex garrulitate hoc dicit: nã si ex p̄sona poetę dicat̄ uere illi dici posset. Parturient montes nascent̄ ridiculus mus. Quid em̄ mix: si rusticus imprudens in foueã cecidit: Ianne soles narrare sales. i. nō insulos apologos. Vbi cõgessit latinius Maro. Nãq; notauit Ipse locũ aeris quo cõgessere palũbes. Nã q̄ fere aut tẽdere ad locũ significat: ut cõuenio: cõfluo: cõgero aduerbiũ ad locũ de siderat: & nō io loco. Potest tñ dici. Vbi cõgessit. i. cõcinnauit & cõstruxit postq̄ allata fuit materies. Qui leuiter spõdet. Prouerbiale est. nã fere usu uenit ut q̄ cito p̄mittit̄ difficulter p̄missã exhibeat̄ & ecõuerso. Qui nō credit. Alio de uerbio ex arte rhetorica rñdet Qui nō credit inops est fidei: quia qualis quisq; est talẽ iudicat quẽ libet: & ita q̄ fidus nō est neminẽ fidũ existimat. Deprome. i. exime duo tela. i. duo spicula aut duas sagittas: quæ sunt pastoribus apra Vir. Cum daphnidis arcum fregisti & calamos.

Deprome

incipiam nymphae parnasides ora mouete
Et memorate mei dira infortunia capri
Ac philomenæos alphi concedite nidos
Conductus mercede puer præfectus ouili
Assidue pascebat oues: caprum atq; capellas
Seruitium pueri nobis fuit utile: donec
Virgine conspecta: quæ tum ueniebat a quatum
Tabuit: ex illo uecors iam tempore factus
Frigidius curare gregem: contemnere caulas
Cœpit: & exhausto subuertere cuncta cerebro
Cum sopitus erat poterat uigil esse uideri
Nugabatur enim quando uigilabat: inertis
Corporis officio uoluebat somnia mente

Incipiam nymphae parnasides ora mouete
Et memorate mei dira infortunia capri
Ac philomenæos alphi concedite nidos
Conductus mercede puer præfectus ouili
Assidue pascebat oues: caprum atq; capellas
Seruitium pueri nobis fuit utile: donec
Virgine conspecta: quæ tum ueniebat a quatum
Tabuit: ex illo uecors iam tempore factus
Frigidius curare gregem: contemnere caulas
Cœpit: & exhausto subuertere cuncta cerebro
Cum sopitus erat poterat uigil esse uideri
Nugabatur enim quando uigilabat: inertis
Corporis officio uoluebat somnia mente

Iannus

Hunc
Vini
Quar
Vini
Qu
Cõ
Ora
Lux
Noct
Dum
Cap
Inlar
Est ca
Null
Nico
Obst
Vera
Fatu
Nan
Ad
Aur
Dum
Ecce
Corn
Incip
des. i. n
dica ni

Rith amator apissimus tangit sic vgi: in uene Cerdung an qui amat
f. 101 f. 102 f. 103

Alphus Aegloga quarta XXIII

Hunc ergo in saltu ludens per cornua caprum
 Viminibus ualidis inter dumeta ligarat
 Quarta dies hodie: tentans an uincula possit
 Vincere ceruice ac praeduro robore frontis
 Quaesitum interea nidos nemus omne pererrat
 Corda subit uirgo: dilecta recogitat ora
 Ora / sinus / & quae fari pudor / omnia uoluit
 Lux fugit interea: capri redit immemor: alta
 Nocte recordatus surgit: pavidusq; per umbras
 Dum graditur: ruit in foueam / quae fronde saligna
 Captandis obducta feris & stramine sicco
 Instar erat putei fundo iremeabilis atro
 Est caper in uinclis / puer est in carcere / pastor
 Nullus oues curat: iam tertia luxerat hora
 Miror: oues refero ac numero: caprumq; requirens
 Obstupeo puerum clamo: magalia lustro
 Vera loquar magicis: ne forte liquoribus unctus
 Fxtimui ascenso migrasset in aera capro
 Namq; striges tali fama est ope: nocte uagantes
 Ad quaedam longinqua procul conuiuia ferri
 Attonitus tandem pecudes ad pascua ducor
 Dumq; pedum meditas subeo nemus: ecce per umbras
 Ecce procul caper in dumis strepit: atq; reluctans
 Cornibus aduersis contra sua uincula pugnat

¶ Incipiam. Sic aeneid. ij. Incipiam fractu bello. Nymphæ parnasi
des. i. musæ parnasum frequentare solitæ. Ora mouete. Virg. Pan
ditæ nûc heliconæ deæ: cantusq; mouete. Sed quia præcipit ab Ho

Salig uxor a fat
data = e ligno
fructuosu tale gr
fura ut si quis ex
arripit potione
maduat filios
it ?

Strig: igit: amib
da nocturna 7 m
Hina a strigedo d
appredite emi p
nitent leges et
illoz ror
nilis uitat
sanguinis a
bit a r g am n
meto appellam
ges interes
inates pro
ficti 7 lo
mmering o
108 ?

Baptistæ Mantuani

ratio in arte. Nec deus inter sit nisi dignus uindice nodus incidere
Videbit quibus iam non apta inuocatio: quia non debet deus inuo-
cari aut induci difficultate dissoluisse: nisi res tanta sit ut opibus hu-
manis sciri aut geri nequeat. Verum poetæ aliquando ridicule: aliquando
iuxta æstimationem inuocantis inuocationem faciunt. vñ Iuue. descri-
pturus rumbum dicit saty. iij. Incipit Calliope: licet hic considerare non
est cantandum: res uera agit: narrate puellæ pierides pro sit mihi uos
dixisse puellas. Hoc autem ridicule dicit: hic uero loquitur rusticus cuius
dicturus est res summam difficultatem habere uisa est. vñ prius dixit:
totus mirabitur orbis. Philomenæ os quos philomena cõgessit. Cõ-
ductus ergo mercenarius. Seruitium igitur. i. famulatus. Tabuit. i. len-
ta tabe exhaustus est. Vecors. i. prauus aut perversus cordis. Frigidus. i.
negligentius: sicut in re diligenti dicitur per contrarium Maro. Feruet opus
Exhausto cerebro. nimia sollicitudine effæto. Cũ sopitus. i. somno
obrutus erat. Poterat uideri esse uigil. Nugabat enim. i. secum inaniter
loquebatur. Hora. Nescio quid meditans nugatur. Persius. Nugari soli-
tos. Ludens. i. ad ludum: ut curam animi premeret. In saltu: in pascuis ubi
pecudes saliant. Tentans. i. periculum faciens: questum pererrat. i. pererran-
do ita questum: non enim construit prius supinum sine motu. saltu latente.
Et quæ fari pudor. s. est. i. gremium: & intra gremium pudenda. Frõde
saligna. i. salicium folijs. Obducta. i. obstructa in superficie: captandis fer-
ris. i. ad captandas feras. Iam tertia luxerat hora. s. posterioris diei
Refero: recenseo aut separo. Magalia. i. casas & tuguria. Stryges:
fortilege & magicis utentes. Ad quædam longinqua. id enim sibi per-
suadent: demonibus illusa. Ecce. q. d. præter spem.

Tabuit
Vecors
Frigidus
Sopitus
Nugari

Saligna
Obducta
Magalia

^{me impudens} ^{terribilis uel inobscura}
Terruit incautum subito feralis imago
^{capitulum} ^{mea} ^{capitulum} ^{quæ} ^{mea} ^{capitulum}
Et nil tale ratum firmato pectore tandem
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Nosco animal subiensque rubos seco uincula runca
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Sero domum rediens: uideo per pascua longe
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Turbam exultantem risu iuueniliter alto
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Ut prope constitimus / meque agnouere: salutant
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Et tuus ecce aiunt puer hic o Iannelluporum
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Erytus e foueis: dum nocte perambulat agros
^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum} ^{capitulum}
Incidit in calles; & sic inuentus uterque

animus per pro: a
d pl. sunt ma
no fere idus
bi mery ferat
bonu molas q
ra fime inuina
ra ligo ad du
ra quida da de

Al
caper
Languer
Virgo su
Et pueri
Fingit
Ornat
Callida
Hac su
Me sua se
Conrem
Propere
Ad pass
Vaiuu
Terru
mors. Nib
ris stare
minibus
fiore ran
uincula q
in laqueo
Principi
rare. Na
Nam sim
esse. Pude
in quibus
Vnde en
fuit muli
fuit celli
liors orig
quædabar
me cura p
Sulis leu

Et caper & pastor: caper hæc incommoda passus

Languet adhuc: puer imprudens infanior hircu est

Virgo superbiuit mox: ut se audiuit amari

Et pueri simulans curam ignorare: pudorem

Fingit: ut ad formam faciat pudor, ora sinumq;

Ornat: & in terram uersis incedit ocellis

Hæc Callida uulpina rem simplicitate gubernat

Hæc studia: hi castes: hæc sunt mulie ribi arma

Ille sua sperans Galathæa aliquando potiri

Contempta mercede suos sectatur amores

Propterea plastro, stura, bobusq; felicitis

Ad pastoris opus redeo: subiecta furori

Ista iuuentutis leuitas rura omnia uexat:

Terruit incautū. Rem prosequitur. Feralis, i. terribilis: ut fera. i. mors. Nā si dicat imago feralis, i. ipsius feræ: nō uidet ratio carminis stare: nā ferā primā corripit: feralis pducit. ænei. iiii. Solacq; culminibus ferali carmine bubo. Incautū & nil tale ratū. Firmato petore tandē nosco animal. s. ubi ppius accesserat. Seco, i. abrumpo uincula quibus in ueprib; alligatus erat. Incidit in castes: in foueā in laqueos. Oui. Incidit in castes præda petita meos. Virgo subiuit Principium principalis narrationis. Et pueri simulans curā ignoraret: Nā simulamus curā: sed simulans se ignorare curā. s. amor. Nam simulamus id quod nō est esse: dissimulamus id quod est nō esse. Pudorē fingit, i. simulat & facilliter præ se fert. Ora sinumq; in quibus muliebris species. In terram uersis: id em̄ pudicas decet. Vnde ænei. i. Tum breuiter Dido uultum demissa profatur. Hæc sunt mulieribus arma: mulierib; natura antepenultimā corripit: sed necessitate pducit. Lucanus. Si qua deū soboles: si qua est mulieris origo. Sua galathæa: puella lactea sed rustica. Vñ Maro. Nā q; latebar em̄ dum me galathæa tenebat. Nec spes libertatis erat: nec cura peculi. Contempta mercede. s. quā a Ianno acceperat. Ista .s. uilis leuitas. i. inconstantia propter amores & leues mores.

Principalis in narrare in
Historia tang pueri su
inmoda. referens
In eade finem loquitur p
ineno heretiang dicit
Vem si incipias neq;
Deo ignimite / aq;
pati nō potere / m
mo expectet inferta
re vltro ad ea ven
indians se amari
re nō posse. Actū est
et perijit elud; ab.
victū fenscit

Hæc Vulpis in re vera nō lic
De Hæc solo abundat / repū
nat q; sibi ipi
pina simplici
Fera Vult at
ta inselli
Seco q; in vñ
quā pñeli
imitat m
sit simpli
tag
Simulare
Dissimulare

Galathæe
Leuitas

Baptistæ Mantuani

Quod nequit ingenium casus facit: o stupor / o fors **Alph**

Ingeniosa / o res risu celebranda bimestri

Ianne fides seruanda: ubi philomela laborat

Sed quod tam uastro memoras de uirginis astu

Retulit in mentem quæ psallere saepe solebat

Carmina foemineis olim de fraudibus Vmber

Dic Vmbri dic si quid habes: meditare parumper **Ian.**

Et uerba & numeros: Vmbri est memorabile carmen

Est ut ais: sed non gratis memorabile carmen **Alph.**

Quas referes grates: & quid mercedis habebis?

Accipe: promissis absoluo & spicula reddo **Ian.**

Dum uado ad uentrem post hæc carecta leuandum **Alph**

Ianne meum tu coque pecus: ne uitibus obsit

O aries aries qui tortis cornibus atrum **Ian.**

Dæmona præsentas: semper uincta subintrat

Non sapias donec tibi fossa lumina fronte

Eructo: non sunt porrecta in iugera centum

Pascua fat: nisi pampineos populeris & agros. **Alph**

¶ Quod nequit ingenium casus facit. Interloquit Alphus ne unius sermo fastidio sit. Sensus autem est: multa que per ingenium excogitare nequeas casui in mentem ueniunt. Risu bimestri, id est duos menses durate. Tibi philomela laborat, id est nidificat. Vnde Maro. Sic uos non uobis nidificatis aues. Foemineis de fraudibus, Vmber homo ex Umbria: sunt que Antonium Campanum intelligat. Dic umbri. Ordo est. Dic dic inquit si quid habes umbri, id est de umbro aut de carminibus eius. Vir. Quin age si quid habes in memoria non erit ulla. Et iterum. Si quis aut Phillidis ignes: Aut alconis habes laudes: aut iurgia codri. Meditare: exerce, experire. Vir. Syluestre tenui musam meditaris auena. Et uerba & numeros. Idem. Numeros memini si uerba tenerem. Non gratis, id est non sine mercede. Promissis, id est palumbinis pullis, & spicula, id est sagittas. Dum uado ad uentrem. Hoc profecto nimis rustice: tam ipsi ru-

et Vmbri q
gorum hiferum
reptore capis
ma. egru
in ex Umbria
atim accipi
g/ qm 7 gte
atit lingue
et perissim

Bimestris
Umber

Meditare

ico cogru
opelle in ur
de pascendo
ulfica ad p
proxima n
ebit aut
minis pos
re no pot
ans malo
billa. i. pa
ris: spolia:
quæ from
No nos au
Ianne rec
Nondum
Omnia q
Sidera te
Viderat
Callica
Africa Ru
Oreuro
Hunc um
Arcades
Si quid em
Candidus
Non proci
Scliam fe
Ante tam
Præferim
Ianne & c
pursi uidet
De rfo
no ga
Ianne & c
pursi uidet

flico cōgruit facit poeta ad exprimendū morē rusticū. Tu coge. i. cōpelle in unū ne diuageſ. Vir. Tityre coge pecus. Ne uitibz obſit depaſcendo pāpinos: aut uuas decutiēdo. O aries aries. allocutio rustica ad pecus. Sic Maro ad arbores. Et uos o lauri carpam & te proxima myrte: Sic poſitæ quoniā ſuaues miſcetis odores. Non abſciſit aut nec corripit o, quia uox monosyllaba in principio carminis poſita. Atq; dæmona. i. ſpiritū malū callidū: qui cū pingi uere nō pōt: cornutus tñ pingit. Non ſapies. i. nō eris ſapiens & fugitans malorū donec ego eruero tibi lumina. i. oculos. Et hoc fronte foſſa. i. perforata & excauata euulſis oculis. Populeris. i. depræderis: ſpolies: &. i. etiā agros pāpineos. i. uineas in quibus uites ſunt quarū frondes pampinos uocamus. Dicit etiā populo. Vir. ænei. Nō nos aut Lybicos ferro populare penates Venimus &c.

Coge

Populeris Pampinus

Ianne recordatus redco: ſed plurima forſan

Alph.

Nondum nota tibi referam: cognouerat Vmber

Umberis lams

Omnia quæ faſceſt homini perdiſcere: cœlos /

Sydera, tellurem, uentos, mare, flumina, fontes

Viderat & Rhodopen: atq; alta Ceraunia & Otam

Gallica regna, Ararim, Rhodanū, Tyberimq; Padūq;

Attica Romanis referebat carmina uerbis

Ore utroq; potens: & lingua primus utraq;

Hunc unum nobis inuidit Græcia: & ipſi

Arcades: & Thracum ſaltus: & Theſſala tempe

Si quid erit quod forte uelis tibi notius eſſe

Candidus illius ſemper documenta ſequutus

Non procul hinc hæc ille rehet: nos ille docebit

Sed iam ſepulſorem flatu experiamur auenam.

Ante tamen nymphæ præcor ut Libethrides adſint

Præſertim quæ plus meminiffe polymnia fertur

Ianne &c. Purgata aluo redit ad narrationē. Viderat, hac peris

phraſi uidet Gregoriū ſernatē dicere q̄ ea tēpeſtate uixerat. Nam

De rhodano uide. Plin. li. 2. Jero. in cōmēto ep̄to ad galatas

Polymnia fuit una ex muſis ſic dicta q̄ ſua ſuauitate poetas reddidit immortales. Plin. 1. multū & muſa & memoria unde & p̄ c̄ r̄atoribz d̄ quibz op̄e m̄ memoriz uide om̄i. li. 1. faſto.

Alph
or / o
or
nis affu
lebat
Vmbes
parum
orabile
armen.
habebo
do
ta leura
obſit
intras
re
tum
agro
uit Al
eniū ex
meſe
uos nō
mo ex
do eſt
ibus e
ere. S
a codi
ditari
a tene
is pul
s ruff

Rhodope mos te
a rhodope thraci
ibi ſepulta erat
no miratur in
na quā plini 36 t
ſcribit faſceſt quæ
p̄ramidē laudari
& referri fingit eſſe
vulgarē p̄ti
Oſſa mos em ſimbz
d̄ r̄iamoz ſobitū
ſouia dixit olimpo
d̄m̄qū l̄na: quat
p̄m̄fere d̄veas ſ̄m̄ t̄
r̄ois oſſe
Araxis flum̄is e
gallie ſub̄ in r̄
d̄m̄ deſc̄d̄ns
ſuoz op̄e arax
ſang. li. 6 p̄
m̄q; flum̄e p̄
t̄m̄ arax

Baptistæ Mantuani

Rhodopea
Ceraunia
Ossa
Araris
Tyberis
Padus
Eridanus
Attica

Gregoreo scaturigilo. u. gilatit aut est multa uidere. u. u. derat g. & rhodopē. i. thraciā ubi rhodope mōs est. atq; alta ceraunia mōtes Epiri a fulminib; dictos: & ossam montē thessalię. Ararim q; a lugdunēlib; nūc sagona dī: uterq; aut tā arar seu araris q; rhodanus lugdunū cōfluit: ad cuius cōfluentē erat em̄ illa ara de q; Iuue. Aut lugdunēlem rhetor dicitur ad arā. Tyberim fluuū he trurix qui romā perfluit. Padū: fluuioꝝ regē in italia in mare adriaticū ex alpibus inferioribus incidentē. Vnde Homerus Eridanū (qui & padus dicitur) ex inferis ad superos tendere dicit. Attica. i. græca: & potissimū attica: quia attica lingua e quinq; græcoꝝ linguis cultissima est. Romanis. i. latinis uerbis: nā aliter ea non intellexisset rusticus. Ore utroq; & græco sermone & latino. Et primus. i. peritissimus utraq; lingua. Hūc unū nobis inuidit græcia. i. inuide nobis esse conspexit: cū similem nō haberet. quod in uita Antonij cāpani etiā de turchis cōmemorant. Et ipsi arcades. Ipsi emphasim habet. q. d. peritissimi musici. Et cātare pares & rīdere parati Et thracū saltus: ubi Orpheus amphion aliq; cōplures uersati sūt uatēs. Et tempe. i. amœnissima loca thessalię. in quib; etiā musicus chorus uersatus est. Candidus illius &c. Per candidū credo poes

Tempe

Umbri fuit
p̄ceptor Baptistæ Man.
Libetrides

tam intelligi: cuius exterior uestis ut carmelitis cæteris & mens ferre candida est. Hæc. s. documenta umbri. Sed iā septiforem. i. septē foramina habentē. Virgi. Est mihi disparibus septem cōpacta cicur tis Fistula. Libetrides nymphæ. i. musæ: aut libetrū locū quendā: in thracia aut libethrū fontē in magnasia regione thessalię adiuncta incolentes. Maro. Nymphæ noster amor libetrides &c. Præsertim quæ plus meminisse: subaudi ceteris: alioquin dixisset plurimū. Polymnia Πολυ. i. multū: & μνημια. i. memoria. Dicit etiā Polyhymnia. i. multoꝝ hymnoꝝ seu laudū. Hora. Nec polyhymnia leiboum refugit tendere barbiton.

Polymnia

^{mulieris est. sile. atq; dafu}
Fœmineum seruire genus: crudele / superbum:

^{vinadi / mēsurā / intellectu / q; p̄pina / sūt / dicit}
Lege modo ratione carer: confinia recti

^{in medio / sicut}
Negligit extremis gaudet: facit omnia uoto

^{inconsulto / p̄cipit / mltis / ita q; mota / desidero}
Præcipiti: uel lenta iacet / uel concita currit

^{est}
Fœmina: semper hyems atq; intractabile frigus

^{huj; stella caducas / comitat / sicut ardore}
Aut canis ardentis contristat sydere terras

Metaphora est q; ^{aliam uita exprimit / quæ admodū em̄ in calore & frigore nulla existit mē-}
Aut canis ardentis contristat sydere terras ^{tas sic ipsa fœmina q; semper ad extrema declinat aut inoperabilis est / aut tū uenereo insatiabilis.}

Abol
Temperie
Veltear
Sigravis
Distude
Fit leuis
Etepor
Fetider
Vulg non
Mobilis
Improba
Impatiens
Ambitio
Desidio
Docta
Dedita
Ira odin
Vilescens
Imperuol
Exprobra
Murmura
Riderant
Ludicadu
Seminar in
Auger S
Dullimular

Flet et omnia sarg: fecta illa in ignem q in discede cepit / landat xpi
 peritate ignoscat elisa. Comittit vates 7 topat inde maronem atq vte a
 in tunc suspedit Roman / Cedunt grammati. vincte zhetores ois furo.

Alphus Aegloga quarta XXVI

Temperiem nuncq; / nuncq; mediocria curat

Vel te ardentem amat: uel te capitaliter odit

Si grauis est: moeret toruo nimis hernica uultu

Si studeat comis fieri grauitate remissa

Fit leuis: erumpit blando lasciuia risu

Et lepor in molli radiat meretricis ore

Flet, ridet, sapit, insanit, formidat, & audet

Vult, non uult, secumq; sibi contraria pugnat

Mobilis, inconstans, uaga, garrula, uana, bilinguis

Improba, auara, rapax, quæruula, inuida, credula, mendax

Impatiens, onerosa, bibax, temeraria, mordax

Ambitiosa, leuis, maga, lena, superstitiosa

Desidiosa, uorax, ganeæ studiosa, palatum

Docta, salax, petulans, & dedita molliciei

Dedita blanditijs: curandæ dedita formæ

Irae odijq; tenax, in idonea tempora differt

Vlciscendi animos: infida, ingrata, maligna

Impetuosa, audax, fera, litigiosa, rebellis

Exprobrat, excusat tragica sua crimina uoce

Murmurat, accendit rixas, nil foedera pendit

Ridet amicitias: curat sua commoda tantum

Ludit, adulatur, desert, sale mordet amaro

Seminat in uulgu nugæ, auditaq; lingua

Auget, & ex humilitumulo producit olympum

Disimulat, simulat doctissima fingere causas

Imperiosa minax in
 nabunda / remota

Ouidij
 Ut flerent oculos eruditæ su
 Ginnialis sato:

Veribus semper largi
 in statu
 sua Atq
 expectat

Inns: bat.
 Sem
 qd alter
 naq; inuig
 lary in quo
 impa idq
 mpmim
 dormitur
 in illo: fne qm illa uice
 o ab h; quide peior f
 mulat p mntq; ornul
 sia facti

Galap de libi
 p mntq; for
 rosi 7 reber
 mdrn facile salit
 uirigie se 7 qz qz
 mors falso risatur
 do 7 / mnta: ata
 A nulla fere ra q r
 no fere m ferra
 manent

ridere. a
 alta ceru
 salic. An
 arans
 ara d
 fluuio
 mare ab
 Eribat
 Amia
 re con
 non m
 ra p
 uecia. i
 hira Am
 hsi emp
 ere para
 uerian
 i multu
 redo p
 c mens
 em. i. q
 pacta o
 i quæd
 alie ad
 s & c. P
 allet p
 oria. D
 Nec po
 da
 supe
 ti
 uoo
 mte
 e m
 ras
 is est

Baptistæ Mantuani

^{in rebus doctus} ^{deceptioni apparet}
Ordinēq; dolos; fraudiq; accommodat ora

^{vero} ^{ut} ^{longe} ^{foris} ^{ma} ^{si} ^{ne} ^{ait} ^{si} ^{negas} ^{negat}
Ora omnes facili casus imitantia motu.

Facul

Modo

Odit
 Hernica

Maga

Lena

Ganeæ
 Salax
 Nil
 Lud. t
 Adulatur

¶ Fœmineū seruire genus. Multa in muliebri sexū supciliose dicū
 ur: quæ oīa in malas dici possunt; sed rarissime sunt bonæ scđm
 Luciliū q dicit: Heu facul est hoī inuētu bona fœia nuīq; ubi facul
 p facile antique dixit. Et Susaron megarensis antique comedie prin
 ceps. Audite populus; Susaron hæc dicit filius Philini megarensis
 tripodiscius. Malū sunt mulieres; sed tñ o populares nō adest inue
 nire domū sine malo. Multa tñ etiā in sanctis literis in bonæ cō
 mendationē dicunt. Sed mulierē fortē quis inueniet: Modo. i. mo
 deratōe de qua Hora. i. ser. Est modus in rebus; sunt certi deniq; si
 nes. Quos ultra citraq; nequit cōsistere rectū. Extremis gaudet; q
 ambo mala sunt; qā uni uirtuti duo uitia opponunt; alterq; p abū
 dantiā; alterq; p defectū peccās. Aut canis. i. canicula aut syrius. O
 dit pteritæ est uocis; & ita pducit: Nec repies apd idoneos odio:
 nisi semel apud Ciceronē odias. Nimis hernica. i. aspa: ut hernici
 mōtes in Italia asprimi. Grauitate remissa fit leuis; qā dū uitāt stul
 ti uitia in cōtraria currūt. Ducit em̄ in uitū uitij fuga: si caret arte:
 Lepor meretricus. i. suauiloquiū & blāditie meretricib; dignæ.
 Sibi cōtraria. i. inconstās. Vñ addit. Mobilis incōstans. Aenei. iij.
 Variū & mutabile sp fœia. Impiosa. i. affectatrix imperij. Indigna
 bunda: fastidiēs frequēter. Cruēta: cruoris & sanguinis appetens.
 & maxime (ut Iuue. docet) uindictę. Improbā. i. improbāda. Aua
 ra: quia rapax: sed tñ inutiliter expendit. Iuue. Prodiga nō sentit pe
 reuntē fœia cēsum. Ac uelut exhausta rediuuius pullulet arca Nū
 mus & e pleno sp tollat aceruo. Nō unq; reputat quāti sua gaudia
 cōstent. Rapax ergo ut expēdat. Quæ rula: qā ut dicit Iuue. Aut odit
 pueros: aut ficta pellice plorat. Maga. i. sortilega magicæ arti intē
 dens: ut Iuue. docet. Hic magicos affert cantus: hic thessala uendit
 Philtra: quib; ualeant mentē uexare mariti. Lena etiā filiar; uendi
 trix. Iuue. Scilicet expectas ut tradit mater honestos Aut alios mo
 res q; q; hēt utile porro. Filiolā turpi uetulæ pducere turpē. Sup
 stitiosa: qd idē Iuue. in sexta docet: ut cætera fere q; nichabent. Ga
 neæ sic & alij christiani poetę: sed ganeo primā pducit. Satyricus.
 Occultas ganeo pultes. Palatū docta. i. delicata. Salax. i. luxuriosa
 Tragica uoce. i. q; i utunt tragici dū infortunia regū lamētant. Liti
 giosa qā nulla fere causa est in q; nō fœmia litē mouerit. Nil. i. nihil
 pēdit fœdera. Ludit. i. illudit. Adulat; defert. i. clā defamat & crimē
 occultū pandit. Sale amaro. i. falsa & callida rephensioe. Semiat. i.

dispergitur
 cit olympi
 accomoda
 ra omnia: h
 & flere cu
 Non po
 Vincer
 Et quan
 Excusar
 Sed ultra
 Embile
 His facie
 Fœmine
 Decepta
 Sequit
 Indan
 Syllabu
 Fratrem
 Concub
 Causa
 Occidete
 Omnia
 Cognita
 Phœdra p
 Decepti
 Progenit
 Potigit A
 E

dispergit: in uulgas nugas .i. res friuolas. Ex humili tumulo pdu-
cit olympū .i. nil sibi nō promittit posse efficere. Ora omēs (ordo)
acomodat iniquā ora imitantia facili motu: omnes casus .i. euen-
ta omnia: hoc est scit se accomodare rebus: & ridere cum ridentibus
& flere cum flentibus: immo interdū utrumq; simul.

Non potes insidias effugere: non potes astum

Vincere: tanta artes / solertia tanta nocendi

Et quancū uideas oculis praesentibus / audet

Excusare nefas: potis est eludere sensus

Sedulitate animi: nihil est quod credere possis

Et nihil est quod non si uult / te credere cogat

His facient exempla fidem: quae crimina non sunt

Foeminea tentata manu: dedit hostibus arcem

Decepta ornatu brachi Tarpeia sinistra

Seu iit in natos manibus Medea cruentis

Tindaris aegaeas onerauit nauibus undas

Scylla hostem sequitur patri furata capillum

Fratrem Biblis amat. subicit se Myrrha parenti

Concubitus nati longaua Semiramis ardet

Causa necis uati coniunx fuit Amphiarao

Occidere uiros nocturnis Belides armis

Orphea membratim Cicones secuere poetam

Cognita luxuria petulantia Pasiphaeae

Phedra pudicitiam contra crudeliter ausa est

Decepit iudea uirum Rebecca: suamq;

Progeniem uelans hircino guttura tergo

Porrigit Alcidae coniunx fatale uenenum

Criophila uxor amphiaraoi quae uix latetis p[er]i-

dit id anadina filiiq; aut eiq; ea in uisione
p[er]is occidit.)

Exordium ex h[er]icissimū: quod
fraude mulierū dixit: ond
Tarpeia puella romana fili-
os iustodis capitolij quos
de sabini hostib[us] p[er]didit p[er]
ut quod in sinistra fecerat et
rent sabini: p[er]t[er]saq; un-
las an[im]as / at illi p[er]t[er]sa f-
in ea g[er]entes ipam uerone
goranij
Ne p[er]eros iora p[er]to m
p[er]uide
Helena filia tindari regl
et ob eximiam pulchritud-
bis rapta fuit / p[er]m ad h[er]e p[er]e
a h[er]ese d[er]o iam menslas m
a p[er]ide p[er]ter qua r[er]p[er]ada
m[er]trouinis d[er]enale bellu gess
Zunt
Zunt rapta nefando aor
minors: g[er]ilio f[er]o p[er]
fatalis rapellu absidi
hillo omisso r[er]no p[er]
est minor g[er]ela an
et facilem p[er]mit r-
p[er]t[er] d[er]era uoluit
Mirra filia rinae regl m[er]it
angilio m[er] illo ignorat q[ue] filia
est concubuit postq[ue] p[er] filia
et r[er]p[er]it ea gladio uoluit occid-
et mirra fugiens in arabia m-
ta est in arborē sui nominis.)

*gignit quos quinquaginta filios coegit Danaum fratrem suum qui totida filias habuit
 & illas filias suas coniugio copularat Danaus id noluit quoniam ex oraculo se occidi cog-
 orat ab uno filiorum suorum Sed tamen ad nuptias a fratre coactus imperavit filiabus
 filios suos quosdam
 iste nesceret quid esset
 recit / ex repta
 ipse magister quos
 hoc suo peperit
 in postea tinter
 rit Danaum*

penella filia **Baptista Mantuani**
penella filia **Decipit Hippodame patrem: Lauuia troes**
impedit **Implicat ancipiti bello: Bryseis Achillem**
teloneis infans **Depulit e castris: demens Chryseide factus**
arctus / imat **Fulminat Atides: & sentit Apollinis iras.**
quoniam parens **Est genus nostrum foelicibus expulit aruis.**

**Astum
Tarpeia**

**Medea
Tindaris
Scylla
Biblis**

Myrrha

Semiramis

Belides

**Cicones
Pasiphae**

Phedra

*Phedra accipit
 Hippolitum in quo
 si non possit ipse
 ab hoc crimine liberatus est seipsum quod interfecit*

¶ Nō potes. Eandē rem psequit. Astū. i. astutiā. Nihil est quod cre-
 dere possis: qa & quanq̄ uideas oculis & c. luuena. Nihil est auda-
 cius illis. Deprensus irā atq; animos a crimine sumūt. Quē crimina
 non sunt foeminea tentata manu: q. d. Nulla nō sunt. Tarpeia uir-
 go ut armillas quas in brachijs gallorū uidit haberet: tradit illis ar-
 cem capitolinā: vñ armis brachiorū obruta interijt. Dicit aut̄ hic
 brachi p̄ brachijs: qa aliter uersus nō staret. Sequit in natos. Vir. Sæ-
 uus amor docuit natoꝝ sanguine matrē Cōmaculare manus. Nā
 Medea ab Iasone spreta oēs cōmunes liberos præter thessalū truci-
 dauit. tindaris. i. helena tindari ut putabañ filia: a Paride rapta aut̄
 ipsum secuta mille charinis a græcis repetita est. Scylla Nisi Maga-
 rensum regis filia: absciso purpureo capillo quē pater sacratū has-
 buit ad Minoa hostē pertulit. Biblis (ut Oui. meta. ix. docet) exar-
 sit amore Cauni fratris: a quo spreta in fontē sui noīs conuersa est.
 Subicit se myrrha parenti. s. cinare: de quo li. x. Meta. quæ etiā in
 myrrbā arborē illic conuersa d̄r. Est aut̄ in uerbo subicit syncopa.
 nā si (ut debet) subijcit scriberet̄ esset positio breuis. fecerunt tamen
 id aliq̄ quoq; Semiramis regina Babiloniæ & regni Assiriorū mo-
 deratrix: exarsit amore Nini filij quē se diu simulauerat. Iustin. do-
 cet li. i. Causa necis uati cōiunx fuit. s. Eriphile. de qua in thebaide
 Statij multa leguntur. Belides Beli neptes: filia Danaï fratris ægy-
 pti regis. quæ quinquaginta nupserūt totidē patruelibus. i. paruū
 ægypti filijs coactæ ab eo sed a patre qui ab oraculo habuit sibi ca-
 uendū a tali genero persuasæ: prima nocte oēs maritos suos interfe-
 cerūt præter Hypermetrā: quæ Lino peperit: a quo Danaus ob-
 truncatus est. Cicones mulieres thracię: ut autor est Vir. in si. geor.
 Pasiphae uxor Minois regis cretenhū amore tauri incensa se in li-
 gneā uaccā a Dedalo effictā includi fecit: & se cū tauro concūbens
 & postea cū minoe minotaurū genuit. Ordo est. Petulātia luxurię
 pasiphaeæ. i. ipsius pasiphaes est sc̄z cognita. Phedra pasiphaes &
 minois filia hippolitum priuignū cui desponsata sed non tradita a
 Theseo fuerat: interpellauit de stupro: at cum ille reueneret ne patri
 ob hoc crimine liberatus est seipsum quod interfecit

Alph
 in iuriis sic:
 pater a Nep-
 luis equi Hi-
 politus ab
 refugio q
 habere po
 gauerunt
 go. i. pelli
 Lau. Con
 nato Nelli
 Nā amph
 heidis & p
 tris nupit.
 nupit aut̄ si
 Dicit etiā
 Turno des
 sensum troi
 uenerat: qu
 gamenon ut
 multos Gr
 uellet Atri
 & amore
 Crisile fac
 filia repetit
 per aratan
 tu se exera
 Credite po
 Pasca fig
 Si uobis o
 Grata que
 Pelanque
 Thestylis
 Dicte qua
 Etredite: p
 Euidice re
 ut eam lib
 quod in q

*Ampe denastatos hanc multo rapiente puella prius dno ante alibi fatmo fiff
 in brisis 7 risis brisis in distributoe pde gngit achilli 7 risis agamemnoni
 in ipel ad restitutoe cogozatur noie impatione achilli sua abstulit p terea achille*

Alphus

Aegloga quarta

XXV

iniurius sit: detulit apud patrē quasi ille interpellasset. Vñ credulus pater a Neptuno siue a patre Aegeo impetratis phocis marinis. beluis equi Hippoliti in furorē uersi ipsum dissoluerūt. vñ & Hippopolitus ab hippos quod est equus & equa: & lyo. i. dissoluo dicto presagio quodā uidetur. Nam ab Hippolite matre id nomē prius habere potuit. Decepit iudea Rebecca uirg. s. Isaac: cuius oculi caligauerunt. suāq; progeniē. i. filiū chariorē Iacob: uelans hircino tergo. i. pellibus hircorū aut caprorū ut pilosus perciperetur: ut erat Esau. Coniunx. s. Deianyra: fatale uenenū. i. tunicā sanguine ueneno nato Nessi intinctā dedit Alcide. i. Herculi Alcei nepoti putatiuo. Nā amphitrioides dicit cū iouis sit filius. Hippodame cenomai helidis & pisae regis filia patrē decepit: quia Pelopi in perniciē patris nupsit. Erat em̄ in fatis tūc patrē decessurū: quādo illa nuberet: nupsit autē superata in curruli certamine: dolo in Myrtili aurigae. Dicit etiā Hippodamia q̄si equorū domitrix. Lauinia filia Latini Turno despōlata: a matre amata: & enee p oracula & patris assensum troianis multis exitij causa fuit. Briseis quē Achilli sorte obuenerat: quū abducta Chyseide q̄ Agamemnoni obuenerat: hāc Agamēnon ui abstulisset: effecit ut Achilles iratus armis abstineret: multos Græcorū interemi sineret: donec patrocli amici necē ulcisci uellet Atrides. i. filiū atrei saltē putatiū. Agamēnon fulminat. i. ira & amore estuat. Factus demēs chriseide. i. p amorē chriseidos: filie Chrisei sacerdotis Apollinis: qui cū insultatus in exercitū græcorū filiā repetitū uenisset: nec obtinisset: seui pestilentia ab Apolline impetrata: tandē eā abduxit. Sentit ergo iras Apollinis. i. pestē qua totus exercitus mulctabat. Felicibus aruis: paradiso.

*dignatus ab ex
 riu disressit
 si fat q̄ grem
 quibusda p̄m
 Vide homi: gl
 libro pmo
 Hippos
 Lyo
 Rebecca
 Deianyra
 Alcide
 hippodame*

*Hippodamia
 Lauinia
 Briseis*

*Atrides
 Fulminat
 Chryseis*

Credite pastores per rustica numina iuro

Pascua si gregibus uestris innoxia uultis

Si uobis ouium cura est: si deniq; uobis

Grata quies / pax / uita: leues prohibete puellas

Pellanturq; procul uestris ab ouilibus omnes

Thestylis & Phyllis / Galathæa / Neæra / Licoris:

Dicite quæ tristem mulier descendit ad orcum

Et redijt: potuit si non malefana fuisset

Euridice reuehi per quas descenderat umbras.

ut eam sibi redderent hanc lege ne respiraret illa donec ad suos redijt quod in p̄aore no seruasset itez a ea amisit

*Si incidere uxor orphe
 ab oristeo adamata q
 in illa frugeret in filia a se
 pete ita interijt q̄ q̄ rem
 anda orphe inferos adijt
 7 carminib; illos ita fleuit
 Vide Xp̄i: Th: q̄oz: 2*

Baptistae Mantuani

Rapta sequi renuit fessam Proserpina matrem

At pius Aeneas redijt, remeavit & Orpheus

Maximus Alcides /& Theseus /& duo fratres

Vnus equis: alter pugnis bonus atq; palestra

Et noster deus (unde salus & uita) resurgit

Hæc sunt pastores, hæc sunt mysteria uobis

Aduertenda: animi fugiunt obscœna uiriles

Fœmineas loca delectant infamia mentes

Vt semel in scopulos uento contortus & unda

Nauta scit incautis monstrare pericula nautis

Sic senior longo factus prudentior usu

Præteritos meminit casus: aperitq; futuri

Temporis euentus: uitæq; pericula monstrat

Si fugiunt aquilam fulicæ / si retia cerui

Si agna lupum / si damna canem / muliebria cur non

Blandimenta fugis: tantum tibi noxia pastor?

¶ Credite pastores. Cōuertit sermonē ad pastores: quorū docendi gratia hæc de fœminis dixit. Per rustica numina. Id antique nisi ad deū & sanctos quibz arua custodiæ sunt referamus. Thestylis & Hæc em̄ meminit Virg. in buco. dicens. Thestylis & rapido fessis messoribus æstu. Allia serpi lūq; herbas cōtundit olentes. Et itaq; Iā pridē a me illos abducere thestylis. Itē. Phyllida mitte mihi me us est natalis iola: & Phyllida amo ante alias: nam me discedere fle uit. Itē. Malo me Galathea perit lasciuia puella. Et. Huc ades o Gala thea &c. Ille Neerā Dū fouet. Itē. Tua cura lichoris Perq; niues alum perq; horrida saxa secuta est: Dicite. Ingeniosa excogitatio: Raptæ leguntur mulieres ab inferis: & uere raptæ. sed nō rediisse. Euridice Orphei coniunx cum eam Aristeus pastor insequeretur a serpente qui in herbis delituit extincta: ab Orpheo cytharæ beneficio redempta ab inferis fuit: ea lege ut eā nō respiceret: quod tñ fecit: vñ reuerti coacta est. quod. iij. geor. ad sinē graphice describit:

Handwritten marginal notes in a cursive script, including phrases like 'Hæc sunt pastores', 'Aduertenda', and 'Thestylis'.

Thestylis

Euridice

Vertical text on the right edge of the page, including names like 'Boetio', 'Cer. re', 'Necrepeti', 'Vir. pon', 'pugnis', 'struū lig', 'libule loc', 'immortali', 'Vnde. vi. a', 'uū tonis. lu', 'purnibu', 'd' ad inter', 'rida. Anur', 'uqu nō si', 'm' apud C', 'nis mulieb', 'mentes: d', 'expero fic', 'ni creditu', 'ores in h', 'Et in eis', 'Cum fler', 'Fœmine', 'Non anir', 'Fiditro: ne', 'Vidit sax', 'Monstra', 'Euertere', 'Flu. abus'.

& a Boetio nō segniter. Proserpina cereris filia a Plutone surrepta
 & a Cerere matre inuenta: redēpta fuisset si nihil apud inferos gu-
 stasset: sed granū pomi gustauit ut nō rediret. Vnde Virg. geor. i.
 Nec repetita sequi curet Proserpina matrē. At pius Aeneas redijt:
 postq̄ illuc duce Sybilla patris uidenti gratia descendisset. ut. vi.
 bene. late dī. Remeauit & Orpheus relicta tñ coniuge. Maximus
 Alcides. i. Hercules ut perithoum redimeret. Virgili. Quid thesea
 magnū: quid memorē Alciden: Et duo fratres: unus. s. Castor: tñ
 Vir. ponēs nomē p̄ noīe dixit. Domitus pollucis habenis. Alter
 pugnis. s. pollux. Fratres gemini in cœlū trāslati. ubi geminos cō-
 stitūt signū tam latū: ut dū alter occidat: alter oriri incipiat. Vñ
 fabulę locus est: ut alter mortalis quippe a Tindaro genitus: alter
 immortalis ut ab Ioue satus dicat: sed mutua charitate ira deuicti:
 ut immortalitatē cōmunicarent & altero moriēte alter reuiuiscat.
 Vnde. vi. ænei. Si fratrē pollux alterna morte redemit: Itq̄ reditq̄
 uīa totiēs. Melius autē legi alter q̄ alius: q̄a alter de duobus. alius
 de pluribus oī. Et noster deus: dñs noster Iesus Christus qui descē-
 dit ad inferna: & tertia die resurrexit a mortuis. Aduertēda. cōside-
 rāda. Animi uiriles fugiūt obscena: naturaliter quidē. Vsq̄ adeo
 ut qui nō fugiūt effœminati dicantur aut muliebres. Vñ est illud En-
 nij apud Ciceronē in primo de officijs. Vos etem iuuenes aīos ge-
 ritis muliebres. Illa q̄ uirgo uiri. Fœmineas loca delectāt infamia
 mentes: id quidē de turpibus uerę est. Vt senior. Vult sibi in ea re
 experto fidem adhibere: sicut nautis ueteranis de periculis mari-
 nis creditur. Fulicę aues sunt marinę. Docet autē beluas prudenti

Proserpina

Gemini Ca-
stor & Pol-
lux

Alter
Alius

Fulicę

ores in fugiendis nocuis ac insidiosis q̄ nos simus.
 Est in eis pietas crocodili: astutia hyenę
 Cum flet & appellat te blandius: insidiatur
 Fœmineos pastor fugito (sunt retia) uultus
 Non animis: non uirtuti: non uiribus ullis
 Fidito: non clypeo cuius munimine Perseus
 Vidit saxificę colubros impune Medusę
 Monstra peremerunt multi: domuere gigantes
 Euertere urbes: legem imposuere marinis
 Fluctibus: impetui fluiuorum, & montibus aspris

De nā crocodili li. 8.
Viggesimo quinto

A quo medusa ut e in fabulis
pe uilissima q̄ se
amata fuit. fuit
interfecta es q̄

G

Baptistæ Mantuani

Sacra corona ^{ornament} ^{principes} ^{bella} ^{doct} tul multos certamina: sed quis
 Cuncta subegerunt / sunt a muliere subacti ^{in quædam straint} ^{quæ se ad huc parte} ^{redanti}
 Rex qui pastor erat: funda spolioq; leonis ^{salig ei salomo} ^{syera solomni} ^{stempit} ^{scit}
 Inclytus & natus: qui templa sionia fecit ^{in quibus foris}
 Primus: & excellens in uictu robore Sanson ^{dominum} ^{q; inter eos} ^{morat}
 Fœmineum subiere iugum: minus officit ignis ^{in pedes} ^{noct} ^{gladius}
 Saxa minus / romphea minus / minus hasta / minus mors ⁱⁿ ^{placuit}
 Nec formæ contenta suæ: splendore decorem ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Auger mille modis mulier: frontem ligat auro ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Purpurat arte genas: & collocat arte capillos ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Arte regit gressus: & lumina temperat arte ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Currit ut in latebras ludens perducatur amantem ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Vult dare: sed cupiens simplex & honesta uideri ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Denegat & pugnat: sed uult super omnia uinci ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Fœmina deciaro (res mira) simillima uento est ⁱⁿ ^{placuit} ⁱⁿ ^{placuit}
 Qui trahit expellens mendaci nubila flatu.
 ¶ Est in eis pietas crocodili. Crocodilus aial est terrestre & aquati
 le: crecit ex minimo ad decem & septē & amplius cubitos: quibus
 dam ægyptior; crocodili sacrosancti sunt: quibusdā non sunt: sed
 ueluti hostes exagitant, Vñ Iuue. Crocodilū adorat pars hæc. Est
 aut̄ hæc belua quæ oua parit instar anserinor;: cōtra fugaces terri
 bilis. cōtra insequētes aut̄ fugax: hebetes oculos habet in aqua: ex
 tra aquā acerrimi uisus est. Conspēcto homine emittit lachrymas
 mox appropinquantē deuorat: unde factū est prouerbiū: Lachry
 mæ crocodili: de his qui sub specie pietatis homines fallunt. Gra
 phice ergo dicit. Est in eis pietas crocodili: Hyena aut̄ aīal est in
 Aphrica p̄cipue nascens. Vtrāq; ei naturā esse nōnulli existimant
 & alternis annis marē: alternis scēminā fieri. Hoc Aristote. negat.
 Collū ei & iuba continuitate spinæ porrigit: flectiq; nisi circūactu
 totius corporis nō potest. Humanū sermonē inter pastor; stabula
 assimilare dicit: nomēq; alicuius discere quē foras euocatū dilaco

Samide rege
 de Gabel: ep
 li: pmo in q
 de de salamo
 Gamilos vaxo
 mpo

Om. li. art
 e por apudat
 e ha p̄p̄ria
 mt / q̄ripat
 adas mollit
 a p̄p̄ria ut p̄p̄ri
 tona: Tri impit
 axo Crocodilus

etias antor
 totals in floris
 not mbes no p
 e a se depellens
 azato zinoat atq
 ragit hinc p̄p̄ri
 dip' q̄rimq' in q̄
 ma Hyena
 sibi ip̄i mort
 Aphric
 Affigat ut retias
 de se mala

ret: uomi
 dit. Sola
 Sipōnu
 p̄o. lery
 Medusa
 alatus.
 quo ui
 pulche
 ere di
 pallad
 neptun
 in lapid
 r̄u filia
 Theeus
 Hercules
 & alios:
 Namani
 marinis
 elup max
 ob alpr
 angab
 galperit
 os mala
 q̄pator
 althaps
 uion q
 rolym
 Rompt
 litali. A
 niodon
 aroo se
 a. l. fu
 ducar an
 figit ad
 ur. vñ
 quia in
 per om
 trahit ac
 Qu

ret: uomitionē etiā hoīs imitari ad sollicitandos canes quos inua
dit. Solet p̄terea id aīal sepulchra eruere ut corpora inquirat. hāc
Sipōtinus. Ob quē recte d̄r astutia hyenē. Fidit o. i. cōfido. Nō di
peo. s. crystallino ipsius palladis: cuius munimine p̄fectus Perseus
Medusam interemit e cuius sanguine natus fingit pegalus equus
alatus. Erat aut̄ Medusa una triū gorgonū q̄ unū habuisse oculū
quo uicissim uterent dicūt: hoc est unionē seu margaritā: erat aut̄
pulcherrima. Vñ se inspiciētes in stuporē traxit. & ita in saxa uer
tere dicta est. Hanc em̄ uisam Neptunns ardēs amore in tēplū usq̄
palladis infecutus illic oppressit. vñ irata dea ipsius capillos q̄bus
neptuno placuerat in angues mutauit: deditq̄ ut oēs eā inspiciētes
in lapides uerterent. Perseus aut̄ d̄r. Danaes Achrisij regis argiuo
rū filij ab Ioue opp̄ssē filius. Mōstra premerūt multi: ut Hercules
Theseus & Perseus. Domuere gigātes: ut dij in bello gigāteo: &
Hercules Anteū in Lybia: & Gerionē in Hispania: Cacū in Italia:
& alios alibi. Euertere urbes: ut Scipio Carthaginē in Aphrica: &
Numantiā in hispania: Græci Troiā: & alij alias. Legē imposuere
marinis fluctibz: ut Cēsar & Augustus lucrino lacui: Xerxes q̄ pō
tē sup mare extruxit & cū dirutū uideret flagellis cedi iussit. Et mō
tibz aspris: ut idē Xerxes q̄ Anthon montē equit solo: & p̄ parte
nauigabilē fecit. Iuue. Velificatus anthos. d̄r aut̄ aspris p̄ syncopā
p̄ asperis. Sed q̄ cūcta subegerūt. Iu. in. vi. Nunc patimur lōge pa
cis mala: s̄uior armis Luxuria incubuit & uictū ulciscit orbē. Rex
q̄ pastor erat. David. funda q̄ Goliā stranit: spolioq̄ leonis: quē se
adhuc pastorē interemisse dicit. Indlytus & natus. i. filius ei⁹ Salo
mon q̄ tēpla sionia. i. hierosolymitana. Nā sion principalis ps hie
rosolymē est. De his in libris regū: & de Sansone in li. Iudicū d̄r.
Romphea: q̄ angelus a paradiso terruit. Plebei actriuales sūt uer
siculi. Adā Sansonē Loth Davidē Salomonē Foēia decepit: quis
modo tutus erit: Frontē ligat auro: qd' crinale uocāt: aut reticulo
aureo seu aurato. Purpurat. i. purpureas facit: hoc est rubicūdas:
arte. s. fucatoria. Lumina. i. oculos. Currit ut in latebras ludēs per
ducat amantē. vñ poeta: Malo me galathēa petit lasciuia puella: Et
fugit ad salices: & se cupit ante uideri. Aut ad eā respicit. De q̄ Pro
uer. viij. mix in modū graphice loquit Salomon: Omitto uerba
quia in manibus sunt. Vult dare. s. stuprū & copiā sui. Sed uult su
per omnia uinci: ut uim sibi illatā dicat. Cæciato uēto. Cæcias em̄
trahit ad se nubes quas alij uenti propellunt.

Quisquis es (expertus moneo) tentare recusa

G ij

Principis obsta

Fidito

Medusa

Perseus

Xerxes

Anthon

Sion

Romphea

Purpurat

Cæcias

Baptiste Mantuani

Dum licet: hic fragilis quot habet fastidia sexus
 Immundum natura animal; sed quaeritur arte
 Mundicies: id luce opus est: ea somnia nocte,
 Deglabrat: labiat & pingit: striat: ungit & ornat:
 Tota dolus: tota ars: tota histrio: tota uenenum
 Consilio speculi gerit omnia: labra mouere
 Discit: & inspecto uultum componere uitro
 Discit blandiri: discit ridere: iocari
 Incedens humeros discit uibrare / natesq;
 Quid sibi uult nudum pectus: quid aperta superne
 Rimula: quae bifidam deducit in ubera uallem?
 Nempe nihil / nisi quo uirus penetrabile sensum
 Plus premat & stigiae rapiant praecordia flammæ
 Hi iuuenum scopuli / syrtes / scyllæ atq; charybdes
 Hæ immundæ Phinei uolucres: quæ uentre soluto
 Proluue foeda thalamos / coenacula / mensas
 Compta / templa / uias / agros / mare / flumina / montes
 Incestare solent: hæ sunt Phorcynides ore
 Monstrifico: extremis libyæ quæ in finibus olim
 Aspectu mutare homines in saxa solebant.
 ¶ Quisquis es (expertus moneo) parêthesis est: tentare. i. attentare
 & periculū facere recusa. Dū licet: vñ Dum licet indigno subtrahere
 colla iugo. Et iter. Principijs obsta: sero medicina parat. Dū ma
 la p lōgas cōualuere moras. Fastidia. i. supbos cōtemptus. Immū
 dum natura aīal: si animo uituperādi hoc diceret ineptiret: nā si na
 tura immūdæ: & cura ac arte mūdæ sunt: in hoc ueniūt laudandæ
 q̄ arte naturā corrigūt: uerū aīo dehortādi ab earū illecebris & fu
 cata uenustate id dicit. Id luce opus est. i. nihil aliud faciūt noctes &
 dies: siue noctu & interdū. Deglabrat: leuē & glabrā facit cutē ru

in illa imma
 in ungue quinda
 s unuit inoat
 pingle inna
 g obfunt
 gorgones dicitur
 orri filia dioda
 noo scribit femi
 o fuisse in a
 rita belliosas
 g tentare
 in gesserat razi
 aay medusa de
 la Fastidia
 ut ac intertere
 q̄ r riuore mox
 g est pegafino

gis & pilis
 existens do
 p uidento
 uita basili
 quæ hum
 elle dimi
 dunt dur
 deducit u
 uita inho
 Praecordi
 passionū
 cident dī
 g i scitun
 uolucres. i.
 noie dīte
 alæ phinei
 Tiffius ha
 gr tele extr
 Proluues
 rri Archac
 cant. Ob q
 pyas q̄ illi c
 spicio lūsc
 etitac ac
 str opnadas
 in quibz cœ
 Et totā inco
 Qui Finib
 mīlo sole
 Camu
 Que sunt
 ipitis id
 Non lōng
 Q̄ memo
 lictar: & h
 Mantuano

gis & pilis amotis. Striat: in tricas colligit capillos. Tota, s. es: aut
 existens dolus: tota histrio: ludia & lurrulis: tota uenenū: q̄a urit
 q̄uidendo fœia: & tactu inficit. Vñ quidā. Est tactu uiscus mulier
 uisu basiliscus. Humeros discit uibrare: id nimirū petulātes faciunt
 quæ humeros agitāt sicut in amplexu: nā honestas matres studēt
 esse dimissis humeris, & nates. i. clunes. Satyricus. Tremulo descē
 dunt clune puellę. Rimula. i. fissura uestiū in sinu inter māmillas: q̄
 deducit in bifidā. i. in binas partes diuisam. Virus. i. uenenū quo
 uisa inficit. Flāmę stygię. i. infernales: potius dixissem phlegētōteę
 Præcordia sunt tenues mēbranę circa cor: q̄ dicunt affectionū siue
 passionū sedes. Hi iuuenū syrtes. i. breuia uada arenosa in q̄ qui in
 ciderit difficulter euadit. Allegorice ergo summa pericula intelli
 git: sicut sunt scylla & charybdis in mari siculo. Immundæ phinei
 uolucres. i. harpię de quibz enei. iñ. Excipiūt strophades graio stā
 noie dictę: Insulę ionio in magno: q̄s dira celeno. Harpię q̄ colūt
 alię phineia: postq̄ Clausa domus: mēfasc; metu liquere priores:
 Tristius haud illis monstrū: nec sæuor ulla Pestis: & ira deū sty
 gię sese extulit undis. Virgencos uolucę uultus fœdissima uētris.
 Proluuies uncaę q̄ manus. & pallida semp Ora fame. Phineus aut
 rex Archadię liberis nouercā subduxit: eosq; ut illi cōpleat ecce
 cauit. Ob quā rem irati dñ ei oculos sustulerūt: & immiserunt har
 pyas q̄ illi cibū abriperēt: qd̄ & diu fecerūt: sed q̄a argonautas ho
 spicio susceperat miserūt ad eū Zetū & caloim Boreę regis ac uēti
 ethracię ac orithyię ab eo raptę filios: iuuenes elatos: qui eas ad
 strophadas usq; pepulerūt. Cœnacula altiora domus: aut p̄ locis
 in quibz cœnat. Incestare. i. polluere & nō castū reddere. Aenei. vi.
 Et totā incestat funere classē. Hæ sunt phorcinides. i. gorgones.
 Oui. Finibus extremis libyes ubi feruida tellus Accipit oceanū de
 misso sole calentē Squallebant late phorcinidos arua Medusę.

Rimula
Bifida
Virus
Præcordia

Harpiaē Vnde
tunc 3 erit
Inquit Harp

Phineus

Cœnaculū
Incestare

Per Vmbrū
intellige Gre
goriū Tiser
num: ut ipse
met autordi
xit Thomæ
wolphio iu
niori māruę

^{scilicet} Carmina docti loqui cursim recitauimus ^{longa} Vmbri ^{regis}

^{que} si uisa tibi nimium prolixa / memento

^{ipsum} ipsius id rei uitium non carminis esse

^{non} Non longum est carmen: mulierum amentia longa est

^{omemorande} Omemorande senex quo se uetus umbria tantum Ian.

^{lactat} lactat: & ipse tuę tyberis conterminus urbi

^{Martia} Martia non ab re tantum te Roma uocabat:

²⁰⁰ Ipsa tuas artes: & non triuialia notat

^{frivias} Carmina: te uita functum flere latine

^{inimpose / græc / benignus / mæbra / z /} Naiades & graiæ: tua molliter ossa quiescant

^{ana tua nobilis} Semper: & in summo mens aurea uiuat olympo.

¶ Carmina doctiloqui. Hunc (ut dixi) licet aut Antonium Campa-
nū intelligere: aut Hetruscū petrarchā: aut aliū quēuis ea tēpestate
doctū. Iplius id rei: cōtra artē pducit syllabā: nā quintæ declinati-
onis nō pducit e ante i nisi pcedat i, & ita rei spei fidei plebei pe-
nultimā corripit. Possumus uersum emēdare s c. Iplius esse rei ui-
tū nō carminis illud. Nō longū est carmē. vñ Martia. Nō sunt lō-
ga quibus nihil est quod demere possis, Martia Roma. aut bellico-
sa olim: aut Martē autorē habens. vñ Liius in p̄fatōe: Sicut po-
pulo licere oportet cōsecrare origines suas & ad deos referre auto-
res: ea belli gloria est populo romano ut cū suū cōditorisq; sui pa-
rentē Martē potissimū ferat: ita hoc gentes humanę patiunt æquo
animo q̄ imperiū patiunt. Et nō triuialia: nō uulgaria. Vir. Nō tu
in triuīs indocte solebas Stridēti miserę stipula disperdere carmē:
Te uita functū. i. defunctū. Latine naiades. i. fluminū ac fontū ita-
licorū nymphæ: propter sermonē latinū. & graiæ. i. græcię propt̄
græcū. Tua molliter ossa quiescant. Vñ prius ubi de sepulchro le-
ui locuti sumus disseruimus. Hoc ad uetēz pertinet superstitionē.
nā uerius Maro dicit. Facilis iacturā sepulchri. Et Seneca. Quid re-
fert humi an sublimi putrescam: Mens aurea. i. pulcherrima uiuat
olympo. i. cœlo: hoc catholico uiro dignū est. Olympus aut Ma-
cedoniæ mōs altissimus p cœlo a græcis potissimū poni solet.

Naiades
Graia

Olympus

Aegloga. V. quæ dicitur Candidus: de consue-
tudine diuitum erga poetas. Colloquuto
res Syluanus & Candidus.

^{o pastor} ^{omne} ^{quoda} ^{refueras}
Q Andide nobiscū pecudes aliquādo solebas
^{amfure} ^{frigidis} ^{probustias / rancz} ^{arborū}
Pascere: & his gelidis calamos iflare sub umbris
^{solebas / rom / p̄drosa} ^{lustrari}
Et miscere sales simul & certare palestra.

^{iam} Nunc autem quasi pastores & rura perofus

^{orata} ^{neglecto / oppro} ^{onaris}
Pascua sopito fugis / & trahis ocia cantu.

^{maestomptate} ^{mag' bonoz possessio} ^{uocis}
Vos quibus est res ampla domi: gbus ubera uaccæ Can.

Plena fer
Cymbia
Carmina
Plaudis
Pro nu
Reddi
Nonne
Cum tra
Omne o
he / redit
Cingere
Quarere
Omnem
Grande ju
Cum cec
Pomigir
Candide
Lanuluc
Lanuluc
Lanicun
Sed quia
Candide
teractatis
re uena in
fue poetā pe
uicq; p̄st
quicq; apu
in iure lan

Plena ferunt: quibus alba greges mulctaria complent

Cymbia lacte niuent: & pingua brandia fumant

Carmina laudatis: si quid concinnius exit

Plauditis: ac laeti placidas extenditis aures

Pro numeris uanas laudes / & inania uerba

Redditis: interea pastor sitit / esurit / alget /

Nonne potest curare greges / & dicere uersus

Cum tracet: & positis uitam traducere curis

Omne opera gregibus pastore impendere oportet

Ire / redire / lupos arcere / mapalia sepe

Cingere: mercari paleas & pabula: uictum

Quarere: nil superest oci, laudabile carmen

Omni operam totumque caput Syllane requirit

Grande utrunque opus est: & nostris uiribus impar

Cum cecini / sitio: sitienti pocula nemo

Porrigit: irident alij: tibi penula dicunt

Candide trita: genu nudum: riget hispida barba

Iam sylue implumes & hyems in montibus albet

Irascor / doleo / indignor: fert omnia uictus

Lanicium / foetusque mares: non uendimus agnas

Sed quia lac pascunt: praemitur nihil, ubera siccant:

¶ Candide nobiscum &c. Argumentum huius aeglogae est detestatio tenacitatis diuitum in poetas: quorum ingratitude & auaritia aurea uena in poetis extinguitur. Per candidum autem mihi uerisimile fit poetam posse intelligi: per syluanum quemuis diuitum auarum. Inducit in utrumque pastorem, uel dicit: Sub his umbris, quod sub quibus sumus: nec quicquam aptus syluano quam esse in syluis. Est autem fere eadem sarrago que in luue, saty, vii. Et miscere sales, id est lepores sermonis. Sopito, id est opo

Illos qui poetarum laudat neque tenuis reprehendit... Syl. saty. 1. Spes mihi... Can. mirari... Nil habet infel...

Multralia
Cymbia
Concinnius

Mapalia

Penula

Victus
Lanitiium

presso & neglecto catur: quæ res doluit syluano. Nam diuites auri licet nihil conferat in poetas bonos: admirant tñ eos: & oblectantur eor: carminibus. vñ Iuue, in dicta saty. Spes nulla ulterior: dicit nã diues auarus Tantũ admirari. tantũ laudare disertos. Ut pueri Iunonis auẽ. i. pauonẽ admirant & laudat: quia laudato nihil porrigũt se: si possunt plumas auferũt. Plena ferũt. Maro signficantius distenta dixit. alba greges multralia: hoc est uasa in quæ mulgetur lacte alb. cãtia. Cymbia. i. uasa incurua in morẽ cymbarrũ facta. Carmina laudatis: sicut iam Iuue. dixit. Si quid concinnius. i. modula: ius: & ut Persius. Si quid tibi aptius exit. Plauditis. i. applauditis uanas laudes: quia nihil cõmodi afferetes. Nã pbitas laudatur & alget. Alget: quia nudus & ita algore conficit. Iuuen. Tedia nũc subeũt animos: tunc se: p sua: q Terpsicorẽ odit facũda & nuda senectus. Et post. Neq; em cantare sub antro piero: thyrsumue potest cõtingere sana Paupertas: atq; æris inops. quo nocte dicq; corpus ager. Satur est cũ dicit Hora. Ohe & c. Omnẽ operã gregibus. Iuue: pectorã nostra duas nõ admittẽtia curas: Magnæ mẽtis opus nec de Iodice parãda Sollicite currus & equos faciesq; deor: Aspiceret & c. Mapalia. i. casas & tuguria. Sepe sepemẽto ablatiu? est a ntõ sepes. Nil superest oci: p ocij. Enũterat aut negotia pastoralia: uolẽs a consili etiã alia intelligi. Tibi penula. i. uestis exterior attrita. Syluæ implumes. i. folijs spoliata. Fert oia uictus. i. aufert: sicut Maro. Oia fert etas animũ quoq;. Victus aut. i. necessitas edendi ut uiuas. Aut uictus. i. cibus quo uiuas. fert. i. absumit. Lanitiũ. i. lanã & foetus mares. i. arietes & hedos ac coreatos reliquos. Nõ uendimus agnas: quia ad futurã ppagationẽ recipiunt eas. Lac pascunt. i. sugũt & absumũt quo pascunt. Præmitur nihil. i. nõ sit caseus mollis. Maro. Et pressi copia lactis. Vbera siccat: ex Marone est: ut alia multa.

Pœnitet ingenij si quid mihi / pœnitet artis
Pœnitet & uitæ: postq; mihi nulla secundant
Ex tot syderibus quot sunt in nocte serena
Hactenus (ut nosti) gratis cantauimus: ætas
Indiga paucorum merces fuit: altera longe
Conditio senij: quod nunc subit: omnium egenos
Reddit: & extinctis lucris spem uiribus aufert
Mox erit utendum partis: modo quærere tempus

Enform
Inbrum
Neuere
Screge
Hilub
Magn
Acq
Ingeny
Hac tua
Diuidit
Dore tu
Sunt rib
Carmen
Non rib
Sed dare
Si gaude
Nos ga
Me meis
Inuidus
Sic quoc
Sarpore
Carmen
Si cupis
Hoc am
Cantabu

En formica breuis: sed prouida bestia condit

In brumam noua farra cauis aestate latebris

Neue renascantur: fruges secat ore sepultas

Scire genethliacos fatalia sydera dicunt

Syl:

Hi sub Mercurio irates: & sub Ioue reges

Magnatesq; locant: istis dat Iuppiter aurum

Atq; magistratus: dat Maia filius illis

Ingenium / linguam / cytharas / & carminis artem

Hæc tua fors: quid quæris opes: deus omnia in omnes

Diuidit: ut melius nobis uidet esse futurum

Sorte tua contentus abi: sine cetera nobis

Sunt tibi diuitiæ / mihi carmina / quid petis ergo?

Can:

Carmen: & inuadis partes Syluane alienas?

Non tibi surripio carmen: nec Apollinis arma

Syl:

Sed dare dulcisonis aures concentibus opto

Si gaudere meis igitur concentibus optas

Can:

Nos gaudere tuis opibus Syluane decorum est

Ille meis opibus gaudet qui diligit: odit

Syl:

Inuidus: atq; animo bona fert aliena molesto

Sic quoq; tu nostris absens gaudere camœnis

Can:

Sat potes: hæc artis sat sint tibi gaudia nostræ

Carmina sunt auris conuiuia: caseus oris

Si cupis auditu fac nos gaudere palato

Hoc amor / hoc pietas / hoc uult deus / omnia non dat

No omnia possim

Omnibus: ut nemo sibi sit satis: indigeatq;

Baptistae Mantuani

^{amicis / hanc q' quisq' alterius ope indiget / Romae}
Alter ope alterius: quæ res coniungit in unum

^{Germanos / populos / inopes / Hispanos}
Omne genus: Gallos / Mauros / Italos / & Iberos:

Indiga

Formica

Bruma
Condit
Neu
Genethliacos
Vates

¶ Pœnitet ingenij. Prosequit Candidus q̄relas suas. Pœnitet ingenij. i. habere ingeniu ad carmē aptū. Si qd mihi. s. est ingenij. Multa secundat. i. p̄spera sunt: ut uetus & fluctus secundus. i. sequēs & a tergo ueniēs uauigantibus. Quot sunt. i. apparēt. Nō em̄ plā sunt gratis. i. sine mercede: sed ætas. s. iuuenilis. Indiga. i. indigēs paucorū: nō em̄ subiecta est morbis: nec tātō eget munimēto cōtra frigora. Quod. s. senitū: nūc subit. i. subrepat nō aī aduertentibus nobis. Omnium egenos reddit. uidimus Iuuenalē. Extinctis uiribus aufert spem lucrādi. Mox erit utendū partis. i. acq̄sitis in iuuetā. Nūc q̄re re p̄ querēdi. i. acquirēdi tēpus: subaudi est. En formica. Salomon Prouer. vi. Vade ad formicā o piger: & cōsidera uias eius: & discē sapientiā. Quæ cū nō habeat ducē nec p̄ceptorē nec principē: parat in estate cibū sibi: & cōgregat in messe qd comedat. Et. xxx. Formicæ populus infirmus qui p̄parat in messe cibū suū. Hora. ser. i. Sicut paruula (nā exēplo est) magni formica laboris. Ore trahit qd cunq; pōt: atq; addit aceruo Quē struit: haud ignara ac nō incauta futuri. In brumā. i. ad breuissimū diē ut est in solstitio h̄yberno. Ordo est. Cōdit. i. abscondit estatē in cauis latebris farrā noua. Neue p̄ neq; & ne renascent. i. germinēt: secat ore. i. germē auferēdo dirūpit. fruges sepultas. i. absconditas in terris. Genethliacos. i. de gene si & natiuitate iudicantes: qui inspecto natiuitatis horoscopo futuram uitā prædicūt. Hi. s. genethliaci & mathematici locāt sub mercurio. i. hora nascēdi quæ Mercurius denoiatur. Vates. i. p̄phetas & poetas & oēs prudentes catos & ingeniosos. Et sub Ioue reges & magnates. vñ scđm Homerū in iliade Honor autē a Ioue est Maiæ filius. i. Mercurius: dat illis. s. uatibus sub se natis ingeniu & ita uult eos cōtentos esse debere sua sorte dicens. Sorte tua contentus abi: sine. i. derelinque cætera. i. diuitias & opes: nobis. s. qui ingenuum & carmīs artē nō habemus. Quid petis ergo carmē? Subtilis obiectio. Nō tibi surripio carmē. Callida quoq; respōsio: nec apollinis arma: cytharā cuius est inuētōr: ac cætera instrumēta musica: quia in medio residēs cōplectitur oīa phœbus. est em̄ princeps musicorū: Hora. lyræ solers & cātor apollo. Vñ scđm Pliniū carmen heroicū oraculis apollinis debemus. Et ideo illi Augustus ædem consecrauit ad quā carmina phœbo digna serantur. de qua Persius. Ad sacra uata carmē afferō nostrū. Et Iuue. Et musarū & apollinis æde relicta &c. Si gaudere: rursus acris obiectio & subti

lior purgatio: sed subtilissima rursum reiectio. Carmia sunt auris
cōiuiua: caseus oris. Pulchrū & prouerbiale id est. Quæ res cōiun
git in unū. Id uere dicit: nā propter egestatē & mutua auxilia sunt **Iberos**

Sydera iungamus: facito mihi Iupiter adsit

Et tibi Mercurius noster dabit omnia faxo

Pilleolum / uirgam / cytharas / nodum Herculis / alas.

Vana superuacuis incultas plurima uerbis

Syl.

Vana inquis: quæ damna tuis inferre uidentur

Can.

Diuitijs: si uis nostras audire cameenas

Erue sopitam de sollicitudine mentem

Vult hilares animos tranquillatq; pectora carmen

Torpeo: ut esuriem patiens & frigora miluus

Iam dudum squarrosa cutis: sit occupat ora

Nec pecus in stabulis: nec in agro farra: nec aurum

In oculis: & uis positis me uiuere curis

Non facit ad nostros talis medicina dolores

Fac alacrem: tege / pasce / graui succurre senectæ

Inuenies promptum uersu: & cantare paratim

Plena domus curas abigit: cellaria plena

Plena penus: pleniq; cadi: plenæq; legenæ

Horrea plena: greges læti: grauis ære crumena

Tunc iuuat hybernos noctu uigilare decembres

Ante focum: & in cineri ludos inarare bacillo

Torrere & repidis tostas operire fauillis

Castaneas: pleniq; sitim restringere uitro

Fabellasq; inter nentes ridere puellas

H ij

Ad id respicit quod sup de
Siluio: Et posita uita
tradere rursus
Multa sunt pueri
intermoda multa
Pens est lentu & potile
De id in annu su referat
per fura inopia & si
thinate / hor peng 89 oz
peng 89 ng ver
ng 89 ng & hor pe
89 ni: vel hor pen
indeclinabile hor
na: li: quito in fin

Baptistae Mantuani

Tityrus (ut fama est) sub Mœcenata uetusto

Rura / boues / & agros / & martia bella canebat

Altius & magno pulsabat sydera cantu.

Eloquium fortuna dabat; nos debile uulgus

Pannosos macie affectos; farragine pastos

Aonia fugiunt muse; contemnit Apollo.

¶ Sydera iungamus. i. Iouē cū Mercurio. i. cōmunica mihi dona Iouis: & cōicabo tecū dona Mercurij. Faxo. i. faciā ut mercurius noster. i. poetaꝝ p̄r & ingenij largitor. Det tibi pilleolū. i. galeū q̄ mercurio assignat: q̄ sp̄ fere radijs solaribꝫ q̄si galero test⁹ sit. Vir gā. i. caduceū: vñ Maro ænei. iij. Tū uirgā capit. hac aīas ille euoz cat orco Pallēras; alias subtristis tartara mittit. Dat somnos adimit q̄ & luīa morte resignat. Illa fret⁹ agit uētos. & turbida tranat Nu b. la. Id aut̄ ex ultriō iliados sumptū uidei: q̄ locus sic uersus est. Tū uirgā capit. hac oculos deus excitat ipse. Hac dulces suadet sōnos & luīa claudit. Macro. li. i. saturnaliū scribit caduceū duobꝫ draco nibus ornatū fuisse. mare & scēia in nodū obligatis inuicē p̄te me dia uoluminis sui. Vñ Martia. li. vñ. Cyllenes cœliq̄ decus facūde minister: Aurea cui torto uirga dracone uiret. Cytharas: q̄a tetra chordiū inuenit. i. librā q̄ttuor chordaꝝ cū Apollo. vñ. chordaꝝ inuenisset. vñ Hora. li. i. car. Curuaꝝq̄ lyræ parentē. Nodū Hercu lis. i. inextricabilē qualē Hercules inuenit: q̄ nec principiū nec exitū habere uidebat: qui tñ dissoluerit diues erat. Hūc in caduceo iā ex draconibꝫ cōfertū diximus. Alij herculanū nodū dicūt nō ab Her cule inuentū: sed a Mercurio. Verꝫ ab Hercule dissolutū. nō qd̄ ar te sed ui: qd̄ & Alexandrū magnū fecisse dicūt. Vterq̄ tñ & mercu rius mercū & mercatorꝫ deus & hercules: diuitias q̄bus fauēt con ferre dicunt. vñ Hora. Diues amico hercule. Et Persius. O si sub ra stro crepet argēti mihi seria dextro hercule. Antiquas em̄ (ut scribit Diodorus) fabulata est herculem dixisse postq̄ ad deos trās latus erat: q̄ sibi decimā bonorꝫ dicarēt uitā felicē uicturos. Quod Lucil lus ditissimus & aliꝫ romanorꝫ plurimi fecerūt usq̄ adeo ut ex dec mis illi templū egregiū trans tyberim edificauerūt. Per nodū ergo intelligā difficultatē acquirēdaꝝ diuitiaꝝ: q̄s uterq̄ cōfert. Mercu rius quidā uaframēto & ingenio cato: Hercules uirq̄ aurea mala abstulit. Alas: quibus a dijs ornatus mitti: ut. iij. ænei. Hic primū

ma pars e munda
doctis unde no
mōto dicitur
q̄q̄ e fons uirg
de qui aonig d
ni Faxo
Pilleolum
q̄ illi fons dicitur
est dno d

Cythara
Nodus Her
culis

Lucillus

Caribus ni
Carmia
dicunt q̄
quarrol
dus anti
tis cōtra
na creb
est ping
ri. Gra
ga are
rare id
ollo pa
farragi
bus qu
q̄ spera
Candid
Quint
Quant
Non eg
Palliar
Non po
Nil op
Tradid
Hac m
Postul
Cetero
Sine m
sape a
Magn
Tu m
spes u

paribus nitēs cyllenius alis Cōstitit &c. Vult hilares aīos. vñ Qui Carmīa pueniūt aīo deducta sereno. Squarrosa cutis. Squarrosi dicunt q̄q̄ cutis exurgit ob assiduā illuuiē. Luci. Veror̄ ac rapicū squarrosa incōdita rostra. Promptū uersu. i. ad uersum: uideri pōt dītūs antiquus. Plena domus. s. diuitiar̄: abigit curas: quod tñ mul tis cōtra euenit. Nā dicit Iuue. Crescit amor nūmi quātū ipsa pecu nia crescit. Hordea plena: legā melius horrea plena. Greges læti: id est pingues: qui læticiā afferūt dñis. aut bene curati. & ita reuera læ ti. Grauis ære crumena. i. marsupiū: ut quidā dicūt. Aere: pecunia: Crumena q̄a ærea primū fuit. Vñ ærariū: quē uiscū nūc appellāt. Ludos ina Aerarium rare: id securi faciūt rustici diuinare faciētes quē sulcū tetigerint. Ba Bacillo cillo: paruo baculo: & dī in ntō hoc bacillū. Tityrus. i. uirgilius. Farrago Farragine: pulmētario ex farre factō. Aoniæ quæ in Phocidis mō Aoniæ tibus quos Aones olim habitauerūt frequentes sunt.

Squarrosi

Crumena

Aerarium

Bacillo

Farrago

Aoniæ

Si sperata mihi dederit fortuna quod opto:

Syl.

Candide presenti te sollicitudine soluam:

O utinam Syluane foret tibi tanta uoluntas:

Can.

Quanta est hac etiam tibi tempestate factas.

Non ego diuitias Cosmi: non serica posco

Pallia: non tyrias chlamydes: non prandia regum:

Non patinam Esopi fameo clypeumue Mineruæ

Nil opus est regis laribus. cui ferrea nomen

Tradidit: aut si mens non fallitur: aenea barba

Hæc me iam pridem memini didicisse sub Vmbro

Postulo uestitum peto uictum sub lare paruo

Certior istud opis toti non defore uitæ

Sint mihi Pythagoræ mensæ: Codricq̄ supellex

Sæpe alios qui spem dederint inuenimus ore

Magnificos: sed re modicos: tibi fidimus uni

Tu mihi si fueris mendax. præciditur omnis

Spes: ut solstitio fiam philomæna reuerso

est inu. ab reu. h̄yemalis / q̄nt emi duo tepori / h̄yberis / H iñ / est q̄ que sol trasmittit / ortum capricorni p̄te / 7 facit. 8. sidon. ianuarias / Esting / 7 q̄ que sol ortum / p̄te facit. trasmittans facit 8. Raben. inlij.

Hyæro: / Habent sibi reteri / suas opes / vase gen / bibat / serice nitat / in popli delectate / 7 / rias voluptates suas / has uincere neq̄ant

De ordie Discriptione / Iagoris vide Gellin / pmo ca. 9 / 7 li. 3 / m / 1 / et li. 11 / m / 21 / 1

Singulis quippe a / duo sunt solstitia / H iñ / est q̄ que sol trasmittit / ortum capricorni p̄te / 7 facit. 8. sidon. ianuarias / Esting / 7 q̄ que sol ortum / p̄te facit. trasmittans facit 8. Raben. inlij.

^{nihil rana sine} Mutus & ^{linguis} ^{o atrium ob appollo colitur} ^{ramonen spectatores teatro} suspendere postibus arma

Tempus erit: clausoq; abigi spectacula circo

¶ Si sperata & Graphice ondit qd' Ovi. dicit: qd' pollicitis diues
 q' ilibet esse p't. Nō ego diuitias Cosmi. Alij Cosmę legūt illius flo
 rentini ditissimi: sed & Cosini multi fuerūt diuites cōgruūq; est di
 uitibus nomē. Nā $\kappa\omicron\sigma\mu\omicron\sigma$ cosmos d' ornamentū & mūdus $\kappa\omicron\sigma$
 $\mu\epsilon\omega$ cosmeo quod est orno: vñ & latini mūdū p' ornamento ac
 cipiunt: dicētes mūdū muliebrē quæcunq; ad mulieris ornatū fa
 ciunt. Nō serica posco pallia. Seres populi sunt circa indian: apud
 quos sunt arbores lanigerę sine uermibus: quarę frondib; canici
 em depectūt aqua p'susam ex q' uellere uestimēta cōficiunt q' serica
 appellant: ut autor est Plinius. vñ & Maro. Velleraq; ut folijs de
 pectūt tenuia seres. Errat autē Seruius: qui serica a bombycib; cōfi
 ci uult: cū bōbyces nō apud seres: sed in Arabia & insula Co pecu
 lariter pueniāt: q' quidē bōbyces uermiculi sunt: telasq; aranearę
 modo texunt ad uestē luxūq; fœminarę: quę bōbycina appellant.
 Iuue. Quarę Delicias uel pāniculus bombycinus urit. Non tyrias
 chlami des. i. uestes ex purpura dibapha. i. bis tincta: ut apud Ty
 rū fiebat: & idcirco in magno erat precio. Nō prādia regū. i. p'edi
 uitū. Persius. In luxū & prādia regū. Nō patinā Esopi. i. qualē p'cu
 rauit Esopus. nō fabulator ille phrygius: sed romanus histrio: qui
 filijs ex questu histrionico ducētes sestertiū reliquit quas opes filij
 absumplerunt. Vnde Hora. n. ser. Filius esopi detractā ex aure me
 tellæ. (s. ut decies solidū exorberet) aceto Diluit insignem baccā. i.
 margartitā seu unionē p'cio decies sestertiorę aceto liquefecit & ab
 sorpsit. Et ita filius hic notaret: q' etiā esopus dici potuit. Literę em
 oīs diffamāt patinā esopi. Vñ & Beroaldus. Iā patina esopi cedat
 iā luxus apici: Et Ptolomeorę pdiga luxuries. Clypeumue Miner
 uæ. i. quanti estimata est ægis in pectore mineruæ: q' prudentiā de
 notat qua pectora sapientū muniunt. Nil opus est regis laribus. i.
 domibus aut ædibus: cui terrea &c. Quidā Pyrrhum intelligerēt:
 qui (ut Seruius tradit) cū a patre vocaret Neoptolemus: postea di
 ctus est Pyrrhus a colore pilorę: qd' subruffus erat: Ego autē intelli
 go de Nerone aut maiorib; eius: q' æneā dicti sunt habere barbā:
 atq; ænobarbī uocati. De qua re sic dicit Sipōtinus. Aenobarbus
 hoc est rutilā & q'si æneā barbā hñs fuit cognomē domitorę: ex
 qua familia Nero fuit. Autorē autē originis pariterq; cognōis ha
 buerūt Luciū domitiū. cui rure quondā reuertēti iuuenes gemini
 angustiore forma apparuerūt: iusserūt q' nunciaret senatui ac po

Cosmi
 Cosmos
 Cosmeo
 Mundus
 Seres

Serica
 Bombyces
 Bombycina

Dibapha

Bacca

Pyrrhus

Aenobarbo

Cand
 p'lo roman
 restatis adeo
 p'liū redder
 pars rutila
 in tr. bunat
 sui locū co
 pulū trans
 is elephar
 licij profu
 aream ba
 Quia ergo
 q' de ænob
 Sueto. in eius
 in nam dom
 am moxin i
 spacio atq; c
 cololus. xx
 ces militarias
 ad arbū spe
 aut an terrea
 fer uel q' os
 gruit de noi
 & quis fuit a
 p'cedē memi
 d'ille: qua
 iam dudū iā
 memini. at
 memini q' p
 Vñ & Perli
 bro de quo
 bertur p'fite
 an Sipōtini
 hi Pyrrgor
 omne legum
 cretentibus
 is. Co. triq; li
 sary. un. Lect
 num ab acim
 eodem man
 los. Et diuin

pulo romano uictoriã. de qua adhuc incertũ erat: atq; in fidẽ ma-
 iestatis adeo permulsiſſe malas: ut e nigro rutilũ æriq; aſſimilẽ cas-
 pillũ redderent: quod inſigne manſit & in poſteris eius: ac magna
 pars rutila barba fuerũt. Vñ Cneũ domitiũ Neronis atrauĩ: qui
 in tribunatu ſuo p̄oſitiſſibus offeñſior fuerat: q; aliũ q; ſe in patris
 ſui locũ coaptãſſent: ius ſacerdotũ ſurrogãdoꝝ a collegijs ad po-
 pulũ tranſtulerat: ac in conſulatu allobrogibus aluerniſq; ſupera-
 tis elephanto uectus fuerat: turba militũ quaſi inter ſolennia ſacri-
 ficij proſequente. Lici. Crãſſus orator dixit nõ eſſe mirandum q;
 æneam barbã haberet: cui os ferreũ: cor plumbeũ eſſet. Hæc ille.
 Quia ergo Neronẽ conſtat pallatiũ ſumptuoſiſſimũ extruxiſſe: eſt
 q; de ænobarboꝝ familia: de illo intelligendũ putem. Vnde dicit
 Suetio. in eius uita q; non in alia re damnioſior q; in ædificando fu-
 it: nam domũ a palla: io exquiliã uſq; fecit: quã primo tranſitori-
 am mox in incendio abſumprã reſtitutã q; aureã noiãuit: de cuius
 ſpacio atq; cultu ſuffecerit hoc retuliſſe. Veſtibulũ eius fuit: in quo
 colloſus. xx. pedũ ſtare: ipſi effigiei tãta laxitas ut porticus tripli-
 ces miliarias haberet. Item ſtagnũ maris inſtar circũſeptũ ædificijs
 ad urbiũ ſpeciẽ: & reliqua q; proſequit Trãquillus ibidẽ. Dubitat
 aut an ferrea barba illi nomẽ dederit: uel q; ferreus. i. duriffimus eſ-
 ſet: uel q; os ferreũ dictus eſt habuiſſe Domitius: uel q; ruſtico con-
 gruit de noiſ cauſa dubitare: ſicut ille: In medio duo ligna Conon
 & quis ſuit alter: Deſcripſit radio totũ q; gẽtibus orbẽ. Hæc me iã
 pridẽ memini didiciſſe: Valla diceret nõ eſſe dicendũ: iam pridẽ di-
 didiciſſe: quia perſiſtente actionẽ & p̄ns tempus eſſagitat iam pridẽ
 iam dudũ iã olim aut olimiã: ueꝝ licet durius poſſet dici iam pridẽ
 memini. at Agretius negabit recte dictũ memini didiciſſe: uult em̄
 memini cũ p̄nti conſtruendũ. Sed Valla cõtra ſentit in Rauẽ ſem
 Vñ & Perſius. Nec in bicipiti ſõniãſſe parnaſo memini. Sub Um-
 bro de quo prius dictũ eſt. Id aut addit: ne cõtra decoꝝ peritior ha-
 beretur paſtor: aut ut præceptor ſuo non ingratus ſit. Quẽ neſco
 an Sipontinum dicam: a quo plurima ſumpſiſſe uidetur. Sint mi-
 hi Pythagoræ menſæ: qui carnibus abſtinuit & uentri indulſit nõ
 omne legumen: quia etiam fabis abſtinuit: ſed herbis ueſcebatur
 creſcentibus in hortis. unde epulũ poſſis centum dare pythagore
 is. Codriq; ſupelle: pauperis poetæ ac philoſophi. De quo Iuue. pythagoras
 ſaty. iij. Lectus erat Codro procula minor: urceoli ſex. Codeus
 Ornãmẽ-
 tum abaci: nec non & paruulus infra Cantharus: & recubant ſub
 eodem marmore chiron. Iam q; uetus græcos ſeruabat citta libel-
 los. Et diuina opic i rodebant carmina mures. Nil habuit Codrus

Baptistae Mantuani

(quis em negat) & tñ illud Perdidit infœlix totũ nihil. hæc ille. Ore .i. pollicitatoibus magnificos: sed re. i. exhibitioe pollicitorũ modi cos. Tibi fidimus. i. cõfidimus. Ego philomena reuerso solstitio. i. ut philomena in solstitio. quia mutus & elinguis. i. nihil canam: si cut nec philomena quẽ in uere præcipue canit. Suspendere postibus arma tps erit. Arma. i. fistulã & pletra & cætera instrumẽta musi calia. Alludit tñ ad arma pugilũ qui ad postẽ Herculis figebãt arma sua qñ essent emeriti aut amplius exercere nollent: sicut & cæte rorũ officiorũ dñs sua quicũq; amplius uti nollẽt suspẽdebãt arma Et tps erit abigi spectacula. i. spectatores. circo. i. theatro clauso.

Arma

Circo

Candide uidisti Romam / sanctiq; senatus Syl.

Pontifices: ubi tot uates / ubi copia rerum

Tantarum: facile est illis ditescere campis

Deciperis me uelle putans ditescere: uesci Can.

Et lupus omne animal crudis existimat escis

Tuq; putas alios quò tu pede claudere passum

Non ego ditari cupio: sed uitere paruo

Pac habeam tenuem sine sollicitudine uictum

Hoc contentus eam: Romana palatia uidi

Sed quid Roma putas mihi proderit: o Syluane

Occidit Augustus nuncq; rediturus ab orco

Si quid Roma dabit: nugas dabit: accipit aurum

Verba dartheu Romæ nunc sola pecunia regnat

Exilium uirtus patitur: sperare iubemur

Vndiq; & in toto uates spe pasci ur orbe

Dic pugnas: dic gesta uirum: dic prælia regum Syl.

Vertere ad hos qui scepra tenent: qui regna gubernant

Inuenies qui te de sordibus eruat istis

Inueniam qui me derideat & subsannet Can.

Deus est spon
sarius sic Xpist. 9
a principio terti
in solio natoz
senatus 7 mag
nis dno
ind tot facta m
i uero liben
i mag e nego l
ave. Nunciat

Inuen
o uer redit honori. Nunc in hac urbe pedibz qm uenerat albis

Dic pugnas 7c. Siluane rudo resulat qlet magis adqat q ipm opibz
miseribusq; redonet / quo eo factis bonis artibz opam impedit qst

Tempel
Quanta
Non de
Non p
Forte
Vile
Can
iuuent
cardina
prelenti
peris me
c ubi cõ
dicar om
ficur. To
ri. i. mou
diones: h
sine sollic
in saluato
simus qu
lis non it
rum habe
Tuccam: i
Solapecu
nre. Qui l
Inue. Qu
fidei. Et ru
rii Consp
manis loc
tefas: & li
morũ ere
Kõm luu
esse aliqu
&c. Vate
die gesta
uitor. i. li
id est ad re
tioni com

Tempestate ista reuertentia tanta poesi

Quanta lupanari: quid me Syluane laceffas?

Non decet obscœnis uatem prorumpere uerbis

Non possum non uera loqui: si uera taceri

Forte uelis: leuibus me parce laceffere dictis

Vtile consilium præstare laceffere non est.

Syl:

Can:

Syl:

¶ Cande uidisti Romã: Diserte describit morẽ auarorũ: qui ne iuuent alio mittũt opem implorãtes. Sanctiq; senatus pōtificates. i. cardinales: sicut canũ: Clare senatus apostolorũ: quẽ cardinales re præsentãt. Facile est illis ditescere cãpis: ubi. f. tot diuites sunt. Deci peris me uelle putans ditescere: nõ em ditescere sed uictũ & uestitũ quib; cōtentus sim. Vesci. Ordo est: Et lupo existimat. i. cēset & iudicat omẽ aĩal uesci crudis. i. incoctis escis. f. carnib; quibus ipse uescitur. Tuq; i. tu putas alios claudere passum. i. ingredi eo pede q tu. i. moueri ea affectiõẽ qua tu: Per pedes em sæpe intelligunt affectiões: hoc est: quia tu cupis ditescere censes oēs id cupere. Tenuẽ sine sollicitudine uictũ: nõ ergo affluentia petit: sed securitatẽ: quã tñ saluator sine sollicitudine a se sperandã docet: uetans ne solliciti simus quid bibamus & comedamus. O Syluauẽ: spondaius uersus non ineptus: quia & languorẽ animi loquentis & pondus rerum habens. Augustus. i. beneficus in poetas: Virgiliũ: Horatiũ. Tuccam: Varũ cæterosq; principes. Nugas: pollicitatiões inanes. Sola pecunia regnat. Hora. Et genus & formã regina pecunia donat. Oui. Dat census honores: census amicitias: pauper ubiq; iacet Iuue. Quantũ quisq; sua nũmorũ seruat in arca. Tantum habet & fidei. Et rursus Hora. Hos solos aiunt sapere & bene uiuere: quorũ Conspicitur nitidis fundata pecunia uillis. Et iter; Iuuen. de romanis loquens. Quandoquidẽ inter nos sanctissima diuitiarũ Maestas: & si funesta pecunia templo Nondum habitas: nullas nummorũ ereximus aras: Ut colit pax atq; &c. Exiliũ uirtus patitur. Idem Iuue. Aude aliquid breuib; gyris & carcere dignũ Si uis esse aliquid: probitas laudatur & alget. Criminibus debet honos &c. Vates spe pascimur omnes: quia nihil recipimus. Dic pugnas dic gesta uirum. Aliud subterfugiunt auari. Vertere imperatiue a uertor. i. sis conuersus: & uerte te ad hos. i. ad eos qui tenet sceptrum id est ad reges. Et subsannet. Iter; spondiacus uersus consimili rationi compositus. Quanta lupanari. i. prostibulo aut prostitutus

Augustus
Nugæ
Pecunia

Baptistæ Mantuani

Lupa

Lupas uocabant olim pstitutas. vñ & pstitula lupanaria. Hinc
fiçtũ uolũt romulũ a lupa nutritũ. Nõ decet: p aliũ se castigat: leui
bus dictis. i. nõ paruis aut modicis: sed uanis & cõtumeliosis: sicut
mulieres leues quib; pstituta est pudicitia dicunt: & mores leues
quincõstãtes. Me pce laceßere: pce. i. abstinere. Parce metu cytharea.

Parce

amptate sua romi
quãdo radidg fef
uer filuanum
gmo uãdi in
in mĩtĩtũ

Consilij locuples ego: sed pauperrimus auri
Qui pugnans / qui gesta uirum / qui praelia regum
Dicit inops uates: cui nec quo fistula possit
Aptius incidi: fieriq; foramina culter:
Aspice ut excussis luxata manubria clauis
Ut dentata acies: ueteriq; simillima ferræ
Hoc leue: sed mense graue & intollerabile damnum

D. frangit o filias
subtilissimam
man magentim
esperatos & rōsi
inũbili labaf
7 perlitatur

Vtile consilium firmat: sed inutile mentem
Frangit: & extenuat uires: animumq; retundit
Magnates dare parua pudet: dare magna recusant
Adde quod & nostri curant: ita carmina reges

ria frã q; dero
ut regis pnterri
do rōpũs ut pa
7 digna fuit in
eris dōdo famidia
papiũs 7 her dē
his regis dōrimo
erzio enfis fuis gla
ig q; ringitũ in sig
in regis mĩtĩs ta
7 de illo dē
dĩtorm tertio

Ut frondes aquilo: mare lybs. uineta pruinæ
Ipsi ad delicias reges & ad ocia uersi
Quod celebrant laudari optant: hinc carmina manant
Perdita de studio ueneris: de scurrilitate
De ganea / de segnitie / de infamibus actis
Quæ castum capitale nefas celebrare poetam

Manubria
Luxata

Sancti 7 m
regolũ dũtũ
in mĩtĩtũ quod uĩdem fũpũt in opũsũtũ q; in pũdũre loquũtũs Et si nõ dũtũt
in pũctũs hor loco defendũt Nam de fũpũ dũtũt o mĩtĩg Crẽdũt mĩtĩ mĩ
as dũtũt a rãmũ nũstro Vita uerũnda est / mũsa iorũsa mĩtĩ

¶ Consilij locuples ego: sed pauperrimus auri. Horatius etiã grõ
cõstruxit dicẽs: Hor; ergo optarẽ pauprimus esse bonor;. Qui. i.
quõ: aut quo. i. quare dicit inops uates pugnans & c. Cui nec. s. est
culter quo fistula possit aptius incidi. & .s. quo foramina. s. possint
fieri. Aspice ut manubria. s. cultor;. i. capuli quibus capiunt. & re
nentur in manibus: sint luxata. i. laxa & dissoluta: clauis. i. clauicu
lis quibus cõpingunt: excussis. hoc dicẽs ostendit cultrũ suum: Et
aspice ut. i. qualiter acies. s. cultri. i. acuta eius pars: sit dentata. i. in
in pũctũs hor loco defendũt Nam de fũpũ dũtũt o mĩtĩg Crẽdũt mĩtĩ mĩ
as dũtũt a rãmũ nũstro Vita uerũnda est / mũsa iorũsa mĩtĩ

Car
more terre
Quã Deda
ana. Hoc
sed mens
pudet: qui
to scimus
qui mag
guamur
uentus ly
gelatus a
qua etiã
uerfi ad d
cia oprant
r. s. i. amor
ganea. i. ca
ges leori
nbus actis
re Valla ja
rale nefas
cõtra impu
fi esse dece
omne fale
gallũ sub
Lacius u
ros distan
Et Martia
At qui
Fortiger u
Dilexere
Qui faciu
V. ceteru
Dicendu
Occidit u
At si for
Et decus

morē ferræ in dentes effracta. Vnde addit: ueteriq; simillima ferræ
 Quā Dedalū inuenisse quidā uolunt ad similitudinē maxillę serpē
 tinæ. Hoc damnū. f. de iuramentis & uestitu est leue. i. tollerabile:
 sed mensē. i. uictus est graue & intollerabile. Magnates dare parua
 pudet: quia ut dicit Hor. Magnos magna decēt. Sed hoc uas framē
 to scimus nōnullos usos: dicētes magna petentibus indignos esse
 qui magna recipiāt & exiguū quid orātibus se nō decere tam exi
 gua munera cōferre. Vt frondes aquilo qui eas nihil facit: ut lybs
 uentus lybicus: curat mare: in qd sæpe sequit. Et ut pruinæ. i. ros cō
 gelatus aut gelu matutinū: curant uineta. i. uites: qd etiā nihil est:
 quia etiā cōgelant. Ipsi ad delicias: ordo est. Ipsi reges. i. prepotētes
 uersi ad delicias. i. delectatiōes & illebras carnis: & ad ocia. i. desi
 diā oprant laudari qd celebrāt. i. oblectamēta sua: de studio uene
 ris. i. amoribus impudicis: de scurrilitate. i. inhonesta dicacitate de
 ganea. i. caupona & gulositate: de segnicie. i. desidia. Dicunt em se
 gnes seorsum ab igne q actiuissimus est. tepidi & ignaui. De infas
 nibus actis. f. priuatis: cū gesta sint fere publica. Melius aut (auto
 re Valla) acta q̄ actus in hac significatōe dicimus. Quæ castū capi
 tale nefas celebrare poetā. Idē sancte & catholice sentit in opusculo
 cōtra impudice scribētes: vñ explodenda est catullina snia. Nā ca
 stū esse decet piū poetā ipm uersiculis nihil necesse est. Qui tū deni
 q̄ hñt salē & leporē: Si sunt molliculi ac parē pudici. Cui tñ multi
 gētiliū subscripserūt. vñ ad Voconiā poetā Adrianus imperator
 Lasciuus uersu mēte pudicus eras. Et Ouidi⁹ de se. Crede mihi mo
 res distant a carmine nostro Vita uerecūda est: musa iocosa mihi.
 Et Martialis de se. Lasciua est nobis pagina uita proba.

Serræ inuen
tio

Lybs

Ganea
Segnes

At quid dura manu gesserunt bella potenti /
 Fortiter utentes ferro: non molliter aur o
 Diluxere graues musas: heroica facta
 Qui faciunt reges heroica carmina laudant.
 Ut cessere uiri fortes / & mascula uirtus
 Dicendum altiloqui nihil inuenere poetæ
 Occidit ingenium uatum: ruit alta poesis
 At si forte aliquis regum gerit aspera bella
 Et decus armorum studijs belloq; parauit

Tante oritur regnumsto
 Tesser emi dicitur soluma
 illoq; p̄p̄ta 7 ysta q̄m no len
 rane atq; describe

la lu
 aliū
 cō
 unī
 arce
 auri
 ia reg
 offic
 quis
 a
 le da
 tem
 rtund
 na rec
 a reg
 ruina
 rmin
 tis
 perat
 i. He
 esse
 as &
 fora
 uibu
 lura:
 endic
 pars
 s Er
 si me

Baptistæ Mantuanæ

^{ex finis natoro} Nil genus externum uenturaq; secula curat
^{pla} ^{omnis} ^{reprenta} ^{inhabito} ^{in pido}
 Laude suæ gentis satur; & præsentibus annis
 Barbarus est; neq; carmen amat; uel avarus in auro
^{im} ^{regul} ^{adentib9} ^{rutiatu}
 Mergitur; atq; Midæ curis flagrantibus ardet
^{nam} ^{potestas} ^{indorta} ^{in poetis} ^{multiplicis} ^{agreste}
 Est & apud reges rudis / inuida / rustica turba
^{est apud reges} ^{mestitatio} ^{formator}
 Mimus / adulator / leno / assentator / adulter
^{indio} ^{amuloquus} ^{diste} ^{est}
 Histrio / scurra / quibus uirtus odiosa; poetas
^{multe} ^{repellunt} ^{emulo} ^{propin} ^{motus} ^{capa} ^{mas}
 Mille modis abigunt; ut quando cadauera corui
^{depellunt} ^{anes} ^{desinas}
 Inuenere; fugant alias uolucresq; ferasq;.

idæ avaritia
 at q; p;rib9 adys
 ventalib9 ob;im;
 ot q;quid; p;g;ez;
 in fieret demm
 dia rōsp; q; nā;
 37 pot; q;est; q;e;
 in m;im; uel; q;est;

At

¶ At qui dura &c. At particula aduersatiua locū habet ubi cōtra-
 ria neçtimus iā dictis: ut dicto de Ænea in fine terrij. Factoq; hic sine
 quieuit. Subdit de Didone in principio quarti: At regina graui iā
 dudū faucia cura. Pulchre ornat carmē epithetis: quæ sic cōstruunt
 At qui gesserūt potenti manu dura bella fortiter &c. dilexere gra-
 ues musas reges q; faciūt herōica facta laudāt herōica carmina: ut
 id est postq; uirt fortes: cessere. i. e medio sublati sunt: q; fortes cede-
 re nesciunt: & mascula. i. uirilil uirtus. At si forte: bene occurrit ar-
 gumēto quod iā cuius in prōptu est. Nam si herōica gerentes her-
 roicis gaudēt carminibus: quæras cur ad illos nō abeat. illosq; ca-
 nat Candidus: Ad qd rñdet raros quidē esse q; herōice uiuāt: & si
 qui sint: eos nō habere curā de æterno noiæ. Midæ curis. i. avaritia
 qua ductus petiit a dijs ut quicq; cōtingeret auræ fieret: q; impetra-
 to inedia absumptus est: nā & cibus & potus in auræ uersus est. Est
 & apud reges &c. Alia causa cur apud reges nō sit bonis poetis lo-
 cus: q; illic sunt literaræ & pbitatis hostes: utpote rudis & rustica
 turba cū poetæ sint pauci urbani & eruditi. Mimus. i. gestu corpo-
 ris morū imitator cū poeta grauis rem more philosophorū sæues-
 re narret. Adulator cū poeta sit sæuerus. Leno: cū uerus poeta lit-
 turpitudinis omnis hostis & expulsor. Assentator: cū poeta sit uir-
 tutis laudator. Adulter: cū nihil musis sit magis cōtrariū q; adulte-
 riū: nā quæcūq; poetis aptant casta sunt. ut pierides minerua daph-
 ne fontes. Histrio: cū poeta suæ dignitati cōsulat. Quibus. s. oibus
 uirtus odiosa. Poetas mille modis abigūt: q; si a præda inuenta: ut
 qn cadauera corui inuenere. Aptior esset similitudo: si honesti a re-
 bus honestis abigant p; inhonestos: ut apes a floribus p; araneas.

Midas

Mimus

Sunt et
 Quis
 Quicq;
 Scribe
 Hi se
 Esse in
 Appl
 Inful
 Qui se
 Quia
 Vari
 Cand
 Mer
 Lau
 Nec
 Sim
 Opto
 Vade
 Er fac
 More
 Sū
 locus
 uita
 pant
 uices
 Perul
 demen
 oratio

Magna: uelut maius reddit distantia lumen

Delicias habet omne suas & gaudia tempus

Aspice ut impexit tritagi in ueste ligati

Cæde suum pueri exultant: inflatur in utrem

Immissis uestica fabis / sonat & micat acta

Nunc pede / nunc cubito / stricto nunc obuia pugno

Si cadit attollunt: cursu labor atq; recurso

Brumam abigit: glaciale gely pila rustica uincit

Nos tamen hic melius tepido sub stramine foti

Transigimus tempus: dum lac coit igne recocetum

Pauperiem declarat hyems: improuida certe

Turba sumus iuuenes: securi estate uagamur

Immemores hyemis: nostrum æs tibicinis omne est

Utredit e Scythia boreas: nidoseq; uolucrum

Frondeb; ostendit nudata cadentibus arbor

Frigemus nudi scapulas / dorsum / ilia / plantas

Stulticiam declarat hyems: sapientius urbes

Congeriem nummum accumulant: & ad ilia uulpes

Melotasq; trahunt: maculofac; tergora lyncis.

¶ Ningit hyems. Cōtentio est inter cornicē pastore qui partes rusticor; agit: & Fulicā q urbanor; de p̄stātia fortunæ utror; q;. Oc casione cuius multa quasi satyricē dicunt in mores potius ciuū q; rusticor;. Videi aut tam cornix q; fulica pastor; noia: uterq; em se rusticū p̄fiter: & masculino ḡne noiat. Hyems. i. tēpestas pluuiosa & niuola. Boreas uentus frigidus a septentrionali plaga que frigida est flans: mugit: mugitū imitat flatu alto. Stiria. i. glacies cōcreta. A culmine: a tecto. Dormit humus: sopit niue & nō exercei, Pastor tunicatus: qa ociosus. Vnde dictum est a poeta: Nudus ara se re nudus: hyems ignaua colonis. Negra coniunx rustica fumosa:

Cornix

Gravolite qd. exponit no. z
qz modum ad distans ma
eti mudi in hyems ob lecta
uestica porro q agitator
male frigus supant

Pila q q ludimur a gra
piles. i. equo qd form
specia fit q eo dmi q
e qua est

Fulicæ

Inhibe labori: Nos p̄uide
pudor qur multos in
honesto egentes qem

Lyncis qd. aruissia
suis gora
poffis omib; q
qde lincens

Hyems
Boreas
Stiria
Næra

Baptistae Mantuani

Polenta

quia fere ligna uiridia aut male sicca inurunt. Atq; polenta coquit
Qui. Quod coxerat an polenta. Reperit tñ & sc̄im: cū hoc solū in-
ter latina primæ declinatiōis reperiat neutrū. Om̄e bonū præsens
minus est. i. minoris æstimat: q̄a nemo cōtentus sua sorte. Vñ Ho-
ra. in principio ser. Qui sit meccenas ut nemo q̄ sibi fortē Seu ras-
tio dederit: seu fors obiecerit illa. Cōtentus uiuat: laudet diuersa se-
quentes. Verūtamē id cōtra usunenit: ubi minime opus: q̄a bona
terrena eo q̄ p̄ntia sūt plus nos delectāt q̄ cœlestia quæ futura spe-
rant. Aspice ut impexi. Docet exemplis nō rex sed aior: esse discri-
men: nā pueri nudi etiā in hyeme oblectant uarijs: ut cæde suū. i.
porcor: ut uelicā habeāt: cuius agi rōne brumale frigus superant
& rustici pilā magnā uento inflatā manibus pedibusq; agitantēs
glaciale gelu nō curāt. Pauperiē declarat hyemis. i. paupertatē. est
tñ interdū damnū: ut si quadrupes pauperiē fecisse dicat. Nos iu-
uenes sumus turba improuida: q̄a securi æstate uagamur. Nostre
æ. i. pecunia nostra est tibicinis. s. canētis ad choream instituendā.
Congeriē nummū. i. nūmor: p̄ syncopā & ad ilia. s. fouenda & co-
operiēda trahunt. i. cōtrahūt uulpes. i. pelles uulpinas: & melotas
.i. pelles ouinas. græcū est μελωτη melote: Cætera nota sunt.

Melotas

Desipiunt omnes: nec nos in crimine soli Cor.

Immo ipsos uexat grauior dementia ciues

Verum illis mater / nobis fortuna nouerca

Nos premit: infœlix fors est dementia: fac sim

Fortunatus: ero locuples / ero primus in urbe

Audiar: assurgent omnes me uertice nudo

Vulgus adorabit: me plebs: me consulet omnis

Turba: magistratus etiā: populusq; patresq;

O Cornix Cornix non est fortuna: sed ipse Fuli.

Quo sapiunt homines animus: fortuna potentem

Non facit: immo deus: causam recitabit amyntas

Est fortuna deus: sed quid recitarit Amyntas Cor.

Dic præcor: in causis erat ingeniosus & acer

Hand:
libertas p̄cipue
et her e p̄cipue
fatq; rogat q;

Id ee falsa opin
nionē r̄spicit
Dirit r̄spicit

Ante
Vade
Attir
Tan
Pyr
Da
Si p
Lim
Iam
Soll
Max
Abs
Incip
Deb
ri in
ri ill
ra cō
ris ne
& ten
ra in
uis fu
gido
a bor
& sen
Stā no
one &
Aurid
gri. n̄
d. or
lacrū
minus
ci. Atti

Ante tamen paulum pecus & praesepia uise

Vade/redi: calor est post frigora dulcior: ito

Attingit nix alta genu: uix testa resistunt

Tanto oneri, sublimis apex in uertice furni

Pyramidem fecit metaq; assurgit acuta

Da pecori chordum; stipulisq; foramina claude

Si paries hiat: & rediens letamine muni

Limina: nulla gregi grauior q̄ frigora pestis

Iam ne ades: oh quanam hac solito properantia maior

Sollicitum me reddit hyems in frigore & igni

Maxima strenuitas foeno recubare calenti

Abscondiq; cauo accubitu post frigora dulce est

Incipe & enarra discrimina ruris & urbis

Fuli: Videtur fulica madata rapese

Cor: Letamus fimo dicitur qui per agros sic dicitur q̄ letos: i. pinguis fa

Fuli: Dicitur rovinis originis f. amiu

¶ Desipiunt oēs. Id graphice docet Hora. ij. ser. Nec mirum quia stulto rui infinitus est numerus: Nos. s. rustici: vñ se rusticos asserunt. Veru illis mater: Id lepide qd Plinius de natura dicit: quae nobis multa contulit magna & seua mercede: ita ut non sit facile existimare pares ne melior an sauior nouerca fuerit. Infelix fors est, i. paupertas & tenuis fortuna est demetia, i. reputat demes quicq; paup. vñ Hora. in eplis. Hos solos aiunt sapere & bene uiuere quor: Cospicit nitidis fundata pecunia uillis. Assurgit, i. reuerentia & honore assurgendo impendit. Vulgus adorabit, i. corporis gestu honorabit: nam adoramus etiam statuas ac crucem dñi: sed oramus tñ roem habentes & sensum. Consulit, i. consiliu poscet. Non est fortuna. Id uere Iuue. Sed nos te facimus fortuna dea. Est fortuna deus. Id ex falsa opinione & rustice: nam cum dea neget nostra fides etiam fortunam deam dicit. Aut id facit poeta quod numina putabat utriusq; sexus. vñ de uenere gnei. ij. Descendo ac ducente deo. Et de alecto aut Iunone. viij. Nec dextrae deus erranti affuit: vñ in cypro erat barbatae ueneris simulacrum. Vnde dictu est: Pollentemq; deum uenerem. Videt aut cornix dominus aut saltem maior quam fulica. quem mittit ad caulas: quia abiturus dicit. Attingit nix alta genu. In uertice furni: ubi minime consistere

Demēs quis Adorare Orare Fortuna

Erubuit mater: nimiaeq; libidinis ingens
 Indicium rata tot nato: abscondere quosdam
 Accelerat; foeno sepelit; paleisq; recondit
 lamq; lares deus ingressus / saluere penates

Iussit; & huc dixit mulier tua pignora profer
 Foemina maiores natu procedere mandat

His deus arrisit; uehit arridere solemus

Exiguus auium pullis; paruifue catellis

Et primo latatus ait; cape regia scepra

Rexeris; at ferrum & belli dedit arma secundo

Et dux inquit eris; fasces populicq; secures

Protulit; & uites & pila insignia Romae

lamq; magistratus celebres paritus in omnem

Progeniem; humanos tacitus uoluebat honores

Interea mater rebus gauisa secundis

Euolat ad caulas; & quos absconderat ulro

Protulit; haec dicens nostri quoq; pignora uentis

Hos aliquo pater omnipotens dignabere dono

Seto sum albebat paleis caput; haeserat armis

Stramen; & antiquis qua pendet aranea tectis

Non arrisit eis; sed tristi turbidus ore

Vos foenum / terram / & stipulas deus inquit coletis

Vester erit uomer; iuga uestra; agrestia uestra

Omnia; aratores eritis; pecorumq; magistri

Foenifecae / soliflores / nautae / atq; bubulci

Sed tamen ex uobis quosdam donabimus urbe

Compositio est

fasces numero multitudin
 sumate & migratibz 7 t
 libz qui a populo presta
 duoderim em uel sep fa
 vrbate xxi: li: 2: ppor:
 illu popli fasces no pr
 ra regn flavit

Vester erit st
 lus: vester ligo
 ma uestra

Stipula mlang fr
 ti est uel gordii
 tritici quod sq grm
 spira 19 in medio
 uicula dnt plim
 meta qda in xpm
 ho spiram mte n
 pnt

Plasium pe: oz: vt Columel: li: 3: refert ferramentu
 Platoru q; semina parantur de

Baptistæ Mantuani

Qui sint fartores / lanij / lixa / artocopic

Et genus hoc alij soliti sordescere semper

Sudare: & toto seruire prioribus æuo

Taliter omnipotens fatus repetiuit olympum

Sic factum est seruire genus: sic ruris & urbis

Inductum discrimen ait mantous Amyntas.

Hoc igit. Apologo rusticano discrimē urbanorū & rusticorū cōmemorat a deo factū: sicut & mercedū nōnulli sic dicūt institutā differentiā: Nā cū mechanici a deo quantū mercedis exigerēt exquisissent assignatisq; sutorib; crepidarijs & plurib; alijs q̄tidiana mercede cōducēdis denarios bimos: latomis autē & fabris lignarijs accarpētarijs senos: disquiserūt priores quantū possessionis ex tantilla mercede cōpararēt: r̄ndit quantū satis esset ipsis & liberis: q̄tanis iugerē. At reliqs quātū cōpararēt petētibus: r̄ndit q̄tidie tantū terræ posse cōparare q̄tū p̄ crura retrorsum bipēnim p̄icerēt: conati autē p̄e avaritia in longū projicere in podicē piecerūt: in quē fere magnę mercedes nūc quoq; p̄iciunt. Præterea dicūt ranas & simeas sic effectas: cū muliercula (sit Eua aut alia) nimis fœcūda uereretur uenienti deo omēs liberos deos proderē: occuluit quosdā in furno: & quosdā sub uase elixorio. Reliquis autē beneficio donatis & negante plures habere. iussit deus qui in furno essent in symias conuerti: qui sub uase in ranas ac bufones. Talē igit apologū ac fabellā anilē hic prosequit̄ autor. Modū docuit dicens. Crescite & multiplicamini per coitū. s. Accinxere. s. se op̄i. i. operā dederūt diligēter liberis p̄creandis. Mādata fideliter implēt: iucūda narratio q̄a hodie q̄q; ad illud p̄ceptū plus equo inclinamur Post tria lustra. i. quindecim annos. Nemo autē sit mihi tā ineptus: ut historiā am putet a poeta narrari. Hirci sine cornibus. i. fœtidi adulteri. Nā q̄ quisq; &c. p̄uerbiali & disertius q̄ illud. Qui fuit in furno sociū sibi querit in illo. Saluere penates. i. familiares & oēs in domo habitātes. Tua pignora. i. natos. Nā Pignora natoꝝ dicūt pignora reꝝ. His deus arrisit. i. annuit & blādus atq; affabilis fuit. Catellis. i. canis fœtui. Et primo. s. oīm: vñ ad primogenituræ iura alludit Fasces qui erant ex uirgis quib; securis erat colligata: ferebant aliætoribus post eos magistratus qui in corpus ad sanguinē aiaduertere poterāt. Securis a secādo dicta: q̄ interfecat: ut collū nocentiū. Et uites quibus cēturiones & cæteri duces milites cædebant. Nam

Pignora

Fasces
Securis
Vites

ex uice
falcē in
sam pos
diolabra
pola mi
ligant
ramen
cantes
follor
dā po
cū in
a nō q
cores q
copipar
genus p
unus
a marre
anans
Mur
Cuis e
Cūnil
Ludic
Tali g
Aneq
lito
Sed tu
Vneq
Nos q
Sultia
Viuer
Hircu
Vfuita

ex uite erat is baculus nō ex alia arbore: ne sœuiores haberentur
 saltē in cōciues. nā alios uirgis cedere licebat. Iuue. saty. vii. Nodō
 sam posthæc frangebat uerticē uitē. Si lētus pigra muniret castra
 dolabra. Et pila q̄ sunt romanoꝝ tela. Luca. Signa pares aquilę &
 pila minātia pilis. Hæserat armis. i. humeris. Stimulus q̄ boues in
 stiganē. Ligo instrumentum rusticoꝝ ut pastinū qd̄ bifurcū est fer
 ramentū quo pastinatio & repastinatio uinearū fit. Fœnifecæ. i. ser
 cantes fœnū. Persi. Fœnifecæ pingui uitiarūt unguine pultes. Soli
 fossores: fodientes terrā. Est aut̄ una pars: nā si duæ essent soli secū
 dā p̄duceret. quā cōposita corripit̄ in medijs syllabis: dūmodo
 etiā in ntō i hnt̄: ut fœnifeca solifossor. quod dico: q̄a quātumcūq̄
 a ntō quātuscūq̄ aut c̄ptūcūq̄ p̄ducit: ut q̄licūq̄ a q̄liscūq̄. Far
 tores q̄ farsumē faciūt. Lanij. i. car nifices. Lixæ aquā ferētes. Arto
 copi: panifices aut panē incidētes. Et genus hoc alij: sicut dicim⁹ id
 genus p̄ eius ḡnis: sic ponit hoc genus p̄ hui⁹ ḡnis. Mātous. i. mā
 tuanus. Sed Mātous d̄r a Māto nymp̄ha matre Ochni: q̄ Mantnā
 a matre denoiāuit. De quo Maro. Fatidicæ mātous & thufci filius
 amnis. Amyntas aut̄ is est de quo in amynta uisum est.

Pila
 Stimulus
 Ligo
 Pastinum
 Fœnifecæ
 Solifossores
 Fartores
 Lanij
 Artocopi
 Mantous

Mirabar si quid recti dixisset Amyntas
 Cuius erat semper nobis urbana iuuentus
 Cui nihil est / præter stulta hæc commenta negoti
 Ludic: in agrestes semper iaculatur: & urbis
 Talia garrulitas & uaniloquentia fingit
 At neq; de superis pudet has componere nugas
 Iste locus manifesta gerit conuicia secum
 Sed tu tam rudis es: tam pleno inflatus omaso
 Ut neq; perpendas isto te scommate carpi
 Nos quoq; paulisper mentem extendamus ad urbis
 Stultitiam: ne forte putes sapientius illos
 Viuere: qui splendent auro. qui murice fulgent
 His oculis uidi tuniceis plerofq; superbis
 Vestiri: atq; foro regali incedere gressu

Cornix
 Cornix pastor
 patrong vis fr
 re ad amynta m
 epigra ad hiber
 dulitate dicit
 Ta her va corose
 mlyffe
 Cornix p̄p̄t̄ sat̄ glum
 liose m̄ suis clientib⁹
 atq; a fulira / hic po
 licet se egro urbano
 obinquantem q̄m̄
 lud̄ m̄ns: saty: 3 h̄and
 rila em̄rgunt quoz
 h̄ans obstat 205 aq
 Soni

fficoꝝ
 stituti
 rit expo
 iant n
 ḡm̄
 s̄ exta
 Seris q̄
 lidie
 r̄p̄c̄
 r̄t̄
 it rana
 cecū
 rit quo
 ficio
 m̄ m̄
 i apol
 s. C
 rā de
 r̄da
 ur P
 is: ut
 dult
 i fumo
 in dō
 ūt p̄
 iur
 ferē
 uinē
 llā no
 leban

Baptista Mantuani

inualis fa. 3 hie
f. vias habim
or/ hie aliqnd
ing/ q. f. ate est
p. d. aliena h
it. inra Cos
v. in q. hie
inimq. ambicio
pauptate ose

Quos secreta fames premit; atq; domestica egestas

Stultius his certe nihil est opulentia ficta

Paupertas & segnicies; & inertia uitae

Vera; quid est aliud q̄ desipientia uera?

Vidi etiam patres (o rem indignam atq; nefandam)

Dum segnes dormire uolunt; & uiuere laute

Prostituisse suas uulgo cum coniuge natas

Quid peius; quid perfidius; quid stultius unq;

Quid si uitam alio nequeunt traducere pacto?

Cum totidē quot nos habeant animasq; manusq;

Dic cur uitam alio nequeant traducere pacto?

¶ Mirabar si quid recti dixisset Amyntas: q. d. iuuenis ille insanus amore & rusticos odio hñs. Cui nihil negocii p negocii. i. ociosa: iuuetus. i. multitudo iuuenū urbanor. Cōuitia: cōtumeliā. Omaso. i. intestino pingui tarditatē ingenio afferētī: ut Hora. & Persius attestant. Isto scōmate. i. irrisorio dieterio. Te q rusticus es carpi. i. reprehendi. Nos quoq; i. uicissim: q murice. i. purpura. pstituisse. i. ad turpē questū in lupanaribus & pstitulis statuisse: q̄ si p foribus ubi luxuria perditos expectant. Quid. s. dicas aut qd faciant & est inanis desidiosor purgatio: quā ut resellat affert. unde dicit Cornix. Habent ciues urbani manus & pedes ut nos; cur nō quærunt sibi uictum laboribus & parsimonia ut nos.

¶ Inura: Doctus
st spectare la
unax doctus
d. ralis uigila
stera naso

Omaso
Scommate
Murice

Laphedit alchimij
as qui dicit ar
a sua cupit in
nūm posse tot
de ueridz aristo
dies gaudet
alchimijte qm
pes rem huf
m. h. nō possit

Est etiam cuius uecors industria uanas

Quærat opes; ubi nullus opes inuenit ab æuro

Aes lauat herbarum succis; & uertere in aurum

Aestimatur ac nigra semper fuligine pallet

Est qui dum tellure latens desiderat aurum

Dat magicis operam studijs; & tempora perdit

Quid leuius; quid futilius; quid inanius unq;

Omnia ne ueniant ad opus telluris & agri

Ful.
Cor.

Omn
Semp
Infam
Mulle
Nos
Acc
Rul
Ciu
Ofun
Suent
Cub
Exui
Nonn
Quo
Sicru
Huc
Est en
Est enā
uanas
alchim
uere
tū
qui ad
Sol quō
Alus er
spe
opis tell
agricola
g. n. p
tre aues

Omnia pertentant ut agant nihil; omnia uersane
 Semper agunt: nunq̄ peragunt: ex foenore uictum
 Infamem extorquent ui: fraude: dolisq; laborant
 Mille uijs opibus: mille infidiantur honori
 Nos capras & oues armentaq; pascimus: illi
 Accipitres / catulos / & equos / & cercopithecus
 Rusticus est ouium pastor: uolucrumq; canumq;
 Cuius: utrum melius te iudice nobiliusq;
 O Fulica: utilitas unde & opulencia maior
 Si uenit ex nostris: operis opulencia maior
 Cuius unde igitur tantarum copia rerum
 Ex ui / fraude / dolis: ui / fraude dolisq; laborant
 Nonne uides insane: ut nos crudeliter urgent
 Quo capiunt astu: nos irretire loquendo
 Sacrum offerre putant: & opus sublime: piumq;
 Huc aures oculosq; adigunt: huc ora manusq;

Simas mandatos per
 p̄gitaros intelligit
 q̄ q̄ ratos marinos
 uocat apite ut diris
 sub nigro 7 p̄be asin
 quib; deformitas deror
 tur 7 ob eoru ingeniu
 Fulica: uisib; in deli

Cor: irretit
 unde irretit qui aliq
 7 sermos blandibile p̄ma
 app; de casta: li: 2
 impeditate aut libid
 rehat

¶ Est etiã. Affert alia urbanor; uitia & fere opposia segnicie dicēs
 Est etiã. s. cuius: cuius uecors. i. peruersi cordis industria: q̄rit opes
 uanas. i. ultra q̄ satis sit & nō iusta rōne: ut qui per artē (ut dicūt)
 alkimia. i. adiuuaminis: adiuuādo naturā sperāt aēs aut argentū
 uertēre in aur; qua uia nullus (inquit) hactenus inuenit opes: cer
 tū est multos inuenisse pauperiē. Dicūt tñ eius rei studiosi inuētos
 qui ad intentū peruenerint. Fuligine nigra: quia uapore fumeo.
 Sed quō pallet: nisi hoc ad anxietatē referamus nō cōstet. Et q̄ & c.
 Alius error eor; qui magicis artib; & characteribus nescio quib;
 sperāt posse inuenire thesauros absconditos. Omnia ne ueniūt ad
 opus telluris & agri: oīa inquā pertentāt. i. oīa experiunt ne fiant
 agricolæ: quo nihil honestius nec iustius. Semp agūt nunq̄ pera
 gunt. i. perficiūt nihil eor; quē inceptāt. Ex foenore. i. usura. Accipi
 tres aues ad p̄dā: catulos ad uenationē: & equos ad uenādū: aut

Vecors
 Alkimia

tas
 (in)
 Fil
 Co
 uille
 n. i. occu
 dia. On
 I. & Per
 es comp
 a. p̄stati
 e: qu p̄
 qd facit
 unde d
 cur nō q

Baptistæ Mantuanæ

Cercopithe
cos

Astu
Irretire

auibus aut canibus cercopithecos .i. caudatas simeas. Nā κερκος
dī cauda, Τηρηκωσ simus aut simia. Sūt ergo quos catos mari-
nos qdā uocāt: capite (ut dicit Plinius) subnigro & pilo asinino: q-
bus deformitas decori est: sūtq; ob eorū ingeniu diuicib; in delictis
Ciuis est pastor uolucru & canu: quia eos pascit: Quo astu .i. calli-
ditate: ab astu .i. ab urbe ubi astutiores sunt. Irretire .i. in laqos &
retia illigare: hoc est circūuenire & decipere uerbis putār. Sacru of-
ferre .i. arbitrant se obsequiu prestare deo qm nos decipiūt. Huc .i.
ad hanc operā ut nos decipiant. Adigunt .i. applicāt: ora .i. omnia
quæ dicunt: & manus .i. omnia quæ faciunt.

Mirat² fahia
mirat adeo exp
zab; de bonis
in fit rursus

Vnde urbanarum tibi tanta peritia rerum?

Fuli
Cor.

Hæc didici quondam ductis in moenia capris

Cum lac uociferans ibam uenale per urbem

Mansi apud artocopum: sapiens & ad omnia promptus

Furta erat: & crudum ferro subradere panem

Iple ut erat mores urbis doctissimus: ista

Tradidit: affirmans nihil esse nocentius urbe

Se quoq; furari didicisse aiebat ab urbe

Sunt etiam qui parta ab auis patrimonia fundunt

In meretricum usus: quid foedius improbiusq;

Dic ubi moechandi ars / homicidia / seditiones:

Nonne inter ciues atq; inter moenia regnant

Qui reges: qui regna hominum per uulnera quærent

In mortemq; suos adigunt: quid pectora miles

Obiicies telis: per mille pericula uadens

Pro stipe dat uitam: nulla est insania maior

Gloria præfertur uitæ: quid gloria: quid laus?

Quid fama est: quid honor: uoces & opinio uulgi

Omnia longa dies abolet: cum uiuere cessas

Omnia sic abeunt: ut lux cum sole recedit

alia apperit uerba
et fusticia ut
te qui patimo
in sua in meza
ib; absumunt
ib; quoniam
za dicitur aantur

Inde Gene: epif: pa
a mi lucilli aliena fuit
pro in nem est

Cornix Aegloga Sexta

XLV

Qui mare sollicitant remis cum uiuere possint

In patria stulti uento qui credit & undis

Stultus diuitiæ cui sunt & negligit uti

Stultus qui ut natis cumulet patrimonía partis

Abstinet & genium fraudat stultissimus & qui

Que facere ipse potest natis faciunda relinquit

Alind urbanorū stultitē
exponit / qui q̄nis satē
tam p̄culo marē se
nūt / quos arguit / nūq̄
dico / Crescit amor in
q̄s / ipsa perimā crescit
Ino mibi fortuna f
credidit vñ?

¶ Vnde urbanarū. Bona interrogatio ut de corpore seruet & uerissimi
lis narratio. Artocopū ut uidei accipit pro panifice: seu (ut dicū:)
pistore: qui græce dicitur ἀρτοκόπος. i. artopœos: quia ἀρτος dicitur
panis. & κοπος facio. Sed artocopos dicitur quasi labor panis: nam
copos labor dicitur: sed accipit pro labore. Iuue. aut uidei accipere pro
pane dicitur sary. v. Salua sit artocopi reuerētia: Vbi tñ pro pistore ac
cipi posset: ut sic maneat discretio panis qualē artocopus fecerit: &
ita obseruando eius iussu sit ei reuerētia. Sed ad poetā nostrū.
Ipse ut erat mores urbis doctissimus. Hoc exemplo cōuincere pos
sumus participia cōparari. Nā si nomē sit doctissimus: nō regeret
actū: quoniam ego quidē morē potius dicerē. Hic tñ uersus potius
us docet mores legendū. Neq̄ tñ omnino inauditū: si superlatiua
a participijs actū regentibus deducta: actū regat: cū ad uerbialia
a præpositōibus orta id faciāt: ut proxime hispaniā mauri sunt: in
quit Salust. Sunt quoq̄. Aliā affert urbanorū stultitiā: q̄ patrimo
nia ab auis parta cū meretricibus absumūt. Qui reges. Docet & re
ges & ceteros bella pro dominio aut inani gloria gerētes urbes fe
re incolere: stipēdiarios autē q̄ inuocari noīa sua dant etiā urbanos
esse & maxime insanire: cū pro modica stipe periculū uitæ subeant:
q̄d rustici nō nisi coacti faciūt pro libertate patriæ & cōiuge ac libe
ris. Qui mare sollicitāt. Rursus aliud genus stultitiæ (q̄d Persius q̄
q̄ p̄sequit) eorū qui cū satis habeāt nauigāt tñ cū periculo uitæ. Itē
stultus est diuitiæ cui sūt & negligit: ut auarus. Nā ut dicit Seneca:
tā deest auaro q̄d habet q̄ q̄d nō habet. Vñ de sene auaro Horati
us. Querit & inuentis miser abstinet & timet u. i. Et. i. ser. Cōgestis
undiq̄ sacris Indormis inhiās: & tanq̄ parcere sacris Cogēris aut
piētis tanq̄ gaudere tabellis. Stultus qui ut natis cumulet: quia se
pe male absumunt. Vñ Persius. Vt ruis isten pos olim satur an se
ris extis &c. V de sary rā ultimā: ubi totū est hoc argumentum. Et
genium i. naturā. Est em̄ genium deus naturæ & locinat ut: quem

Artocopus

Auarus

Genius

K

Baptistæ Mantuani

qui alimentum naturæ debitum subtrahunt defraudare dicuntur Teren. in Phormi. Sui defraudans geniū. Quæ facere ipse p̄t: qđ per fabellā seu apologū de cassida pulchre recitat Gellius.

astrologos notat
relaxat suū
voluit qđ mag
natu respicit
res q̄a sup
nihil ad nob̄

Qui numerant stellas, & se comprehendere fata fatales

Posse putant stulti, uerum dementior istis

Naturam quicunq; dei scrutatur, & audeat

Figere in immensam lucem tam debile lucem

Nostra fides melior: cuius ratione coactus

Difficile assentit: nudis nos omnia uerbi s

Credimus: & plures faculas accendimus aris

Ciuiibus est infida uides: inquirere nunq̄

Mente sinunt arcana dei: si numina scire

Effet opus: poterant nobis se ostendere: uerum

Quando latere uolunt: quid uestigare necesse est

Quæ nos scire negant ipsi qui cuncta gubernant:

Nostra etiam pietas pietate potentior urbis

Nancq; uiri qui sacra canunt templisq; ministrant

Quanta legunt ruri paucis alimentis diebus:

Vidi ego quæ sitas ex rure in moenia plenis

Pupibus inferri (pietas ea rustica) fruges

Stultorum est aliud genus immedicabile quoddam

Causidici: latratores: rabulæq; forenses

Nummorum aucupium docti: legumq; tyranni

Aere patrociniū uendunt producere causas

Et lites pendere diu: uindemia quædam est

Sunt & equestre genus medici: qui tangere uenas

Nonnunq; illicitas audent: & ponere quædam

7 pe: apostolus
deo obmergatus
in mysteria dei
interrogasset No
vum inquit: no
ipa 7 moneta
in sua potate po
uit hoc paulus

habita q̄pe is
de qui in ransio
agades arer stes
nug 7 q̄ rabio fuy
est unde q̄ adno
ato 7 licenti pa
rono accipi solit

partis
lectus
mebr
ndi
on p
us tu
solen
x d
tres se
me ab
gemu
causa
nerat
log
arcana
umis f
coactu
s. Mero
p ue
Quid
sup
nde. N
is eroy
ps & c
ump
bula f
i q d a
s Sed
ad cau
ado ar
it erg
one
t &
un

Non intellectis temeraria nomina morbis

His & si tenebras palpant: est facta potestas

Excruciandi agros: hominesq; impune necandi

Qui uero in populis praesunt hominesq; gubernant

Quo plus iuris habent: quantoq; licentia maior

Insanire solent tanto amplius: o ubi sancti

Rectores: & iusticiae & pietatis amici

Quos patres sero ante focum memorare solebant:

Omnia nunc abeunt pessum: spoliata queruntur

Templa: gemunt inopes: uiduae lachrymantur: & huius

Quae nam causa mali: quia stat pro lege libido

¶ Qui numerat stellas: ut astronomi. & se comprehendere sata: ut astro **Astronomi**

logi: genethiaci & mathematici. Naturam quicumque dei scrutant. Vnde

ille. Mitte arcana dei. Et alius. Altiora te ne quaesieris. & utroque ma-

ior. Non nimis sapere: sed ad sobrietatem doces. Nostra. i. rusticorum

cius ratione coactus. i. rationibus innitens. Plures saculas. i. redas & ce

reos torios. Metem sinunt. i. definit. Poterant nobis se ostendere: argu-

mentum quo uerisimile sit deum non uelle a nobis nosci: cum se non prebeat

nosendum. Quid uestigare. i. inquirere necesse est ea quae ipsi qui guber-

nant cuncta. i. superiora: negant. i. prohibent nos scire: quod nihil. Quando

autem. i. quoniam quidem. Nostra etiam pietas. i. (ut dicunt) charitatis exhibitio

in elemolinis erogandis: Legunt. i. colligunt. Stultorum est aliud: in

pragmaticos & causidicos inuehit quasi satyricae. Vnde apte personam

cornicis assumpsit. Rabulaeque foreles. i. fore iudiciale seu causarum se-

ctantes. Rabula secundum Festum dicitur multis interitus negociis. paratusque

ad radendum quod aut auferendum: uel quia est in negociis agendis acrior

quam si rabiosus secundum Marcellum autem rabula a rabie dicitur est quem nunc

aduocatum uel causarum patronum dicimus. Cicerone enim declamatorum

aliquem deludo aut rabulam deforo: sed doctissimum atque perfectissimum

quiritum. Sunt ergo rabulae (ut iterum Nonius attestat) litigiosi. Aucu-

pium. i. captionem ab auibus capiendis. Comicus. Hoc nouum est aucupi-

um Legumque tyranni: quia summum ius summa militia est. Aere patrocini-

um uendunt &c. Enumerat causidicorum uitia. Vindemia quaedam. i.

lucrum ut in uindemia quae est uini collectio ut mellis frugum. Sunt &

In optimatos & magra
nedit pietate & atq;
dum abolita & obliter
requerens

querit & sibi
indit

Facula

Rabula

Aucupium

Vindemia

Baptistae Masturani

equestre genus medici: & hoc quoque satyricè. Equestres sunt: quia mulis fere uehunt medici. Venas illicitas: ad scemora mulierum. Nominatemeraria. i. rebus non conuenientia que fingunt ne ignari deprehendant: Et si tenebras palpant. i. ceci & ignari sunt: est facta potestas a legibus que medicis permittunt ut curent interficere. Qui uero populis presunt in primores & optimates ac magistratus inuehiunt. Insanire solent tanto amplius: cum tamen uel leue in alijs scelus in illis maximum sit Vnde Iuue. Omne animi uitium tanto conspectius in se Crimine habet quanto qui peccat maior habetur. Abeunt pessum. i. pessundant & pereunt: spoliata quarunt. i. conqueruntur templa.

Pessum

Ista tua o Cornix excandescencia fines

Fulica

Transit honestatis, scelus omnibus obijcis omne

Innocuos habitare homines & in urbe memento

Non habitant colubri quaedam balearibus arua

Cor.

Proxima non memini nomen, neque noctua Cretam

Nec nemus aegerie sonipes, nec uir bonus urbem

Vir bonus est animal rarum, pauca se per urbes

Fuli.

Et per rura locos habet, est rarissima uirtus

Insanis Fulica insanis, tot in urbibus hostes

Cor:

Sunt tibi quot ciues, hi nos tondentque pilantque

Non habita nostri capitis ratione, coarctant

Nos ad furta, ipsi mox ad suspendia mittunt

Fas igitur si quid nostris sese unguibus offert

Radere & insidijs ac nostra indagine captos

Deplumare leui tactu, sensim & pede pressim

Si uidet, excusa, si sunt secreta negato

Furta, quod occultum est non est iniuria furtum

Quicquid habent noster labor est, industria nostra est

Ista tua o cornix excandescencia. i. uehemens ira: fines. i. limites transit honestatis. Baleares insulae sunt in hispania: a grecis dictae

leues insulae in hispania quibus uide etur. Dimensio: sa 13. si quippe boni. Et per rura locos habet. Est rarissima uirtus. Insanis Fulica insanis. Tot in urbibus hostes. Sunt tibi quot ciues. Hi nos tondentque pilantque. Non habita nostri capitis ratione. Coarctant nos ad furta. Ipsi mox ad suspendia mittunt. Fas igitur si quid nostris sese unguibus offert. Radere & insidijs ac nostra indagine captos. Deplumare leui tactu. Sensim & pede pressim. Si uidet, excusa, si sunt secreta negato. Furta, quod occultum est non est iniuria furtum. Quicquid habent noster labor est, industria nostra est.

Fines Baleares

fundarū iactu: nā ballo significat iacio. tollit autē nūcl. Ballearius autē cōtra glires a senatu auxiliū petisse cōstat cū in quibusdā aruis uicinis nō possint uiuere serpētes. Ea autē arua sūt in ebofo: q̄ est insula inter ophiusa & pytiusam: Ebofo em̄ terra serpētes fugat oīm uenenosorū aīaliū expers: eadē cuniculos gignit populātes messes baleariū. Dicit autē se noīs immemorē ut decorū seruetur: nam nō cōgruit rustico longinquarū insularū noīa scire: sicut maronianus rusticus oblitus erat noīs geometrē dicēs. In medio duo signa Conon: & quis fuit alter? Descripsit radio totū q̄ gētibus orbē. Neq̄ noctua habitat cretā: cuius nomē nō ignorat: q̄ sub uenetoꝝ ditione est. Noctua autē q̄ in creta negat plurima athenis est. usq̄ adeo ut in puerbio sit κλαυκαεισ αθ-νασ .i. noctuā athenas: aut in athenas. s. fertis q̄ merces eo ubi abundāt inutiliter transfuehit ac si aq̄s in mare uehat: Aegeriā aut nemus est ubi Numa pōpilius secūdus Romanorū rex colloquiū cū aegeria nymp̄ha uxore sua de rebo religiosis habuit: ut sonipes negat uiuere. Est autē equ⁹ a sono pedū dictus. Vir. ænci. iij. Stat sonipes ac fremit serox spumantia mādit. Nec uir bonus urbē. s. habitat sicut nec ablion seu britaniā maiorē lupus. Vir bonus ē aīal rarū. Maro. Vir bonus & sapiens q̄iē uix reperit ullū Millibus e cūctis hoīm cōsultus apollo: Iudex ipse sui. Iuue. Rari q̄ppe boni. Habet. i. habitat residet. Sūt tibi. i. rustico: pilatq̄. Hora. cōpilo secūda lōga posuit. Ne me crispini scriinia lippi Compilasse putes: uerbū nō amplius addā. Est autē notū Gallis uocabulū: q̄d si tractū est a pilus natura primā corripit. In de autē tractū uolūt p̄ apologū Esopi: quo q̄ duas uxores habuit: alterā iuuenulā q̄ canos decerpit radicitus: alterā grande natū q̄ ut sibi cōformē haberet maritū: nigros capillos sustulit: caluus & depilatus mō sit: atq̄ ita nudatus & priuatus intelligit suis: q̄d effere pilare est. Coarctāt. i. cōpellūt nos ad furta: q̄ exigūt q̄d sine furto nos habere nō posse sciūt: & mittūt mox ad suspēdia. Potuit nosse cādū: quē alij ex agro parmēsi: alij ex mātuano oriundū dicūt. Nostris unguibus argute: q̄a cornices & fulicæ unguib⁹ diripiūt. Sēsim. i. p̄ceptibiliter hoc est paulatim: & pedepressim. i. q̄si p̄sso pede sine strepitu. Deplumare: qui aues id aibus faciūt. Si uidet. s. q̄spiā furra excusa dicens uidelicet te iocari uoluisse. Si sunt secreta negato. Furtū q̄d occultū est nō est iniuria: q̄a quicq̄d hnt. s. ciues: est noster labor & industria nra. Hæc autē cornici potius q̄ bono pastori cōueniūt dicere: q̄a furta nulli licita sunt: nec sua sibi uendicare sine superioris auctoritate permissum. Vñ dicit Fulica.

Ballo
Ballearicos
Ebofus

Noctua
Athenas
Aegeriæ

Sonipes

Compilo

Pedepressim

Baptista Mantuani

Iam longe egrederis metam rationis & æqui Euli.

O Fulca improbitas urbana coinquinat orbem Cor.

Vnde tot in terras ueniunt æstate procellæ

Fulmina /uenti /amnes /grandor uidiſſe recordor

Tellurem tremere: ac poſtes & tecta labare

hiſſim ſe uidiſſe

Solem obſcurari: noctu obtenebraſcere lunam

Cur ſegeti lolium: meſſi dominantur auenæ

Vua in capreolos tranſit, caligine uerni

Depereunt flores: mala parturit omnia nobis

Hæc ciuile nefas: pariet quoq; plura deinceps

Vnde uenit furor amorum: belliq; tumultus

Qui genus omne mali ſecum uehit: omnibus urbs eſt

Fons & origo malis: deſcendit ab urbe lycæon

Deucalion Pyrrha cum coniuge ruſticus: ille

Intulit illuuiem terris: hic abſtulit: ille

Abſtulit humanum terris genus: intulit iſte

Si terra (ut perhibent) flammis abolebitur unq;

Iſtud grande nefas ulla deſcendet ab urbe

*Quæſrens finis
replage inſiſſe
more iam ſibi
hinc: qre hore
penda ſit*

O Cornix iam pone modum ſermonibus iſtis Fult:

Audio iam dudum pueros de pulſe loquentes

Cætera ſi quicq; ſuper eſt poſt prandia dices

Pulſi indulgendum monet urbibus hora relictis

¶ Iam longe egrederis metam: rationis & æqui: quia urbanos de
pluuiare ſi clam fore ſperet conſulis. Coinquinat: contaminat: pol
luit orbem. i. uniuerſum mundū. Vñ tot in terras: dicit omnē tem
peſtatē importunam: omnēq; calamitatē ppter urbanor ſclera
a deo demitu. Cur ſegeti, Vir. Grandia ſæpe quibus mādauimus
hordea ſulcis: inſœlix lolium & ſteriles dominant auenæ. Eſt aut lo

liri de que
zizania
das qual
erā uel
inſecto
lus. De
pūtrā
perind
ga in
gētes
poſt ter
inſult
ut inſer
uē. Ill
on inſul
ſt m hil
tūat ruſi
ſi eadē in
gratōis
r. uge all
tempus
mūdi m
mundus
agro. Om
probis
los aut li
ſuper eſt
eſt. Hor
mugian
tibus j.

liti de quo saluator. Nōne bonum semē seminavi: vñ ergo habet
 zizania? Inimicus homo superseminavit. Vva in capreolus. i. aci
 das quasi chordūlas quibus sese uites palis & ramis alligāt qbus
 etiā uesci solēt diuites. Caligine. i. aere nebuloso & obscuro atq; ita
 infecto. Parturit p parit. i. puocat. ciuile nefas. i. nefandū ciuili sce
 lus. Descēdit ab urbe lycaon: quā ob p̄fidiā Iupiter in lycon. i. lu
 pū trāformauit. & occasione eius sceleris diluuiū scđm Ouidi. su
 perinduxit. Deucalyon cū Pyrrha cōiuge. i. uxore: fuit. s. rusticus:
 qa in mōtibus thessaliæ habitauit: ubi inter saxa degens ad se p̄fu
 giētes tpe peculiaris diluuij recepit: quocirca humanū genus iactis
 post terga lapidibus seruasse fingit. Ille. s. Lycaon hoc est scelus ei
 intulit illuuiē. i. inudationē aquarū: hoc ē diluuiū terris. i. in terras
 ut inferretq; deos latio. Hic. s. deucalion cū Pyrrha abstulit. s. illu
 uiem. Ille. s. Lycaon abstulit genus humanū terris. Iste. s. Deucali
 on intulit. s. in terras genus humanū: qđ scđm fabulā perierat: aut
 scđm historiā ille perisset si nō seruasset. Si terra ut perhibēt: id du
 bitat rusticus: aut ex ethnicis sumptū: quibz nō est fides habēda ni
 si eadē in sanctis quoq; lris habeant. Nos aut credimus ignē cōsta
 gratōis diē iudicij p̄cessurū. Sed & Ouidius aliū mundū igne pe
 riturū asserit Metamor. primo. Esse quoq; in fatiis reminiscet affore
 tempus. Quo mare: quo tellus: correpraq; regia coeli Ardeat: &
 mūdi moles operosa laboret & c. Istud grāde nefas. s. ppter quod
 mundus ardebit descendet ab ulla. i. a quauis una urbe & non ab
 agro. O Cornix iam pone modū. i. sinē sermonibus istis. s. tuis im
 probis & cōtumeliosis. Audio iam dudū pueros. i. minores famu
 los aut liberos loquētes de pulte. i. instare horā prandij. Si quicq;
 superest. i. reliquū est. Gellius docet supesse supra id quod satis est
 esse. Hora. s. prandendi mouet indulgendū. i. operā dandā esse aut
 inuigilandū pulti. i. cibo illi rustico quo Romani diu uixerunt. Vr
 bibus. i. contumelijs de urbibus relictis.

Lolium

Lycaon

Lycon

Pulti

Aegloga. VII. quę dicit Pollux: de cōuersiōe iuue
 nū ad religionē. Colloquutores Alphas & Gal
 bula: cū iā auctor ad religionē aspiraret.

Galbula qđ sentis? Pollux doctissimus olim Al
 fistulicen / subito quodā quasi numine tactus
 Destituit calamos / tunicas / armenta / sodales

Baptistæ Mantuanæ

Bardocucullatus caput, ut campestris alauda

Quattuor ante dies in religiosa recessit

Claustra; ferunt illum pecudes dum solus in agris

Pascere te fligiem quandam uidisse deorum

Cætera non memini; sed tu quid Galbula sentis?

¶ Galbula. Si friuolū nō sit dicā nō sine rōne in hac septima ægloga agi de conuersione iuuenū; nā septenariū numerū qui ex primo impari & pxime illū subsequente pari cōficiūt: cōstat habere nescio quid mysterij: nō solū in sanctis literis: sed etiā apud poetas: vñ est illud. O terq; quaterq; beati & Nā te iam septima portat Omibus errantē terris & fluctibus estas. Dicūt p̄ter ea s. primo quoq; anno immutari nobis ætatē, ut primis septem annis simus infantes: pximis pueri: tertijs adolecētes: q̄rtis iuuenes: qua ætate cōstituendū est nobis genus uitæ: q̄s & q̄les nos esse uelimus & in q̄ gñe uitæ Bene ergo (ut de ceteris ætatibus q̄ pari ordine subsequuntur taceā) in hac septima ægloga agi de iuuenū ad religionē cōuersionē. Vñ hactenus adolescentiā suā (sic em̄ scripsit opus) poeta cecinisse putetur: deinceps cāraturus iuuentā & uirilē ætatē in duob; uidelicet ultimis carminibus quæ in religiōe cōposuit: sed inquamus hæc argutiorib;. Per pollucē hoc loco intelligo poetā. Fistulicen. i. canēs in fistula: ut nostra ætate. sicut tibicen canens tibia gruis: ut olim factitabant & nunc quoq; nōnunq;. Quodā quasi numine tractus: quia spiritus ubi uult spirat. Bardocucullatus caput. i. habēs caput bardocucullatū. Bardocucullus uestis est gallica grossioris sili facta cōpositione ex bardis: qui poetæ erāt gallicani & cucullus: cucullus em̄ uestis grossior est capite regendo apta. Barditē dicebantur olim stulti apud gallos: ut possis accipere bardocucullū uestē fuisse gallicā stultorū & uilū hominū. vñ Martia. in distichis. Gallia fantonico uestiri bardocucullo. Cercopi hecor; panula nuper erat. Bardus ab hoc (autore Festo) stultus a tarditate ingenij appellatur. græce autē bardys dicitur. Præterea (ut idē inquit) bardus gallice cantor appellatur qui uirū fornū laudes canit: a gēte bardor;. De quibus Luca. Plurima securi sudistis carmina bardis. Nonius autē dicit bardū esse propria uis & ingenio tardū: nā græci bardos tardos dicebant Plau. in Pansa. Nimis equidē pro barda & prustica reor habitā esse exte. Ex his & alijs multis ut de alpibus pater gallicarū quoq; linguā immutatā esse: nā multa nunc aliterq;

Fistulicen

Tibicen

Bardocucullatus

Bardocucullus

Bardi

Bardus

Bardum

Olim dicebantur a Gallis dicuntur: ut campestria. i. in campis uer
 sari solita: alauda. i. auis cucullata & plumea cristam habens. Effi
 giem quandam uidisse deor: ut in processu patebit. Videtur autē
 diuam uirginem intelligere: aut quæ Herculi occurrisse a Cicero
 ne memoratur: de qua suo loco dicā. Cætera non memini. Id em̄
 & rustico conuenit: ut iam sæpe diximus: & æconomix atq; argu
 mento huius æglogæ: nam intendit narrando duo facere: collige
 re uidelicet laudes pastor: & perfectionem religionis potissimum
 carmelitanæ: quæ prima est.

Allauda

Ut dixere patres faciens primordia rerum Galbu,

(Magna canam) uobis quæ quondā tradidit Vmber

Instituit deus agricolas: pecorisq; magistros

Primus agri cultor rudis immansuetus & asper

Qualis humus / segnis / lapidosa / rebellis aratro

Ast ouium primus pastor mitissima proles

Instar ouis: quæ bile caret: quæ lacte redundat

Mitis erat nullis unq; pastoribus asper

De grege sæpe suo sacrum ponebat ad aras

Nunc oue: nunc pingui uitulo faciebat: & agno

Sæpius: & magno diuos ambibat honore

Sic profecit apud superos sic numina flexit

Ut fuerit primo mundi nascentis ab ortu

Tempus ad hoc cælo pecoris gratissima cura

Assyrios quosdam (sed nescio nomina: curæ

Diminunt animum) deus ex pastoribus olim

Constituit reges: qui postea murice & auro

Conspicui: gentes bello domuere superbas

Cum Paris iliaca tria numina uidit in ida

Aut Paris aut alius: puerum qui obtruncat ad aram

rati meminere senes. Rustici em̄ non ex libris: sed ex maiorꝝ relatu
 historias sciunt. Deus faciēs primordia rerꝝ. i. in prima hominū ge
 nesiū instituit agricolas: ut Adā & primogenitū Cayn. Pecorisqꝫ
 magistros: ut Abelē: q̄a ut dicēdo primordia rerꝝ: uisus est altius
 ordiri: bonā fecit parenthesim dicēs. Magna canā nobis quę quō
 dā tradidit umber: cui torā doctrinā suā ubiqꝫ acceptā fert. Prim⁹
 agricultor. s. Cayn ac ouiu primus pastor. i. Abel. Instar. i. in statū
 & morē ac similitudinē: qd̄ Valla negat. quę bile. i. colera amari
 ciem anio afferēte. Sacru ponebat ad aras. Historia patet in princi
 pio geneleos. Vitulos faciebat. s. rem sacrā. Sed facio & operor p
 se posita de rebus sacris intelligunt. Nec dices faciā uitulā: quia id
 tauri est: sed uitula aut uitulo: lubaudiēdo rem diuinā: ut iu buco.
 Maro. Cū faciā uitula p frugibus ipse uenito. Diuos ambibat. i.
 ambientiu more uenerabūdu adorabat. Sic. i. usqꝫ adeo numina
 flexit: ut cura pecoris fuerit a primo ortu mūdi nascētis. s. usqꝫ ad
 hoc. i. nostꝝ: tēpus gratissima. i. acceptissima celo. i. cœlestibꝫ. Af
 syrios: ut Abraā Loth Iob & ceteros patriarchas. Cū paris ale
 xāder q̄ & paris pastor fuit. Nā cū Hecuba ipso gaudia uisa esset
 gestasse catellū facē gestantē: qua tota Troia incendebat. idqꝫ Pria
 mū retulisset: & ille ad somniorꝝ & phantasmatu interpretes respō
 sum accepit filiū gestare qui troiæ cremādæ occasionē daret: quoꝝ
 circa pater quicqd̄ pareret interfici iussit. mater aut̄ non interfecit:
 sed exponendū feris dedit. ubi a pastoribus inuētus ab illis educa
 tus qꝫ in uirꝝ creuit atqꝫ ab cœnone nymphas adamatū est: iudi
 ciūqꝫ inter tris deas dedisse fertur. Cū uero optimus esset athleta:
 & cū Hectore cōgressus eū uicisset: ab eo interēptus fuisset nisi fra
 ter agnitus tandē p Helena pmissa in graciā pfectus fatale attulit
 prædā. Vñ Statius in achil. Solueret æbalio pastor de litore clas
 sem Dardanus. Paris ergo aut alius: quia de noie ut rusticus dubi
 tat: cū uidit tria numina. s. Iunonē: Palladē & Venerē de præstantia
 formæ cōcertātes in ida. s. sylua sic dicta: iliaca. i. troiana qd̄ addit
 ad discretionē: cretēsis erat pastor. Puerꝝ qui obrūcat ad aram. s.
 Abraam q̄ id facere uoluit: erat pastor. Pastor erat. Moses: quādo
 cœlesti exterritus igne. s. in rubo q̄ nō cōburebat: uenit ad ostentū
 .i. miraculū aliud portendēs: ut uirginitatem diuæ genitricis Chri
 sti. Pedibus nudis: quia iussus est calciamenta exuere: Moses inqꝫ
 a flumie tractus. s. a filia Pharaonis regis egypti: cū esset in fiscella
 super aquas natās: vnde nomen accepit. Apollo spoliatus diuini
 tate pauit Admeti regis armenta nouem annis: vñ Nomius. i. pa
 storalis est dictus: pauit aut̄ iuxta Amphrisum fluuium thessaliæ

Bile

Operor

Facio

Paris

Hecuba

Ida

Iliaca

Nomius

Baptista Mantuani

Caulia

Spoliatus dico diuinitate ppter interfectos cydopas. vñ in princi-
 pio. iij. geor. dicit Vir. Et te memorã de canemus pastor ab Am-
 phriso. Ideo hæc scd'm Macrobl. li. i. satur. fingunt: qa Apollo ipse
 est sol qui omnia pascit. Detatis: latinius diceret diuinitatis: sed car-
 mē id nō accipit. Celestes animi. i. spūs. vñ Qui fecit angelos suos
 spiritus. In caulis. i. septis pastorū ubi faciebāt uigilias super gregē
 suum: ut Lucas p̄clare memorat. Ante magos. i. sapiētes persarū
 & indorū quia eadē nocte qua natus est cū ipsis magis ad minimū
 decimotertio die primū uisus sit. Dico ad minimū: qa cōtrauerſia
 est: an eodē anno: an alio. Ante magos regesq;: Vñ magos p̄ regi-
 bus accipimus ppter illud: Reges tharsis & c̄: Se quoq; pastorem
 deus appellauit dicēs: Ego sū pastor bonus. Ouesq; addēs. Agnos-
 sco oues meas: & cognoscūt me meæ. i. miti ingenio p̄diti hoīes
 Pictō perlegi hæc oīa tēplo. i. parietibus phani. Vbi pictura est ru-
 dium scriptura: & ideo dicit perlegi. Maro in. vi. Qui p̄tinus oēm
 plegerat. Magna em̄ est cōuenientia pictoris & scriptoris. vñ eos
 Flaccus æquiparat dicēs. Pictoribus atq; poetis Quodlibet audē-
 di semp̄ fuit æqua potestas. Sunt pecudes. s. pastorū qui Christū ui-
 serunt. Ingens equitatus. s. triū regū Diademata diuū aut regum
 aut angelorū aut Christi & parentū eius: hoc est matris ueræ & pa-
 tris legalis ac nutricij & naturalis a quibusdā putari. Et suspensa te-
 nent uaga lumina. i. oculos p̄tereuntū: hoc est cogūt p̄tereire
 parentes immorari: donec picturā perspexerint. Amant uillas. i.
 domos rusticas: & oues & ouilia. Simplicibus deus p̄sens est:
 id sancte & moraliter.

^{no uocina}
 Vera refers: pecori sic sint innoxia nostro

Alphus

^{in p̄tina} ^{in quo p̄s natus p̄p̄t}
 Pascua: uidi asinum: uidi p̄sepe: bouemq;

^{reordor} ^{in regnū} ^{uidi}
 Iam memini turbæ uenientis: & ora uidere

^{rege exp̄m̄} ^{in p̄s natus p̄p̄t}
 Indica: iam uideor regum suā dona ferentum

^{ad h̄c} ^{uicē est apolline}
 Vnum oro: que nam Polluci occurrit imago:

^{uicē} ^{ubi} ^{enarrat}
 Galbula si nosti: ne sit labor omniafari

^{id} ^{reuerētib; placet} ^{est ad ueritadē}
 Et noui: & memorare liber: res digna relatu

^{uicē} ^{re} ^{idē imitari}
 Res digna auditu / pia / sancta / imitabile factum

^{seuē} ^{in h̄m̄} ^{pollucē} ^{uicē}
 Durus & immitis pater atq; superba nouerca

Galbula sicut
 in p̄s natus p̄p̄t
 et enarratū sū
 malandē p̄p̄t
 dicens

Gal

Pollu
 Pollucem
 Tempore
 Ercumia
 Dificere
 Cōstia
 le dū
 Ereren
 Res est
 Et ales
 Enarrare
 Oirgo
 Cum te
 Vlane
 Tūnen
 Vgrad
 Pectus
 Tūnet
 Cerno
 Virgini
 Fas erit
 Illus at
 Non lic
 Intolur
 Vt qua
 Fort am
 Vera

Pollucem grauiore iugo pressere iuuentae

Tempore; cum dulces animos noua suggerat aetas

Et cum iam inualidae longo sub pondere uires

Deficerent; nullaq; odium mansuesceret arte

Constituuit tentare fugam; res una uolentem

Ire diu tenuit; nimis impatienter amabat

Error enim communis amor iuuenilibus annis

Res est fortis amor; uiolentia fortior; iuit

Et tales abiens (mihī nanc; solebat amores

Enarrare suos) moesto dedit ore quærelas

O uirgo lachrymę ne tuis soluentur ocellis

Cum te tam charo cernes ab amante relictam;

Vlla ne discessu ducēs suspiria nostro

Tu ne mei crudelis eris forte immemor unquam

Vsq; adeo ne tuum poterit frigescere pectus;

Pectus quod totiens tot lumina fletibus implet

Tu ne trahes crebros gemitus; & pallida ties;

Cerno oculos / cerno lachrymas / cerno anxia corda

Virginis; heu tantum qua dissimulare dolorem

Fas erit arte; dolor duplex mea pectora torquet

Illius atq; meus sed fas mihi flere quod illi

Non licet; occultus longe magis aestuat ignis

Indolumem mihi uos diu seruabitis illam

Vt quando exilio repetam mea rura peracto

Fiat amor foelix; saltem semel ante senectam

Vera refers; Approbat Alphus: uidi asinū & bouē & psepe. i.

Semel in anno uidet appo

aphernosa
Patheia pollux oratio
amira sua deservit

Alphus

Baptistæ Mantuani

dñi qui in eo ante asinū & bouē est positus. Vidi inquit de pictura
intelligēs. Iam memini turbæ ueniētis. i. in mentē uenit: & ego ui
deor mihi nūc uidere ora indica. i. indorū regū ab india ueniētū:
& uideor uidere ora regū ferentū. i. offerentiū dona. s. aurum thus
& myrrhā. Et noui & memorare libet: quia res digna relatu. i. ut
referatur & recēseat: & factū. s. pollucis est imitabile. Durus & im
mitis pater. Vir. Est mihi nāq; domi pater & iniusta nouerca: Vi
deī aut hęc uera uite ipsius poetę descriptio. Grauiore iugo: q̄a ni
mis rigidi & sœueri erant: ut in prima ægloga docuimus. Et cū in
ualide. Est em̄ ea gr̄as imbecillis & inops cōsilij. Nullaq; odiū. i. pa
rentū: arte. s. filij. Cōstituit tentare fugā. i. discedere clam a parētib;
tā duris. Error em̄ cōmunis. vñ prius. Semel infanuiimus oēs Res
est fortis amor: uiolentia fortior. s. est. O uirgo. Quærulosa disces
sio ab amica: crudelis quæ amantē nō redames. Maro. O crudelis
alexi nihil mea carmīa curas & c̄: Quod lumina. legendū uideur
tot ut sit pectus linguā quod implet tonēs luīa fletibus. Dolor du
plex illius atq; meus: illius. s. uirginis quā occulto æstuantē putāt
amore: & se qui manifesto absimitur igne. Exilio peracto: quia in
exilium uoluntarium: ut patris sœuitiā & nouercaie odium deuī
ter abscedere destinauit. Fiat amor fœlix: ut potiatur amica. saltem
semel: id amatorie & modeste.

*omi:
d te lar patig
nor renorabit a
ire*

Talia pergebat memorans / uoluitq; reuerti

Tantus amor iuuenem uis tanta furoris agebat

Sed iam iacta fuga cunctis erat alea nota

Fronde sub herculea fessus mœrore sedebat

*oxona q̄ multi
die*

Ecce puellari uirgo stipata corona

Ora / manus / oculos / habitumq; simillima nymphæ

Et tali affata est puerum sermone dolentem

*la xoginis
iste ylofa xogo
nisse creditur
d pollucem*

Chare puer quo tendis iter: uestigia uerte

Nescis heu nescis quo te uia ducat: & audes

Ignotis errare locis: nihil insidiarum

Per campos ratys herbosos: nihil esse pericli

Omnia tuta putas: & quod placet utile credis

Mere
Sæpe
Ella
Ince
Ne
H
Fal
es
lig
Mil
Tra
Duc
Hof
Qui
Esp
Dei
Tra
Aug
Ca
Infa
Oce
Huc
Pra
Infr
Heu
Cam
Mon

Baptistæ Mantuanæ

¶ Talia pergebat memorans. Commemorat quæ uirgo uisa sit
polluci: cū iam fugā facere decreuerat. Eam autē: quia in carmelum
ire suadet: & uirginū coronā secū duxit: nō inepte putaueris diuā
uirginē Mariā. Cuius protectione & noīe insigniter nunc carmes
lica religio: quā autor noster p̄fessus est. Quin adeo ægloga. viij.
id manifeste docet: alludit tñ ad eā quæ herculi apparuisse dī. Vñ
id apparuisse iacenti fronde sub herculea: respicit quoq; ad biuū
pythagoricę literæ: de qua in opusculo maroniano abūde dixim⁹
Vt uero sciamus quæ Herculi apparuerit. audiamus Cice. i. officii
orū ita differēt. In primis constituendū est quos nos & quales esse
uelimus: & in quo genere uitæ: quę deliberatio est omnīū diffici
ma. Ineunte animi adolescentia: cui inest maxime imbecillitas con
siliū: tūc id sibi quisq; genus etatis delegēde cōstituit quod maxime
adamauit. Itaq; ante implicat aliquo certo gñe cursuq; uiuendi q̄
potuit qd̄ optimū esse iudicare. Nāq; herculē Podicus dicit (ut est
apud Xenophontē) cū primū pubesceret (quod tēpus a natura ad
deligendū quā quisq; uīā uiuēdi sit ingressurus dictū est) exiisse in
solitudiuem atq; ibi sedentē diu secū multūq; dubitasse: quū duas
cerneret uias: unā uoluptatis: alterā uirtutis: utrā ingredi melius
esset hoc Herculi iouis satū edito potuit fortasse contingere: nobis
non idē & c̄. Hæc Cice. Aiunt autē inter dubitandū duas accersisse
matronas: uirtutē & uoluptatē quaz; uoluptas prior ingressa ac
curatissime erat ornata & oēs delicias post se trahabat: respectans
aliquā cū fastu: quæ oīa ostentās & multo etiā plura pollicens secū
trahere herculē tentauit. At uirtus aspera & dura sæuereq; intuēs
cōtra. Nō pollicior inquit aliquā uoluptatē aut quietē: sed laborē
pericula: sudores infinitos terra mariq; tolerādos: sed hoc p̄mū
erit te deū fieri. Quod audiēs hercules grauib; uerbis uoluptatē
repellēs: uirtutē sequutus est. Cuius (ut inq̄t Maro) primus ingres
sus difficilis uidei: Nā uia uirtutis dextrū petit ardua callē: Diffici
lemq; aditū primū spectātibus offert: Sed requiē p̄bet fessis in uer
tice summo. Sed ad auctorē. Voluitq; reuerti. s. ad uirginē quā cō
stituerat deserere: quia nihil incōstantius amāte. Sed iā alia erat iac
ta. i. iam p̄fricuerat frontē: hoc est Herculis diffamīæ nō amplius
timuerat & ita erat extra aleā: per quā significat oīs incertus euen
tus & omne periculū: ut alea belli & c̄. Erat autē iacta fuga. i. per fu
gam quā parauerat: nota cūctis. i. oēs sciebāt q̄ fugere cōstituerat
& hoc animo. Sedebat fessus mœrore amore languēs & mœrore
cōfectus: sub fronde herculea. i. sub populo: quæ plurima crescit in

Vitæ genus
cōstituendū

Vitæ herculi
ostensæ

Matronæ
Herculi uisæ

Alea

Populus

ripis padi. vñ Ouidi. Populicq; padus & c̄. Ea autem arbor dicatur
inueniunt in diuisi. Inter deos q̄m q̄ uellet in insula. s. in d̄n laceret arbores quæ homi
nibus ueneri placuit / p̄hibeo lūm / p̄m̄ neptim̄ / populus celsa herculi / uirginis
imixtas q̄re sterelas p̄m̄erēt / rām rogamit, Dixit p̄p̄it honore fructū ne uiderē
uiderē. At ne herculis inq̄t / quod quisq; uoluerit o lina nobis p̄pter fructū ē
ex / d̄n sic deorū genitor atq; homi p̄ter uē uile ē quod foris stultū est ytoris

Herculi: vñ in buco. Populus alcide gratissima: quia eius frōde coronatus ad inferos descendit ac rediit. Significat aut uirtutē quae intrinsecus uiret & extrinsecus pallet: ut ipsa frons populea. Ora manus &c. synecdoche est: ut enei. iij. Omnia mercurio similis uocēq; colorēq; &c. Per cāpos herbosos. i. uirides: & ita adolescentiā notat. Sæpe latet. Maro. Frigidus o pueri fugite hinc: latet auguis in herba. Paruulus infans. Alludit ad mosen: qui relicto auro carbōnē ardentē in os suū intulit. quo se innocētē adhuc declarauit. Aditu. i. introitu amœno: delectabili & uoluptuoso. Trames h.c. s. tā amœnus Pronomen hic anceps est. vñ hoc loco corripit: aduerbiū autē semp. p. duci uult. Crudele hospiciū appositoriq; sicut enei. vi. Itur in antiquā syluā stabula alta ferarū. Situ. i. mucore & lanugine immūda Remeare uetai. Maro. Facilis descensus auerni Noctes atq; dies patet atri ianua diis. Sed reuocare gradū superasq; euadere ad auras Hoc opus: hic labor est: pauci q̄s æquus amauit Iupiter: aut ardens euexit ad æthera uirtus. Dijs geniti potuere. Piceis uittis. i. caligine ignoratiē & desperatiōis uelat lumina. i. habet oculos uelatos. Est em̄ græca locutio. Vittis. i. fascijs quibus ligari solent decollandorū oculi. Transit. i. transformat in effigiē monstri: docet quid metamorphoses poetarū sibi uolūt: quibus Vlixis socij in feras & pecudes uersi fingunt. quia homo uoluptati deditus fit bestialis. Animalis autē homo nō percipit ea quae sunt spiritus dei. Vñ neq; suspicit. i. sursum inspicit astra: ut illic. Attenuati sunt oculi mei suspiciētes in excelsum. Ima occupat. i. semp. uersat in limo carnaliū desideriorū. Mons plurimus. i. difficultates & pericula quae sunt in luxuriosa uita. Latices stygias. i. obscenas aq̄s tristitiæ infernalis. Alcūq; .i. pfundū baratrū. i. uoraginē. In styga .i. lacū infernalem a tristitia dictū. Declinat autē hęc styx: huius stygos. vñ hęc styga actūs. Erebus sere a doctis sine h scribit: dicitur q̄ lacus obscurus. nam erebennos obscurus dicitur. Ego. i. uirtus aut bona inspiratio. Indefessa. i. indefatigabilis. Multa prætereo: quia nota sunt etiā pueris.

^{opera} Tolle moras igitur: ^{uirtu dulcia} mortis fuge ^{inspate} blanda propinqua

^{not} Atria: ^{carum} secreti ^{regione} tutam ^{regio} pete ^{regio} littoris oram:

^{regio} Quā ^{mont} contra ^{regio} idalios ^{regio} fluctus ^{regio} mihi ^{regio} tollit ^{regio} in ^{regio} altum

^{regio} Aera ^{regio} carmelus ^{regio} uiridi ^{regio} caput ^{regio} arbore ^{regio} cinctum

^{regio} Primus ^{regio} hic ^{regio} antiquis ^{regio} patribus ^{regio} spelæa ^{regio} domosq;

Baptistæ Mantuani

Præbuit arboreas intra nemus ilice densum
Ex hoc in uestros deducta cacumine montes

in lapidibus pbat
ta)

Religio uenit: sicut de fonte perenni

Flumina: & ex uno multi genitore nepotes.

Illius in syluis abies ubi plurima surgit.

Pinguis ubi picee sudat liber & terebinthi:

In hoc tuum postq̄ feliciter egeris euum:

Mox tua mutatis ætas renouabitur annis

In loca te tollam meliora / uirentia semper.

Immortalis eris diuum comes: ire per astra

Inter hamadriades & oreades atq̄ napeas

Flore coronatas caput & redolentibus herbis

Fas erit: ac super & subter cognoscere cœlos.

¶ Tolle moras. Prosequitur uerba uirginis quæ Polluci apparuit
Blanda atria mortis propinquæ: quia ducunt in bonis dies suos:
& in puncto descendunt ad inferna & alibi: Sculte hac nocte rapi-
ent animã tuam. Tutã oram. s. montis carmeli: qui contra idalios
lucos. i. cypron portendit. Mihi aut̄ diuæ uirgini aut sanctæ inspi-
rationi. nam ois religiosa professio Heliã & Heliseũ cæterosq̄ fili-
os pphetaz: habet auctores: etiã Hieronymo cœsore. Hic. s. carme-
lus præbuit primus antiquis patribus. s. iam dictis: spelæa. i. spelũ
cas & domos arboreas. i. sub arboribus: intra nemus densum ili-
ce. i. nemore ilicibus pleno. Vñ dixit. Caput eius cinctũ uiridi ar-
bore. Religio uenit deducta ex hoc cacumine. i. ex hoc uertice car-
meli in uestros montes: qui. s. in europa sunt. Nam duce diuo Lu-
douico primũ in Galliã translati sunt: sicut flumina. s. deducuntur
de fonte perenni. i. per totũ annũ: & ita perpetuũ fluente. Flumina
em̄ fere in montibus fontẽ habet pro capite. Illius in syluis. Ordo
est. Postq̄ egeris feliciter euum innocuũ: in syluis illius. i. carmeli
ubi. i. in quibus surgit plurima abies: & liber. i. cortex interior pi-
ceæ. s. arboris pinguis: quia picẽ exudat: & liber terebinthi sudat
.s. resinam & picem. Allegoricos uult illic tranquillam & sine pe-
nuria esse uitam: quia qui omnia derelinquunt Christum sequẽtes
centuplum recipiunt: & uitam æternam possidebunt. Mutatis an-

Spelæa

Liber

Pe
nis. in æter
adis. i. nym
as. i. nympl
uigo. Hi
& subter:
sic effat
Tum si
Pestora
Non alit
Effluat &
Sic abire
In uiuene
Dum tep
Sic gignit
Suar quis
Sunt qui
Quod ne
Hoc erit
Sic docuit
Ianus: & i
Sol cadit
Nos quo
Culbulat
Pera leuis
Fere labo
Iple pecu
Sic effata

nis. s. in æternitatē qui erāt transitorij. Ire per astra inter hamadryades. i. nymphas arborū. & oreades. i. nymphas montiū: & napeas. i. nymphas florum. i. inter cœtus uirginū: fas erit: quia & ipsa uirgo. Hi sunt qui sequuntur agnum quocumq; ierit &c. Ac super & iubter: quia in medio erit.

Hamadryades
Oreades
Napeas

^{labore / gloria} Sic effata leues uirgo discessit in auras

^{fit} Tum sua iurauit Pollux mutata repente

^{in illo / pignora / posthabitis / animis} Pectora & extemplo uictum expirasse furorem

^{ignis} Non aliter q̄; flamma cadet: si ardentibus agris

^{inundat} Effluat & totas præceps padus euomat undas

^{apollure / elicit / amor / uires suas} Sic abiit crudelis amor: qui sæpe pharetram

^{pollux} In iuuenem: dum principiis obstaret amandi

^{in aora / infans aat} Dum tepet ac timide insanit: consumpserat omnem

^{in quibus p̄latu fuerat} Sic igitur Pollux in claustra silentia uenit

^{aliqui hoes ut sancto p̄antq; sunt} Sunt quibus aspirant etiam nolentibus ultro

^{alij hoes / Biosi} Sunt quibus infensi sine causa & crimine dii sint

^{in / pastores habent / hoes} Quod nos in pecudes: in nos id iuris habent dii

^{in / iustros / sup̄p̄it / intelligat / alius / orbam} Hoc rus scire sat est: sapiant sublimius urbes

^{nos} Sic docuit rediens aliquando ex urbe sacerdos

^{in / a se / libro / se} Ianus: & in magno dixit sibi codice lectum

^{orridit / modo / uertice / radijs} Sol cadit: & baldi uix summa cacumina tangit

^{orridit} Nos quoq; tam sero cum sole recedere tempus

^{quod ea pastoralia / tedijs} Galbulas arcinulas ne sit tibi ferre molestum

^{est / quia exhaustis / 7 peria 7 catam} Pera leuis: leuis est & cantharus: omnia paruis

^{portare est / est} Ferre labor sero: graue mane: sed utile pondus

^{ego ab ipso / p̄gre / hinc laborem ego pariam} Ipse pecus ducam: mihi pars est ista laboris

¶ Sic effata. Bene effata: quia sic dicunt oracula. Virgo aut uirtus

M η

Alph:

quod falsū s̄m religione

Gal.

Al.

Extemplo

aut diua uirgo discessit in leues auras. i. euanuit. Tum sua iurauit
 Pollux: ideo iurauit: quia difficile creditu. Simile diuo Thome qui
 nati contigisse dicunt: qui accinctus lumbos postea uenerunt ardore
 non sensit. Et extemplo. i. illico euestigio: tractum ab auguribus uolunt
 qui designato templo dicebant extemplo: quo dicto subito abcesserant
 Furorē. s. amoris. Non aliter. s. ut aqua extinguit ignem. Qui consum
 pserat in iuvene omnem pharetram. i. omnes uires suas: dum principis obsta
 staret. i. obstare uellet aut deberet. Iuxta illud. Principis obsta &c
 Dum reperit. i. dum animus in dubio est: facili momento huc aut illuc im
 pellit. Ac timide insanit. i. adhuc cum timore & pudore & nondum cum
 sentit illecebras. Sicigit pollux in claustra silentia uenit: ubi impedi
 ta habet uenam ne libere canat. Sunt quibus aspirat: quia spiritus ubi
 uult spirat. Sunt quibus insensit sine causa & crimine dei sunt. Id impie
 nisi rustice: quia consilia dei sepe occulta sunt nunquam aut iniusta. Videtur
 autem dei insensit bonis & insonitibus quam maxime amici sunt: hoc est
 quam eis tribulationem ut meliores euadant demittunt. Nam uirtus in infir
 mitate perficitur. Quia ergo rustici id non aduertunt uidentes bonos
 affligi dicunt deum eis insensum: cum minime sit: ueritatem si sit: non tamen
 iniustus est: quia non habet prescriptam legem. Vnde dicit Galbula. Quod
 nos in pecudes. Ordo est: dei habet id iuris in nos quod nos. I. ha
 bemus in pecudes. Hoc nos scire sat est. s. rusticos: sapiant sublimi
 urbes. i. urbani. Sic docuit rediens. i. ueniens: cum illic habitet fere pre
 dicatores: Et Ianus dixit sibi lectum in magno codice. s. decretorum aut
 in biblia. Sol cadit. Pro more suo si nem parat aeglogae doces disce
 dedi tempus. Galbula sarcinulas. Ordo est O Galbula ne sit tibi gra
 ue. i. molestum ferre. i. auferre & colligere. sarcinulas. i. parua res: pa
 storaliu sarcinas. Pera. s. nostra in qua panis & caetera edulia ferri
 solent: est leuis. Vnde dicit Aesopum cum alijs accinctum ad iter libenter
 subisse reticulum panis: licet ponderosius esset: quia nouit in itinere
 imminutum iri. Cantharus est poculum quo Silenus uti dicitur in bucoli.
 Vir. Et grauis attrita pedebat cantharus ansa. Cantharus ergo leuis
 quia exhaustus. Paruus labor est ferre omnia. s. potus & cibi reposito
 ria: sero. i. uesperis. & graue pondus sed utile est ea omnia ferre manu
 Ipse. s. ego ducam pecus. i. gregem nostrum.

Sarcinulas

Cantharus

Aegloga. VIII. quae dicit Religio: de rustico re
 ligione. Colloquutores Candidus & Alphus.

Horrida solstitio tellus fitit Alphe reuerso Can.
 Ad solitos montes: ubi ros in gramine / & aestas

Relig
 Nitor hac
 Aegloga
 Pospicio
 Nescio: se
 Incolui
 Orude
 Verfacto
 Sunt uol
 Lustra: in
 In dera au
 Vide flui
 Marmora
 Quae pari
 Dic quib
 Serpe me q
 Nulla ma
 Tradidit b
 Tradidit e
 Dic ubi ca
 Gandis: i
 Montibus
 Sunt pop
 Luta pede
 Hispidat: d
 Horrida
 ne pastorum

Mitior hac armenta monet deducere tempus

Aereos montes & summa cacumina longe

Prospicio: quid sint montes (tibi uera fatebor)

Nescio: semper enim campestria rura: lacusq;

Incolui: montanus ager qua fruge redundat:

O rude & illepidu ingeniu: prope flumina semper

Versatus fulicae in morem: limosa per arua

Sunt ubi ranarum / culicum / pulicum / cimicumq;

Lustra: inter salices / iulias / uiridesq; papyros

Iridere audes: & nauici pendere montes

Vnde fluunt amnes: templis ubi tanta locandis

Marmora caeduntur: fulgens ubi nascitur aurum:

Quae parit anten nas tellus: medicamen ab herbis

Dic quibus est nisi montanis: de uertice baldi

Saepe melampodion legi: medicina capellis

Nulla magis praesens: quondam ualsinus aegon

Tradidit hoc: dum uere sues castraret & agnos

Tradidit & dixit: solus medicamen habeto

Dic ubi castaneae plures ubi copia maior

Glandis: in excelsis fontes & pascua uidi

Montibus arto creas & pingue polenta comedi

Sunt populi fortes illic: robusta iuuentus

Lata pedes: callosa humeros: neruosa lacertos

Hispida: dura manus: moli indefessa ferendae

¶ Horrida solstitio tellus sitit. In hac aegloga q̄ inscribit de religio ne pastorum: habentur primo laudes montium: quas Candidus

Alphus videt ad id.

Can.

Polenta gar
fere nentem
Sed apud vat
si i historia
Alexan: marg
in fero que
fuit dicitur
M iij annu multitudine polu
de pasta est

Baptistæ Mantuani

Solstitia duo
Deducere
Cimex
Lustra Vlua Papyros
Nauci
Antenna Melampodion
Melampus Mantes
Artocreas Pastillum Artos

nactus occasione ex calore solstitiali quo urgēte mōres petere suas det. accumulatur. nō immemor (si recte sentio) carmeli sui: quē incolere iā tñ aīo cōstituerat: & cuius laudes psequi intendit. Solstitio. s. æstiuā: i. nō brumali. Est em̄ duplex: alterꝫ q̄ sol stare dī: q̄ altius asurgere in epicedio suo nequit: alterꝫ q̄a p̄fundius descēdere nō potest: ut in bruma. Ad solitos. s. candido & gregi eius: nā alph^o mōres ignorat. Ordo est. Tēpus monet deducere (dicerē deducere aut p̄ducere: uā deducere in altū inusitatū est) hęc armēta ad mōtes solitos: ubi ros est in gramīe: & æstas mitior. i. tēperatior: q̄a in summis mōtibus tpe æstiuo frigus opacū est. Montanus ager qua fruge redundat. Ex hac quęstioē nanciscit occasione montū describēdorꝫ. O rude ingenū uersatus: cōstructio ad rē respiciēs nō ad uocem sicut apud Comicū: Scelus q̄ me perdidit. Pulicū primā cōmūnē habet hęc uox. Cimicū: cimices sunt uermes loetidi parietibus & lectis inhærentes: & ubicūq̄ uapor est aquarꝫ frequētes: ut culices: pulices: muscæ & id genus bestiolæ. Lustra potius ferarꝫ sunt Inter salices: q̄ in locis humidis nascunt. Vluas. i. herbas palustres & papyros. i. arundines. quæ in ægypto tātæ nascunt ut ex singulis internodijs faciāt nauiculas. Habet autē mēbrana tenuē in qua olim scriptabāt. Vñ nūc abutunt uocabulo papyro p̄ chartis dicētes. Et nauci pendere. i. nō pluris facere q̄ nauci: q̄d aut putant est nucis: ut prisci. & Tortellius sentiūt: aut granū fabę cū se aperit ut Seruius uult. aut ut nōnulli mucor nucis priusq̄ cōdensat in nucleū. Ponit autē p̄ nihilo aut re minimi precij & ualoris: Vñ fluūt amnes: q̄a fere in mōtibus ortū habēt, ubi tāta marmora cædunt locādis. i. cōstituēdis tēplis. i. ad cōstituēda tēpla. Antennas. i. malos trāuersos. Sæpe melampodion legi. i. collegi. Melampodion autē est genus ellebori nigri: a melampode quodā q̄ eo uti in diuinationibus solebat dictū: aut a pastore eiusdē noīs q̄ primus hanc herbā inuenisse dicit: dum capras eo purgari animaduertit dato q̄ earꝫ lacte furentes prætidas sanari. Vñ dicit Maro geor. iij. Inuētæq̄ nocent artes: cessere magistri: Philyrides chiron amithaonis usq̄ melampus. Interpretat autē melāpus nigri pedis: uocant em̄ melam nigrū: & πους pus dicitur pes. Fuit & alius mantes. i. uates in signis. Medicina capellis nulla magis p̄sens. i. p̄sentius & citius sanans. Quondam ualsasinus ægon. Ne contra decora: medicinæ peritus censeat: dicit se accepisse ab ægone pastore: quē ualsasinū a loco nominat. Dic ubi castanæ plures: uidelicet q̄ in mōtibus. q. d. nusq̄. Artocreas. i. panē cui caro includit. pastillū uulgo uocant.

αετος artos enim dicitur panis: & κρεας creas caro. Lata pedes
 .i. habens latos pedes: Callosa humeros: habēs humeros callosos
 ex labore aut pulposos. Neruosa lacertos. .i. habēs lacertos neruo
 sos. Hispida. .i. pilosa: moli ferendæ. .i. ad molē ferendā. .i. quoduis
 onus portandū indefessa. .i. indefatigabilis.

Hispidā!

Vallibus ex illis onera ut naualia curet

Confluit huc: nullum est hominum genus aptius urbi

Sive uelis castrare pecus: seu scindere phagos

Sive fimum ferri e stabulis: haurire cloacas

Latrinas curare: uiamq; aperire coactis

Sordibus: & scalis puteos descendere in altos

Ingenio callent: & duro robore pollent

Sed quid opus multis: subeunt opus omne: popinis

Inseruire: focos lignis cumulare: uerucq;

Artifici uersare manu: dare libera fumo

Spiramenta: bouum uentres ad flumina ferre

Verrere humum immundam scopis: doctissima gens est,

Quodq; magis miror semper sub pondere currunt

Cotibus in duris oriuntur: & ardua uiuunt

Per iuga cum capreis habitant spelæa ferarum

Adde q; in cœlum breuis est e montibus alis

Transitus: erectum caput usq; ad nubila tollunt

Nubila transcendunt aliqui: puto sydera tangant

Esse locum memorant ubi surgit ab æquore titan

Qui (nisi dedidit) contingit uertice lunam

Et uixisse illic hominem: sed postea abactum

Improbitate gulæ: q; scilicet omnia poma

Criptā
 Clara, idem fē
 Latrina

Varre idē q;
 inde uerū mli
 lora 7 uerū mli
 dignū fūit q; p
 re ut q; 7 m
 Varre panim
 nūdas ande
 nas q;

Adde q; 7 rll
 se no late uo

Descriptio parad
 terrestri rustran
 more q; aniq;

impligit paradysum / Sicut q; 7
 orit / mari / sol

lora / oblitū / fūit

protoplastū adūm / expulsi

pito

Baptistæ Mantuani

^{comederet} Manderet / & magno serualet nulla tonanti

^{propheta} Hinc diuī sanctiq; patres in montibus altis

^{habitantibus} Delegere domos tacitas; carthusia testis

^{montes} Carmelus / garganus / athos / laureta / lauerna

^{monte} Et sina / & soractis apex / umbrosa q; uallis

^{arboribus} Et iuga nursini fa. fo senis in clyta; & altis

^{fario} Abietibus turrīta caput camaldula sanctum

^{castrare} Cætera prætereo; nec enim sermonibus illis

^{comprehendit} Omnia complecti statuo; montana frequentant

^{in te anas} Culmina coelicolæ; sed anas & mergus & anser

^{frugibus} Ibis / onocrotalus / milui / fulicæq; paludes

¶ Vallibus ex illis. i. inter montes sitis. aut loquit̃ de planicie quæ est in mōtibus. Enumerat aut̃ sordida ministeria ad q̃ sere aptiores sunt in mōtibus orti: sicut ad omnē laborē. Vñ Iuue. saty. ij. Et illud: Audiret positus mōtanū uulg⁹ aratris. Possent tñ uideri loq̃ de implanicie & cōuallib; natis: ut illis det honesta ministeria his sordidiora: sed de his q̃ in mōtibus nascunt̃ totus est sermo: quia dicit Cotibus in duris oriunt̃: credā de illis loqui qui in franciā ueniūt purgaturi cloacas & fumaria. Idq; quasi satyrico morfu: ut nescias an laudet an uerius irrideat eos: nisi q̃a rustico dat partes laudandi. cui etiā uile ministeriū dū strenue sit laudabile uideť. Ex illis igitur uallib; q̃ sunt sub uertice mōtiū: inter mōtes tñ. Cōfluit huc. i. ad hęc plana loca: subaudiť ex superiorib; robusta iuuētus: ut curet opa naualia. i. nauticū expleat munus. Castrare. i. emasculare aut excorare seu scindere incidere & amputare phagos: arbores glandiferas a φχγϵιϛ. i. comedendo dictas. Non aut̃ intelligo ut torcū mata faciāt: aut cælaturas ad q̃s phagus apta. Vñ est. Tibi pocula ponā Phagina: cælaturā diuini opus alchimedōris. Cloacę sūt eriptę subterraneę p̃ q̃s sordes in fluuiū demittunt̃. Sordib; coactis. i. cōgregatis & cōpactis: ut aquę ductus claudunt̃. In altos puteos: eorū purgādi gratia. Popinis. i. culinis. Dare libera fumo spiramēta. i. purgare fumaria: uulgu; caminos uocat. Ventres ad flumina ferre aut sordes aluorū: aut intestina pecorū: mactatorū: sp̃ sub pondere currūt. qđ in uallib; ortorū nō cōgruit & multo minus qđ se

Phagi

Coacæ

Popina

Reli
Citur coti
spelunca
rufficana
anascendi
in eo ne
periant
restrē
q; ioco p
paliter
ionopo
cto cœle
lus antiq
nō inferior
thracie in
gione in sig
re tubi di
rōs clariss
ta lauernal
est ut dī G
& pceptis il
seruatoe ob
Nūc q; q
manose poi
Et iuga nur
posito. ane
fama & loe
sanctū capu
mōtib; na
tia. Coelicol
mū. lita aq̃
uie aq̃ palt
crotalus eti
uideť. Milui
lito ra turp
Incer mont
Cunde me
Hæ tamē
Maxima; m

quitur cotibus induris oriuntur. i. inter cautes & saxa aspera. Spelæa
 .i. spelunca: sed græcū est. Adde quod in cœlū. Id scōmate nō caret aut Spelæa
 rusticana simplicitate: quāsi uero anixā spacio serant in cœlū. Nubila
 transcēdūt aliq. Athos em̄ est ultra mediā regionē aeris usque adeo Athos
 ut in eo neque nubes neque uenti sint sed cineres ex sacrificijs derelicti
 reperiant anno peracto indispersi. Esse locū memorant. i. paradisu
 terrestrē: quē quidā sub lunari globo ponūt. Quod s. oīa poma. Id quod
 quod ioco pastorali nō caret. Hinc diui sancti quod patres: hoc uidet pnci
 paliter intēdisse ut tandē carmelū lauder. Carthusia nō lōge & gra
 tionopoli in delphinatu prima domus carthusianorū uiroꝝ pfe
 cto cœlestiū: quod ut solitis tibicinibus chriana fulciit religio. Carme
 lus antiquitate oībꝝ excellēs: & obseruatiōe cādida religiois ceteris
 nō inferior. Garganus diuo Michaeli mōs insignis. Athos mons
 thraciæ in cōfinibus macedoniæ mirę altitudinis: in quā est potidea reli
 gione insignis. quia cineres in are derelicti illic disturbari negāt. Lau
 reta: ubi diua uirgo habet ædē excellētissimā & miraculis ac dona
 rijs clarissimā. Lauerna est dea quā a suribus colebat: cui ædes erat iux
 ta lauernalē poetā: quā in christianū cōuersa est usum. Et Sina mons
 est (ut dicitur Gala. iij.) in arabia sepulchro diuę Catharinę religiosus
 & pceptis moysi datis olim iā illustri Apex soractis apollinis ob
 seruatōe olim pclarus. Vir. Sūme deū sancti custos soractis apollo.
 Nūc quod quod illic sub Constantino nodū cōuerso delituit. Siluester ro
 manorū pō: i. fex insignis. Et uallis igitur umbrosa: in qua ille delituit.
 Et iuga nursiui facti senis incluta: a nursis oppido in mōtibus op
 posito. ænei. viij. Et te mōtose misere in plia nursæ Vfers: insignem
 fama & sœlicibus aruis. Et camaldula turrata caput sanctū. i. habēs
 sanctū caput turratū. i. quāsi turribus insignitū. abietibus: quā arbores in
 mōtibus nascūt. Sūt quod quod sappinos uocāt. Est autē nō lōge a Floren
 tia. Cœlicolę ut michael & ceteri angeli in sina auditi. Ana auis im
 mūditia aqꝝ gaudēs & mergus ad limū tendens. Et anser etiā illu
 uie aqꝝ pastus: & ibis ut ciconia cui filis est serpētibꝝ nutrita. Ono
 crotalus etiā obscœnitatē amās: nā ab onuo quod est in gno deduci
 uidet. Milui aues rapaces & obscœnis uiuentes. Fulicæ aues circa
 littora turpē uictū quæritantes: frequentant. s. paludes.
 Inter montanæ tantis regionis honores Alphus
 Cur de messe nihil: nihil est de palmite dictum?
 Hæc tamen humana duo sustentacula uitæ
 Maxima; menticulæ ueniunt e rupibus ad nos

Baptista Mantuani

^{frumeta / et amat} Hordea mercatum torui: fuligine tincti

^{seriosi} Seriosi / macie affecti / laceri ac sitiosi

^{indigena} Indigenae ostendunt quae sit natura locorum

Sed quod montanis de religionibus inquis

Rettulit in mentem quae de Polluce feruntur

Quae dea si nosti uisa est: quae candide nympha

Dic age: nam ceptum certamen inutile nobis

Vtilior sermo de religione tenendus

Galbula qui solitus pecudes in pascua tecum

Duceere: te satis hoc potuit docuisse quod optas

Plura quidem Polluce super narrata: sed ipsam

Nec docuit nympham: nec me quae sisse recordor

Nunc subiit mentem: cum religionis aborta est

Mentio: & illarum uisa est mihi maxima laudum

Non erat illa dryas: necq; libetris: nec oreas

Venerat e caelo superum regina: tonantis

Mater: anhelanti pacem latura iuuentae

Huic Tethys: huic alma Ceres famulatur: & ipse

Aeolus equoreis uentos qui frenat in antris

Hanc deus astrorum flammis super: atq; uolantes

Solis equos: supra fulgentem cassiopeiam

Extulit: & laetam bislino sydere frontem

Cinxit: & adiecit subter uestigia lunam.

¶ Inter montanae. Obijcit Alphus nullam esse mentionem factam de frugibus quas uberores in equore seu planicie nasci contendit. De messe. i. de frugibus: de palmite. i. uitis. Mercatum supinum a mercor. i. emptum: torui: quia immiti fere sunt fronte. usq; adeo ut im

Di: ut voto al:
pferat incipit
carare q' x' x' x' pol:
sa est dicens

Illud alludit
aera scip. vtr
mixta sole luna
Mercor
Sib' ei' diveder
ille in fronte
Hic ipig

Can:

Alph

Can.

raites de
amor d
amante
i. ping
tura p
cet stic
la fiere
Sed q
uisam
reliq
dictu
lis gall
per aut
sensu
eralla
liberis
ri: na
est leu
imperio
dea ma
potest
res de
alit. Et
fela sy
ri. Aen
d. m. ll
Deus e
ritur: C
Maria
quos q
Supra
poris a
git: qua
circulo
Hanc E
fuisse q
in siliqu
p' e ferri
a' sole

mites dicant in cotibus orti. vñ Maro in buco. Nunc scio quid sit amor: duris in cotibus illum Ismarus aut rhodope aut extremi garantes: Nec nostri generis pueræ nec sanguinis edunt. Fuligine .i. pingui fumo. Setosi. i. hirsuti. Iuvena. Hispida mēbra quidē & duræ per brachia setæ. Promittūt atrocē animū. Situosi Valla docti siticulosi esse in usu: licēter autē hic usurpat situosi: quia per regulā fieret sitosus. Indigenæ. i. inde geniti: hoc est (ut hic accipit) incolæ Sed qd. Tendit ad principale quod est declarare diuā uirginē esse uisam polluci: hoc est poetæ: eiusq; laudes accumulare: & poetæ in religione uitā paucis significare. Galbula: de quo in polluce satis dictū est: uidet per diminutionē dici a Galba. De quo Iuue. Nec uilis galba tulisset. Polluce super. i. de polluce: est em̄ anastrophe. Super autē accipit cū abltō pro de. ut enei. i. Multa super Priamo rogans super Hectore multa. Nūc subiit mentē. i. uenit in mentē. Nō erat illa dryas. i. dea arborū & præcipue quercuū ut diximus: neq; libetris. i. una musarū quæ libetrum incolunt: nec oreas. i. dea mōtiū: nā oros mōs dicit. Tonantis. i. ueri iouis cuius est tonare: hoc est Iesu Christi filij dei. mater. i. Maria. Iuuentē anhelātī. i. laborātī in periculo uitæ: pacē. i. tranquillitatē mentis. Tethys est magna dea maris uxor oceani: facitq; tethyos in gto: & utrāq; producere potest: ut in geor. Teq; sibi generæ tethys emat omnibus undis. Ceres dea frugum dicta: regina Siciliæ. Alma: quia nos suo inuento alit. Et ipse Aeolus rex uentorū dictus q̄ illorū usum mari fecit abscessa sylua q̄ impedimēto erat. In antris æquoreis. i. uicinos æquori. Aenei. i. Aeoliā uenit loca foeta furcibus austris &c. Frena. Ibi dem. Illa se iactat in aula Aeolus: & clauso uentorū carcere regner. Deus extulit hanc. s. diuā uirginē super flammās astroꝝ. unde canitur: O gloriosa domina excelsa super sydera: quia assumpta est Maria ad æthereū thalamū. Atq; uolantes. i. pernicēs equos solis quos quatuor Oui. in principi. ij. Metamor. ponit: ut alibi diximus. Supra fulgentē cassiopæā. quæ est in circulo arctico effigies tñ corporis ad æstinū circulū peruenit: quā capite & dextra manu tangit: quā prope mediam diuidit circulus lacteas nō longe a Cephei circulo locatam ubi occidit cū scorpione: exoritur cum sagittario Hanc Euripides & Sophodes & alij multi scripserūt gloriā olim fuisse q̄ nereidas corporis pulchritudine superaret: propter quod in siliquaastro conspicit sedens: & uertente se mundo resupinato capite ferri uidetur. Bisseno sydere: ut in Apocalipsi. xij. Mulier amicta sole & luna sub pedibus eius.

Setosi

Indigenæ

Galbula

Dryas

Libetris

Oreas

Oros

Tethys

Ceres

Aeolus

Cassiopeia

Baptistae Mantuani

Candide mira canis: nullis pastoribus unq[ue] Alphus
 Cognita: quid tethys: quid fulgens cassiopea:
 Aeolus equoreis uentos quis frenat in antris:
 Qui sunt solis equi / magna atq[ue] ignota recenses
 Sydera sunt partim: partim sunt numina prisca Can:
 Omnia quae Pollux mihi cum narrasset: in aedem
 Duxit: & ista sacer paries ait omnia monstrat
 Pictus erat paries in signis & imagine multa
 Omnia non memini: mens est mihi debilis: ista
 Vix tenui: dum saepe animo uoluo atq[ue] reuoluo
 Saepe recordari medicamine fortius omni
 Ista potest nigro depellere nubila caelo
 Illa potest siccis fluuios dare frugibus imbres
 Cum uolet: ista nouos duris emittere campis
 Cum uolet: emissos poterit restringere fontes
 Qui modo sunt steriles & nudi gramine campi
 Si uolet in pingueda terra: & fertilez / dare uoce osq[ue] apricos
 Frigida Saturni cum sydera suscipit atro
 Scorpium hospicio: non auferet hordea grando
 Nec domus ardebit: nam tunc haec omnia coelum
 Dicitur iratis in terram effundere ab astris
 Si uolet: haec nobis custodiet omnia uirgo
 Si fauet haec nobis: complebunt horrea messes
 Adicietq[ue] gregi semper foetura gemellos
 Si pecus infelix erit sine uellere: solo
 Ipsa potest nutu dare lac: dare uellera & agnos

rositer iudicis
 ea q[ue] de regine
 pollice uisa dis
 erit ab alio pos
 re q[ue] ante p[er]p[et]u
 i q[ue] foras mores
 p[er]itorn loqui uide
 no 3

dit am: q[ue] sit
 te gloriosa xpo
 no dena ut
 ut scriptura
 eflino nihil
 ergans honorat

Rel
 Et curare
 Nil opus
 Numa
 Vidi etia
 Plaustra
 Et men
 Vorum
 Candic
 coenar
 dera sunt
 Sa percor
 bris i. efflu
 nile uaria
 ture calan
 greg. i. Ho
 se quo stell
 pu uenit g
 dente no a
 reur fulm
 ra gregi su
 muros scen
 ne ait coue
 capris Pan
 magistros
 Aegpanas
 nis eterni
 que Janus
 prius uidi
 historia alle
 mine. Mori
 & miracule
 us poeta. N
 templis mu
 Dumq[ue] ea
 Anteram

Et curare gregem; omnemq; auertere morbum

Nil opus est modo Pana sequi; neq; caetera ruris

Numina; quæ ueteres frustra coluisse feruntur

Vidi etiam circum aram nymphæ pendere capillas

Plaustra; boues & oues; hic Iani uidimus hircum

Et memini inscriptam uersu hoc legisse tabellam

Votum pro saluo Ianus breuiter reddidit hircu

¶ Candide mira canis. Ne cōtra decorū maiora q̄ quæ pastoribus cōueniāt cecinisse putet: castigat poeta dicēs a polluce didicisse. Sydera sunt partim ut cassiopæa Et sacer paries. s. q̄ erat in æde sacra Sæpe recordari: subaudi est fortius omni medicamine. Fluiuos imbres. i. effluentes & abundātes. Nouos fontes emittere: qd̄ usuuēnisse uaria loca prædicāt. Frigida saturni. Id em̄ p̄gnosticon est futuræ calamitatis. i. culmorum p̄ grandinē deiectionis. Vñ dicit Maro geor. i. Hoc metuēs cœli mentes & sydera serua Frigida saturni: se se quo stella receptet: Quia ut autor noster interpretā: dū in scopiū uenit grandinē generat saturni sydus sed diua uirgine intercedente nō auferet hordea grando. Nec domus ardebit. i. non cōberetur fulmina. Fœtura. i. fœcūda p̄ductio fœtus. Maro. Si fœtura gregē suppleuerit aureus esto. adijciēt. s. ad gregē gemellos. i. geminos fœtus. Si pecus infœlix. i. morbidū & miserabile fuerit. bene aut̄ cōuertit sermonē ad rem pastoralē. Solo nutu: solo indicio capitis. Pana deū pastorū: de quo Maro. Pan curat oues ouiumq; magistrōs. Caetera numina: ut Palē: Apollinē: Faunos: Syluanos. Aegipanos: Satyros: Cererē: Bacchū & c. Nymphæ. i. diuæ nigrinis æterni patris sponsæ. Capellas. i. capras cæreas: hircum Iani. i. quē Ianus putarat amissū: cū a puero in ueprib; alligatus esset: ut prius uidimus. Est autē artificiose hoc dictū: nā si prius dicta uerā historiā asserit. Erat aut̄ hircus cæreus aut depictus: ut patet ex carmine. Moris est aut̄ italorū in tabellis uotiuus depingere casus suos & miraculosas deliberatōes aut rerū recuperatōes. Vñ & Amasius poeta. Nunc dea nūc succurre mihi: te posse mederi Picta docet templis multa tabella tuis.

Dumq; ea perlegerem / Pollux hæc carmina supplex

Ante aram genibus positus in marmore dixit

Pana

Nympha
Capella

Baptistae Mantuani

Diua Iugo
 O dea quae seruas urbes & rura; praecamur
flumig *apertur* *der amib*
 Ne padus exundet; ne strix nocturna per umbras
languida inferat *pueros*
 Hauriat infantes; nec eant per compita laruae
capita demo
 Diua faue agricolis; talpas occide / malignam
agricis *frigidis* *foecunda* *semita*
 Aggeribus pestem; gelidis fata laeta pruinis
agris *frigida* *foecunda* *semita*
 Quando bruma uenit; conspergere diua memento
verminib *taceat* *estate* *fruges* *frumenta*
 Ne tineae erodant anno frumenta sequenti
ueni *frumenta* *sequenti*
 A Boreae flatu pingues defende mariscas
amis *Iugo* *defendo* *frumenta*
 A gruis ore fabas; & ab anfore sarrapa palustri
denefin *defende* *callido* *gruis*
 A serpente boues; a uulpe & fure cohortem
denefin *defende* *callido* *gruis*
 A bruce erucas; a bruma & grandine uites
violenta *insidioso* *minima* *humiditate*
 A ui & fraude lupi pecus; a rubigine fruges
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A rabie catulos; & flamma & fulmine uillas
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A murum insidijs petasionem; a milite pernas
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A campe & pigris; pigris heu caetera nescit
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Mens oblita sequi; numerus me in uerba reduxit
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Sapius in numerum rediens obliuia forsan
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Mente abigam; retro grador; numerumq; recurro
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A murum insidijs petasionem a milite pernas
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A campe; & pigris uirides limacibus hortos
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Alphe uiden quae uis numeri; iam caetera cerno
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A tonitru reboante cados; a frigore foetas
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 A grauib; uiculos caestris; a gutture porcos
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Anginoso; operas pubes ne rustica perdat
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Adsis o dea; nec ledant examina suci
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*
 Neu milium furentur aues; neu uellera sentes
insania *ab insidioso* *tomitru* *defede* *numis*

Pro pobbur
ad Iuginez
ut qui fargas
e mntaxedint
anes qd stri
es noiant 7 ep
meire mfasu
ingnime quod
atu est ad pu
oum tarrorem
notu pagate
ape uimis pe
ing est hortan
is herbas 7 arbo
ni frodes mfas
is a gio bo sam
in q est flerte
gint hipporape
oyres q 7 equi ap
pellate a flay
in de candum
me pifrose sunt
 Dicit

Succida
Diga gut
Dualab
Erugela
Talibu
Ibaq
Heus
Dam
rumarq
catonir
in loctos
paumen
or rex Er
strix no
as noctu
re puero
in are po
se larna
bus sic
so existit
dit uber
Quod re
in maled
maledic
g inen se
g in e sag
ipritus q
ap postor
natales a
cus Anle
re boues
uermicul
to Abru
g in em d
nen i ane
tuentem

^{inuro plus} Succida: ^{herbas spinosas} neu lappas ^{quas} apprendat ⁱⁿ lana ^{sequentes}

^{Diagonaria} ^{con} ^{habeat} ^{postum} ^{hominum} ^{custodia} ^{uatum} ^{Diua} gubernatrix

^{qui laborat} ^{requis} ^{medicina} ^{dolentum} ^{Diua} laborantum requies:

^{defensio} ^{omni} ^{hanc} ^{pro} ^{Et} tutela gregum: nostris praecor annue uotis

^{Jobis} ^{armelita} ^{rand. Dg} ^{templi} ^{Talibus} orabat Pollux: ego postibus herens

^{pastoralis} ^{in memoria} ^{redime} ^{In} baculum pede porrecto recitata notabam

^{abstron:} ^{intra} ^{Altius}: ac memori condebam singula mente

¶ Dumq; ea perlegerē. Ostēdit Pollucē in religiōe memorē pasto-
rum: atq; orare p̄ rer; rusticar; cōuersione: vñ carnē eius depre-
catorū recenset. Perlegerē, s. oculis nō ore: nā (ut dixi) picturæ sūt
indoctor; libri: ea, s. quæ depicta dixit. In marmore: sup marmor
pauimenticiū. Ne padus exundet: quia sæpe (ut Maro dicit) fluui-
orū rex Eridanus: cāposq; per oīs Cū stabulis armenta trahit. Ne
strix nocturna. Id ex rusticor; superstitiōe qui putāt striges & lami-
as noctu uolare quę infantes auferāt edendos: quod fictū ad terro-
rē pueror; ne noctu uagent. Autor est Porphirio ad illud Hora.
in arte poe. Nec quodcunq; uelit poscat sibi fabula credi. Neu prā
sæ lamiaē uiuū puerum extrahant aluo. Perottus aut dicit de strigi-
bus sic: Striges nō a stringendis infantū corporibus: ut quidā fal-
so existimāt. sed a stridore nomē habēt. Fabulosumq; est q; ea tra-
dūt ubera infantū labris immulgere. Aues sunt nocturnæ. Luca.
Quod tepidus bubo quod strix nocturna querunt. Constat tamē
in maledicis iam esse: & etiā apud uetust. s. fimos fuisse: accipiē p̄
maleficis mulieribus quæ noctu gradientes infantū corpora san-
guinem sugendo exhauriūt. Hæc ille. Hauriat igit. i. exhauriat san-
guinē sugendo: nec laruæ, i. cacodæmones ac lemures: hoc est neq;
spiritus qui uagari putant: & dū innocui sunt lares dici. Talpam
appositorie malignā pestē aggeribus, i. cumulis terræ. Ne tineæ, s.
nirales aulij uermiculi: ut limaces bruci tineæ blattæ. Mariscas, i. fi-
cus. Anser palustris. in domito in paludibus uersari solito. A serpē-
te boues quia in aluū immitti solent. Cohortē, i. gregē. A bruco, i.
uermiculo: caules & erucas quæ salaces sunt herbæ depascere soli-
to. A bruma, i. brumali frigore. a rubigine infecta pluuia quę rubi-
ginem inducit. Catulos, i. catellos: uillas, i. domos in agro. Petaso-
nem, i. anteriora crura suum: a milite, i. stipendiario. Franci archi-
tenentem francum appellant. A campe, i. uermiculo illo hortenses

Lamia

Striges

Laruæ

Lemures

Mariscas

Brucus

Bruma

Petaso

Campe

Baptistæ Mantuani

maxime herbas & arborum frondes erodere solito. Vnde Columella. Nec solū teneras audent erodere frondes Implicitus conchæ limax: hirsutaq; campe. Fingit autē rusticū oblitū carminis: ut decorū seruet. Quæ uis. i. uirtus: numeri. i. rythmi & metri: quia metra iuuant animos. i. memoriā. Vñ ille. Numeros meminī: si uerbate nerem. A tonitru reboante cados. i. uasa uina: ia in quibus per uehemens tonitru uina obuerti solent: & in uappā mutari: Fœtas. i. grauidas oues. Oestris q̄s latini asilos uocant. Maro. geor. iij. Cui nomen asilo Romanū est: œstrum graij uertere uocantes. Vitulos ardente sole nimū excruciant, & in fugā quasi furentes uertunt. A gutture anguinoso: is em̄ suisbus peculiaris ē morbus Operas. i. labores diurnos. Fuci uespæ sunt: inutiles apes aut muscæ nō mellificæ: sed mella surātes. vñ dicit Maro de apibus. Ignauū fucos pecus a p̄sepibus arcet. Examina autē sunt apū seu apiū ſœturę. Iuue. Examēq; apū longa cōfederat uua. Milliu legumē: ut quidā uolūt a mille dictū q̄ millesimū reddat: n̄ primam corripit: ut geor. i. Et millio uenit annua cura. Vellera succida. i. cū lana nondū lora. Sētes. i. spinæ & uepres hirsuti. Lappas. i. nodulos hirsutos in lappa herba crescente. Memori mēte: ut ueris. mile faciat.

Cados
Fœtas
Oestrum

Anguina
Operas
Fuci
Examna
Millium
Sentes
Lappa

lav. mms imi phi mag fabragz solebas

Candide Polluci pro sollicitudine tanta

Alphus

Pro precis officio: pro religione putasne

Dandum aliquid nobis: pietate peculia crescunt

Quid ni aliquid dandū est: opus est psoluere crates

Cā.

Rusticus es: crates etenim pro gratibus inquis

Alph.

Crates & grates paruo discrimine distant

Can.

Dandum aliquid: neu bis detur: sine pascha reuerti

Quando sacerdotes commissa piacula soluunt

Quid dabimus: uituli grauis est iactura: uel agnū

Alph

Vel leporem: pietas etiam laudabilis anser

Dona docet tempus leporem brumalia dona

Can.

Quando niue hyberna currendi erepta facultas

Anser ad autumnū finem: nona sc̄ kalendas

Perinet: astatu coryli / noua poma / racemi

Iactura de ppe
Sannū q̄ quis
magnus merces
in manu bz / cas
aut ne nauis
pereat in ma
re p̄re rogit

Munera: lactentes hedi sunt ueris & agni

Tunc si de cordis aliquem conspexeris agrum

Ac tenuem; qui nec uendi nec uiuere possit

(Munus erit solenne satis) donabimus agnum

Ipse mihi cum iam regredi post prandia uellem

Carmina de nymphæ solennibus eruta fastis

Tradidit: & dixit si quando grauabere curis

Hæc cane: pro mentis medicamine carmen

¶ Candide polluci. Ostendit poeta hoc signum pastoris animu ad

gratitudinē ut ad eam inuitet: non immemor professionis suæ pie

tate. i. elemosynis pie exhibitis: peculia. i. possessiones. Opus est p

soluere crates: ut risum excitet facit rusticu crates p grates dicere.

Dandū aliqd: sed ne bis de sine. i. permittite pasca reuerti. Piacula. i.

peccata expiatione digna. soluūt. i. absoluūt. iactura. i. amissio etiā

anser est pietas. i. elemosyna laudabilis. Dona docet tempus. i. p

tēpore danda sunt dona: quia habēt & obsonia sua tēpora. vñ le

pores etiā debēt dari in media hyeme qñ nix alta impedit aufuge

re. Anser ad autumnū & kal. nouembris pertinet. Coryli. i. auella

næ & noua poma & racemi sunt munera ueris. i. uerni tēporis. De

cordis. i. foeno autumnali. Qui nec uendi & c. morē rusticor: saty

rice describit qui donat quod retinere nō possūt. Carmina. i. seque

tia de nymphæ solennibus eruta fastis. i. festis.

Quando Molorchæo titan descendit ab astro

Pronus: & astreæ iam limina uirginis intrat

Virgine lætetur pubes & cana senectus

Tranlit ad superos: & olympica regna petit

Ogdoas ut toto iam tertia fluxerit orbe

Festa dies iterum: natalia uirginis aras

Ignibus illustrant: offert noua liba sacerdos

Libera redit noctes properans æquare diebus

Exultat pīcenus ager; uehit adria puppes

Cordis qual fecerim
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur
Lectum nam e dicitur

Peculia

Piacula

Coryli

Fastis

libri gen9 dulcissimi
cybi e ap furre mel
7 oleo sic dicto q t
si ra fiat omib9 t
Deo fuit fure qe s
rib9 ille. Sander 7
batio mella repta fer

N

Baptistæ Mantuani

^{epirotibus firditas} ^{puppis} ^{rebus venalibus} ^{hic}
 Illyricas & chaonias cum mercibus adsunt
^{populi} ^{epirotibus} ^{epirotibus} ^{scythia} ^{virginis marie}
 Thuscj/Vmbri/Veneti/Siculi/lauretica templa
^{muneribus magnis} ^{omnibus}
 Cum donis turmatim adeunt: uotisq; solutis
^{motu lancei} ^{ma}
 In sublime iugum læti ad commercia tendunt
^{sanctissimum signum} ^{quod tunc brumna d'esse}
 Et cum thessalicas cursu breuiore sagittas
^{intreat} ^{frigidi} ^{agri} ^{frigoris}
 Sol subit: & frigent urentibus arua priuuis
^{deo maria} ^{secreta virginis} ^{recepit}
 Clausa gynæcei sacris penetralibus hausit
^{ex} ^{omnipotente} ^{quia soli} ^{receptator} ^{diuine} ^{vambat}
 Corde deum toto: proprios oblita parentes
^{sol} ^{certitudine} ^{de signo} ^{sagittariis}
 Et cum semiferi fugiens chironis ab arcu
^{ma parvum coloris} ^{gloriam} ^{festiva} ^{capricornum}
 Languet ad hyberni glacialia limina capri
^{hic} ^{so} ^{laudat} ^{duis} ^{homo}
 Induat ornatas & mas & foemina uestes
^{omnibus} ^{foemine} ^{pagant}
 Læticiæq; diem celebrent: quo femine sacro
^{fine} ^{annus} ^{onorata} ^{ioannis} ^{batte}
 Coniugis annosus grauidam pater imbuit aluum
^{receptus} ^{initia} ^{marie} ^{virginis}
 Illa dies etenim sanctæ primordia nymphæ
^{phobus} ^{pan} ^{ima} ^{virgine} ^{peti} ^{origi} ^{malis}
 Fecit: & in nostras uetuit descendere sordes.
 ¶ Quando molorchæo. Docet de quibus rebus agant solennia festa
 diuæ uirginis: ut festum assumptionis in medio Augusti: quoniam sol des
 relinquit leonem & ingreditur uirginem: unde idem in parthenice mariana
 Terga fere titan nemeq; extrema tenebat. Fulgentem cratera inter da
 ramq; coronam. Sequitur autem in hac re opinionem Nigidij qui hunc leo
 nem tradit a luna iussu Iunonis in terra archadica & regione nemeq;
 educatum. & deinde in exitum Herculis demissum: quem Hercules iussu
 Euristhei claua quam a Molorcho hospite acceperat interfecit. Ita
 que postea claua pro gladio: pelle pro scuto usum Hercule fuisse. Leonem
 uero a Iunone inter sidera relatum: quod ad occasum spectans supra ca
 put hydræ constitutus est. Quoniam igitur titan. id est sol descendit prius ab astro
 molorchæo. id est a leone claua molorchæi interempto (est autem longe peti
 tum epithetum) & intrat in limina uirginis astræe. id est iustitiæ uirginis
 que astræa dicta coelum petit: sed ut dicit Oui. Ultima coelestium terras
 astræa reliquit. Tunc scilicet pubes. id est iuuenes pubescetes & senectus cana
 id est senes canescetes: lætet uirgine. scilicet Maria: quia scilicet tunc transiit ad supos
 & petiuit regna olympica. id est coelestia. Ogdoas: describit festum natis

Describit festum
de rephob

Molorchus

Astræa

ritans d
 uertius
 uerus
 ralis uir
 uirgini
 fert no
 æpre
 die
 Libr
 festo
 nias
 cu uir
 &c. l
 blim
 subit
 chir
 penre
 a gyno
 cord
 cibatr
 Et cile
 sequen
 ta fuit
 r. Cem
 vn po
 fene eq
 limna
 ni. i. by
 immo
 (ut pot
 ty ab o
 dies se
 pars: d
 u quod
 Cu
 Ad the
 le nur
 Thura
 & uulc

uitatis diuæ uirginis dicēs: ut .i. post q̄ tertia ogdoas .i. octaua aut
 tertius octonarius nūerus (est em̄ ογδοας, αδος, ogdoas, ados,
 nūerus octonarius: quo ter replicato post assumptionē habet na-
 talis uirginis) fluxerit iā toto orbe: itex .s. est festa dies: q̄a natalia
 uirginis illustrat aras uirginis ignibus .i. luminibus. Sacerdos of-
 fert noua liba .i. libamina. Libra .s. signū redit p̄perās .i. festinans:
 æq̄re noctes dieb: q̄a paulo post est æquinoctiū autūnale. Maro.
 Librā die noctisq; pares ubi fecerit horas. Ager picenus exultat .s.
 festo solenni: adria .i. mare adrianū: uehit puppes illyricas & cha-
 onias .i. epiroticas .i. uehētes illyricos & chaones seu epirotas laure
 tū uifentes. Thufci adsunt cū mercibus .i. rebus uenalib: & umbrī
 & c. In iugū sublime ubi ædes est diuæ uirginis: qd̄ celebrať cū sol
 subit cursu breuiori: q̄a tūc bruma est. Sagittas thessalicas .i. sagit-
 tariū signū qd̄ chiron thessalicus cōstituere d̄r: q̄a tūc clausa sacris
 penetralibus .s. tēpli gynecei .i. secreti uirginī. Est em̄ γυναικειον
 .i. gyneceū locus ubi mulieres uersant. Vbi clausa haufit deum to-
 to corde oblita p̄prios parētes: quia soli contēplationi diuinæ ua-
 cabat: nil terrenū sapiēs. Hoc aut̄ festū celebrať .xi. kaf. decembres.
 Et cū semiferi & c. Describit festū conceptiōis eiusdē diuæ uirginis
 sequēs ordinē kalēdarij: nō rei gesta. quia prius cōcepta q̄ p̄senta
 ta fuit. Et cū sol fugiēs ab arcu chironis .s. sagittarij semiferi .i. cētau-
 ri. Centauri em̄ sunt populi thessalię. q̄ primi equos illic ascēderūt
 vñ p̄cul uisi crediti sunt umbilico tenus equi: vñ fabula orta ut in
 ferne equi superne hoīes dicant. Languet: q̄a parē habet caloris: ad
 limina glacialia .i. ad ingressum frigidū capri .i. capricorni hyber-
 ni .i. h̄yemalis signi. Tunc .s. & mas & fœia induat ornatas uestes
 immo ornātes ut celebrēt lētia .i. lētenē: diē quo pater .s. Ioachim
 (ut potior est sn̄a) annosus .i. uetulus: imbuit semine sacro .i. p̄uē
 to ab originali macula: aluū coniugis .s. Annæ grauidā. Etem̄ illa
 dies fecit primordia .i. cōceptū sanctæ nymphæ .i. sponsæ altissimi
 patris: & noluit descendere in nostras sordes .s. originalis peccatū
 in quod omnes præter hanc de semine nati descenderunt.

Ogdoas

Gynecæum
 in mystel: Gar
 vult uozē fili
 q̄m p̄ ad eam z
 parēz vult nom
 gynecei

Centauri

Cum uolat imbrifera lampas phœbæa sub urna existens
 Ad uernos reditura dies / iam proxima ueri
 Ite nurus omnes / sacros altaribus ignes
 Thura focis / faculas manibus date: ducite pompam
 Attulis in templum noua dona puerpera uirgo

N ij

Baptistæ Mantuari

Describit
festam
hincois 7 in
apnatois do
minice

Quando gregis princeps aurato uellere fulgens

Incipiet zephyris aperire tepentibus annum

Et dare maiores luci q̄ noctibus horas

Aliger occultam redeat paranymphus in aedem

Et noua miranti referat mandata puella

Festa dies Thuscis populos de collibus omnes

Cogit: & arnicos uocat ad florentia templa

Tum quoq; sed tenth uirgo prius interuallo

Nuplit: & hæc teneris lux est celebranda puellis

Quando sub extrema cancri testudine phœbus

Voluitur: & reuehit uicina canicula morbos

Thure piam celebrare diem: redit hospita mater

In proprios a matre lares altaria circum

Primitias cereris geminae suspendite matri

Ista dedit Pollux: uigilans quæ in monubus olim

Fecerat ad pecudum caulas: dum nocte serena

Militiam cœli sparsosq; examinat ignes

His quoq; plura dedit: sed carmina plura referri

Non sinit extremum deponens uespera solem

Cum uolat. Docet q̄ celebrandū est festū purificationis aut uerius præsentatiōis & apparitionis Christi: quo presentatus est a diua uirgine in tēplo. Ordo est: cū lampas phœbea. i. sol: uolat sub urna imbrifera. i. sub aq̄rio adhuc existēs: reditura ad dies uernos qui incipiūt in martio: existēs iā Proxima ueri. Onurus. i. nuptæ oēs: ite date sacris altaribus ignes: Date focis thura: date manibus uestris faculas: ducite pompā. i. lætas supplicationes seu p̄cessiōes quia uirgo puerpera. i. quæ uirgo permanens puer̄ pepererat: at tulit in templū noua dona: quia puer̄ qui datus est nobis: hoc est deum incarnatū & de uirgine natū: quæ duo maxime sunt noua: nec prius uisa; nec deinceps uidenda. Quādo gregis princeps. De

scribit
uo celeb
i. pron
Mirant
dara: q
amere
bos. V
of
ad
legu
gend
m
m
na cū
allo
ripu
ris
Elet
as: po
nion
dū
liber
dnur
Cele
que
dū
gita
ama
ci ali
fistū
man
fuit
fieri
ga
nar
dū
no
pe
ec
lita

scribit festū annunciatiōis & incarnatiōis dominicæ: quod in mar-
 tio celebrai sole existēte in principe gregis. i. ariete: Paranympus
 .i. pronubus Gabriel archāgelus. Aliger: quia alai pingunt angeli:
 Miranti: quia turbata est in sermone eius. Luce primo. Noua man-
 data: quia Ecce concipies in utero & paries filiū. Arnicolas. i. arnū
 amnem colentes: cuius accolae quidā fluentinos uolunt appellan-
 dos. Vnde nōsemel pro florentia fluentia: & p florētinis fluentini
 leguntur. Id aut festū florentini precipue celebrant. Non est aut le-
 gendū aruicolæ quasi arua colētes: quia illi ubiq; sunt: arnicolæ in
 tuscia tm. Cum quoq;. Tangit festū nuptiarū: quia prius nupserat
 nā cū esset desponsata missus est angelus &c. tenui. i. modico inter-
 uallo. i. spacio tps. Est aut spondaicus uersus. Et hæc lux s. nuptia-
 rū: puellis teneris nubere sperantibus. Quādo sub extrema cancri
 Diserte docet festū quod uisitatiōis noīe celebratur sexto nonas iuli-
 as. potius dicendū reuersionis: quia statim ut concepit abiit cū festi-
 natione in montana & mansit illic menses tres usq; post natiuitatē
 diui Ioannis præcursoris dñi. Quādo igit phœbus. i. sol uoluitur
 sub extrema testudine cancri. i. in extrema parte quæ testudinata ui-
 detur. & canicula. s. celestis: uicina. i. mox oritura reuehit morbos
 Celebrare diē piam. i. pñ officij: thure: quia mater. i. pregnans uirgo
 quæ etiā ab Elizabeth mater uocata est: quia Vñ mihi hoc ut mater
 dñi mei &c. qd de ea potius q; de alia pregnāte dī: quia per eū quē
 gestabat certa erat etiā partu futura mater. Hospita. s. Maria redit
 a matre. s. Ioannis in pprios lares. i. suas ædes. Suspēdit ergo cir-
 cū altaria geminæ matri. s. Mariæ & Elizabeth: quia a quibusdā uocat
 festū Elizabeth. Primitias cereris. i. nouas fruges. quæ tūc maxime
 maturæ sunt. Ista dedit Pollux. dū examinat ignes. i. dū uirtutem
 scrutatur astroꝝ. Vespera. i. uesperus aut uesper: & uesperus & ue-
 sperugo stella illa uespertina quæ mane lucifer dicitur.

Paranym-
 phus
 Aliger
 Arnicolas

Vesperus
 Vesperugo

Aegloga. IX. quæ dicit Falco: de moribus curiæ
 Romanæ. Colloquutores Faustulus & Can-
 didus: post religionis ingressum.

Quidide quo casu patrijs pcul actus ab oris
 Hæc rura uenis: hic pascua nulla: nec amnes
 Nec liquidī fontes: nec ouilia rura: nec umbre
 Et tamen assiduos gregis hæc pascuntur in usus

Septimus (oenophili senis haec doctrina) triumphat.

Candide. Inscrabit haec aegloga Falco: q̄ cōposita est in gratiam Falconis Sinibaldi patrij Romani p̄thonotarj apostolici: apostolicæq̄ sedis custodis. de quo in epigrāmatis mentio frequēs. Estq̄ de moribus curiæ Romanæ. Inducit aut̄ Cādidas persuasus a Corydone cū pecore Romā p̄ficisci relictis patrijs pascuis: cuius incepti eū sero pœnitet. Occasione cuius multa dicunt̄ in detestationē auariciæ romanæ curiæ. Hæc in rura. s. romana (præteribo em̄ q̄ nota sunt) iure antiqui sodalitiij. i. sodalitatis & hospitalitatis. Fortuna simillima uento est. i. maxime incerta & inconstans. Caricæ casæ. i. testæ carice quæ est herba acuta. Maro. Et carice pastus acuta. pone. i. repone aut depone ut quiescas. Pedum: uirgā pastoralē qua pedes ouiuū capiuntur & dirigunt̄. Inuitat aut̄ ad potandū nec abnuat Candidus: ut si qua petulantius in curiā romanā dicte sint; a poetis dicta censeant̄. Animiq̄ doloribus obstāt: unde Bacchus Iyeus q̄ curas soluit: & liber q̄ ab eis liberet dictus est. Vina ut a micitias: quia cōpotando trahitur magna familiaritas. Comicus: quia compotrix eius est. Salomon & Cicero comparant uina & amicitias in hoc q̄ utraq̄ quo ueteriora eo meliora putētur. Hæc ora. i. regio: parit bonos racemos: si hæc uina sunt patria. i. in hæc patria nata. Vnde Faustulus potui magis q̄ uerbis intētus inquit. Funde iterum: quia potare semel est gustare. i. pitifare dumtaxat. Secundus potus. i. haustus: colluit. i. irrigat penitus os. Tertius refrigerat ora calefacta. Quartus aggreditur indicere siti adhuc prædominanti bellum. Quintus pugnat. Victoria est sexti. s. haustus. Septimus triumphat. s. de siti. Hæc doctrina est senis Oenophili. i. amatoris uini: ut prius docuimus.

Carix
Pedum

Bacchus

Res est consilijs secuta fidelibus uti

Can.

Vtile doctrinis præbere senilibus atres

Victa sitis: mens ægra manet: curæq̄ super sunt

Vt sedata sitis: sic mens sedabitur ægra

Fay.

Funde merū: bibe: cardiaco medicina dolori hæc

Vt utur ad curas isto medicamine Roma

Omne opus atq̄ labor uult interualla: quiescat

Can.

Obba parum contra muscas impone tabellam

Non madet imbre dies; nec habet nox humida rorem

Crescere nec duris possunt in cotibus herbæ

Importuna fames; labor improbus; aeris ardor

Confecere gregem macie; uix debile corpus

Spiritus æger agit; uacua cute porrigit ossa

Clunis; & exilis cauta contrahit illa uenter

Hic aries qui fronte ludos cornuq; petebat

Nunc oue debilior; patidoq; fugatior agno est

Hæc mihi; sed nimium ne ardentia uota ferebant

Omnia diuino prædixerat omine Cornix

Vix egressus eram limen; cum tristitia portans

Auguria a dextra uenit; tegetisq; sinistra

Culmine confedit; pressioq; minaciter ore

Vociferans iter auspicio prohibebat aperto

Heu pecus infœlix, quod lacte & prole solebas

Affluere; in nostris licuit dum pascere campis

Gramina dum quaris; succi plus perdis eundo

Q; referas pastu; simul hic tabescimus ambo

Tu tenui uictu; curis ego uictus amaris

¶ Res est consilijs. Graphice docet qd curæ ualeat: q̄a uicta sitis. s. est: sed mēs ægra manet curæq; supersunt. Ad quod Faustulus. Ut sitis sedata est: sic mens sedabit ægra. Cardiaco medicina dolori hæc. Hæc medicina scilicet frequens potus est medicina dolori cardiaco. i. cordis: quē qui patiunt nimium sitiunt. Vñ Iuue. Cardiacō nunq̄ cyathū missurus amico. Dicit aut̄ ᾱπο τ̄ης καρ̄δ̄ιας: a cardia quæ græce dicit̄ cor. Quiescat obba. i. lagena lato fundo: unde a Persio dicit̄: Sessilis obba. Impone tabellā contra muscas. Importuna fames. quæ importuna est de uia fessis labor improbus. i. assiduus & ita improbandus. Maro. Labor omnia uincit improbus. & ardor aeris cōfecere gregē macie. i. emacerauerūt; sed plus

lan: in antlu
temere e q̄ royn
et mir a leno
un̄ semel rade
ped: b9 terra 7
e noisabat sua

Cardiaco

Obba

est co
lisig
habe
edoi
lice
tra:
ues
solu
cif
mil
fer
bo:
eda
C
Oci
Etn
Flu
Hir
Cun
Ari
Por
On
Qu
Tū
Car
Au
Ect
Ipse
Act
Poli

est confici macie q̄ emacerari. quia qd̄ conficit deficit. Venter exi-
lis: quia uacuu. Diuino omine. i. a dñs porteto: aut diuinādi uim
habente. Maro. Sæpe malū hoc nobis si mens nō læua fuisset. De
celo tactas memini prædicere quercus Sæpe sinistra caua p̄dixit ab
ilice cornix. A dextra uenit: Cice. tñ de diuina. scribit coruū a dex-
tra: a sinistra cornicē facere ratū. Vñ hic potius uideť dicendū leua
uer: addit: tegetisq; sinistra Culmine cōsedit: ubi. s. uisa est. Et quia
sola infausti est augurij: ut Pl nius docet. Teges dicit tuguriū. Vo-
ciferans est em̄ infœlicis garrulitatis auis. Auspicio aperto. i. ma-
nifesto. Prohibeat iter. i. profectiōnē. In nostris. s. mantuanis: q̄ re-
feras pastu. i. e pascendo: est em̄ nomen. Simul hic tabescimus am-
bo: tu. s. infœlix pecus: tabescis. s. tenui uictu. i. penuria uictus & in-
edia. Ego. s. tabesco uictus curis amaris.

Teges

O nostræ regionis opes: o florida prata
O campi uirides. o pascua læta: feraxq;
Et nuncq; sine fruge solum: currentia passim
Flumina per uillas: riuī per rura: per hortos
Hinc pecus: hinc agri pingues: sub sydere cancri
Cum tritura sonat passim: cum Iulius ardet
Arua uirent: textæ lento de uimine sepēs
Poma ferunt: redolent ipsis in uepribus herbae
O nemorum dulces umbræ mollesq; susurri
Quos tecum memini gelidis carpisse sub umbris
Turturis ad gemitus: ad hirundinis ac philomelæ
Carmina: cum primis resonant arbusta cicadis
Auræ strepens folijs nemorum ueniebat ab euro
Et baccata super tendebat brachia cornus
Ipse solo recubans pecudes gestire uidebam
Atq; alacres teneris luctari cornibus agnos
Post somnos per gramen humi nunc ore supino

Baptistæ Mantuani

Aut flatu implebam calamos; aut uoce canebam

Pectore nunc prono rutilantia fragra legebam

Viuere tum ^{maior} foelix poteras; diciq; beatus ^{Fauo}

Sed bona; q; nondum fueras expertus acerbam

Vilis erat tibi; teq; ideo fortuna reliquit

Quando iterum tuieniet (ueniet si forsitan unq;)

Sicut capreolis sursum nitentibus herent

Stipitibus uites; stringuntq; tenaciter ulmos

Sic illam tu prede manu; neu desere prensam

It/redit/effigiem mutat nec imagine constat

Par lamis; quas nocte ferunt errare per umbras

Mobilis ut facies; ita mens deludere gaudens

Quod dederat tollit; pensi nihil; omnia casti

Qui nimium metuunt sapiuntue; repellit & odit

¶ O nostræ. Continue sunt uerba Candidi nã Faustulus se latinũ significauit atq; in sua patria esse. Oia aut usq; adeo facilia sunt: ut uel nimia expositio uideat inanis: nihil tñ est abiectius dictũ q; huic stilo cõgruat. Arua uirẽt. Vt quantũ longis carpẽt armẽta dieb; Exiguus tantũ gelida ros nocte reponat. Sepes poma ferũt. Mirã narrat fertilitatẽ: sed nõ rarã Italiaẽ. ubi in unis hortis poma uitem fruges & legumine nõ semel uno anno colligas. Redolent ipsis in ueprib; herbæ. Id quoq; uerũ: qa rosæ nascunt. Molleq; susurri. s. fontiu & apiu. Maro. Sæpe leui somnũ suadebit inire susurro. Est aut susurrus raucũ & leue murmur. Gelidis sub umbris. Idẽ. Hic inter flumina nota. Et fontes sacros frigus captabis opacũ. Turturis ad gemitus; quia eius cantus est gemitus. Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo. Ad hirundis ac philomenæ carmina: hæ em auiculæ dulciter canũt. Maro. Hinc alia sub rupe canet frondator ad auras. Quod de philomena intelligi posse docet Seruius. Cum primis. Idẽ. Sole sub ardẽti resonãt arbuta cicadis. Ab euro. i. oriente. Cornus baccata aut brachia baccata. i. baccis ornata: hoc est cornis. Idẽ. Victũ in foelicẽ baccas lapidosa q; corna Dant rami. Et

Susurrus

Baccata

In eodẽ
bans sul
Idẽ. Ne
natura
fragra:
erat tit
est: vñ
Dulc
fuit ic
tuna:
per di
q; bo
hærit
bida
illam.
Forum
temp
figur
calul.
Auda
mũ
minus
eueni
De
Fere
Sed q
Vnd
Mau
Iam
Flore
In pa
Hic u
Quod
Sollu

In eodē. i. aeneī Baccatā q̄ iugis naxon. Solo recubans, Idē. Recu-
 bans sub tegmine fagi. Gestire. i. gestu alacritatē prodere. At uoce
 Idē. Nec calamis solū æquiparas: sed uoce magistrū Rutilātia: q̄
 matura fragra legebā: Idem. Qui lēḡ tis flores & humi nascētia
 fragra: Viuere dum felix poteris dici q̄ beatus. Sed bona fortuna
 erat tibi tñ uilis: q̄ nondū fueras expertus acerbā. Id uero uerius
 est: vñ dici solet: Dulcia non meruit qui nō gustauit amara. & sic:
 Dulcia non sapit cui nō gustantur amara. Et ideo: q̄ despecta tibi
 fuit fortuna reliquit te. Id quoq̄ moraliter quo suadet pñti uti for-
 tuna: q̄ multis dilatio nocuit. Vñ Luca. Tolle moras: nocuit sem-
 per disterre paratis. Qñ fortuna ueniet iter: (si ueniet fortuna un-
 q̄) bona paren. hesis: q̄ incertitudinē fortunę significat. Sicut uites
 hærēt sup̄ tibus. i. palis: hoc est ad palos. Capreolis. i. chordulis qui
 buidā ad hoc natis: nitētibz. i. tendētibz sursum. sic prēde manu
 illam. i. fortunam. Neu. i. neue. desere prensam. i. semel cōprensam
 Fortuna. i. & redit & mutat effigiē: nec cōstat imagine. i. nec seruat
 semp eandē imaginē. Par. i. similis lamīs. i. mulieribus quę se trās
 figurare dicunt. Pensi. i. excogitati & deliberati: nihil. i. habēs: oīa
 casu. i. faciēs: repellit & odit q̄ nimīū metuūt. vñ dictū a Marone:
 Audaces fortuna iuuat. aut (ut aliī legūt) audētes. Ve p̄ uel qui ni-
 miū sapiūt: q̄ ut philosophus docet: quāto plus est sapiētiae tāto
 minus fortunæ: quia sapiētes sunt prudētes oīa p̄spiciētes prius p̄-
 eueniant: & ita pauca eis a casu & fortuna obueniunt.

Capreolis

Pensi

^{Delicias patrij} ^{quotiens} ^{reminiscimur} ^{agri}
 Ferre tot erumnas animo non possumus æquo
 Sed quo mente feror: casti afflictatus acerbo
 Vnde magis crucier: foelicia tempora uoluo
 Maius adest: florent uites: humilesq̄ genistæ
 Iam spicata seges: malus iam punica multo
 Flore rubet: redolent sepes albente sambuco
 In patria per rura Padī: per pascua Minti
 Hic uero necdum incipiunt pubescere montes
 Quod si uere solum torpet: quid frigora brumæ
 Solsticiūq̄ feret: gelidis cum terra pruinis

Can.

O 9

Baptistæ Mantuanæ

Albicar: & rapido cum coelum incanduit æstu

Sunt tamen hic armenta quibus cutis uuida ceruix

Non signata iugis: gemino frons ardua cornu

Luxuriansq; thoris pectus: nisi pabula carpant

Non erit hac tanta humectum pinguedine corpus

legoria e qua
manifeste vult
nisi e ora
avij

Hæc armenta quibus caput a tellure letiatur

Fau.

Altius: & cui sunt longa internodia crurum

Cuncta uorant: herbas primum: mox ore supino

Arboreas frondes summæq; cacumina syluæ

Hoc imbellè pecus quod humi nascentia tantum

Gramina decerpit: uacuis ieiunat in aruis

Quid uerbis opus est: cunctis animantibus una est

Can.

Conditio: semper maiora minoribus obsunt

Agnæ lupo: mites aquillis sunt præda columbæ

Innocuos delphin uenatur in æquore pisces

Vnde sit hoc: certe res prodigiosa uideretur

Hæc loca si procul hinc uideas e rupibus altis

Pingue solum: & multo uestitum gramine dicas

Quo magis appropias: tanto magis omnia sordent

Imperator audit
2023 Ita obce horis
Sunt noctua ani
bus

Hoc est Roma uiris: auibus quod noctua: trunco

Fau.

Insidet: & tanq; uolucrum reginâ superbis

Nutibus a longe plebem uocat: in scia fraudis

Turba coit: grandes oculos mirantur & aures

Turpe caput: rostriq; minacis acumen aduncum

Dumq; super uirgulta agili: leuitate feruntur

Nunc huc / nunc illuc / alijs uestigia silum

Illaqueat: retinent alias lita uimina uisco

Prædaq; sunt omnes ueribus torrenda salignis

Delicias patrij. Permanet querulus Candidus: ut tandē pueniat ad mores curiæ Romane notādos. Vñ magis cruciet: q̄a summū infœlicitatis genus est fuisse fœlicē. Maius. i. mensis floridus. Iam spicata. i. in spicas formata. Malus punica. i. quæ aurea mala fert. Albēte sambuco. s. floribus: cū acinos nigerrimos habeat Per pascua minti p̄ mintij p̄ apocopen aut sineresim. Pubescere. i. fronde scere: q̄ si uere. i. tpe uer no: de quo dictū est. Nunco is parturit arbor. Torpet: constrictū frigore iacet. Quid frigora brumæ. s. ferēt quid solstitiū. s. æstiuale feret. Brumæ inq; gelidis cū terra pruinis albiat. Solstitiū aut rapido cū celū incanduit æstu. Cutis uuida. i. glabra & nitida. Hora. Me pinguē & nitidū bene curata cute uises. Ceruix nō signata iugis. i. quæ nondū portauerūt iugū. Luxuriās q; toris pectus quod in dicitū bonū iudicat Maro. Allegoricos aut uult diuites oīa ingurgitare: ut docet manifeste Faustul⁹. vñ addit Candidus. Semp̄ maiora minoribus obsunt. Agna est lupo præda: mites columbæ sunt præda aquilis. Delphin q; balenas & cete alere dicit: quia intrat ora & egredit cum sequētes pisciculi in aluū balenæ demittant. Vñ quidā latronē appellāt. Venai. i. insidijs capit quia nihil est perniciousius eo: Multa aut per allegoriā dicunt. Hoc est Roma uiris. i. captatrix: ostētat em̄ se placitā & opulentā & aduentantes inedia confici sinit. Quod noctua a uibus quæ admirati omi est eis: & ita circūuolantes capiunt aut uisco aut rete. Lita. i. illita a lino: uimina uirgulæ aut particæ paruæ. Sunt præda torrenda ueribus. Alij ueribus legūt: sed & Maro ueribus dixit. Pars in frustra secāt: ueribusq; trementia figunt. Salignis aut. i. ex salicibus: quia talibus utuntur rustici.

Vuida

Salignis

O bellum hoc poterit dici nihil aptius unq̄

Sed procul en coluber tortos in puluere gressus

Flectit: & exertis sitiens ferit aera linguis.

Candide quæ moneo memori sub pectore serua

Quando inter syluas graderis: defende galero

Lumina: nanc; rubi prætendunt spicula longis

Dentibus: & cæuus discerpit pallia mæuro

Can.

Fau.

laudat ropator
 ad id q̄ qua feret
 de roanis farij
 demonstrado ei se
 partem d

Baptista Mantuanil

Nec depone pedum: multaq; armare memento
 Cote sinum: nec te subito nouus opprimat hostis
 Et perone pedem tegito: spineta colubris
 Plena hominum uita morfu insidiantur amaro
 Et nunc longa dies aestu facit acre uenenum
 Mille lupi: totidem uulpes in uallibus istis
 Lustra tenent, & quod dirum ac mirabile dictu est
 Ipse homines (huius tanta est uiolentia caeli)
 Saepe lupi effigiem moresq; assumere uidi
 Inq; suum seuire gregem: multaq; madere
 Cede sui pecoris: factum uicinia ridet
 Nec scelus exhorret: nec talibus obuiat ausis
 Saepe etiam miris apparent monstra figuris
 Quae tellus affecta malis influxibus aedit
 Saepe canes tantam in rabiem uertuntur: ut ipsos
 Vincat caede lupos: & qui tutela fuerunt
 Hostiles ineunt animos: & ouilia mactant

orel hoc fieri
 ipos uulpes leo
 & familia uo
 de spe h mori
 Vostri de q
 d est na defor
 i pter nam
 mt defirit
 t credit

Galeris
 Pedum
 Pero
 Spinetum

¶ Obellū hoc. Assentatorq; more (ut Persius indicat) laudat dictū Faustuli: qd tñ hic amice fieri potest. uerq; ostendit colubrū insidari cātantibus. Exertis linguis. ab ex & sero. Maro. Et linguis micat ore trifulcis. Defende galero. i. largo pileo rustico. Curuus mucro. i. pugio spinarū. Nec depone pedū. i. baculū pastorale. Multa cote. i. duris lapidibus. Nouus hostis. i. improuisus & inexpectatus serpens. Et perone. i. calciamēto rustico crudo corio crura ambire solito. Spineta. i. loca spinis & uepribus cōsita. Maro. Nunc etiam uirides occultāt spineta lacertos. Saepe lupi effigiē. Maro in pharmacutria. His ego saepe lupū fieri & se cōdere syluis Mœrim &c Id autē archadibus dictū est euenire solitū: sed sic intelligo lupos fieri ut socij ulyxis facti sunt & ursi & leones ac porci: q; eorū mores assumpserūt: vñ furaces & rapaces sc̄at. Sed ad fabulā quoq; res

spicim
 bulda
 coltra
 facto a
 ouilia
 Fa
 Et p
 Ista
 Hic
 Natu
 Praep
 Saepe
 Ingu
 Stern
 Agn
 Nec
 Sed
 Hau
 Ita
 Ferr
 Dent
 Fleu
 Crede
 Rom
 Audi
 Ducer
 Accessi

spicit: nā effigiē dicit & mores. Aug⁹. docet in italia visum esse qui
 busdā q̄ in asinos essent uersi: & ita subire onera a coniugibus im
 posita more asinorū. Malis influxibus. i. malis influentijs. Acri p
 fecto aceio conspergit romanos: quasi uero cœlū id faciat. Canes
 ouilia mactant: nota allegoria in praelatos qui subditos spoliant.

Fama est Aegyptum coluisse animalia quaedam

Et pro numinibus multas habuisse ferarum

Ista superstitio minor est q̄; nostra: ferarum

Hic aras habet omne genus: contraria certe

Naturæ res atq; deo: qui dicitur olim

Præposuisse hominem cunctis animantibus unum

Sæpe etiam morbosa æstas: & pestifer annus

Ingruit: & passim languens pecus omne per arua

Sternitur: extinctæ dum balat ad ubera matris

Agnus obit: moritur duro sub pondere taurus

Nec modus est morbo: non est medicina ueneno

Sed uicina domus uicino a limine mortem

Haurit: & assidue sumunt contagia uires

Ista ferarum raro pestis rapit: utile semper

Fert pecus: extinctas caulas epulantur atroci

Dente lupi: nostraq; feræ iactura opulescunt

Heu heu q̄; præceps miserum me infania traxit

Credere fallaci grauis est dementia famæ

Romuleos colles tyberim: romanæq; tecta

Audieram: & studio mens est accensa uidendi

Ducendiq; bonis in tot præstantibus æuim

Accessi cum patre gregis: tentoria demens

Daret de gens ferarū hūc aras
 suat rōs hoc est de gens uisiorū
 rōs esse in honore 7 p̄uere

Imena: s̄q; 2. dedit
 gar ḡragio labe 7 ga
 bit in plures s̄m̄t gres
 tota in agris 7 r̄

Can. Exclamatio
 in dementia sui
 dicens

are memena
 opprimat ho
 colubris
 dantur ama
 e uenenum
 bus illis
 mirabile dicit
 lentia cœli
 mere uidi
 madere
 ridet
 obuiat ausis
 tra figuris
 bus redit
 erruntur ut
 fuerunt
 amactant
 Perlius indic
 ueg: ostendit
 (sero. Maro.
 pileo rustico.
 baculū pasto
 improuisus
 co crudo cor
 us colita. Ma
 e lupi effigie
 se cōdere iyl
 litū: sed sic in
 ones ac por
 can. Sed ad f

Baptistæ Mantuani

Totum penelarem cum pastoralibus armis

Trans iuga summa tuli: mulctaria: cymbia: athena

Et cacabos: & quo formatur caseus orbem

Phagineum: impensam atq; operas amissimus omnes.

Fama est ægypti. Docet omne genus ferarum habere aras suas. Roma. i. omne genus uitiosorum esse in honore & p̄cio. Quod Iuena. sary. i. graphice docet: asserens nō nisi flagitiosos exilio & carcere dignos sublimari: & ideo inq;: Aude aliqd breuibus gyaris: aut carcere dignū. Si uis esse aliqd. Fama est ægypti. Idē docet Iuue. sary. xiiij. Quis nescit uoluisse bithinice qualia demens Aegyptus porteta colat: crocodilon adorat. Pars hæc illa pauet saturā serpētibus ibin &c. Multas ferarum. i. multas feras. Ista. s. ægyptiorum supstitiosorum & delirantiū religio minor est q̄ nostra. i. romana q̄a ferarum hic aras habet omne genus. Proposuisse ut in paradiso. Genesis. i. Dominamini piscibus maris & uolatilibus cœli: & uniuersis animantibus quæ mouent sup terrā. Sæpe etiā morbosa estas. Hoc quoq; uerum. Pecus omne: id q̄a pastor dicit: sed & hoies plurimi pestilentia absumi illic quotannis solent. Dū balat: id p̄prium est ouis ut boare bouis: & mugire tauri. Moritū duro sub pondere taurus Hæc oia nimis graphice habent geor. iij. Ecce autē duro sumas sub uomere taurus Concidit &c. Nec modus. i. finis est morbo. Non est medicina ueneno. i. infectiōi uenenosæ. Ibidē. Quæ sita q; nocet artes cessere magistri Phillyrides chiron amythaoniuseq; melāpus Ista feras raro pestis rapit. Id quid uerū. & tñ non ita multiplicant ut pecudes. Opulescunt. i. opulentæ & diuites fiunt: ut feræ sit nomē nam si feræ scribit referet ad lupos. Credere fallaci grauis est demētia famæ. Prouerbiale. Sensus autē est: si tractū fama: quæ erat oēs qui Romā accederent ditari illic cū pecore cōmigrasse & cū armis pastoralibus: quæ graphice enumerat. Mulctaria: uasa in q̄ lac trahitur & mulget. Cymbia uasa in morē cymbarum: in quæ transfunditur. Athena. i. lebetes ex ære factos. Et cacabos: aliud genus uasis quidā caldaria uocant: & q̄ format caseus: orbē. i. uas rotundū q̄ imprimi. Vñ a forma formaginē uocat Apuleius: vñ gallicū uocabulū. Hunc ut charum ostendat phanigeū. i. ex phago cōmemorat tornatū. Impensam. s. pecuniā atq; operas amissimus omnes: quæ erat uox corui aliquando Romæ uenum expositi.

Quid faciam? quo me uertam? sperata negantur

Paradus no
a sono tractu
que sup igne
posita facit / a
mris do de vlti
in qua puluata
ria requimur
pauis mris
Inuicem qd
sup forā p̄de
Paradus no mul
In inuicem est
gor puluata
equit an illo q̄
ad pondus mlti

Balare
Coare
Mugire

Multra
Cymbia
Cacabus

Pabu
In uer
Con
Etm
Hec
Hu
Ign
Con
Acq
Aut
Min
Con
Te
Vio
Cun
Em
Hip
On
No
Cun
Sal
Ne
Sti
Re
Qu
Fam

Pabula: tot casus: tot ubiq; pericula: cogor
 In ueteres remeare casa: & cepta fateri
 Consilijs egressa malis: iterumq; per aestus
 Et montana pati longos per saxa labores
 Heu pecus infœlix: o leuo sydere pastor
 Huc auecte fuit multo præstantius istud
 Ignorasse solum: patrioq; in limine tutos
 Consumpsisse dies: gelidis senuisse sub antris
 Atq; padi circum ripas athetis ue per agros
 Aut ubi per uirides campos & pastua nota
 Mintius it: uel qua uitreo natat abduca cursu
 Confedisse: gregem pauisse salubribus herbis
 Te tua credulitas: & me mea fallit in horas
 Vidi ego supremæ qui prosperitatis habebant
 Culmina: dum laudata petunt: cecidisse: nec unq;
 Emersisse malis: facit experientia cautos
 Hi prius explorant: & non laudata sequuntur
 Omnia: laude carent quæ sunt meliora: fuerunt
 Non nego quæ famam retinent: ac nomina seruant
 Cuncta suis pollent uicibus: luna / adria / troia
 Saluia: quas nobis memorabat sapius Vmber
 Nomine sunt solo: deleuit cætera tempus
 Si minor est patriæ forsan modo gloria nostræ
 Res tamen est melior: laudatæ gloria Romæ
 Quanta sit: in toto non est qui nesciat orbe
 Fama quidem manet: utilitas antiqua recessit

Fau.

P

Baptistæ Mantuani

^{prisca} ^{quibus} ^{maduerunt} ^{pascua} ^{fontes}
Illi prisca quibus maduerunt pascua fontes

^{humore} ^{carent} ^{uenis} ^{aqua} ^{defuit} ^{hauitis}
Nunc humore carent: uenis aqua defuit hauitis

^{pluit} ^{nubes} ^{tybris} ^{non} ^{irrigat} ^{agros}
Nulla pluit nubes: tybris non irrigat agros

^{aqua} ^{ductus} ^{ueteres} ^{construunt} [&] ^{arcus}
Tempus aqua ductus ueteres construunt: & arcus

^{castella} ^{ruunt} ^{procul} ^{hinc} ^{procul} ^{ite} ^{capellæ}
Et castella ruunt procul hinc procul ite capellæ

^{ieiuna} ^{fames} [&] ^{languida} ^{regnat} ^{agestas}
Hic ieiuna fames & languida regnat agestas

¶ Quid faciã. Desperãtis uox. Et cœpta fateri cõsilijs egressa malis
Quod summe dolendũ inuuit uirgiliana iuno. enei. i. Meme incoe
ptis desistere uicti. O læuo. i. sinistro & inimico sydere: pastor huc
auecte potius q̃ aduecte dicit: q̃ a bonis pascuis ad sterilia migras
se dolet. Istud. s. sterile & sceleratũ. Patrioq̃ in limine tutos cõsum
plisse dies: repete fuit multo tutius. Athelise p̃ agros. qui fluit ex
tripentinis alpibus: tridentũ alluit & uerona diuidit. Myntius flu
uius mantuanus nõ longe a Mätua in padũ fluens sepe cõmemo
ratus. Abdua qui a Strabone adua d̃r: fluuius ex uerbauo lacu or
tus in padũ quoq̃ incidit. Verbanus aut̃ ut Iarius & benacus ex al
pibus ortũ habet atq̃ incrementũ. Confedisse a cõcilio. i. locũ habi
tatiõis cepisse: ut ænei. i. Vultis & his mecũ pariter cõsiderere regnis
Gregẽ pauisse: repete ut dixi fuit multo salubrius. Te tua creduli
tas: docet nõ facile credendũ. In horas: & non in oras legendũ: sed
sc̃dm Vallã: q̃ nõ ponit nota excrementi potius diceret in horã.
Vidi ego: a certitudine argumẽtatur: q̃ plus ualeat oculus testis
unus q̃ auriti decẽ. Ordo est. Ego uidi eos q̃ habebãt culmã. i. sũ
mitatẽ sup̃mã. i. summã p̃speritatis. alludit ad rotã fortunã. Ceci
disse dũ petũt laudata: q̃ sæpe quæ bona & leta uident uertunt̃ in
peius. Vñ dici solet. d̃j bene uortãt. Nec unq̃. s. postq̃ semel incide
rãt: emerisse malis. i. caput extulisse e mais q̃ obruti erãt. Facit
experiẽtia cautos: & ideo senes difficulter inducũt ad credendũ: q̃
multã experiẽtiã fraudis habẽt. Hi. s. cauti: explorãt. i. exq̃rũt & ex
aminãt prius & nõ sequũt oĩa laudata: sed q̃ cõpererint bona: q̃
sæpe laude carent q̃ sunt meliora. s. laudatis. Nõ nego. i. fateor: sue
rũt. s. multa quæ retinẽt famã ac seruãt noĩa cũ nihil habeãt rei: sed
cũcta pollẽt suis uicibus. i. uicissitudinibus. vñ Comicus: Rerũ uic
issitudo est. Luna Adria Troia: Saluia: hæ urbes sunt q̃s Vmber
.i. doctus ille: cuius sæpe meminit: memorabat nobis (hoc semper
ne cõtra decoꝝ plus q̃ ut pastori cõperat sapere dicaĩ) sunt. s. nunc
solo noĩe: q̃ tẽpus deluit cœtera: q̃ oĩa senescũt & labescũt intẽ

Leuo

Athelise
Myntius
Abdua

pore. V
macra
reuctu
terze n
ur. A
qd' a
sculir
uene
est
in A
san
ga
intell
du
da
una
temp
mer
F
P
L
C
O
H
E
L
C
B
F
D
A
D

pore. Vñ tempus edaxq; rer; &c. Luna ciuitas olim Hetruriz ad
 macra fluuiũ iacebat: de q̄ Luca. Hoc ppter placuit tuscis de mo
 re uetusto. Acciri uatē: quor; q̄ maximus æuo. Arnus incoluit de
 fertæ mœnia Lunæ. Interijt em̄ nũc: sed regio adhuc Lunēsis noia
 tur. Adria quoq; urbs Italiae fuit: quæ mari cui uicina nomē dedit
 qd̄ adrianũ seu adriaticũ adhuc d̄r: & interdũ etiã adria gñe ma
 sculino mare ipsum qd̄ super; uocãt: q̄a orientē uersus in qua ora
 uenetiz sunt. Troia notior est q̄ ut de ea quicq; dicendũ sit. Delata
 est & Saluia: ut aliæ multæ: ut Sagunthus in hispania. Carthago
 in Aphrica: Corinthus in Peloponeso &c. Si minor est patriæ for
 san modo gloria nostræ. Ergo & Faustulus se mantu anũ indicat:
 q̄a ait: Res tñ est melior. Illi prisca &c. Per fontes beneficos poetas
 intelligit: ut Mœcenatē Augustũ Messalã Pollionē & siles. Aquæ
 ductus ueteres: manifesta est allegoria. Hic ieiuna fames & lãgui
 da regnat ægestas. Selecta & aut̄ apta epitheta: nã ideo fames: q̄a ie
 iuna: & ideo languidus quis fere quia egenus. ægestas em̄ languo
 rem parit: sicut & inedia: ut patet in apologo quē Liuius recitat de
 membris quæ in uentrem coniuauerunt.

Luna unde regi
 nã f̄o roma

Adria

lli prisca &c

Hic tamen ut fama est: & nos quoq; uidimus ipsi

Pastor adest: quadam ducens ex alite nomen

Lanigeri pecoris diues / ditissimus agri

Carmine qui prisca uates atq; Orphea uincat

Orphea qui traxit syluas & saxa canendo

Hic alios omni tantum uirtute Latinos

Exuperat: quantum tybrim padus / abdua macram

Lenta salix iuncum / tribulos rosa / populus algam

Credimus hunc illi similem / cui tytirus olim

Bissenos fumare dies altaria fecit

Hic quium custos ipso uigilantior agro

Daphnide nec solum / sed eo qui dicitur olim

Admeti pauisse greges per thessala rura

Doctior: omne pecus solymi curare magistri

Per de orpheo 7 o
 phione marrobis 6
 De sone Sripionis
 7 li: po de ora: a
 quim. freni

Agro qm̄ fingit omnes
 omni qm̄ in bini s̄m̄
 perunt omi: Celi lumin
 simu. m̄p̄t auzq; habeb
 Inq; suis uirib; rapiebam
 bina quicq; Ceter
 q̄ peruabat atq; in statos
 nebant

P

Baptistæ Mantuani

^{erat} Dignus: & antiquo dignus succedere patri
^{populi} Qui fuit Assyrii pecoris post retia pastor
^{populi} Iste potest seruare gregem: depellere morbos
^{irrigare terra} Humectare solum: dare pascua: soluere fontes
^{libi pastor romæ} Conciliare Iouem: fures arcere: luposq;
^{depelle} Si fauet iste / mane: q; si negat iste fauorem
^{suppelle} Candide coge pecus: melioraq; pascua quare

¶ Hic tamen ut fama. Huc tendit principale institutū: ut uidelicet Falconē sinibaldū a largitate laudet aut ad eā inuitet: cuius gratia uideat tota ægloga cōposita: ut fama est: quæ sæpe mendax. vñ Maro. Tam ficti paruiq; tenax q̄ nūcia ueri. Ideo addit. Et nos q̄ qui dimus ipsi. Pastor adest. Aut q̄ etiā impatores uocāt pastores: ut sermo sit pastoralis: aut q̄ dotarius & ut dicūt eleemosynari? est: & ita multorū pastor. Quadā ducens ex alite nomen: dī em̄ falco qd̄ & auis notæ nomē. Lanigeri pecoris diues. Maro in buco. Qz diues niuei pecoris q̄ lactis abundans. Ditissimus agri. Idē ænei. i. Huic cōiunx sicheus erat ditissimus agri phoenicū. Carmine q̄ pri scos uates atq; orphea uincat. More maroniano principē ab exercitu separat: ut egregiū significet. nā Orpheus unus pri scorū est uatum: sicut ænei. i. Reliquas danaū atq; immitis achilli. Vt i achilles nō excludit a danais: sed excellere atq; egregius esse significat. Orphea: pulchra repetitio. Qui traxit syluas. Idē in buco. Orpheaq; in medio posuit syluasq; sequentes. Et saxa: qd̄ amphioni ascribit Hora. dicēs in arte poe. Syluestres hoīes sacer interpsq; deorū. Cædib; & uictu scædo deterruit orpheus. Dictus ab hoc lenire tygres raquidosq; leones. Dictus & amphion thebanæ cōditor urbis: Saxa mouere sono testudinis & p̄ce blāda Ducere q̄ uellet & c. Tyberim padus. Est em̄ padus lōge maxim? fluuiorū Italiæ qnq; ostijs in mare adriaticū prorumpēs. Vñ geor. i. Fluuiorū rex Eridanus & c. Abdua fluuius latus. de q̄ iā dixi. Macrā fluuiū exiguū: cuius meminit Lucil. dicēs: Nullasq; uado q̄ macra moratus alnos. Macri aut cāpi sūt in medio bononię & rauēne & aliarū ciuitatū p̄ q̄s itur romā. Lenta salix iuncū. s. exupat. Populus arbor frequēs ad padū. Algā herbā quā p̄ncit aqua q̄ ad populū sepe iacit. Maro. Proiecta uilior alga. Credimus hūc illi. s. Augusto cæsari: cui Tytirus. i. Maro: Bissenos: ut in prima ægloga. Hic illū uidi iuueuena

Orpheus

Padus
Abdua
Macra

Alga

melibœe quorānis Bissenos cui nostra dies altaria fumāt. Ipso uigilantior argo : cui tñ centū erāt oculi: quorū bini dūtaxat somnū acceperūt. Verū falco q̄q̄ peruigil est auis. Vñ in epigrāmatis alludit de eo ad summū pontificē. Ducere sopitis pastor potes oia curis: Falco tuas argi more gubernat oues Daphnide sequit̄ doctior quē tñ theocritus & Maro doctissimū & diuinādi peritū inducūt Nec solū. s. daphnide doctior: sed eo. s. apolline nomio q̄ ob interfectos cyclopas nouē annis spoliatus diuinitate pauit armēta. Ad meti regis thessaliæ iuxta amphrisum: ut alibi diximus: quæ rura ergo thessala p̄ amphrisum. Omne pecus. i. torā ecclesiā catholicā: magistri solymi. i. hierosolymitani: uidelicet Petri. & dignus succedere patri. s. Petro papę q̄ pater dī: q̄. s. pater fuit in assyria. Post retia. i. relictis retib⁹ fact⁹ est piscator hoim. Cōciliare iouē aut deū aut summū pōtificē. Si fauet iste mane. Oēm ergo spem in falcone collocandā cēset. q̄d ut significet hoc argumentū excogitauit.

Argo

Aegloga. X. quæ dicit Bembus: de fratrum obseruantium & non obseruantium controuersia. Colloquutores Cædidus / Bēbus / Batrachus & Myrmix: post religionis ingressum.

M

Axima pastores agitatur discordia Bembe ^{Can.}
 Qui solymos colles galilæaq; rura canebat ^{collebat habent}
 Batrachus hinc; Myrmix illinc certare parati ^{7 melius}

Iudice te paucis: si non audire recusas
 Et nisi te reuocant maiora negocia dicent
 Tu pater es uatum: tu scis componere lites
 Iurgiaq; & blandis conuitia tollere uerbis
 Te quoq; pierios fama est potasse liquores
 Et uidisse deas: quibus est custodia sacri
 Fontis: & eurotæ campos ac Phocidis arua
 Ipse ubi fronde sua tibi tempora cinxit Apollo
 Dona dedit cytharam; neruos & eburnia plectra

Baptistæ Mantuanæ

^{o pastores} ^{regit} ^{Bent}
 Dicite quando quidē tepidos admouit ad ignes
^{hyemalis} ^{sumit} ^{patina}
 Nos hyberna dies; dum non finit ire per agros
^{exemus} ^{omnes} ^{centis} ^{sonoro}
 Bruma gregem; flata boreas dum sauit ætæto
^{gelu} ^{terra}
 Dum riget omne solum; tectis dum pluuia pendet
^{gutta in ligno congelata} ^{languet} ^{congelat} ^{aque}
 Stria; dum torpent sub aquis glacialibus amnes
^{zephirus} ^{in multis ad montibus}
 Ocia damnantur: quæ nulla negocia tractant

ire. l. 3.
 in principio scri
 publici scripsit
 dicit felix
 e minis scripsit
 Batrachos
 Myrmix

Solymos

Eurotas
 in lacu qui
 lino l. 2 de ob
 n. v. b. l. 2
 Parnalus
 pterfluit

¶ Maxima pastores. Hac ultima ægloga quā ut superiorē in religione cōposuit: agit carmelitarū fratrum obseruantium: quorū partes Batrachus agit: & nō obseruantium: quos Myrmix defendit: cōtrouersia: fictis nō ab re contendentiū uocabulis. Nā batrachos rana dicitur: cui fere simile hnt carmelitæ de obseruatione interiorē tunicā: quæ picea: aut (ut dicunt) grisea. Myrmix aut formica quæ nigra est ut nō obseruantium tunica. Maro. It nigrū capis agmen. Præterea ut in fabulis est. ranæ elegerūt regē: ut obseruantes sub uno cōmuniter uiuunt patre. Formicæ aut in una quidē domo multos habent magisteratus ut nō obseruantes diuersas hnt culinas. Litē pponit Candidus: per quē fere autorē intelligo. Pastores. i. carmelicolas aut freres de carmelo profectos. Solymos. i. hierosolymitanos. Tu pater es uatum: Forte generalē ordinis hoc noīe appellat: qui pater est uatum: quia carmelitarū qui filij olim erāt pphetarū & pphetæ: qui & uates dicuntur. Tu scis cōponere. i. finire: ut Ante diē clauso cōponet uesper olympo. Et in buco. Nō nostrū inter uos tãtas cōponere lites. Vñ qui pacto litē terminant: se cōposuisse aut cōposuonē fecisse dicunt. Pteros liquores. i. haustus musicos quibus poeta euasit. Et uidisse deas. s. musas: quibus uisis & ab eis ad Hippocremem ductus Hesiodus poeta euasit: vñ Oui. Ecce deas uidi nō quas preceptor aradi Viderat: ascreas cū sequeret oues. Neutro aut modo dicit se Persius euasisse poetā in principio sic. Nec fonte labra prolui caballino. Nec in bicipiti somnia sse parnaso Memini: ut repete sic poeta prodire. Et eurotæ campos. Eurotas fluius est laconicæ laurifer: vñ illic phœbus fingit docuisse lauros. In bucoli. Maro. Omnia quæ phœbo quæ meditante beatus Audiit eurotas: iussitque ediscere lauros: Ille canit. Ac phocidis arua in quibus parnalus est mōs totus musis cōsecratus. Oui. Separat aonios actæis phocis ab aruis Terra serax. Et paulo post. Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus: Noīe parnalus: superatque cacumine nubes. Fronde sua, i. lauro. Maro in buco, Phœbo sua semper apud me Munera

Bapt
 sunt laur
 dir: neru
 inuenit:
 padon:
 mon m
 omnis a
 quasi
 ut ad
 bino.
 regna
 le trig
 Torp
 vñ C
 to nur
 is esse
 declar
 loqui
 us op
 Non
 P
 Pro
 Coru
 Qui
 Arbi
 Hist
 Dep
 Rixa
 Batr
 Ex Fr
 Vidi
 Ver
 Fons

sunt lauri. Dona dedit. s. sua: cytharā quā a se inuentā Orpheo de
 dit: neruos. i. chordas: & eburnea plectra. i. lyrā heptachordē quā
 inuenit: cū retrachordis mercurij dicit. Hora. in ar. poe. Ne forte
 pudori Sit tibi musa: lyræ solers & cantor apollo. Dicite: sic Pale
 mon maronianus: Dicite quāquidē molli cōsedimus herba. Et nūc
 omnis ager: nūc oīs parturit arbor. Quod hic ex industria mutare
 quasi per legē amœbei carminis contrariū dicens. Tepidos admo
 uit ad ignēs & c. Sic Persius. Admouit iam bruma foco te Basse sa
 bino. Boreas uētus septētrionalis dicitur rex Thraciæ: q̄ illinc ubi
 regnat ad nos ueniat flatus est acuti. vñ Maro. Et boreę penetrabi
 le frigus adurit. Dū riget. s. gelu. Stiria guttæ in longū congelatæ.
 Torpēt stagnantiū more. Ocia dānant quæ nulla negocia tractāt
 vñ Cice. in prin. iij. offi. Publiū Scipionē dicere solitū scripsit Cas
 to nūcq̄ se minus ociosum esse q̄ cū ociosus: nec minus solū q̄ so
 lus esset. Magnifica uero uox & magno uiro & sapiēte digna quę
 declarat illū & in ocio de negocijs cogitare & in solitudine secū
 loqui solitū. Vbi scies ociosum dici qui muneribus publicis uacu
 us operā dat reę cognitioni: unde poetica studia ocia uocantur.
 Non ergo ociosus nihil agi: sicut cessator:

Boreas
 Stiria
 Ociosus

Pastores genus infœlix æstate uagamur
 Pro grege solliciti: sed nos cum frigidus imber
 Conrinet in stabulis: lites & iurgia surgunt
 Qui ueteres audent ritus mutare: suocq̄
 Arbitrio & nullis ducunt sub legibus ætæ
 Hi sunt o Myrmix qui bella domestica gignunt
 De ueteri ritu: de consuetudine patrum
 Rixa igitur uobis: leges moresq̄ parentum
 Batrache dic: dic cur nostrum uenistis in orbem
 Ex Phœnice solo: nos pascua uidimus illa
 Vidimus herbosos foelici uligine campos
 Vertice carmeli uitreis uberrimus undis
 Fons cadit: & rauco densum nemus irrigat amne

Myr.
 Batra.
 Bembus Indez
 P. iij
 Dno fut motes amores q̄
 qui hoc uobis uocat alie
 lile p̄m̄is alter in
 palomada mari imm
 in quo habas p̄p̄ria f
 pluma imperant d

Be
 er ag
 it ae
 luid
 det
 us a
 tra c̄
 uā ut
 ruan
 ymi
 is. N
 oie in
 rmica
 gmen
 sub ur
 no ma
 as. Li
 i. cari
 ymit
 pellat
 etare
 An
 inter
 ofuill
 ficos d
 be is a
 e deas
 ues. N
 abra pro
 c. Ne
 nalo f
 oras fi
 uros.
 dije cu
 gibus
 os act
 uertici
 cum in
 per a

^{nos} ^{flamini}
Vidimus & iordanis aquas: ubi maximus olim
Pastor oues mergens scabsem refecauit auitam
Amnis hic a libano ueniens Galilaea per arua
Transit: & ampla lacu confurgit in equora magno
Vnda coit rursus: rursus mare fundit apertum
Vrbs ubi Romani de nomine dicta tyberi
Vnda coit rursus: tandem hiericonte relicta
Intrat in infames asphalti gurgitis undas
Hinc satis est nos oram omnem uidisse probatum
Dicite: & hinc tandem uestras demergite lites
Batrachus audaci semper sese ingerit ore
Et mihi se praefert magno temerarius ausu

ad long p fundus
 aquis p petris
 sed uat de
 rinos 7 flum
 efficit

Non ego me ingessi: processi a iudice iussus
 ¶ Pastores genus infelix: Proponit Myrmix litē detestās eo qd q
 de obseruatiōe nō sunt qa molliorē ducūt uitā: uellēt in suo statu
 sine cōtrauersia & molestia permanere: cōtra de obseruatōe uellēt
 oēs sui similes esse. Aestate uagamur p grege solliciti: allegoricos
 p uictu. Sed cū nos frigidus imber cōtinet in stabulis. Maro ge. i.
 Frigid° agricolā si qñ cōtinet imber. Nō exire aut stabulis tūc do-
 cet ibidē sic. Cū pprius stabulis armēta tenerēt. Lites & iurgia sur-
 gūt argute quasi in odiū iurgiorū litem refugit. vñ Batrachus Qui
 ueteres audēt ritus mutare &c. Hi sunt o Myrmix q bella domesti-
 ca giguunt. q. d. non nos sumus in culpa: qui uelimus in pace sine
 iniuria uiuere: sed qui ordini & pfessione nostrae iniuriā inserūt p
 novos ritus. Interloquit aut Rembus significās se peritū locorū &
 obseruatōis ueteris ut idoneus cōprobet iudex arbitrarius. Leges
 moresq; parentum. i. patrū & maiorū tuorū ad quos reuocare uis.
 Dic cur nostrū uenistis in orbē. i. europam. Ex phoenice solo. i. ex
 galilaea quā phoenices scdm Strabonē habitāt: & quē est in phoe-
 nicia. Nos pascua uidimus illa: ut pastor alē agere rem uideant &
 nō impertinentē ad bucolicū carmē dicit pascua nō claustra. Foeli-
 ci uligi. Vlgo (inqt Seruius) est naturalis terrē humor ab ea nūq;

Vlgo

Be
 discedens
 sicat. Ver
 it. Vbi m
 rū alepr
 biam aui
 iordanis
 iordani m
 leānis
 mine d
 clinat h
 & multa
 est p m
 sorpe lu
 lag una
 est nos u
 i. obruit
 res Ermi
 seruatiō
 xerat em
 Pone
 Orand
 Batrach
 Interea
 Quifur
 Impate
 Quicqu
 Bembe
 Venim
 Est pace
 Pastoru
 Flamini
 Mobile

discedens. vñ uliginosus ager semp humidus est: humidus aliqñ
 siccañ. Vertice carmeli vitreis uberrimus undis Fons cadit. i. deflu
 it. Vbi maximus olim pastor: nō tā de Heliseo qui illic Naam sy
 rū a lepra mundavit: q̄ de diuo Ioanne Baptista loqui videt: q̄ sca
 biem auitā. i. originalē maculā refecauit baptifando. Amnis hic. s.
 iordanis a libano ueniēs p̄ duos fontes qui dicunt ior & dan: vñ
 iordanis nomē. Sursum mare fundit apertū. s. tyberiadis. de quo
 Ioānis. vi. Abijt Iesus trās mare gallilæe q̄d est tyberiadis. De no
 mine dicta tyberī p̄ tyberij. s. tyberias: tandē hiericunte relicta. De
 clinat hęc hiericus huius hiericuntis: sicut amathus amathuntis:
 & multa alia. Intrat in infames asphalti gurgitis undas. Asphalt⁹
 est qd̄ mare mortuū uocāt: in quod urbes illæ quinq; infames ab
 sorptæ sunt igne & sulphure p̄pter abhominabile crimē qd̄ ab ile
 lar̄ una zodomiticū uocāt. Hinc. i. ex his quæ dixi satis probatū
 est nos uidisse omnē oram. i. regionē illā. Dicite ergo & demergite
 .i. obruite & sopite. hoc est finite tandem hinc. i. de hac re uestras li
 tes. Et mihi se præfert magno temerarius ausu. Volunt em̄ de ob
 seruatione ut sunt præstantiores haberi. Processi a iudice iussus: di
 xerat em̄ iudex Bembus: Batrache dic & c.

Iordanis

Asphaltus

*Asphaltus lapis
me de*

Pone pedū Myrmix: & tu quoq; Batrache: nō est Bem:
 Orandum armatis manibus: sed mentibus æquis
 Batrache dic: Myrmix animi compesce furorem
 Interea: ut uenias magis ad responsa paratus
 Qui furit insanit: qui uero insanit amaro
 Impatiens animo: nec corda nec ora gubernat
 Quicquid ait uanum est: quicquid molitur ineptum
 Bembe genus nostrū: generisq; exordia dicam Batra:
 Venimus affyrjjs (ut Candidus inquit) ab oris
 Est pater Helias nobis: qui sustulit armis
 Pastorum genus omne malum: qui traxit olympo
 Flamigeros ignes: qui ascendit in æthera curru
 Mobile & antiquum genus hoc: & chara propago

Baptistae Mantuani

pastores alij quotquot per rura uagantur

Omnia sunt riuu nostris a fontibus orti

Non dedimus leges: pascendi ostendimus artem

Quo magis hi peccant qui cum sint ordine primi

Primatum amittunt studia inconconsulta sequendo

Nos radix: alij rami: sed nos quoq; rami

A ueteri radice patrum iam aetate caduci

Tradidit Helias certam pastoribus artem

Qua curare greges: qua noxia pabula fas est

Discere: & occultos imbres: uento scq; latentes

Qui ue salutaris foret: & qui pehifer annus:

Signa dedit: nihil omisit quod ouilia tangat

Sed fons ille fluens carmeli e rupibus altis

Tam nitidus quodam: tam dulci lymphidus unda

Tramite mutato (patet id) modo currit in austrum

Sed prius (extrat adhuc uetus alueus) ibat ad ortum

Hi cursus fecere nouos: liquere priores

Quos dederat riuo ueterum prudentia patrum

Pone pedu myrmix. Quia acris lis est: ne ex uerbis ad yba pro
rampat monet tela deponi: p quib; pastores pedu hnt. Et tu q; q
Batrache: bona fantasia priorē cōpellat eū qui de obseruatiōe nō
est quasi ardētior sit ad arma. Nō est orandū. i. cause nō sūt ab ora
toribus dicendæ corā iudice armatis manibus. Id em uerāt leges.
Sed mēribus equis: quia disturbatis animis facile ueritas ledit. Ba
trache dic: repetit & cōfirmat qd supra dixit. Ut uenias magis ad
responsa paratus. Bona admonitio: qa ardētes ita raro se purgant
ut decet: intēti ad ingerēda potius cōiuitia: ut patet apd Maronē in
Palemone. Nec corda nec ora gubernat: vñ Hora. Ira sur or bre
uis est: animū rege q nisi parer impat. Quicqd molit. i. cū molimi
ne & difficultate conat attētare. Bembe genus nostrū: ut gratiā &

re pastoralia
videtur oia ad
pastores referri
officia pastor
ex ordine pastor
est curare uer
vitare pncula
noxia qor 2 q
re diebus
ligiosi ad
reut raryngy

Ira

Be
beniuolen
qui ipsius
rat em. Q
Syria est:
bites. de c
Necio a
mis coel
st. lit. q
dei ego
tuos. I
Quia le
qui ger
lias: & la
prima co
Hiero. q
reore lin
o tēdim
appetit
riatū ar
rii sint.
sultra. i
ri radice
collarē
ri quon
Tradidi
ute lize
centate
goricos
la noxia
i infecti
a rin ge
pofitoe
bit Sed
rus & d
ridit. q
ria. Iuu
coquite
ueria atq
erius &
Exat ali

beniuolentiā iudicis capter: appellat eū pprio noie: pollicetq; ex
 qui ipsius iussa. Venimus assyrijs (ut Cādidus inqt) ab oris. Dixe
 rat em. Qui solymos colles galilæa; rura colebāt. Iudea em in as
 syria est; cuius caput olim babilonia. Est p̄ Helias nobis. s. Thel
 bites. de quo. iij. & iij. regū abundās mētio sit. Qui sustulit armis
 Nescio an legendū sit aruis. Q. si legendū est armis: intelligā de ar
 mis coeli aut de ignibus coeli: quib; armatus duas qnquaginta su
 stulit. qui traxit olympo flāmigeros ignes ut. iij. regū. i. Si homo
 dei ego sum: descendat ignis de caelo & deuoret te & qnquaginta
 tuos. Idē iij. regū. xvij. Inuocauit ignē qui deuorauit holocaustū
 Qui ascendit in æthera curru ut habet. iij. regū. ij. Nobile & antiq
 quū genus hoc & clara ppago: qa monasticæ uitę princeps est he
 lias: & sanctis lris p̄fillustris. Propago aut qn p̄geniē significat
 primā corripit: quā p uite pducit. Pastores aliq. Id (ut dixi) diuus
 Hiero. qz sentit. Nos dedimus leges: qa primi fuerūt q religiosorū
 more simul uiuerēt: & monasticā uitā in carmelo agerēt. Pascendi
 ostēdim⁹ artē. i. normā sil' uiuēdi. Quo magis hi. s. q noua instituta
 appetūt: & uetera q̄ digniora & meliora sūt immutare uolūt. Pri
 matū amittūt: qa dicūt se ultimos mēdicantiū approbatos cū pri
 mi sint. qa iussi sunt in solido statu pmanere. Sequēdo studia incō
 sultra. i. incōsultorū: quibus nouitas placet. Sed nos q̄q; rami a uete
 ri radice. i. pullulauimus a patrib; nostris: sed aliq̄ si p imitationē
 collateraliter: nos p ppagationē ex uera radice. Caduci grate. i. an
 tiquitate a prima pfectiōe decidētes. qd̄ dicit ppter nō obseruātes
 Tradidit Helias certā pastorib; artē. i. formā recte uiuēdi exēplo
 uitæ suæ reliquit. Qua curare greges. ut rē pastoreā (ut dixi) agere
 censeat: oīa ad pastores refert: oñ dens officia pastoris ouiu: cū alle
 goricos intelligat aīorū. Pastore em est curare greges: uitare pabu
 la noxia: qa certis dieb; saltē abstinēt carnib;: & occultos imbres
 .i. infectiōes & uentos latētes: murmura (ni fallor) intelligit. Maro
 aut in geor. i. dat uerorū uētorū pgnostica. Nihil omisit: more suo
 positiōe primā pducit: cū Hora. & fere aliq̄ omisit prima breui scri
 bāt Sed fons ille fluēs: allegoricos uita religiosa: tālympidus. i. pu
 rus & clarus. Tramite mutato (pater id) inō currit in austrū. i. me
 ridiē: q̄ aiantib; in Italia p̄sertim est pestifer: qa corrūpit etiā obso
 lia. Iuue. tñ hic p̄parat uelut urgeat auster. Hora. Præsent es austri
 coquite horū obsonia &c. Allegoricos uult bona instituta esse in
 uersa atq; deprauata Sed prius ibat ad ortū. s. solis. i. ad orientē: qa
 eurus & boreas salubres sunt uēti. Allegoricos intelligit ad coelū
 Extat adhuc uetus alueus: per quem. s. fons ille fluere solebat. i. ad

Propago

Lymphidus

Baptistæ Mantuani

huc reperiunt reliquæ veteris religionis. Extare enim est superstic esse
aut supstare dū reliqua occiderint. Hi. s. noui qui nō obseruant.

Quid tibi: siue nouo currat seu tramite prisco **Myr.**

Dummodo fecundis humectet pascua lymphis:

Et quid de cœli quereris regione: per austrum

Solis iter: melior uitis quæ respicit austrum

Et melior legitur libycis de collibus uua

Est melior taxus boream quæ respicit. ergo **Batra.**

In boream melius poterat decurrere ritus

Pastor es & cura pecoris malefane relieta

Sermonem de uite facis: quasi legibus h̄sdem

Grex & uitis eant: nec quod discrimen in tūdis

Gramineq; & uentis nostri & q̄ noxius auster

Sit pecori: disce a Roma si noxius auster

Cur mutinensis agri pecudes sunt uellere fusco:

Cur clitumnus habet niueas: cur Mantua molli

Lanicio excellit: Veronæq; proxima manto

Vnde hæc multiplici rerum uariantia forma:

Non aliunde nisi a cœlis: & gramine & unda

Cadide utraq; pedū procul hinc (roga) ptinus aufer **Bē.**

Inter eos hodie uideo bellum acre futurum

Clam cape: & auferto: subter sarmenta reconde

¶ Quid tibi. Rustice responder Myrmix: ut doceat non obseruan-
tes sere indoctos: & non literis sed perditis studijs uacare. Quid ti-
bi. i. ad te: sicut in euange. Quid tibi & mihi mulier: Dūmodo fœ-
cundis. id quidem uerū si eam fœcunditatē pariat quā Batrachus
desyderat. Per austrū solis. iter: quia semper est in zodiaco. Melior
uis. s. est quæ respicit austrum: quia respicit solē incumbentē. vñ

roma n̄ntas est //
quere clara nō
in ab alpid in
ia r̄ntab natge
i: Mantua v̄gi
v̄ndet verum
iubo

devo

Ber
deu est D
bycis de ce
delibycis
nō esse res
nū contin
gora sed
colles: a
in ad be
ros ebr
Qualile
gar: q̄ la d
vni cop
desumar
rentia. s. lit
si noxius: r
bi: Cur m
clitumnus
in m̄p̄hi d
maxime r
tēpla deū
que ps e d
q̄ n̄la c
larico ex
q̄ p̄xima r
mur nisi n
ibus: ut n
dū. bacu
beta puen
unū q̄ p
galicū no
Bemb
Dum co
Dedecus
Nec mer
Tempo
Nudabar

dictū est. Deniq; apertos bacchus amat colles. Et melior legitur li-
 bycis de collibus. i. libyā: hoc est meridiē respiciētibus: aut reuera
 delibycis intelligit obeandē rē. Est melior taxus: docet Batrachus
 nō esse responsum ad rē: q̄a licet ad austrū uersa uitis sit melior: nō
 tñ continuo melior est pecori auster q̄ eurus. sicut licet taxus q̄ fri-
 gora scd'm Maronē amat. Dicit aut. η. geor. Aptos bacch^o amat
 colles: aquilonē & frigora taxi. præstātor est ad boreā: nō statim
 tñ ad boreā est melius pecus. Sermonē de uite facis. Argute taxat
 eos ebrietatis & uinositatis: q̄a ex abundantia cordis os loquitur
 Quali legibus isdem: aut potius isdē grex & uitis eant. qd̄ esse ne-
 gat: q̄a sæpe ubi maior copia uini: minor est pecorē. Innuēs p hoc
 uini copiā officere castitati religiosorū: nā uēter mero æstuās facile
 despumat in libidinē: ut autor est Hiero. Nec qd̄ discrimē. i. q̄ diffe-
 rentia. s. sit: & q̄ noxius. i. nocius auster sit pecori. Disce a Roma
 si noxius auster: Id quidē manifestū: q̄a eo flāte uarij generāt mor-
 bi. Cur mutinēsis agri pecudes sunt uellere fusco. i. subnigro. Cur
 clitumnus habet niueas. s. pecudes: sed & iuuēcos ac taufos q̄bus
 in triūphis utebant. vñ Maro geor. η. Hinc albi clitūne greges: &
 maxime taurus. Victima sæpetuo pfusi fluuie sacro: Romanos ad
 tēpla deū duxere triūphos. Clitumnus aut fluuius est in Meuania
 quē ps est umbrie partis tusciae. de q̄ fluuiō dicit Pli. in natu. histo.
 q̄ aialia q̄ eū potauerūt albos foetus pcreant. Cur Mantua molli-
 lanicio excellit: Est tñ in Euganeis mollior: sed uicini sunt. Verona
 q̄ pxima manto. i. mātuæ urbi. Usurpatiuē dixit mātō: q̄a nō uti-
 mur nisi nō actō & utō in o: & gō in us a græcis in o longū exeū
 tibus: ut mātō mantus. Candide utrūq; pedū. quia deposuerāt pe-
 dū. i. baculū pastoralē: sed nō lōge a se reiecerāt: ne a uerbis ad uer-
 bera puenirēt: monet sedulus pastor Bembus secrete Candidū: ut
 utriusq; pedū subter sarmēta recōdat. Sarmēta aut (quia nō omēs
 gallicū noscunt) sunt putamina & relectamenta uitium.

Clitumnus

Manto

Sarmenta

Bembe mihi tecū sermo est dū uiximus una

Bat.

Dum commune pecus nobis fuit: heu mihi quantum

Dedecus; heu quot sunt pecudes incommoda passæ

Nec mersare gregem fluuiō: nec uellera certis

Temporibus (sicut mos est) condere licebat

Nudabant spineta pecus; nudata secabant

Qui:
hey mihi q̄ mel-
lis amor d̄ mel-
lib. his serbis d̄

is. Exare em e
 non qui nō
 tramite p
 pascua lym
 per austrum
 austrum
 bus uua
 spicit. ergo
 rere ritus
 ne relieta
 gibus isdem
 rimen in ua
 noxius auste
 us auster
 ut uellere ful
 Mantua m
 xima manto
 riantia forma
 mine & unda
 (rogo) p̄uina
 re futurum
 armenta reco
 mix: ut doceat
 er ditis studiis
 & mihi mulier
 ndurat pariat
 semper est in a
 r elpiciat solē it

Baptistæ Mantuani

Terga rubi; scabie cutis aspera; tabidus humor
 Pestis; & in totum serpebant ulcera corpus
 Multum igitur refert pecudes quæ pabula carpant
 Flumina quæ potent; & qua regione morentur
 Dic mihi dic; Myrmix priscum cur lana colorem
 Perdidit; hæc gregibus quidnam noua uellera fecit;
 Cur pecus est nigrum; quod erat melioribus annis
 Clarum; immutarunt mutati uellera mores
 Bembe ad te redeo; paucis absoluerenitar
 Sed quo digna omni tua sit sententia laude
 Vera loquar; tu iura tenes; ego facta docebo
 Iudicium reddit uerum enarratio uera
 His animaduersis ægre tot damna ferentes
 Vehimus ad fontem; riuumq; a uertice summo
 Scrutari mihi cura fuit; tu prouide Myrmix
 Interea nidos auium; uel dorcada paruum
 Venabere; tuæ quæ dona darentur amata
 Bembe uides ut aperta in me conuicia torquet
 Auguror; ista manu lris est non ore agitata
 Mos mihi non lingua maledicta re fellere dextra
 Batrache ne uerum taceam; linguosior æquo es
 Iurgia bilem acuiunt; conuicia pectus acerbant
 Non tibi cum puero res est; nec homuncio Myrmix
 Res male tuta uiros lingua irritare proterua
 Da ueniam Myrmix; amitam proferre uolenti
 Nescio quis mihi misit in os malus error amaram.

ad id qd existens
 mediator batra:
 inrepat ppter
 gntis in sturmi
 e soluta

Myr.
 Can
 Batra.

Docten
 Bembe
 diuixit
 tibus fei
 des inco
 ge fluu
 i. mud
 est. Ta
 facitq
 didit q
 stibus p
 illiterati
 scus ind
 ceus colo
 caulerut
 rtes nat
 ro censu
 pitar mo
 tur no u
 amus e
 Vellera
 plic scri
 fiducia
 tem. s. rel
 pia sylue
 re. Idama
 mihi no
 facei. My
 re signifi
 na pceder
 diu. Can
 ex pers. lin
 gna bile. i.
 ro. Nec
 mica inter
 grana man
 Vitos. qd
 ta parris est
 tar tur mun

^{ignos} ^{perna} ^{proced}
Do teneam; caue ne rursum me uoce laceffas

Myr.

¶ Bembe mihi tecū sermo est. q. d. in hoc hoīe nihil uideo ratiōis; dū uiximus una. i. priusq̄ p̄ reformationē (ut aiūt) a nō obseruan-
tibus seiuncti sumus. Heu mihi quantū dedecus: heu q̄r sunt pecu-
des incōmoda passæ. q. d. maxima & innumera. Nec merfate gre-
gē fluuio. i. debitā curā animis adhibere. Nudabāt spineta pecus
.i. mūdancæ cogitatiōes & cōuersationes: nā litera (ut dicūt) aperta
est. Tabidus humor; uitiū carnis. Multū igit̄ refert. i. distat ad rem
facitq̄ pabula: de spiritualibus intelligit. Priscū cur lana colorē p̄-
didit: quia prius ut ex alueis cōprobauerūt obseruātes usi sunt ue-
stibus piceis seu gryseis: qualibus adhuc in nōnullis utunt̄ fratres
illiterati q̄s cōuersos uocāt. Noua uellera: q̄a tūc nigra sunt intrin-
secus indumēta: q̄d factū dicūt ut unius uideant̄ gregis: quia em̄ pi-
ceus color ut in fratribus diui Francisci uidemus: iā uariis est: con-
clauerūt in nigrū immutare. quē de obseruātia italica respuūt pu-
tātes naturalē & sine fūco factū magis cōgruū religioni: q̄d & Ma-
ro censuit dicēs: Nec uarios discet mētiri lana colores. Veritas em̄
p̄stat mēdacio. q̄d erat melioribus annis clar̄. Si de exteriorē loqui-
tur nō uideēt̄ p̄cedere: q̄a oēs adhuc candidā seruāt chlamidē. Di-
camus ergo clar̄. i. subnigrū: qui respectu plane nigri clarus est.
Vellera uulgo gemino l̄ scribit̄: q̄a tñ a uelando uenit potest sim-
plici l̄ scribi. Vera loquar. Oratorie iuxta rhetor̄ p̄cepta p̄ se fert
fiduciā. His ai aduersis. i. malis q̄ pecori obuenerāt: uenim⁹ ad fon-
tem. i. religionis uel dorcada. Dorcas græce d̄r: latine caprea. i. ca-
pra syluestris. Tu p̄uide: ironicos id refert: tuæ q̄ dona darēt ama-
tē. Id amare: sed utinā nō uere. vñ myrmix Bembe uides & c̄. Mos
mihi nō lingua maledicta refellere dextra. Id aut̄ acerbis cōtra se
fateēt̄. Myrmix. i. nō obseruās: ut se longe a dñico cōsilio abhorre-
re significet: q̄ auferēt̄i palliū docet potius tunicā addere q̄ in pug-
nā p̄cedere aut litē inutilē fouere. Ver̄ q̄a neut̄r̄ decēt cōuitia acce-
dit Candidus bene fungēs officio suo: q̄a candidus d̄r oīs liuoris
expers. linguosior. i. uerbosior æquo. i. q̄ equū & honestū est. Jur
gia bilē. i. colerā quē stomachū mouet: q̄a sermo durus suscitāt fu-
rorē. Nec homūcio Myrmix: id iucunde: q̄a Myrmix (ut dixi) for-
mica interpret̄: cui robur p̄ modulo corporis maximū inest: quia
grana maiora se insert̄ interdū in oua sua: se quoq̄ maiora trāsfert
Viros. q. d. animosos & mares aīos. Amitā p̄ferre uolenti. Amita
ta patris est soror: ut matertera matris: cui honestius q̄ amatæ mit-
tantur munera. Cætera nota ut hæc fere nota putem.

Dorcas

Bilis

Amita

Matertera

Baptistae Mantuani

^{vinnis} Alueus excelsa saliens de rupe lacunam

Foderat: & clausis ripas æquauerat undis

Gurges erat textu sylvarum umbrosus opaco

Densaq; sepierant tristem spineta lacunam

Mille uenenorum species in gurgite uidi

Mille secus ripas opaco margine mille

Per nemus ad lymphas sinuoso serpere gressu

Obstupui & rapido rediens ad ouilia cursu

Incipio paleas furca uersare tricorni

Ecce caput tollit coluber: linguaq; trifulca

Sibilat: in flantur fauces: nepa liuide tendit

Brachia: uentrosus profert uestigia buffo

Vipera per stipulam gradiens strepit: o loca dixi

Non pecori tantum: uerum & pastoribus ipsis

Noxia: mox grege diuiso de sedibus illis

Pascua quæ situm tristis meliora recessi

Perq; iter antiquum fontis noua flumina duxi

In campos: ubi prima suos aurora colores

Explicat: & croceos phœbi redeuntis ad ortus

Hic mihi foecundæ pecudes: hic pascua læta

Et sine labe liquor: dulces sine crimine lymphæ

Hæc loca primæui sunt quæ coluere parentes

Signa casæ superant: puteus: cariosaq; ligna

Fixa solo: seiuncta pedum discrimine septem

Et focus: & lacera quæ cingitur area sepe

¶ Alueus excelsa. Docet Batrachus quid in fonte uiderit: dicens

epa qd scorpiones
at latic ant aq
rargni edele dnt
itipi 7 paxorum

si quis ueteribus
bat ractis ee vinez
dm antiquu statu
in 9

Alueu
cunã.
uortex
clausu
malor
ligiois
haber
hic e
uent
ui p
cõy
scãe
incol
mult
iurq
scellit
iuxta
uersu
Hæc
goria
onal
pidu
pedu
cois
quæ p
beat
C
Prop
Fing
Cura
Prop
Hæc
Relig
Quat
Segn

Alueus, i. riuus saliens de excella rupe: foderat, s. præcipiti casu: la
cunã, i. receptaculũ aquarũ & sordiu: & æquauerãt & c. Guiges, i.
uortex aquarũ: spineta, i. spinæ densa sepierãt, i. sepimẽto quodam
clauerãt. Ego uidi mille species uenenorũ, i. paruã traditõnũ &
malorũ meorũ: ad, i. iuxta lymphas, i. aquas, i. uidi fontẽ primæ re
ligiõis penitus infectũ. Obstupui & c. furca tricorni, i. tria cornua
habent. Nepa liuida, i. scorp us hñs uenenũ liuidũ sub cauda. Sed
hic dicit liuida brachia, i. chelas liuẽtes: uetrosus, i. hñs magnum
uentrẽ. Bufo, i. rana uenenosa. Vipera, i. aspidũ pessima sic dicta q̃
ui pariat: quia nõ põt ædere foetus suos quos ore cõcipit & patrẽ
cõcipiẽdo necat: sed ipsi uicini patruĩ aut iã maturi ad partũ dẽtibũ
secãt uentrẽ maternũ: & ita uipa neq̃ patrẽ neq̃ matrẽ uidit unq̃
incolumẽ: q̃d benignitate naturæ in nos efficit: netã noxia pestis
multiplicet. Pascua q̃sitũ tristis meliora recessi. Quæsitũ supinũ est
i. ut quærã aut q̃siturus meliora pascua. Vñ docet obseruãtes di
scessisse ppter prauos nõ obseruantiu mores. Perq̃ iter antiquũ, i.
iuxta traditionẽ primorũ patrũ. In cãpos ubi prima suos, i. orientẽ
uersus: sicut prius dictũ est ad ortũ. Croceos ortus phœbi, i. solis.
Hæc loca primæui sunt q̃ coluere parẽtes. Manifesta est ergo alle
goria: nã p or. entẽ & eurũ purã & salubrẽ significat uitã: q̃ meridi
onalẽ plagã & austrũ: uapidã & mollẽ: ut uetus ille plũbeus & re
pidus est. Signa casæ, s. pastoralis: cariõsaq̃ ligna fixa solo: seiũcta
pedũ discrimie septẽ: tm em spacij cellis singulis cõgruit. Et focº, s.
cois q̃ ignis fouet: & area, i. locus spaciosus in medio claustrĩ: circũ
quẽ porticu & deambulacra faciũt: cingit sæpe lacera: allegorico
scat claustrorũ muros dirutos & puos a nõ obseruatibũ factos.

Alueus
Gurges

Nepa

Bufo
Vipera

Cura uiris leuibus rerum solet esse nouarum Myr.

Propterea certe noua pascua quæris & amnes

Fingis inauditos: & uis nouus auctor haberi

Cura uiris grauibus rerum solet esse suarum

Batra

Propterea Myrmix nimis a grauitate recedis

Hæc nouitas non est nouitas: sed uera uetustas

Religio & pietas patrum instaurata resurgit

Quam tua corrumpit leuitas: & nota tuorum

Segnities: igitur si quis labentia recta

Religio nõ accepit a reli
so q̃ hoc uinculo pietate nõ
p̃serti deo religari p̃m̃

Q

Baptistæ Mantuani

Erigat: & sterilem qui mansuefecerit agrum
^{indigne} ^{de minimis} ^{salis} ^{inferitur}
Iudice te damnandus erit; non ponitur arbor

Altera: sed ueteri inseritur bona uirgula trunco
^{strenue} ^{quod fecit} ^{labora}

Segne prius lignum nostro sit fertile cultu

Quis pingue tuo pecori sit gramen & unda

Myr.

Defecata tamen multæ cum matribus agnæ

Intèriere: lupi & pastæ meminere uolucres

Hæ fateor quæ dira tuæ contagia pestis

Batra.

Accepere: etiam procul aspicientibus obsunt

Tantum uirus inest: uestri uis tanta ueneni

Propterea magis atq; magis discedere semper

Est animus: patitur pecus hæc incommoda nostrum

Sola: q; in uastam nondum discessit eremum

Nec satis a uobis procul in deserta recessit

Batrache de gregibus metiris plurima nostris

Myr.

Certe alienarum tibi cura superflua rerum

Et temere assumis partes censoris ininiqui

Cur mihi qui pasco: cuium pecus: ista tueri

Non licuit: solis ne domus mea cognita uobis

¶ Cura uiris leuibus. Quanc; id strenue canit Batrachus ne res no-
uas dicat molitus: tñ cñ aliud non posset: id falso obijcit myrmix.
Et uis nouus autor haberi: hoc eis adijcit q; ad reformationē alios
uocāt aut cōpellūt. Cura uiris grauib; subtilis respōsio deuerbiū
deuerbio recondēs. Hec nouitas nō est nouitas. i. quā dicis nouita-
tē nō est nouitas: sed uera uetustas. Vñ manifeste dicit religio & pi-
etas patre instaurata. i. in statū & formā priorē reducta (vñ uerius
dñ instauero q; restauero) resurgit. Et nota tuor; .i. cōfratrū qui man-
suefecerit agrū: redit ad trāslationē ppter sæpeditā causam: ne ui-
delicet nō pastoralis agat res Segne. i. tardū & infœcūdū quis pin-

Segne

que. Docet etiā inter eos qui se obseruātes dicūt adhuc esse morbi-
dos & multos interiisse. Ad qd Batra. Hę fateor. i. fateor qd hę oues
interire qd dira tua cōtagia pestis accepere. i. qd infectę ad nos uene-
rūt: nec se purgari p̄miserūt. tantū uirus. i. uenenū qd in uasta non
dū discessit eremū. i. qd nōdū penitus a cōmuniōe uestra discessit Di-
cit aut̄ eremus sine aspiratiōe: gñe scemi. & media lōga: que tria in
uertit solent. De gregibus mentiris plurima nostris: cū aliter se pur-
gare nequeat ad cōuitia refugit Cur mihi q pasco cuiū: dictū id pu-
to p̄ cuiūcūq. i. cuiuscūq. pecus: ista tueri. i. p̄spicere q tu mihi ob-
ijcis. solis ne domus mea cognita uobis. i. uidetis ne uos soli infectū
onem (ut dicitis) domus meę quam nos ignoramus.

Eremus

Aethyopes una quoniam nigredine sordent

Batra. *Comptate*

Ille color nulli uisio datur: omnibus idem

Vultus: Xalte ius si quis repunderet ora

Et sua damnaret: pecori pecorisq; magistris

Amplificatio locutionis

Fex eadem: scabies eadem: cutis & color idem

Parcite: iam satis est lis intellecta: diesq;

Bem: *iudex Gri-
Peter finger*

Inclinata cadit: iam post iuga summa ruit sol

Audite o magni generis longæua propago

Lite super uestra quæ sit sententiā nostra

Batrache me audaci toriens sermone laceassis

Myr.

Non ego: sed non æqua magis te causa laceffit

Batra.

Iudiciumq; timet sibi mens male conscia iustum

Quando inimicitias tempus deponere: rursum

Can:

Vestra nouas lites uecordia suscitāt: ergo

Perpetuis hæc rixa odijs æterna manebit:

Quæ uos debilitas capitis: quæ insania uexat:

Non pudet his uti tanto sub iudice negis

Ergo animis audite æquis odijq; sepultis

Vltima doctiloqui quæ sit sententiā Bembi

Q ij

rem atq; ob
state observa
inter quos
baty: & forlu
t beuioq; fina
ex das m hor
iam diffiniti
m

^{maioru} Ferte per antiquos patrum uestigia gressus

Et ueteres seruate uias: reuocate uagantes

Per ualles & saxa greges: per lustra ferarum

Figite in antiquis iterum magalia campis

¶ Aethiopes una. Graphice docet quare illi nō uideant suā defor
mitatē suaq; uitia: quia oēs tales sunt. Ille color. s. niger: sex eadem
eadē infectio. Quia uero ad manifesta usq; conuitia processum est
ne ultra progressio fiat dicit Bembus. Parcite. i. abstinete a cōuitijs:
quia lis est iam satis intellecta. Diesq; inclinata cadit. Audite o ma
gni generis longæua propago: quia eos ab antiquitate laudat: ti
met iam dudū Myrmix causæ suæ: vñ nō attendit ad iudicē: sed ad
conuitia dicta dicēs: Batrache me audaci totiēs sermone lacessis. i.
prouocas ad irā. Nō ego. s. te lacesso: sed magis. i. potius lacessit te
causa. s. tua nō æqua. i. iniqua. Iudiciūq; timet sibi mēs male cōscia
iustum. Multæ & egregiæ ubiq; sunt sentētiæ quas memoriæ com
mendasse p̄ferit. Interloquit Candidus qui director uidet utro
rūq; litigantiū: quia pro eis iudicem delegit. Quādo. Ordo est: qñ
tempus. s. est deponere inimicitias: tūc. s. uestra uecordia. i. peruer
sitas cordis suscitatur rursus nouas lites. Ergo: indignanter id dicit.
Non pudet his uti tanto sub iudice nugis? Magnificat auctoritatē
iudicis: ut sententiæ & ab eo datæ maius sit pondus. Ergo quia id
decentius & honestius est q̄ odij progredi: animis audite æquis
odijq; sepultis. i. sopitis & oppressis. Vltima. i. (ut dicunt) definiti
ua sententia. Est autē hæc. Ferte per antiquos & c. incedite more ma
iorū uestroꝝ. Reuocate uagātes per ualles. i. qui oberrāt a Carme
lo: qui mons est. i. a uera religione in carmelo instituta: intelligere
autē potes molliter uiuētes. Et per saxa. i. dura & aspera mundana
rum curarū: & per lustra ferarū. i. per lupanaria: quia meretrices lu
pæ quæ feræ sunt dicuntur. & lustra ob id etiam lupanaria. Secluz
sa autē allegoria remotiore manifeste uult errantes in perniciosis in
stitutis & moribus ad rectam reduci religionē quæ antiqua est: vñ
concludit. Figite in antiquis iterum magalia campis. Magalia (ut
dixi) & mapalia Pœnoꝝ lingua sunt tuguria & quasi pastorales
casæ. Vult ergo præstare in antiqua uiuere paupertate: dūmodo
sancta maiorū suorum seruent uestigia.

Lustra

Magalia
Mapalia

F
I N I
S

BAPTIS
do
Agnifer æ
Ante de
Nam pue
Te cali
Sancta tu
Et dar ni
Sollicit
Auxi
Hæc est
Accepto
Magnus el
Exprop
Et tibi se
Omnis
Nec putar
Quod iur
Ilic in pre
Nec qu
Iure igit
Te decq
Atte uirg
Et sine
Nascere
Sed an
Et genus h
Et solyn
Duitias al
Et nisi co
Præmia ter
Regna m
Noxia mul
Sic tua s
Hippida s
Squalea
Reple iord
Voda sin
Vile prior
am me

BAPTISTÆ MANTVANI CARMELITÆ IN LAV
dem Ioannis Baptistæ pro natali eius carmen.

Agnifer æterna iuuenis dignissime uita
Ante deum præco: lucifer ante diem
Nam puerum supra puerilem gratia sensum
Te tulit: ut fieres nuncius ante diem
Sancta tuis hodie libamina ponimus aris
Et damus infectos thura sabæa focos
Scilicet ut uitæ casus expertus iniquos
Auxilio generi sis memor esse tuo
Hæc est illa dies: qua primæ gaudia prolis
Accepit senio fessus uterq; parens
Magnus es: & sancti retines loca prima senatus
Et prope uirgineum crederis esse latus
Et tibi se præfert: nisi sint oracula uana
Omnis in ætherea sancta caterua domo
Nec putat indignum toti qui præsidet orbi
Quod iuuenis tetricos poneris ante senes
Illic in precio uirtus: contemnitur ætas
Nec quantum: sed quo uita sit acta modo
Iure igitur propter meritum præclaraq; gesta
Te decorat primo turba beata loco
At te uirginea uenit puer insitus aluo
Et sine uocali protulit ista sono
Nascere magne puer: propera dignissime natum
Secla noua & legem nuncia adesse nouam
Et genus humanum ueracibus argue dictis
Et solymas gentes ad uada sancta uoca
Diuitias alijs perituraq; regna relinque
Et nisi cœlesti non memorare bono
Premia terrenæ mentes terrena sequantur
Regna manent alio nos meliora loco
Noxia multiuolæ fugias consortia turbæ
Sit tua sylua domus: terra cubile tuum
Hispidæ syluestres tibi dent uelamina capræ
Squaleat intonsis os iuuenile cornis
Recole iordanis fruticantia flumina: tollat
Vnda sitim: gramen siue locusta famem
Vile prior: præcede meos noue lucifer ortus
Iam meus auroræ limina pulsat equus

Ibimus: & tecum simul illustrabimus orbem
Luce noui solis syderibusq; nouis
Dum complexa senem mater: uirguncula matrem
Colloquitur: puero tradidit ista puer
Dum populo sacri cāneres noua dona lauacri
Aduada quæ geminis multiplicantur aquis
Ille puer factus iam corpore maior & annis
Supposuit digitis ora lauanda tuis
Iure igitur tua nunc adeunt altaria turbæ
Et tibi iure dies ista dicata fuit
Nam deus illorum ne sint iūbet irrita uota
Arma clientelæ qui subiere tuæ
Nos quoq; ne mōres damnare putemur auitos
Verbenis gerimus tempora cincta tuis
Sic laueas nobis: ut te ueneremur oportet
Nec precibus debet ulla repulsa dari
Exorare faue miseris: pia uota secunda
Voce: oculis tibi cor supplicat atq; manu
Ista dies alijs fac sit foelicioꝝ. ad sis
Omnibus: & clemens ad tua templa ueni
Sitamen est quisq; qui orare procaciter aufit
Auferat indignas mobilis aura preces
Hic petet annose longissima tempora uitæ
Alter amicitiam principis: alter opes
Forte erit & uetitos demens qui quærat amores
Et dominum mitem postulet esse sibi
Parce iuuentuti: sed luxuriantia muta
Pectora: fert iuuenes impetus atq; furor
Orabat pluuiam rapido qui leditur æstu
Forfitan hoc omnes foemina uirq; uolent
Vix ferimus rapidi flagrantia sydera cancri
Nec pater extinguit Iupiter illa tuus
Iam renouat ueteres tellus exusta querelas
Et puero currus extimat esse datus
Arescunt gelidi fontes moriuntur & herbæ
Perdidit infœlix pascua læta pecus
Hanc igitur minui si quis rogat imbribus æstum
Agnifer illius sunt bona uota: faue
Des petit absentis reditum noua nupta mariti
Et gemit: & supplex ora pudica mouet

At mulier
Noua q
Da facili
Ponere c
Languidu
Te uoc
His ergo
Cura: p
Hæc alijs
Et bor
Vnapor
Quæ ti
Effecto co
Semper
Hoc peto
Hoc hoc
Sepuerile
Carmen

At mulier grauida quæ pignora sustinet aluo
Nouaq; iam celeri luna propinquat equo
Da facilem dicit iuuenis sanctissime partum
Ponere cum uentris pondera tempus eris
Languidus auxilium medicæ cui defuit artis
Te uocat: & tremulis uocibus ambit opem
His ergo non moueor: nec me terrena remordet
Cura: polos ultra mens animosa uolat
Hæc alijs dentur: meus id sublimius ardor
Et bona contempto uult meliora solo
Vna potens res est me reddere sola beatum
Quæ tibi per uersus fiet aperta duos
Esse tuo coram uultu deus optime rerum
Semper: & aspectu liberiore frui
Hoc peto: tu sanctos inter dignissime ciues
Hoc hodie uotum ne sit inane faue
Sit puerile licet: gratum tamen istud habebis
Carmen: & ut uenias in mea uota præcor.

Frater Baptista Mantuanus

FRATRIS BAPTISTÆ MANTVANI ORDINIS CAR

meli p̄fessoris, de uita beata libellus incipit foeliciter.

FRater Baptista Petro spagnolo patri suo salutē plurimā dicit. Ociofo mihi aliquid ad te scribere nuper in mentem uenit. Et quū diu mecū ipse cogitasset vñ possem exordiū sumer et in materiam sane pulcherrimā oīm q̄ cognitione dignissimā incidi, Ea est uita beata: q̄ q̄a ab oībus amari debet: nec amari pōt nili prius cognita fuerit: nō inutile mihi uisum est: si q̄dnā ea sit: & quibz gradibus cōparet̄ aperuisse. Cur uero hūc libellū ad te potius q̄ ad aliū miserim: duabus potissimū causis factū est. Primo ut q̄le esset gen^o exercitationū meaz̄ agnosceres: & ne frustra me hactenus triuisse tēpus forsitan existimares. Secūdo ut de re tā exq̄sita & immortalī deo q̄ gratissima: ad egregiū mihiq̄ charissimū uirz̄ scriberē. Ego em̄ q̄ te mihi charior sit inter mortales habeo neminē nec tñ uelim ut a me p̄clarissimū q̄d expectes: nā neq̄ hāc materiā tā diffuse ut tractari posset dicendā assumpsi: in q̄ diligēter explicanda Marcus Tullius Cicero faciūdiæ suę neruos cōtendere posset. Sed ingenij tenuitati cōsulēs multaz̄ sentētiarz̄ flosculos sūmatim delegi: & huic libello inserui q̄s legēs ipse agnosces. Et qm̄ ego semp̄ ad uertū dialogorum stilū pene oībus esse gratiorē. Ciceroniano more duos colloquētes introduxi. Gigonē. s. & Adrianū. hūc de uita beata interrogantē: illū uero interrogātū respondentē. Et q̄a forsitā hi hoīes q̄ sint ignoras: breuiter aperiendū est. Gigo integerrimæ uitæ hō est q̄ tres & septuaginta natus annos in nostra religioē cōse nuit. Multę sūt in eo uiro līræ & sapiētia: q̄lis in Catone fuit multarū usu cōparata. Hinc in q̄bus rebo beata uita cōsistat p̄be nouit. Adrianus iuuenis optimæ indolis: cuius integritatē in hoc uno p̄pēdas: q̄ a p̄dicti senis latere nūq̄ discedat. Nō em̄ est credibile ei uitā prauā esse q̄ bonorū sp̄ conluedine utit. Finge itaq̄ hos duos post prandiū moderate sumptū: & post cōpletas gratiarz̄ actioēs in hortulū secedere: & sub umbra patulę arboris inter odoriferas herbas deambulantes: hoc pacto cōpisse ratiocinari.

ADRIANVS

Rogo te pater si me amas: ut q̄ post q̄ iuuetutis annos ingressus sum: semp̄ beate uiuere desiderauī: quānā sit in hoc mūdo uita beator apias. GIGO. Dū q̄s uiuit beatā uitā fili ne dixeris. Est em̄ illa Nasonis poetæ rata snia: Sed. s. ultima semp̄ Expectanda dies homini est: dicitq̄ b̄tūs Antē obitū nemo sup̄ma q̄ funera debet. Solō uir ille sapiētissimus q̄ leges athemiēsiū cōdidit: neminē in uita foelicē uocari debere putabat. Quis tā uecors est: ut nō agnoscat q̄ p̄

De uita beata

rū: felicitatis in hac uita futuræ sit in quā dū intramus primum oīm flere dī
scimus: Quis sine lachrymis uite pñis curriculū trāsit: Quā si cōsideremus
q̄ sit breuis & incerta pculdubio Antho. Crassum imitaremur, quē nuncq̄
risisse Solin⁹ meminit. Si forsitan alicui diutius fortuna blandit, nō tñ impu
nitū abire pmittit, & quāto tardior tāto grauior pcella succedit. Referūt hī
storix Polycratē Samiōz tyrannū aduersam fortunā haud semel expertū,
qui ne oīs esset exps incōmodi annulū aureū in mare piecit: quē breui post
tpe dū coenaret in piscis uentre sorte reperit. Sed qd̄ deus distulerat nequa q̄
abstulit, nam extremo uitæ suæ tpe cruci turpiter affixus est. Quo sit, ut uul
gare prouerbiū nō sit oīno uanū, Quod differē in quā nō aufertur. ADRI.
Vera sunt quę dicis, sed ego uitā beatā uoco illam quā si quis in hoc mūdo
uiuat, possit olim uitā immortalē, quā nostri æternā uocāt adipisci. GI. Ha
beo, sed longiusculæ disputatiōis locū adducis in aliud tēpus quo plus ocij
nacti erimus differendū. ADRI. Obsecro ne molestū tibi sit qd̄ sentias dice
re, non peto ut oīa cribratim inquiras, sed tantūmodo sequaris res summe
uestigia. Hoc em̄ a te discere cupio, a quo multa subtiliter disputata, multa
etiā sapiēter prudēterq̄ iudicata cognoui. Et da ueniā, si uirtutē tuā laudaue
ro, quotienscūq̄ tuis disputatiōibz intersum, Catonē illū de senectute dispu
tantē uideor uidere, nec min⁹ dicta tua obseruo, q̄ olim seruari solebāt Del
phici numē Apollinis. GI. Si tanto desiderio afficeris audire meā de hac re
sententiā, tuæ uoluntati (quantū in me erit) morē gerā. Atq̄ utinā ego is es
sem qui aliqd̄ dignū expectatiōe tua cōmemorare possem. ADRI. Volo sa
ne ut hoc negociū suscipias pater nisi forsitan tibi graue sit. GI. Quid inquis
hactenus nil graue mihi uisū est, q̄uis magnū qd̄ aliquis fratrz honesto desi
derio cōpulsus me poposcerit amicitix firmissimū socius est idē uelle idēq̄
nolle. ADRI. Loqueris ut sapientē decet, nec aliter q̄ loq̄ris te factitasse exi
stimo. Sed priusq̄ ulteriori loco pcedamus, tria sunt q̄ peto. Primo qd̄ sit ui
ta felix, secundo in q̄bus rebus cōstet: postremo si qui sint qui hactēpstate
talē uitā uiuant. Hic nostræ disputatiūculæ sit tripartitus ordo. GI. Possem
tibi multas huius uitæ beatæ definitiōes adducere, a diuersis autoribz diuer
sisq̄ in locis auditas. Sed ne te multis morer, q̄ pacto ab Anneo Seneca diffi
niat accipe, ego em̄ cū illo sentio. Beata (inqt) uita est illa quæ in recto certo
q̄ iudicio stabilita est & immutabilis. ADRI. Si placet inter nos ea lex esto,
ut q̄tienscūq̄ aliqd̄ obscurioris inter dicendū acciderit, interpellare possim.
Solet em̄ plærūq̄ accidere ut dū uerbū obscurę p̄termittit, inde clarę omē id
qd̄ sequit nō intelligat, dū auditoris animus ambiguo dicto repcussus hesi
tat, nec pōt illud ex memoria repellere. GI. Placet qd̄ dicis, laudē dignus es,
audacter loq̄re. Luxuria a mēbris, ignorātia a mēte fugāda est, ut Pythago
ræ placet. Ego semper in adoleſcēte futurę pb̄itatis uerissimū signū iudicauī
si uelit doceri qd̄ nesciat. Oīs labor p̄ acquirēda doctrina subeūdus est. Py

Frater Baptista Manruanus

thagoras amore sapientiæ usq; ad Aegyptios & magos penetravit. Sic eius discipulus Plato eodem se fatigavit itinere, quam uult Augu. omne id quod de deo loquutus est a Hieremia propheta qui tunc in Aegypto uiuebat didicisse. Sed ut de nostris dicam Hieronymus uir ille sanctissimus testat in quadam epistola, se a pueritia literar; desiderio serbuisse. Apollinarē itaq; Antiochiæ frequenter audiuit. Et dum iam esset cano capite Alexandria ut audiret Didimū porrexit, postea Bethleem reuersus hebraicas literas nocte silente furtim didicit. Timebat em̄ qui eum docebat, ne iudei hoc cognoscerent, non em̄ impune tulissent. ADRI. Præclara sunt & notatu digna quæ hæcenus dixisti, sed ut ad propositū redeamus, quid sibi uult id qd̄ in definitione positū est, recto certoq; iudicio. Gl. Ex eo quod recto dixit, uitā beatā debere esse rectam significauit. Rectum uero idem quod iustū significat, & quotiens aliquid oportere esse iustū dicimur, in eo oportere iustitiā esse demonstramus. De qua Euripidis illa notissima sententia dicit, neq; lucifer neq; uesperus ita mirabilis. ADRI. Quid est iustitia? Gl. Iustitia est (ut Tullio placet) uirtus unicuiq; quod suū est attribuens. Sed liquidius a nostro Hiero. describitur Iustitia (inquit) est nō peccare, nō peccare est legis p̄cepta seruare. ADRI. Dic queso (q̄a mentio de peccatis accidit) est ne uer; qd̄ uulgo ferī. Nō peccat inquā qui nihil oīno facit. Gl. Minuēda est penitus hæc opinio. Nā legis obseruatio bifariā diuidit, ut nihil hor; inquā q̄ phibent faciamus, & nihil ex his quæ iubent p̄mittamus. Lex ipsa inq̄. Auerte a malo & fac bonū. Nō satis est dixisse auerte, nisi addidisset, & fac bonū. Qui aut̄ nihil facit, bonū nō facit, quia qd̄ nihil est bonū non est. Non solū oportet ut uestitū non spolies, sed etiā ut spoliatū uestias. Iustitiæ duo sunt mēbra, q̄ ab ea diuelli separariq; nō possunt. Pietas. s. & æquitas. Pietas est (ut Trismegisto placuit) ip̄m deū immortalē oīm factorē & gubernatorē cognoscere. Finis aut̄ pietatis, ut cognitus deus adoret. Aeq̄tas est, nō ea quā Tullius in recte iudicādo æqualitatē uocat, sed oībus æqualē se præbere. Cui cōtraria est supbia, q̄ est oībus maiorē se existimare. Monet æquitas, ut nullus altero uelit esse superior nā quia indifferenter oībus pater est deus, oēs pariter germani sumus ex eodē germine Christo inquā renati. Vbi ista duo nō fuerunt, ibi iustitia esse nō potest. Potest etiā recto iudicio rursus aliter intelligi, ita ut recto interprete i. uero sanoq; iudicio. Sunt em̄ pleriq; mortaliū qui p̄pter opes, diētelas, affinitates, seruitia, sodalitates, hospitia, & p̄pter alia h̄mōi fortunę bona se beatos existiment. Sed hi oēs recto ueroq; iudicio p̄culdubio priuati sunt. Nam si intelligerēt nos haud alia causa erēto uultu a summo rex artifice cōpositos esse, nisi ut quæ supra sunt contēplaremur, & quæ sursum sunt sapere mus, non se tot erroribus impedirēt, tot stultitijs obruerent, tot deniq; tenebris cōsunderent. Non sunt hi foelices appellandi, licet Midæ opes possideant, quia recto carent iudicio, neq; reddunt unicuiq; qd̄ suū est, benos flocci

Finis
om̄ia

om̄ia
nebra

pendunt
ut heredi
Laboran
lata, art
bi haber
hæc cine
los suo
dicā qu
suas le
oia in
inde sil
pientes
dicā est
p̄ sentis
spectat
& erecto
qui solus
Quod h
memini
dea, ubi
le redde
non mor
semidei
stra relig
in coner
stioni pe
res & ali
eadē cur
ex corpe
celestis
posse fac
uero cor
uiriq; fa
de si pol
fit ut ser
ad lubea
membr
a seruari
uirtutib
prius inu

De uita beata

pendunt, sacra non curant, deum obliuiscunt. In talibus uita eorum uersatur, ut hereditates uel iure capiāt uel iniuria, pupillos expellāt, pauperes cruciēt. Laborant ambitionis morbo, aliud in ore sonat, aliud in pectore clausum latet, amicitias & inimicitias non ex re (ut Crispus inquit) sed ex cōmodo sibi habent. Hi sunt quibus antiqui clamitāt uates. Gens antiqua atq; pueris haecine sunt quae deo reddis popule stulte & insipiēs? Et alibi. Statuerūt oculos suos in terrā declinare. Sed haec de mūdānis dicta sunt. Quid uero de his dicā qui quū seipsos regere nesciūt religionis antistites fieri uolūt, ut nō solū suas sed etiā aliorū aīas pditū eant. His aduertenda Claudiani sentētia. Tūc oīa inquā iura tenebis quū poteris rex esse tui. Primo igit sibi moderent, deinde si libebit alijs p̄sint. Stantes in angulis faciēda p̄cipiūt, quae nec ipsi p̄cipientes faciūt. Quis hoc prauū esse iudiciū nō dicat? Nō est igit in illis (ut p̄dictū est) uita beata, quae sine recto iudicio stare non potest. ADRI. Recte mi p̄sentis, & huic qd̄ dicis illud carmē Nasonis poetae cōuenit. Pronaq; quū spectēt animātia caetera terrā. Os homini sublime dedit, coelūq; uidere iussit & erectos ad sydera tollere uultus. Quo fit ut damnandus sit ille Socrates, qui solus Apollinis oraculo iudicatus est sapiēs. Hoc em̄ erat eius puerbiū. Quod supra nos nihil ad nos. Cuius etiā Lactantius facit mentionē, si recte memini. Sed ut ad praedicta reuertamur, locū illū de iustitia manifestius enuclea, ubi dictū est nō esse sine aequitate iustitiā, & aequitatē esse se oībus aequalē reddere. Dic queso, nōne seruos & ancillas nostri p̄tiffices habēt, quibus non modo nō aequales, nec solū ut seruo dominus solet esse superior, sed ut semidei reputant? Nō sunt igitur pontifices iusti? GI. Absit hoc facinus a nostra religione sili, ut in p̄positis eius iustitia nō sit. Sed quū nup̄ illud Lactantij contra gentes luculentissimū opus habere in manib; reperi qd̄ huic quaestioni possit aptissime responderi. Ait em̄ seruos nobis esse qui quidē tenuiores & asperiores corporis cultus habent q̄ dñi, quod aut ad animā pertinet eadē cura, studio & industria gubernant. Nā quū homo constet ex duobus ex corpore scilicet & anima, quae inuicem contrariant. qm̄ illud terrenū, haec celestis, illud mortale, haec uero immortalis. Et iccirco non facile est utrisq; posse satisfacere. Corpus amat conuiuia somnos & cōfabulationes. Anima uero contra uult ieiunia, uigilias & orationes. Quoniā igit (ut dixi) nō pōt utrisq; satisfieri, unum est utrū horū dignius sit, ut primo ei pareamus, deinde de si possimus & alteri. Compertū est igit animā corpori p̄ferendā esse, quo fit ut seruorū animabus p̄tiffices nostri non minorē ac proprijs diligentiam adhibeant. Quae aut ipsi ornatiores & politiores incedant, non ideo faciunt q̄ membra sua iudicent esse preciosiora, sed ut dignitates & officia quae gerunt a seruorum conditione uideantur esse differentia, ADRIA. Non opibus sed uirtutibus praefecti debent excellere. GIGO. Quod magis necessarium est prius inuestigari debet, quae autem magis ornamento sunt q̄ utilitati, possit

Frater Baptista Mantuanus

ea si possint acquirant. Oportet ut pontifices sint uirtute p̄diti, primū igitur uirtus adipiscat. Nō absurdū est p̄tices tantū habere diuitiarū quantū uirtuti modico sufficiebat. Et qm̄ hęc ornamenta diuitiarū necessaria oīno nō sunt, nō primo sed secundo loco querant, ita q̄ nec p̄pter ea uirtutes euaneſcāt. Quis est qui nesciat æquū esse ut a discipulis p̄ceptor ne dū uirtute discer nat, uerū etiā grauiori quodā & honestiori habitū priuilegio. Partim q̄a discipulo maior p̄ceptor, partim q̄a modesta corporis ornamenta nō paruo ad iumēto uirtutibz animi sunt ad temperandā grauitatē, ut uulgaris tumultus ac cupiditas reprimi possit ac gubernari. Non est igitur dicendū iniquos esse pontifices, q̄ splendidiore habent uestes, nam ipsa æquitas nō extrinſecus corpus, sed intrinſecus in animo sedē suā habet. Et qm̄ animi cogitationes soli deo manifestæ sunt, ipsi soli de æquitate iudiciū relinquendū est. ADRI.

o in // capitulo
tezm // lobin

Oīa ad uiuū reſecasti, ita ut oīis a me seclusa sit dubitatio. Quod euenisse puto non solū quia sic se res habeat, sed etiā q̄a elimato & quadranti sermone, qui tibi & ab arte & a natura cōcessus est, hęc oīa disseruisti. Ornata em̄ polita q̄ oratione ueritas ipsa potētius in auditorū animos inſluit. GI. Vidimus hactenus qd̄ esset uita beata, quæ posita est in iustitia, iustitia oīes alias uirtutes tanq̄ filias suo genio concludit. Nunc uidendū puto q̄bus gradibus ad ipsam iustitiā ascendat. ADRI. Miro discēdi ardore serueo, expecto quid dicas. GI. Tria sunt quæ cōnexa & simul conglutinata ad uitam beatā plurimū conferūt, diuisa uero & separata parū adiuuāt. Sūt aut̄ hęc (ut nominatim dicā) Pudicitia, contemptus & iustitia. Et unaquæq̄ istarū uirtutū non p̄pter se, sed propter aliā querit. Primo pudicitia flagitat ut contemptus mundi sequat̄, nā mundus ab his facilius cōtemni poterit qui cōiugali uinculo soluti sunt. Nā postq̄ carnalibus illecebris cōperūt oblectari, & in sentinam uitorū corruerunt perditī sunt, & penitus desperandū est de salute eorū, nisi misericordi diuinæ potentie digito subleuati fuerint. Querit̄ item cōtemptus mundi ut iustitia reperiat̄, repertaq̄ fruamur, quæ difficile cōspici potest qui se negocijs sæcularibus inuoluūt. Nam coniugis & liberorū cura & ipsa res familiaris a recto iudicio mentes hominū reuocant. Pauci tamen recte uiuere incipiūt, sed tamē ni diligenter caueāt (uitijs blandientibus) a recto calle deuiant. Primo igit̄ quibusdā cōtractis pactisq̄ legitimis opes querunt, at ubi gn̄starūt q̄ bona sit negociatio in usuras pauhsper incidūt, dein de furim̄ aliena rapere, pupillos spoliare & p̄ximos nō abstinēt. Postq̄ aut̄ incalluit hęc cōsuetudo, furtis & sacrilegijs (modo lateant) minime parcūt, sic malū malo trudit̄. Hęc oīa in tantū usum conuersa sunt, ut non pro uitijs (ut sunt) sed pro uirtutibus in mundo nunc habeant̄. Et si quis taliū rerum fuerit expers, tanq̄ ignauus ab oīi populo repellit̄. Quare satyricus noster Aquinas merito cōquerit̄. Aude aliquid breuibz gyaris & carcere dignū Siuis esse aliquid, p̄obitas laudatur & alget. Diuitiæ proculdubio sunt hu-

malis

manigen
rs minir
mum, co
de q̄ tali
nis autic
ola cupi
mes, cu
Propo
jim le
licq̄ ill
ter, & c
dices &
Theban
illeraq̄
quod ip
circa illa
do unū
que dicit
uitum
dicitur
pinguis
crallus
bar. Seco
Casti
obo, ex
tinentia
stro pers
gis stud
pinter
Siqu
est tra
an mut
lis, ita
In quo
num m
corpor
nones
quos h

De uita beata

mani generis exitium, nec sinunt iusticiam in nostris regnare pectoribus. Quæ res minime Persium latuit, inquit enim. Quod si dolosi spes refulserit minimum, coruos portas & poetridas picas Cantare credas pegaseum melos. Adde quod talis est opum natura, ut nunquam satis esse uideantur. Quod uinum Romanis antiquis Ouidius uersibus his obijcit. Creuerunt & opes & opum furiosa cupido. Et cum possideant plurima plura petunt. O diuitiarum sacra famæ, cur non mortalia pectora regis? Propter te quoties uiolata est iustitia? Propter te Sicheus truncatur a fratre. Dido patitur exiliu, Polydorus membra secum lecat, Recte Thebanus Crates suas opes in cecum pelagus abiecit, meruitque illas, ne mergeretur ab illis. Hæc igitur e mentibus nostris extirpari oportet, & tanquam in domum suam introducenda est iustitia, ubi suas possit figere radices, & fructus afferre mirificos. ADRI. Nonne fuisset satius, si diuitias quas Thebanus ille philosophus in mari dimerit, pauperibus tribuisset. Gl. Fuisse utique melius, sed forte metuebat & si pauperibus dedisset, illis accidisset quod ipse fugiebat. ADRI. Et forsitan hoc illi in mentem uenerat, sed quoniam circa illa quæ superius commemorauimus, omnem rem uersari perpendo, quomodo unumquodque illorum assequi possimus audire desidero. Et dabis ueniam, si quæ dicas tardius apprehendo, quam si a teneris Mantuæ nutritus, ubi hoc uinum a densioris cæli qualitate contraxi. Gl. Tu cum Cicerone sentis, ut e dictis tuis perpendo. Refert enim (ni male memini) Thebanos fuisse ingenio pinguiore, Athenienses uero perspicaciores & acutiores extitisse. Idcirco quæ crassus aer & pinguis erat Thebis, Athenis uero rarior & subtilior apparebat. Sed hæc committamus, quod nunc instat agamus.

DE CASTITATE.

Castitatem septem modis assequi poterimus, firmo inquam proposito, modico cibo, exercitio continuo, raro bonoque colloquio & consuetudine, sensuum continentia, premij futuri præmeditatione, auxilio diuino. Septem hæc arbitrio nostro percurramus, dicemusque non tam eloquenter quam sapienter, nam semper magis studui sapiens fieri quam eloquens. Qui enim facunde dicunt suauiter, qui sapienter utiliter audiuntur. Sed primum modum arripiamus,

DE FIRMO PROPOSITO.

Si quis quod facturus est prudenter agere uoluerit, circa quod faciendum est tria considerabit. An illud inquam quod uoluit honestum sit an turpe, utile an inutile, delectabile an non delectabile. Si res fuerit tantummodo delectabilis, ita quod honestate omni atque utilitate sit priuata, hæc omnino fugienda est. In quo genere sunt lasciuia cantus & cytharæ strepitus, qui infirmas iuuenum mentes alliciunt. Sunt etiam in hoc genere saltationes & choreæ & omnes corporis illecebræ. Si uero res fuerit delectabilis & honesta, apud omnes nationes non laudo, honestas enim non una est apud omnes, sed quod apud aliquos honestum uidebitur apud nos erit turpe. Verbi gratia apud Epicurum

Frater Baptista Mantuanus

honestum erit misceri cum uxoribus & corporeas necessitates in propatulo & coram omni populo facere. Si quis igitur apud homines huiusmodi fuerit, uti hac honestate non debet. Si uero tale honestū erit ut fidei christianæ non derogat, concedendum est. Quemadmodū est uxore ducere, talibus se uestibus ornare ut non solum utilitati corporeæ, sed etiā honesto cuidā decori non luxurioso consulant. Si uero hæc tria simul in aliquo reperiant, ita ut sit & delectabile & honestū & utile, adhuc est cogitandum, cuiusnā sit illa utilitas, an corporis & an animæ, an utriusq̃. Si tm̃ corporis, turpe quidem erit christiano si fecerit. Si animæ, toto conatu totis uiribus implendū est. In quo genere sunt ieiunia, abstinentiæ, p̃ fide mortē obire & martyrio coronari. Si utriusq̃, cauendū est ne plus corpori q̃ animæ tribuat, ut in tēperatis cibis sumendis, qui si (ut dixi) tēperati sint corpori p̃sunt & animæ. Videndū itaq̃ est ne minimū id quidē plus corpori det q̃ animæ. Si res illa fuerit corpori cōtraria, animæ uero utilis, faciendū est ut appetitus obediat rationi, & Salustianū illud aduertendū. Animi imperio, corporis seruitio magis utimur. Postq̃ igit̃ quid sit faciendū cognoueris opus est ut non differas, non ambigas, nō hesites, sed toto mentis amplexu uiriliter animose p̃ suscipias. At recorderis illius qd̃ ait Comicus. Dū in dubio est animus paulo momēto uel huc uel illuc compelli, Quoniā igit̃ castitas secū fert utilitatē & honestatem unusquisq̃ suo proponat fortiter in animo castitatē obseruare, qd̃ qui fecerit ad alios gradus ascendere facilius poterit.

DE MODICO CIBO

Sicut cibus immoderate sumptus detestandā suscitāt uenerē, sic moderatus purissimā tutetur castitatē. Sed in hoc maxima pars mortaliū fallit, qui dum ignorant quid sit abstinentia, om̃e esculentū (præter carnes) sibi conducere putant, nec aduertunt q̃ in herbis etiā q̃busdā uenenū lateat, ut in eruca, quæ quia calidissimæ naturæ est uenerē reuocat. In leguminibus etiā luxuriose cōditis titillatio carnis abscondita est. Quo sit, ut quidā uir sapiēs nuper diceret, eū q̃ uellet cœnobij curā gerere philosophiā naturalē (quā physicam græci nomināt) ignorare minime debere. Sunt em̃ plæriq̃ cibi qui in usum quotidianū ueniunt, a quibus nisi spiritualis miles se diligenter abstinuerit, carnis intollerabile certamē experiet. Quare noster Hieronymus & doctrina & reꝝ usu sapientissimus dicere solebat, nullū cibum castitatem curantibus esse utiliorē q̃ olera Palladis liquore perfusa, & eo quidē modico. Item pisces (nisi minutissimos) phibeat. Quod isti nesciunt, uel si sciūt (qd̃ grauius est) aspernant, qui cœnare nesciunt, nisi uel ostræas uel timalum uel aliq̃d̃ huiusmodi animal habuerint. Atq̃ utinā hm̃oi hoīes, q̃ ingluuiē suā satiare possint, p̃pelittora Gansis habitaret, in quo (ut Solinus testis est) tantæ quantitatis anguillæ nascuntur, ut ad pedū tricentorū proceritatē accedat. Sed de his quæ hæctenus dixi melius cōsulendi sunt medici, ne uideamur par

De uita beata

res illorum surripere. Ego hoc infero. (Hieronymi autoritate fretus) parcu-
 cibum triduanò ieiunio præferendū, nec licere cuiq̃ calidissimis cibis uti, ni-
 si uel infirmitate uel longo senio confectus sit. ADRI. Nunc tempus est quē
 dam soluere qui non solum me, sed etiam plærosq̃ alios dubitare non parū
 sæpe coegit. GI. Variator quid sit quod uis dicere. ADRIA. Nec miror, est
 em̃ famosa quæstio. GI. Tu tamen dic, homo sum, & falli & decipi possum.
 ADRI. Qua intentione, quo sine hæc omnia deus immortalis fecit, si homi-
 nibus uesci non licet: an ut pereant? GIGO. Nō fecit hæc deus ut pereant nec
 quicq̃ in mundo ita perit ut ad nihilum redigatur, sed formam mutat. Cor-
 pora nostra non percunt, sed in ea elementa ex quibus constabant resoluun-
 tur. Sunt etiam qui dicunt medullas nostras quum sepulti iacemus anima-
 ri, & in anguem conuerti. Quæ res & si fortassis uera non sit, mihi tamen ui-
 detur esse uerisimilis. Nam sicut per serpentem inter homines mors nata est,
 non absurdum erit, si dicat hoīs morte serpentē nasci. Nihil igitur (ut prædi-
 ximus) omnino perit, cuius sententiæ autor est Pythagoras. Quam noster
 Ouidius duobus uersibus elegāter expressit. Ait em̃. Nil perit in toto quicq̃
 (mihi credite) mundo. Sed uariat faciemq̃ nouat, nasciq̃ uocatur. Nec fru-
 stra deus hanc densissimam uarietate rerum syluam fabricauit, sed fecit (quæ-
 rum comprehendere possum) tribus potissimum causis, ut potentiā inquæ-
 suam exprimeret, ut ingenia nostra in ocio torpere non sineret, ut postremo
 infirmitati nostræ subueniret. Et ut ad primum reuertar, quis inter homines
 tam solertis ingenij reperitur/ ut alterum mundum fabricare posset? Quis
 Zeusis, quis Appelles, quis Phidias (ut de pictoribus loquar) tam uiuacem
 colorem & in herbis & in floribus imprimere posset? Quis possit hominem
 (opus admirabile cœlestis spiritus capax) formare? At ut altius ascendam,
 cœlum de uexum tot syderibus pictum, mirabili solis lumine præditum cō-
 ponere? Atq̃ hæc omnia deus ipse fecit. ADRIAN. Nonne memoriæ tradi-
 tum Archimenidem siculum in aere mundum formasse & per syderum mo-
 tus uarias anni uices disposuisse. Propterea nonne referunt etiam Promethe-
 um fecisse hominem. Non igitur tam mirum est si deus hæc egerit quæ po-
 tuerunt & aliqui facere. GIGO. Est aliquid quod dicis, sed age iterum rumi-
 nemus. Dicis Archimenidem fecisse mundum, putasne fecerit nebulas, pu-
 tasne æstatem, putasne solstitia & æquinoctia posuerit? Fatuum est ea crede-
 re, quod si fecisset, hoc deerat q̃ non erat tam capax q̃ iste quem uidemus.
 Quæ autem dicis Prometheus fecisse hominem, si sane intelligeres non hæc
 dicerēs, fabula est non historia, quæ tamen aliquid ueri intrinsecus habet. A-
 iunt enim q̃ Prometheus fecerit hominem, quia primus fuit qui statuas fa-
 bricauit. Sicut etiam dicunt Cecropem fuisse biformē, quia primus fuit qui
 & marē & sceminā matrimonio copularet. Fœcit igitur hæc immortalis deus
 ut ea nos contēplaremur, eorūq̃ arū ut nostram imbecillitatem & inertiam

Frater Baptista Mantuanus

cognoscentes humiliaremur, ut per humilitatē eo scandaremus, unde propter superbiam ceciderunt angeli. Vides tot animantia diuersarum formarū diuersis & coloribus & uirtutibus ornata? Vides anni tempora quae prudenter disposita sint? Primo uer nouū sic dictum quod tunc reuirescunt omnia, & ut Maro noster inquit. Et tunc omnis ager, tunc omnis parturit arbor. Tunc frondent syluae, tunc formosissimus annus. Primo ueri succedit aetas, quae praecipue charitatis exemplū praeseferens foetus omnes quos uer parturierat suscipit educandos, a qua si quid imperfectū relicū fuerit, superueniens autumnus ad unguem perficit, & manū summā imponit, tūc agricola quicquid sperando telluri crediderat, cum cetero foenore collibit. Et quoniam deus immortalis aduertebat annū gignendo, educando & maturando iam esse defessum, quietum tempus & uacuum laboribus adiecit, quod uocant hyemē. ADRI. Quare factū est ut tres anni partes in sudoribus, unā tamen in quiete posuerit deus? GI. Placet quod mihi in memoriā reduxisti. Diffusus labor, succincta quies strenuum delectant militē. Si humanae naturae fragilitas pateret, nunquam esset a labore cessandū, hominibus inquam. Oportet enim ut hoc miserabile corpus quod animā nostrā assidue prouocat ad libidinē, assidue suscitaret ad laborē, quē ad modū pater sanctissimus Macharius solebat, qui dum silēti habitaret in eremo, magnam arenae molem humeris huc illuc ferebat, & interrogatus quid totiens hoc faceret, se uexare a quo uexabat (ipse hypodiasiole) respondit. Sed haec haecenus de diuina potentia dicta sunt, in his paulo longior sum, quam & uita beata de qua nunc agitur minime aliena. ¶ Deinceps de secunda causa dicatur. Nostri animas nostras intelligentia & ratione perditas. Sunt itaque ante his uirtutibus armatae, tanquam milites praesensuri ad bellū. Sed quam nescio quid turpissimū est in ocio perita uirtus. Et ut uanū est quenquam armari nisi sit cum hoste pugnaturus, sic proculdubio superfluū uideret & uanū animas nostras ratione muniri nisi fortiant aduersariū, cui uiriliter suū reluctando queant robur explicare, & uires suas exercitio firmare. Voluit igitur ut nobis hostes essent lucanica, tucetū, sumen, omentū, & alia quae plurima quorum nomina norunt qui luxuriae & uentri dediti sunt. Et eam legem posuit quae solet inter hostes obseruari, ut qui uictus inquam fuerit uictori subiiciat. & qui uicerit imparet. Si corpus animā uicerit, uictā secū trahet ad infernum, si uicerit anima corpus, secū ad coelestia subtrahit. ¶ Posthac de tertia causa agatur. Et summus & optimus deus non solum animarum nostrarum, uerum etiam corporum curam gerit, quae quoniam uoluit diuersis languoribus esse subiecta, quibus ut solet aurum in igne purgantur, ne forte deficerent, in herbis & lapidibus abstruxit medicamenta, quae in circo uoluit occultari. quia sciebat se rationē omnium acutissimā indagatricē nobis tribuisse. ADRI. Quid opus est ut corporibus nostris adhibeamus medicamina? omnia antequam fiant deus praenouit. Et quia ipse falli non potest, oportet ut eueniant sicut ipse prouidit. Si ergo deus prauidit me ex hac infirmitate

morum
poteft, ut
fitioni hui
in doctur
re. Nam
ignas: si
confilio
pruden
cis uera
si place
cōfiteo
monafte
quod qu
conraric
sed folū il
tate, allic
fendat, p
& inquir
hoies qui
runt, vñ
id hone
malū. p
remoue. z
fortiter ap
re) uicto
Hec est c
nostrina
ex hac fer
dentes ui
tate, qua
certamin
ad uita uc
quae dixi
cies quaz
leo ut qu
ta die frui
ones aur
lum a se
caflit q se
latus. Ha

De uita beata

moriturus siue medicum accersiri faciam siue non, quia (ut praedixi) falli non potest, ut mouear necesse est. **Gl.** Ne uideamur in alia materia transilisse, questioni huic respondendum est. Quamquam deus a principio cognouerit utrum ego in doctum uel ignarum uirum euasurus sim non tamen debeo praceptorum spernere. Nam deus sciuit me doctum futurum si studijs opera dedissem, & futurum ignarum si literas aspernarer. Nouit deus ea conditione posse te sanari si utaris consilio & opera medicorum, & de similibus idem est iudicium. **ADRI.** Omnia prudenter eleganter & scite disputasti, & nihil intactum reliquisti, fateor quae dicis uera esse. Tu ex animo meo rubiginem quandam ignorantiae deterlisti. Sed si placet de continuo exercitio dicere, aggrediamur quae superius tertio loco constitueras de continuo exercitio. **Gl.** Hiero. in eo libello quod de modo uiuendi in monasterijs inscribit, dicit omnis immundiciae atque peccati matrem esse ociositatem, quod quia uerum est, sequitur omnis mundiciae atque meriti matrem esse exercitationem contrarium enim contrarium sunt effectus. Non autem omne exercitium est laudabile, sed solum illud quod his duabus differentiis limitatum sit, assiduitate. scilicet & honestate, assiduum oportet esse, qui necesse est ut quod semper oppugnat semper quod defendat, propterea mens nostra continuo motu persistit, & oportet ut semper aliquid & inquirat & excogitet, siue id bonum sit siue malum, cum etiam memini me uidisse homines qui quidem quae nesciebant in somnis didicerunt. & tenaci memoria retinuerunt, uel nec dormientium quiescunt animae. Igitur si quod honesti exercebimus, circa id honestum uersabitur anima. Si uero in ocio marcessemus (quam sumus a natura in malum praeuiores) cogitationes impudicae latebre subintrant, quas nisi contestim remoueamus, miseram strangulat animam. Heu me miserum quae iactura? Si uero fortiter animo seque repellamus, tandem per illam caelestem hierusalem (imperatoris more) uictores coronati triumphantes incedemus, tunc omnes caelicolae astantes dicent, Haec est quae mortalia spernens acquisiuit immortalia die festum agamus, & fratris nostri natalitia hodie laetantes celebremus. O patria beata uel patria caelestis ex hac sentina malorum ad te suspiramus, ex hoc remotissimo littore procul aspicientes uix te discernere possumus. Eritne unquam dies illa dies exultationis & laetitiae, quae nobis qui iam curriculum praeteritis uitae transegimus, & qui in studio certaminis ualuas aperiens a tristitia ad gaudium, ab odio ad amorem, a morte ad uitam uocare dignaberis? Sed de his alias. Oportet ut exercitium (praeter illa quae diximus) sit honestum, quo sit ut Pentachium uituperem, sub quo ludorum species quatuor assignantur. Iactus inquam disci, cursus, iaculatio & luctatio. Non iubeo ut quis in publicum praecedens exutis uestibus & correpto grandi silice tora die frustra desudet, non ut celeritate pedum currendo certet, non ut scorpiones aut arcus manu gestans Alchone studeat imitari, qui cum uideret filium suum a serpente necari, correpta sagitta & opposito genu tetendit arcum, percussitque serpentem. nec filium tetigit, quousque cum serpente mixtus esset & inuolutus. Haec studia non multum laudo. **ADRI.** Quidde agri cultura sentis?

Fraterat Baptista Mantuanus

GI. Agricultura iudicio meo dignissima est & honestissima, non tamen gra-
ui rastro terrā fodere & in agris uomere sulcos & porcos inducere omnino
iubeo, sed hortulū seminare, ulmo uitē coniungere, arbores inferere. i. ex syl-
uestri domesticas facere. & ppagines sepelire quis nō laudet? In his delectat
qui uult uitā beatā ducere, Nec doleat q̄ filios coadiutores non habeat, qm̄
ut Guido nostri tēporis grauissimus philosophus dicere conseruit, incogni-
ta beatitudo est liberorū priuatio. Legat hos q̄ de agricultura scripserūt, &
Catonē & Virgiliū & græcos si linguā nouerit, & Hesiodū & Democritū.
Sciatq̄ ut Cato primus in ea arte scripsit ap̄ nos, & apud græcos Hesiodus
noritq̄ Osirim, uel (ut alij uolunt) Tryptolemū primū boues ad aratra iū-
xisse, & stercorisandi artē primo a Sterculo quodā repertā, cui picus Romę
templū constituit, nōnulli tñ fuisse Saturnū uolūt. Discat etiā primus qui ui-
tem plantauerit uinūq̄ collegerit fuisse nō Bacchū quendā, ut perhibent, sed
Noe, ut testamentū uetus asserit & Lactantius approbat. Si hæc omnia co-
gnouerit, maiore animi uoluptatē sentiet nec pudebit eū terrā colere, de qua
tot præclara uiroꝝ ingenia scripserūt. Sed exercitiū partē optimā omisimus
nihil em̄ de studio literarū diximus, quo nihil melius excogitari potest, Stu-
deat itaq̄ beatæ uitæ diligēs inquisitor optimā sibi bibliothecā cōparare, sa-
eros gētilesq̄ libros in eo recordāt. Est em̄ (ut Augusti. in eo libro q̄ de chris-
tiana doctrina inscribit̄ dicit) sciētia secularis non solū nobis utilissima, ue-
rū etiā necessaria, ppter tropos & figuras quibus sacræ plenæ sunt historie
Sanctorū philosophorūq̄ uitam lectitet, & inquirat quæ nā fuerit illorū de
uita beata sentētia Studeatq̄ maxime platonicos (qm̄ plurima recte sentiūt)
imitari. Philosophiæ morali fiat familiaris, quę in trifariā diuidit̄, in politi-
cam, œconomicā & monasticā. Volumina tria. M. T. Cice. quæ de officijs
scripsit semp̄ in manibus habeat, & studeat quæ legerit imitari. Legat histo-
rias autores nouerit oēs, quicquid legerit tenaci memoria teneat. Et qm̄ (ut
prædixi) opus est ut bibliothecā habeat, discat qui fuerint antiquorū q̄ maxi-
mā librorū habuerūt copiā, & eorū emulus efficiat̄. ADRI. Sed qui fuerunt
qui maximā librorū habuerūt copiā. GI. Pisistratus Atheniensis tyrannus
primus apud græcos bibliothecā cōdidit, quam Xerxes incēsis Athenis ue-
xit in persas. Longo post tēpore Seleucus nicanor in Græciā reduxit, postea
magnus Alexander ad cōparandos libros animū intēdit, & Philadelphus
Pisistrati emulus nō solū gentiles, sed etiā diuinas literas uoluit. Huius tem-
poribus fuerunt in Alexandria. lxx. interpretes, qui (ut Augu. in eo libro q̄
de doctrina christiana inscribit̄ dicit) testamentū uetus ita interpretati sunt, ut
singuli in singulis cellis reclusi essent, & cōpleto opere factū est ut in cuiusq̄
interpretatione non solū idē sensus, sed etiā eadē uerba & eodē ordine posi-
ta reperta sint. ADRI. Res auditu mirabilis, equidem credo cœlestē spiritū
mentibus eorum insedisse. GI. Tecum sentio. Qui primus librorū copiā

Roman
Lucillus
perator
mus aut
autorum
tam scri
lia coll
ximus
ri. & a
possi
in com
Sic doct
djs occ
ADRI
tra & lin
uero de
re uouit
exempl
mere, &
reputat
uti q̄ ne
medioc
de iudic
tus con
It
It
Vides
riter dei
ti necess
mani pu
nus affid
redigere
ione po
quo qu
GI
fermo at
ro dixi
quasi su

De uita beata

Romam uexerit Paulus Emilius fuit, deuicto Perse Macedonũ rege. Postea Lucullus e pontica præda. Et post hos Iulius Cæsar Romanorũ primus imperator summæ bibliothecæ cõstituendæ. M. Varroni prouinciã dedit. Primus aut Pollio bibliothecas & græcas & latinas Romæ publicauit, addens autorum imagines. Et ut de christianis dicam. Pamphilus martyr, cuius uiam scripsit Eusebius Cæsariensis in bibliotheca sua, triginta uoluminũ millia collocauit. Dixi superius, qui uelit in hoc exercitio uersari, debere quæ diximus agnoscere, qm̄ & hisce ad studiũ accenditur animus, & studet æmulari, & ad aliquid præclaræ excitatur. ADRI. At omnes habere bibliothecas nõ possunt. GI. Fateor, sed habentibus studeant adherere, & omne tempus quod in comparandis libris dandum erat, id omne in assidua lectione consumant. Sic docti, sic illustres euadent, sic deniq; mens nostra in his liberalibus studijs occupata uia regia gradiet, nec ad dextram nec ad sinistram declinabit. ADRI. Terigisti quod iamdiu multum dubitauit. Quid est uia regia, & dextra & sinistra procedere? GI. Virtutes semper in medio constituuntur, uitia uero dextra & sinistra locantur. Media uia regia dicitur, qm̄ is demũ se regere uouit qui uia media perambulat. Ut autẽ quod dicimus clarius elucescat exemplum subiiciam. Vitium est nunq; ridere, nunq; hilarem uultũ depromere, & qui huiusmodi fuerit rusticũ nominabo, rusticitas igitur pro uitio reputatur. Qui semper rideat, semperq; lasciuat scurram appellabo, quem utiq; non laudo, qm̄ uitium est. Quod uero medium istorum est, aliquãdo mediocriter ridere, amicis & hospitibus lætam faciem exhibere, dignũ laude iudico, quã rem qui sciuerit obseruare comis nominabitur, ipsa aut uirtus comitas. Sic igitur constitui poterunt, ut logicos imitemur.

Dextra	Via regia	Sinistra
Rusticitas	Comitas	Scurrilitas
Iracundia	Ira	Segnities

Vides ne qualiter uia regia gradiendũ sit? ut de scurrilitate diximus, sic pariter de iracundia fas erit dicere. ADRI. Habeo quæ dicis, & recte quidẽ dixisti necessariũ esse castitatẽ curantibus exercitiũ, nam primo græci postea Romani pudicitia colentes dixerũt Dianã q̄ castitati præerat, & nemora & saltus assiduis uenatiõibus agitare, & corpus suũ ut noster Paulus in seruitutẽ redigere. Aduertebant em̄ neininẽ (ut præ diximus) sine membrorũ exercitatione posse diu illesam custodire uirginitatẽ. Sed si placet iam de raro colloquio quod quarto loco positum est, dicatur.

DE TACITVRNITATE.

GIGO. Oportet omnino ut qui uelit esse castus casto sermone studeat utri sermo autem noster castus erit, si raro, honeste, & cum bonis habeatur. Raro dixi, qm̄ difficillimum est linguam lubricam ita gubernare quin si diu loquuti sumus, uerbũ aliquod imprudenter excidat, ex quo aliq; inhonestũ

Fraterar Baptistā Mantuanus

oriatur in animo, & paulatim surrepat, & altius figat radices, ut difficile possit amoueri. Sed hoc magis periculo quā ratione cognosci potest, non sufficit ut sit sermo breuis, nisi fuerit honestate peditus. Vnde Paulus noster inquit: Corruptunt bonos mores colloquia mala. Quod tamen est a græco poeta translatum. Legimus nonnullos e nostris, qui ut silentium discerent & loqui dediscerent, ore clauso triennio lapidem gestauisse. ADRI. Miram constantiam hominū narras. GI. Si hæc tantopere miraris, quid de Socrate diceres, qui ea constantia fuisse dicitur ut per dius & pernox summo lucis ortu alteri orientem solē in eisdem uestigijs immobilis, oculis eundem locū semper defixis cogitabūdus staret, quasi quodam mentis decessu facto a corpore. Nihil est tam difficile quin facile fiat ubi pigra & iners uoluntas abstuerit. Debet non solū sermo noster breuis & honestus esse, sed etiā cum bonis haberi, uera em̄ prophetæ sententia. Cum sancto sanctus eris: & cū peruerso peruereris. Cauenda est omnino malorū cōsuetudo, & in aliquē locū semotum a turbis hominū secedendū, & in sanctorū fratrum conuentu bene beateque uiuendū est, ubi omnibus quæ ad dei seruitutē pretinēt diligenter exactis: possit reliquū tempus in studijs quæ prædiximus occupari. ADRI. Ergo solitudinem uituperas: in qua primo patres nostri Helias. s. & Heliseus necnō Ioannes, cui baptista græcū cognomē est, habitauerunt. GI. Nequaquā eremū uituero, in qua dū Plinius secundus esset, dicebat se nihil audire quod audiuisse, nihil uidere quod uidisse pœnituisset, uerū paulo periculosiorē esse affirmo, & nisi pfectis uiris appetendā. Nam si sis solus uel isque quicquid turpe facere neminem uereberis, si cecideris non est qui te subleuet. In cœnobio autē & quē uerearis & qui tibi sit adiumento ne cadas, & qui denique subleuet si cecideris, semper habere poteris. Vñ Hiero. uere beatæ uitæ cōpos dicere solebat, funiculū triplicē tardius rumpi. ADRI. Habes ne de gentiliū historijs quicquid quod pposito nostro de silētio cōgruat. GI. Habeo multa quæ narrare possem, sed præclarū istud Xenocratis in primis habeo. Is cū forte semel in multitudine iuuenū esset, qui uias aliorū moresequē carperēt, solus tacebat, nec uerbum quidē expressit. Et perconctāti cuidā cur tā diu taceret: rñdit se pœnituisse aliquā dixisse, tacuisse uero nunquā. Iste uero cū nostris (de quibus supra mentionē feci) rite cōcordat, qui iccirco taciturnitatē tāto studio obseruabāt, quia intelligebāt & cœlū sine castitate & castitatē sine silentio cōparari nō posse. Hi em̄ quæ recta intelligentia gubernant, hi profecto habiti sunt digni quæ cœlū colerent, quia mundi ab omni terrena labe reperti sunt. Imponendus igitur ori nostro quidā modus ne quicquid plusquā sit necesse loquamur.

DE CONTINENTIA SENSUVM.

Castitatis firmissimum munimen est exteriores cohibere sensus. Nam quicquid oculi uident, quicquid aures capiunt, quicquid manus cæteri que sensus accipiunt, confesum cordi tanquam omnium principi nunciant,

De uita beata

in quo omnis nostra reposita salus, quare propheta deprecabatur dicens. Auerte oculos meos, ne uideant uanitatem. Timebat enim ne si oculi aliquid uani conspexissent, & intrinsecus attulissent, mens ipsa macularet, quam decet esse niue candidiorē. Et quia quicquid sunt sensus, longū esset unquam tractare, sed quaecumque de uno horum dicent, eadem de ceteris dici intelligat. quicquid de uisu tactuque dicemus, de auditu pariter & odore & sapore percipias. Conuenit igitur uisum auditum & tactum & ceteros prudenter & cum uirtute gubernari, qui nobis a deo concessi sunt ut diuina audiamus & uideamus, & ut uisa & audita in secessu mentis archano reponamus & seposita non tantum mortua teneamus, sed ut diligenter operemur. Et si forte quem uideris ignorantem, debebis eum docere quae sciueris. Nam (ut inquit Augustinus) si noueris aliquid nec uelis id alicui demonstrare: non dum cognoscis quo pacto cognoscendum est. Nihil audiendum est nisi quod iustum & sanctum sit, & immortalis dei laudem resonet, Non adhibendae sunt aures quibusdam assentionum lenocinans, quibus maxime solent capi homines dum se tantummodo extrinsecus inquirunt. & dum magis aliorum uerbis quam sibi metipsis de se credunt. Si autem contigerit hoc pacto laudari, carmen illud Horatii memoria teneamus. Nec te decipiat animi sub uulpe latentes. Et item illud Catulli, Nos alio mentes alio conuertimus aures. Sed quid de odore dicam, cum etiam in sary. Iuue. delicatus & odoribus plenus iuuenis a meretrice reprehendat. Ait enim illa. Vnde haec spirant opobalsama collo. Dic age, nec pudeat dominum monstrare tabernae. De tactu loqui nescio non enim potest praemagnitudine sceleris enarrari, neque quicquid est quod magis animam coinquinet & inficiat. Nota est Architae tarentini sententia, dicebat enim nihil foedius, nihil periculosius mentibus humanis a natura datum quam uoluptatem. Hinc reipublicae subuersiones, hinc tacita cum hoste colloquia & omnia praua consilia profluere non mentiebatur. Sunt igitur sensus omnes praecipua cura coercendi, per quos tantum per fenestras ascendit mors ad animam. Nec praecclarum illud Sophoclis exemplum silentio praetereundum puto, qui lasciuatus a quodam an uenere uteretur. Dicit meliora uelint inquit, libenter enim istinc tantum ab aliqua furiosa dominatione semper fugi. Sed hinc sapienter respondit Xenocrates uero sapientius egit, Nam dum propter continentiam sensum apud omnes admirabilis esset, eius discipuli tentare uoluerunt, si ralem in animo continentiam haberet qualē monstrabat extrinsecus. Facto itaque splendido conuiuio & praecceptorē suum conuocarunt, nec alia causa nisi ut rationis eius uires largis suauioribusque perturbationibus opprimerent. Quod ubi factum putauerant in lecto strato molliter eum collocabant, moxque Phianim scortum nobile in cubile introduxerunt, & solus cum sola reliquit. Oratio foedissime libidinis nobile propugnaculum, tunc quid tua possit uirtus explicasti. Percipite adolescentes, audite iuuenes, aures adhibete uiri & senes rationis expectate. Vir multo uino madidus, mollibus plumis cum meretrice iacet, remotis

Frater Baptista Mantuanus

omnibus arbitris carnis incendia stimulant. Sed quia cognoscebat nihil peius, nihil turpius, & nihil quod ab immortalis deo grauius puniat, nequaquam fluctatur instar scopuli qui inter fluctus natura fundatur, & undarum frequentium collisione uapulat, nec mouetur, incussus mansit & immobilis. ADRI. Miræ uirtutis hominem narraſti, qui ea constantia mihi fuisse uidetur, quæ etiã in martyre posset admirari. GI. Potest etiã Periclis exemplum prædictis adiungi. Qui Sophodæ collegæ suo poetæ tragico ingenui pueri prætereuntis formam laudant increpans dixit, hominis manus non solum a pecunijs lucro sed etiã a libidinoso oculos aspectu continentibus esse debere. Quid tibi spuram commemorat qui non solum sensus continuit, sed etiã ne forma sua posset alicui sensus imprudenter gubernanti nocere prouidit. Dum enim intelligeret eximium decorum suum tantum libidinis irritamentum multis obesse, correpto cultro nares, labia, supercilia, mentum, genasque cecidit, qui quia paganus & gentilis erat, maiore admiratione persequendus est: Studeamus igitur forti inuictoque animi robore sensus nostros sic continere, ut per eos nil nisi quod nobis immortalis uitæ spem repromittat exerceamus. Veniendum nunc est ad premij futuri considerationem.

DE PREMII FUTURI CONSIDERATIONE.

Equidem fili Adriane libidinis continentia non parum laboris & sudoris præ se ferre uidetur, præsertim in adolescente. Quam rem animaduertens ille rerum conditor immortalis deus magnitudinem laboris copiosa mercede pensauit. Sed quo grauior est labor, tanto maius est premium. Fortiori militi, & qui periculosa in belli seruire pertulerit, præcipuo quodam præter ceteros coronæ premio donari consueuit. Tanta sunt præmia quam uirginitati debentur, ut si per eis accendendis quisquam nostrum sub Aethnæ specu ardentissimo Nestoris annos & ætatē Sybillæ duplicatam uixisset, nondum tantillam partem meruisset. Quoniam præcio sedes immortalis, omnis expertis mœroris & tristitiæ, omni plena iucunditate, omni priuata caligine, omni referta lumine comparari posset. In qua iam factus mortalis fabricator mundi huius qui quadam mirabili prouidentia gubernatur posses assiduo contemplari. Sed foret fatius nihil quam pauca de celestibus loqui, quorum minimam portiunculam Paulus agnosces uociferabat. Quis separabit nos a charitate dei: gladius an fames: an omnia quæ possunt excogitari tormenta: O Paulus quid si perfecte integreque ea cognouisses pro quibus crucem Petrus, uiolentam pellis detractionem Bartholomeus, lapidum sæuissimos ictus Stephanus, & alij innumerabiles perpelli sunt: Portaturi etiã pro patria celestia maiora & grauiora, si potuissent. Tanta sunt igitur uirginitatis premia futura quanta ex prædictis comprehendere potuisti, sed quid inquam comprehendere potuisti: quum nostra cognitio tanti non sit ut ad contemplandum minimum quod illorum se possit erigere: Audi queso quanta sint ea quæ nec ipsi qui uiderunt exprimere possunt. Aurelius Augustinus in se totus contractus forte semel cogitabat quænam essent celestia gaudia, ut possit mandare literis, & prodesse uentura

De uita beata

re posteritati, & dum arctius mētis neruos collegisset in unū, ecce repente fugatis tenebris (erat em̄ tunc mediæ noctis conticiniū) mirabile lumē emicuit. Mirantiq; Augustino & quærēti quisnā esset, se Hieronymū esse respondit, qui paulo ante corporis ergastulo solutus ad patriā migrauerat, & hæc uerba adiecit. Ante Augustine totū pelagus paruo uasculo cōcludes, ante orbē terrarū pugillo cōprehendes, q̄ possis cōlestiū gaudiorū minimū quid inuestigare, nisi ut ego nunc, sic & tu olim periculū feceris, & mox ex oculis euauit. Et ut etiā de paganis mentionē faciā, nōne q̄ plurimi eorū ut immortalēs fierent, sponte sibi manus intulerunt? Nōne Zeno, Cleantes, Chrysippus & Cato se proprijs manibus necauerūt, ut in cōelum migrarent? Propterea nōne Empedocles in ardentissimū æthnæ specū intēpesta nocte se precipit, ut citius trāliret ad superos? Quia si tāta erat in illis beatæ uitæ cupiditas ut nec uitæ suæ parcerent, quantomagis nos ipsi ut eam assequamur, breues quasdam delectationes effugiamus, & corpora nostra studijs asperiores consuefaciemus, ut possimus omne certamen sustinere uiriliter.

DE DIVINO AUXILIO

His habitis poterimus integrā seruare integritatem, si tm̄ res una superadita fuerit, hoc est diuinū auxiliū, Nec em̄ quicq; nisi deo propitio recte fieri potest. Quod ipse dū adhuc in terris uitā ageret testatus est his uerbis. Si ne me nihil facere potestis. Quoniā rerū deo tribuendus est honor, sed hoc auxiliū facillime cōsequet̄ qui cætera quæ prædixi firmo pposito retinuerit. Nec mos iste diuini auxiliij inuocandi apud nos solū obseruat, sed etiā ueteres græcorū latinorūq; poetæ tenuerūt. Vnde semp̄ in librorū exordijs numinis alicuius fauorē implorāt, quo cætera possint cōmodius adimplere. Or̄dus est itaq; deus, ut nobis sit auxiliū, quod facile impetrabimus, si orationis nostræ conditiones duas addiderimus, ieiunium, scilicet & elemosynas & hæc duo cū humilitate cōdiuerimus. ADRI. Est ne (ut aiūt) tam robustæ uirtutis humilitas? GI. Nemo est qui nesciat dæmonis superbiam nostra humilitate superari. Meminerunt sacræ literæ q̄ dū Macharius apud paludem quandā solus obambulare, humani generis inimicū curua falce armatum a longe uenientē pspexit, & cum falce sibi minitantē, quū iam accessisset ut ppius aspiceret, nec tm̄ obesse potuisset, cur hoc accideret interrogauit. Cui ille furibundus, sola inq; humilitas in te est homūcule q̄ te hodie fato subtraxit sed cauebis non impune seres. Videsne quo pacto uicerit dæmonis superbiam. Itē memoriæ p̄ditū est, q̄ dum Antonius solitudinis incola supra se mēte raptus esset, orbē terrarū connexis inuicem intricatisq; laqueis plenū uidit. Qua de re dolens humanā miserā (ut sui moris erat) grauiter ingemiscens, tractis ex imo pectore suspirijs. Heuheu inq; pater omnipotens, q̄s tot laq̄os euadere poterit? Et ecce uox ab incerto autore prolata, non tamen humana sic semel intonuit humilitas, nec amplius q̄ semel audita est, ac si manifeste

Frater Baptista Mantuanus

significaret solam humilitatē posse huius mūdi laqueos & insidias effugere. Quæ cū ita sit, studebimus ei familiares fieri. Sed de castitate disputasse iā satis uideor, reliquū est ut ad contemptū mundi finē cōuertamus. Quod equidē breuiter expediā, qm̄ iacto iam castitatis fundamēto quasi sua spē mūdi contemptus consequit̄. Mundi contemptū (si memini) supra cōmemorari nō solū esse utilē ad acquirendā quæ a nobis quærit̄ iustitiā, sed etiā necessariū, ita ut sine eo nihil fieri possit late pbauimus. Nūc quomodo posset inueniri succincte dicendū est. Eum igit̄ obtinebimus si tria diligenter nobis intellecta fuerint. s. instabilitas, insatiabilitas & sollicitudo.

DE INSTABILITATE DIVITIARVM.

De diuitiarū instabilitate multa dicere uelle superuacaneum uidei, quum non modo antiquis & ueteribus: sed etiam quotidianis & domesticis exemplis abundemus. Nemo est qui uesciat uulgatam illa sententiā. Fortunam nil cuiq̄ donat, sed mutuo dat ut possit idem cum liberit̄ iterū auferre. Sed nos dementes cum diu possidemus quod fuerit nobis mutuo datum in propriū usum conuertimus, nobisq̄ usurpamus quod ubi fortuna animaduertit, grauius ferens quod dederat adimit, alijq̄ largitur, & quanto nobis indulgentior fuerat, tanto molestior efficitur. Fortunā em̄ dicebant ueteres cūcta gubernare, & eius nutu cuncta disponi, & idcirco pingentes eam simulacro eius regimen attribuebant copiamq̄ adiungebant, quoniā ipsa esse putabatur quæ fruges om̄es parturiret, & ut ipsis uidebat̄ distribuere. Sed nos fortunam nescientes, quicquid fieri uidemus, ab immortali deo fieri putamus. Sed (ut dicimus) non permanent hæc bona quæ subito affluunt, & subito dilabuntur, nec stabilitatē habēt quæ nec bona appellanda Tullius estimat. Nouerat hoc Seneca poeta tragicus, quod ipse testatur in Thyeste dicens. Quem dies uidit fugiens superbū, hunc dies uidit ueniens iacentē. Quot reges, quot principes, quot etiā priuatæ uitæ hoīes uidemus, qui auro, argento, signis, tabulis, cæterisq̄ operibz abundāt, & paulo post seuiēte fortuna nihil horū habētes aspiciunt. Vidēsne quot græcorū olim potētissimi principes, nūc ab infestissimo Turcorū dūce ppulsi, sedibz incertis uictū uestitūq̄ mendicātes euagent̄. Qui si a principio uitæ diuitiarū instabilitatē cognouissent, eis hoc nō accidisset. nam nec in fragilibz bonis spem ullā posuissent nec se in superbiā pueriliter erexissent, sed prædecessorē suum sapientē illū Biantem studuissent imitari. Cuius cum patriā cepissent hostes, cæteraq̄ ita fuigerent, ut multa de suis rebus secū asportarent, quū esset monitus a quodā ut idem & ipse faceret, ego inquit omnia mea mecum porto. Nec non Marcum Curium Romanorum dūcem, qui quū uidisset ad se uenisse Samnitū legatos auri magnū pondus afferentes, subridens dixit, Ite & samnibus nūciatē Marcum Curium malle diuitibus imperare q̄ fieri locupletē. Nō ignorabat em̄ quāua sit diuitiarū possessio, quod etiā Epicurus qui summū bo

alia De uita beata

nūm in uoluptate ponebat, facile confitebā. Non est igitur huiusmodi bonis fides adhibenda, nec patiendū nobis quotidie tam turpiter illudi.

DE INSTABILITATE DIVITIARVM

Dic queso, audisti ne unq̄ mortaliū quenq̄ qui sibi satis diuitiarū diceret esse? ADRI. Audiui quidē q̄ hoc diceret, q̄ uero sic putarēt neminē uidi. GL. Rectus inquis, nā sēpius aliter q̄ sentiunt loquunt, nec mirū est, si neq̄ aiūs istis saturari, quū nec finitis impleri possint infinita, qd̄ uel maxime illo exemplo p̄bari potest. Alexander Philippi Macedonis filius quū audiūisset ex auctoritate Democriti philosophi plures esse mūdos heu me inquit miser, q̄ nec uno adhuc potius sum. Qui si nec toto mūdo satiabit, qd̄ amplius erat appetendū nisi cū cœlicolis noua mouere certamina? Quare satyrici n̄ i uerrissimo carmine cōcludendū est. Crescit amor nūmi q̄tū ipsa pecunia crescit.

DE SOLLICITVDINE DIVITIARVM.

Existimabāt nōnulli ueterū summā libertatē esse diuitijs abundare, & eū demū libertū esse putabant q̄ posset uno anno Romanorū exercitiū pascere. Ego uero hmōi hominē non modo nō liberū dixerim, sed nec libertati uicinum. Sunt em̄ in opibus anxie sollicitudines, quę antetēpus senectutē adducunt, & animū nostrū sic afficiunt, ut suū ipsius obliuiscat, & a recti certiq̄ iudicij cognitione recedat. Audisti ne unq̄ Senecā clamantē. Venenū in auro sumi, non aut̄ in uasis fictilibus & reges sui lateris ensem timere? Audisti ne prophetā dicentē. Diuitiæ si affluant, nolite cor apponere? Audisti ne p̄terea quod passim recitari solet exemplū. Aiunt em̄ quendā regē dum sibi oblatū a populo diadema uideret, priusq̄ sumeret diu considerasse, ac demū dixisse. Onobilē magis q̄ felicē pannū, quē si q̄s agnoscat q̄ multis angustijs & sollicitudinibus refertus sit, nec humi quidē iacentē tolleret. Sed ut tibi de modernis aliqd̄ loquar, uir erat Florentiæ prædiues equestris ordinis, apud cuius ædes cerdo quidā exercendæ sutrinæ gratia paruulā scenā ex cōtextis tabulis erexerat. Quū is igit̄ nihil aliud haberet præter qd̄ labore quotidiano sic quæritabat, & nunq̄ nisi læto animo & serena facie uideret, p̄dines ille cuius supra memini satis admirari nō poterat. Tentari itaq̄ uoluit, esset ne uerū qd̄ sēpius audiuerat, diuitias, s. sollicitudinē parere, sumptūq̄ graue pōdus auri intempesta nocte per fenestrā in cubiculū eius tacite proiecit. Mane aut̄ surgens cerdo, proiectum aurum curarū radicē reperit, quod ubi cognouit paupertatē suā, miseratū dominū æstimans repente corripuit, cœpitq̄ dubia mente uersari qd̄ potissimū ex hoc faciendū esset, nesciebat em̄ an celandū an alicui ex amicis aperiendū esset. Si tacuisset, dicebat nō posse quicq̄ sine consilio recte ministrari. Si uero dixisset, timebat ne forte aliqua arte sibi surriperet. Hinc pfundæ cogitationis, hinc curarū immensus cumulus exortus, tandē quid faciat nescit, tristi uultu, confecto supcilio & ægro animo cogitabūdus, raro p̄cedebat in publicū. Quare compertū est in diuitijs esse tri

Frater Baptista Mantuanus

ficiā, merorē, angustias, & sollicitudines innumerabiles. Quo fit ut auisim
 dicere illas tanq̄ malū proniciendas, quo facilius ad iustitiā pertingere possi
 mus Et de his hactenus. ¶ Postq̄ duos gradus ascendimus, pudicitiā scilicet
 & mundi cō emptū, tandē ad ipsam iustitiā deueniemus, in qua ego uitā bea
 ram colloco. Nihil em̄ est aliud beate uiuere (ut M. Tullio placet) nisi recte
 uiuere in quo nihil deest ad beate uiuendū. Et qm̄ qd̄ sit ipsa iustitia superius
 satis liquide monstrauius, honestissimæ uoluntati tuę satisfecisse me puto
 ADRI. Profecto ita abunde mihi satisfactū est, ut uidere uidear ipsam uitā
 beatā manuq̄ cōtingere, nec despero quin ad eā peruenire possim. Sed tñ re
 stat adhuc unū, quod intactū nequaq̄ præteriri debet. Sūt pleriq̄ qui existi
 mēt sacras literas quia incultæ sunt paruifaciendas, & p̄cipue hi qui aliquid
 eloquētiæ gustauerūt. Et quia quicquid diximus in eis radicatus fixū est, nō
 alienū uidebitur, si paulo ulterius progressi fuerimus, & aliqua firmissima
 fidei nostrę adiuuēta numerauimus. Post hæc nō inconueniēs erit, si quedā
 quæ ex prædictis cōcepi dubia paulo accuratius enucleaueris. Sed quia iam
 medio cursu transacto præcipiti cursu sol uergit ad oceanum, rogo te pater
 ut dummodo dilucide quo breuius fieri possit dicas. GIGO, Dicis esse plæ
 rosq̄ qui sacras literas dicant floccipendendas, quia sunt simpliciter & sine
 ulla facundia prolatae. Primo igitur diuinæ legis simplicitas damnanda nō
 est, sic exprimi om̄ino debuit, partim quia per se uerax est nec indiget aliquo
 fucō orationis ad probandū (Res em̄ ueritate prædita simpliciter enuncian
 da est, res uero ficta quedā figmenta & colores postulat, quibus uerissimis
 appareat) partim quia illa quæ sunt in communi necessaria, cōmuni sunt ser
 mone dicenda. Vnde cautum est ut syngropha quibus rei citātur in iudiciū
 cōmuni sermone scribantur, ut possint etiā ab indoctis saltē sub nube intelli
 gi. Scribuntur etiā eo stilo causæ & cetera quæ in foro iudiciali tractant. Qu
 uero dicis esse sine facundia prolaras, nō plane assentior huic sentētiæ, quare
 duplicem esse facundiam uolo, uerborū. s. & sententiæ, iuuenū. s. & senum
 iuuentutis scilicet & maturæ ætatis. Iuuenum facundia in quo uersatur nisi
 in quibusdam politis & cultis dictionibus, quæ nihil aliud in se habēt nisi uē
 tosum tumorem & resonantiā, quæ solet imperitorū aures demulcere. Hac
 eloquentia nonnulli hac tempestate (qui si non sunt omnino boni, uidentur
 tamen) frequentius utuatur, & imperiti uulgi in se ora conuertūt. De quorū
 facundia lepidissimum illud Augustini dici posset. Hęc siliqua intra dulcete
 storū sonantes lapillos quatit. Sequuntur hanc nostrī eneruati poetæ, & isti
 us temporis semioratores. Nihil aliud est hæc quā prædixi facundia, nisi na
 uis in medio pelagi constituta, priuata regimine, nisi corpus siue anima, ni
 si organum auro argentoq̄ celatum sine animante spiritu, & deniq̄ nihil ali
 ud q̄ equus sessoris impatiens freno omniq̄ uinculo expeditus. Quo fit ut
 nullis unq̄ utilitati fuerit, nocumento autem plærisq̄ Altera uero facundia

De uita beata

sententiæ graui maturoq; passu graditur, quæ sapiëntia uocatur, eam qui sapiens dicitur habet. Hæc nihil effatur nisi quod prius excussum, ponderatū cribratū & acie mentis examinatū sit. Hæc si quid dicit quod cuiq; displiceat nil tamen quod noceat, tantoq; sapientior est, quanto nō fauorē populi, sed ueræ rectumq; sequatur. Hæc sine prima plurimū, prima uero sine hac nihil omnino potest. Hæc animæ illa corporis uicē gerit. Hæc animas illa animatum. Sicut igitur potest anima sine corporis adminiculo uiuere, sic etiā ista quā uoco sapiëntiā sine facundia uires suas explicare potest. Fuit igitur in sanctarū literarū autoribus hæc eloquentia precipue, sed nec omnino prima defuit, quā nō multo sudore & labore quemadmodū alterā quesierūt, sed tanq; ultro se offerentē & spōte sua sequentē acceperūt. Hęc est illa facundia qua usi sunt apud græcos philosophorū principes Plato, Theophrastus, Aristoteles, & pleriq; aliq; qui more oratoris mallebant esse sapientes q; uideri. Q; igit dicūt sermones nostros esse simplices, cōcedemus quidē primos parētes nostros sic loquutos fuisse, quali fundamentū iaciētes. Si v̄o aduerterimus qd sup illo ædificatū sit, inueniemus parietes auro argētoq; celatos. Primo itaq; apostolos silentio præteriēs tanq; oibus cognitos de græcis christianis mentionē faciā. Fuit Origenes qui Celsio, Methodius Eusebius & Apollinaris qui Porphirio heretico rñderunt. Origenes octo libris, Methodius decē millibus uersuū, Eusebius quinq; & uiginti. Apollinaris triginta uoluminibus. Quadratus apostolorū discipulus Atheniensis ecclesiæ pontifex Adriano principi Eleusinæ sacra uisenti lib; pro nostra religione tradidit, cui tanta ineratiucūditas sermonisq; festiuitas, ut illius excellens ingeniū (sicut Hiero. affirmat) grauissimā imperatoris psequutionē extingueret. Eidē Adriano doctissimus phūs Aristo. p christianis tradidit Apologeticū. Quid tibi Iustinū militonē Sardensem episcopū Apollinariē hierosolymitanæ ecclesie præbyterū? Quid Dionysiū Corinthiorū episcopū, qui scripsit quibus philosophorū sententijs descenderit hæresis Origenis? Quid deniq; tibi Panthenū cōmemorē q ob præcipuā doctrinā predicaturus ad Indię philosophos missus est? Adiungā etiā Clementē, Milciadem Iuliū Africanū, Theodorū, Dionysiū Alexandrinū episcopū, Anatholiū, Pamphilū, Lucianū, Malchionem, Eusebiū cæsariensem episcopū, Eustachiū, Athanasiiū, magnū Basiliū & infinitos alios longū esset numerare. Veniā ad latinos. Tertulianus apologeticū scripsit, Minutius scælix contra mathematicos. Arnobius septem libros contra gentes, & eius discipulus Lactātius totidē contra gentes, Edidit etiam de ira dei, de opificio diuino libellos duos, necnon & epistolarum carminumq; uolumina plurima. Item Victorinus, Cyprianus, Boetius & Hilarius. qui scripsit librum contra Diascoridē medicū. Iuuenius super imperatore Constantino saluatoris historiā uersibus explicauit. Quid uero Ambrosius, Augustinus, Gregorius & Hieronymus secerūt in oīm manib; est.

Frater Baptista Mantuanus

Isti omnes graeci pariter & latini, quos haecenus numerauimus, ita sapientiam cum eloquentia iunxerunt, ut eorum scripta legendo quid inter eos & Tullium & Demosthenem intersit discernere nescias. Nec mireris, si superius dixerim facundiam fugiendam esse, nunc uero dicam & in nostris eam fuisse. Sic enim capiendum est, ut facundia sine gubernatrice sapientia uana sit, sapientiae uero copula non sit aspernanda. Vñ. M. T. Cicero romani eloquii princeps ad Herennium inquit. Non parum fructus in se habere copiam dicendi & comodatam orationis, si recta intelligentia & definita animi moderatione gubernetur. Quo fit etiam ut Quintilianus oratorem definiens dixerit. oportere eum esse uirum bonum dicendi peritum. Primo uult esse in oratore bonitatem, quam quae magis sunt necessaria in primis sunt inuestiganda. Et ut paulo audacius loquar, si quis uir bonus fuerit, quis ea tam exquisita dicendi peritia caret, modo impetret quid uult oratorem nominabo, nam finis orationis est ad persuasionem dicere. Praeterea non minus uictor appellabitur qui uicerit hostem si ferreis armis usus est, quam si aureis munitus fuisset, nec ianua minus apta dicitur quae clauis ferrea quam quae argentea fuerit patefacta, nec minus uictor appellabitur equus macilentus quam pinguis & obesus, qui modo ante alios metam tetigerit. Habet igitur christiana fides ueteris nouique testamenti oratores excellentissimos quibus armata non dubitat cum gentiliu aetate certare. ADRI. Habeo quae dicis, & miror quod haec omnia tam breui tamque dilucido uerborum ambitu disserueris, & gaudeo quia quod nesciebam didici. Sed quum superius de uita beata disputarem, unum mihi restitit de quo nunc a te certior fieri uellem. Possit ne inquam uita beata in diuitiis reperiri? Et si forte possit, in quibus potius, an in pauperibus, an in diuitibus? GI. Haec sane beatitudo inter omnes homines tam pauperes quam diuites inueniri potest. Deus enim uult omnes fieri beatos, diues qui multis affluit diuitiis fiet beatus, si fortunarum suarum non solum possessorem, sed etiam se cognoscet esse dispensatorem rem familiarum integre sancteque gubernet, nec plus nec minus quam cuiusque necessitas postulat efficiens, sed praeter caetera pauperum non obliuiscatur, quibus si quis in uita subuenierit qui sibi subueniat dum mortuus fuerit non indigebit, sic per foramen acus omni onere reciso camelus intrare poterit, si gracile politum & expehitum se reddiderit. Sed haec uia quia laboriosa minus quidem trita est, paucique in numero diuitum reperiri solent qui possent ad beatitudinem peruenire. Igitur paupertas est potior, quod facile concedes si quid in ea illa mali & quid in hac boni sit ostenderimus. Magna rerum copia, magnus curarum aceruus, diuitiae non sine magno sudore acquirunt, aliquando dum quaerunt amittuntur, nonnumquam possessores suos secum trahunt ad interitum. Nec longe exempla petamus, quotidiana sufficiunt. Nauigant oceanum mare, nauigant hellepontum, in patriam reuersi hereditatem ab affinibus defraudatam, matrimonium uel pollutum uel suspectum: liberorum uitam uel prauam adhuc in dubio positam, rura rusticorum inculta uel sterilia uel omnino male culta reperiunt, indignantur, irascuntur

De uita beatā

Curant, & tamen ut solitam grauitatem inter amicos obtineant, graues ani-
 mi motus difficili patientia reprimunt. Interueniunt necessarios & affinium
 repentinæ mortes, lugubri ueste tegunt, & dū interdū mira lætitia redundēt.
 opus est ut mœrorē simulent. Accidit ut principibus suspecti sint, quo fit ut
 uel penitus excidant uel saltē retrorsum cedāt, nōnunquā exultātes errāt. & tā-
 to grauius aduersam sortē gerūt, quanto mollius ante uixerāt. Sed sufficiat
 de multis pauca numerasse, quis posset in tot molestijs quieto anio uiuere?
 Hæc mihi nūquā uita placuit. At paupertas remoto se custodit in angulo, nō
 coniugis, non liberorū curā, non regū aut principū graue odiū, non agrorū
 aut uillarū sterilitatē formidat, nec iuuida est, nec inuidiosa, nō exilium, non
 carcerē, nō uenenū timet, & ab omni tumultu seclusa trāquillo fruitur ocio.
 Hæc est illa beatitudo quā Diogenes regū delitijs prætulit, qui dū in radice
 montis sederet ad solē, interroganti Alexandro, qui uirtutē eius crebro ru-
 more cōpulsus aduenerat, ut si quid uellet peteret, id imprimis uelle respon-
 dit, ne a sole sibi obstaret. Recte ille, si fidelis & fidei gratiā habuisset beatus
 diceret: Sed quid Hora. Flac. senserit quæso aduertite. Sic scribit ad Lolium.
 Nō possidentē multa uocaueris recte beatū, rectius occupat nomē beati, quā
 deorū Muneribus sapienter uti, Durā quæ caller pauperiē pati. Peius quæ læto
 flagitiū putat. Et alibi. Eradenda cupidinis per prauæ sunt alimēta & tene-
 ninus Mentis asperibus Formidæ sunt studijs. Nōne Tibullus quæuis poeta
 lasciuus inquit: Ne mea paupertas uite traducat inerti, Dū meus assiduo lu-
 ceat igne focus. Nōne Iuuenalis quæuis paganus talia loquit. Cæta bit uacuis
 corā latrone uiator. Omittenda igitur sunt hæc oīa, & præclara uirtute pectus
 munien dū, opes em magis oneri sunt quā usui. Taliter igitur quisque uiuat, ut quæ-
 lis uideri uelit talis sit, sic enim cito ad gloriā perueniri Socrates putat. Offert
 se nobis Demetrius imitatione dignus, cuius pater quū tot opibus abundaret
 ut Xerxis Persarū regis pascere posset exercitū, pauca summa retenta cæte-
 ra reipublicæ remisit, studuitque Athenis diu incognitus. Sed quid ego pau-
 pertatē laudare progo, quū in ea beatitudinē inesse & Anaxagoræ philosophi
 sententiā, & oraculo delphico cōpertū sit? Anaxagoras em interrogatus que-
 nam esset in hoc mūdo uita beata, nemo inquit inter eos quos tu foelices sed
 potius inter eos quos miseros existimas, beatus inueniet: Nam nō ille est di-
 uitijs aut honoribus affluens, sed aut nō ambitiosæ doctrinæ, aut parui ru-
 ris cultor, & in secreto quā in publico beator. Giges Lydiæ rex præter oēs di-
 tissimus Apollo cōsuluit: esset ne alter se beator. Cui responsum est Aglan-
 quendā senio confectū Arcadiū pauperrimū, tenui paupertate cōtentū beati-
 orem esse. A nostris taceo qua sic laudata paupertas, quū pater omnium deus
 eam præter ceteras uirtutes mirifice coluerit. Non em habebat ubi reclina-
 ret. Quo fit ut diuites magis uideant, pauperes uero magis sunt quā uideant
 beati, tantoque beatiore sunt quanto ignobiliores & despectiores habentur

Frater Baptista Mantuanus

ADRI. At paupertate studium impeditur. GI. Quid attinet? Quasi nō possumus sine studio esse beati. Plurimos tamen memini me legisse, qui in ultima calamitate constitui ad summū literarū culmen euaserunt. Flaccus libertino patre natus, Virgilius figulū & inopē sortitus est parentē. Pythagoras ex infima seruili conditione clarū lumen emicuit, primus oīm qui philosophus appellatus est. Propterea dicebat numerū imparē deo chariorē, quasi iam trinitate diuinaret. Sed quid pauperius Codro? Cuius diuitiæ erant sex fistules urceoli, & cuius diuina carmina rodebāt mures. Cleantē Chryssippi discipulū fileo, qui tanta miseria oppressus ut postq̄ tota die studijs operā dedisset, uictus quærendi gratia noctē quoq̄ in hauriēdis aquis cōsumebat, idq̄ assidue factitabat, nec potuit paupertas obsistere quin doctius euaderet. ADRI. Cur sit ut tam pauci beate uiuāt? GI. Hoc duabus ex causis solet euenire. Primo fidei defectu. Quis est tam uecors & mentis tam impotēs, ut se ad anfractum uitiorū reflectat, si quæ bene ueniētibus promissa sunt uera putauerit? Quare Augustinū dicere solitū accepimus, actiōes fide metiri. Secūdo quia (ut Lactantius testatur) uirtus amaritudine miscetur, uitia sunt dulcedine limitata, illa offensi hac decepti per uitiorū precipitia ferūtur. Et tria sunt præcipue quæ nos in omne scelus præcipites agunt, est inq̄ cupiditas, libido, ira. Cupiditas diuitias inquit, contra quā paupertatē polui. Libido sitit uoluptates, cui resistit cōtinentia quā prædixi. Ira quæritat ultionē, cui opposuimus humilitatē & iustitiā. Et idcirco ueteres poetæ ppter hæc capitalia uitia tres furias esse dixerūt. Atq̄ hæc addidi, quia duo sunt sapientiæ gradus, scilicet bona cognoscere ut teneant, & mala pariter ut fugiantur. ADRI. Iam mihi abunde satisfactum est, reliquum est ut ad partem ultimam edisseras, si qui inquā sint hac nostra tempestate qui beatam uitā uiuant, ut sermo noster simul cum die finiatur. GI. Magnū est inexplicabile quod scire laboras, nam beatitudo nostra circa interiora uersatur. Et quis potest occultas alieni cordis latebras uisū penetrare? Sed ne te fame deficere permittā, quod intelligere uideor aperibo. Qui præcepta legis obseruant ea conditione ut nihil faciendum omittant, beate uiuere nuncupant. Et quicunq̄ a mīdi perturbationibus fugiunt, ut collecta mente deo seruiant: præcepta seruare uidebunt. Huius autē uitæ sunt qui ab eremo eremitæ, & a cœnobio cœnobaræ dicuntur. Illi primi Bapt: stā, isti uero duodecim sapiētes imitant. Illoꝝ syluestris, horū domestica est uita. Cœnobaræ multitudo in quatuor tribus distribuit. Prima carmelitarū, secunda Augustinū, tertia Dominicū, quarta Franciscū habent autorem. ADRI. Qui sunt quos tu superius duodecim sapientes appellasti? GI. Si olim græci septem uiros sapientia præditos septem sapientes nominabāt. Quis apostolos sapientiæ nostre fundatores duodecim sapientes nuncupare nos prohibebit? ADRI. Quoniā nos in carmelitarū tribu numeramur, dic quæ nostra fuerit origo? GI. GIG.

Inter
festinam
gus Pon
ra sedet
quidam
quoni
strepiti
tus sec
ter sapi
pellaba
modo
ros emi
Is in pra
pertaten
etiam ib
tis: & in
autem n
ad quar
Nonnu
fretu &
Quæ do
stis uiu
terris H
digniss
peripari
pinquar
rus sub
tis incol
tali deo
dem mi
ebant, P
& magn
migrati
debant l
fice col
rum im
ma: ua
tantæ cla
tempore

De uita beata

DE ORIGINE CARMELITARVM

Inter Armeniam & Euphraten iacet Syria, cuius pars est regio quam Pa-
lestinam dicunt, cui India quoque subiaceret, a Iuda quodam Israelis filio (ut Tro-
gus Pompeius autor est) sic appellata. In medio Iudaeae tanquam umbilicus posi-
ta sedet Hierusalem, a quo non longo interuallo distare perhibetur mons
quidam non minus iucundus quam amoenus, cui nomen est Carmelo. In quem
quoniam gratissimam praestat incolis habitationem, & quia ab omni hominum
streptu paulo semotior est, nonnulli ex circumstantibus urbibus antiquis
secedebant, ut omnem uitae curriculum optimo summoque deo prudens-
ter sapienterque dicarent, & hi quidem prophetarum discipuli dicebantur. Ap-
pellabant enim olim prophetae qui scirent multo ante futura praedicere, quos
modo nos a uaticinando uates appellamus. Inter quos Helias praeter cete-
ros emicuit, fuit enim prophetarum primus qui se matrimonio contineret.
Is in praedicti montis radicibus sibi struxit habitaculum, quod non solum pau-
pertatem, uerum etiam mirabilem praese ferebat habitatis humilitatem. Erat
etiam ibidem locus in amphiteatri modum extructus, cellulis seriatim posi-
tis: & in uiuo saxo uel arte uel natura conatis undique circumseptus. In summo
autem montis uertice procul aspicientibus superba se monstrabat habitatio,
ad quam gradibus hinc illincque in monte excisis paulo laboriosius ascendit.
Nonnulli ex nostris mare nauigantes, & omnem montem & rura uiana cum
fretis & fluminibus in tabellis pinxerunt, pictaque ad nostras oras aduexerunt.
Quae dum nonnunquam contempler, uideor mihi in illis rupium caernis no-
stris uiuere patribus. Hic itaque uixit Helias, qui postquam igneo curru raptus
terris Heliseus eius discipulus non solum loci, sed etiam uirtutis eius remansit
dignissimus haeres. Crescente paulatim multitudine non platoniorum, non
peripatheticorum, sed sanctorum hominum noua secta constituitur. Appro-
pinquante interim nouissimo saeculo dei filius genus humanum reformatu-
rus sub uirili specie descendit in terras. Quam rem audientes Carmeli mon-
tis incolae (erat enim pene per totum mundum fama diffusa) maximas immor-
tali deo gratias egerunt, quoniam quem tanto tempore expectauerant tan-
dem misisset, nam diuino spiritu praemoniti Christum semel uenturum certo sci-
ebant, pluribus annis euolutis basilicam ut potuerunt humilem construxerunt,
& magni saluatoris matri dedicauerunt. Iam enim ipsa e terris sublata caelestem
migrauerat ad patriam, & unanimes ei diuinos tenues tamen quotidie red-
debant honores, reddituri tamen maiores si potuissent, magis pie quam magni-
fice colebant. Iam mutata erat in baptismum circumcisio. Et ecce magno armo-
rum impetu barbari prorumpentes e Hierusalem omnia uicina loca ferro flamma-
que uastauerunt, & plurimi carmelitarum gladius caeli sunt, pauci uero qui
tantae cladi superfuerunt nauibus euecti in gallias uenerunt, qui procedente
tempore seu propter loci mutationem, seu propter malorum consuetudinem

Frater Baptista Mantuanus

(ut sit) ceperunt paululū languescere. Inter quos Thomas quidē gallus qui pristinū feruorē adhuc in pectore fouebat: cū paucis Italiam se contulit. Sic em̄ deo uisum est, ut ea regio quæ cæteris omni munere præstat hoc etiā uisitorū habeat ornamentū. Turpe nāq; quū res ulla tm̄ uno indiget ad perfectionē id nō addere (si possis) ut perfecta sit. Verū nō solū Italiæ, sed etiā uiro sancto deus ipse consuluit: illi em̄ dedit cuius uitā possit imitari, isti uero purpurei diadema martyrii. Nam dū bene beateq; uiueret, a quibusdā inuidis apud summū pontificē captus accersitur, & post carcerē, post tormēta, post cruciatus, tandem quū nihil damnabile reperissent grauius inuestigat, quod iurenō potuerunt iniuria perficere fortiter accinguntur, & comburendū sce scelerato rogo cōmiserunt. A quo prorumpis efferate liuor Amphibalum Videasne candidissimū eius amphibalū, quo ut nos utebatur purē conscientie testimoniū esse: q; si nō ut hoīem uerebare, saltem ut magnæ matris militē ueritus esses. Sed tm̄ illum nō occidisti, nequit em̄ anima extingui sed illius terrenū corpus uiolando fecisti, ut citius uita donaret æterna. Huius flamas nō Scæuolæ rogo, sed Laurentij posse cōparari nō dubito, dicant quid uelint, obstrepant, clamitent & insaniant, ille summo uiuit olympo. ADRI. Narrasti triste facinus ipsis qui intulerūt diu multū deplorandū, & qui posset malefactoribus delicti ueniā impetrare alius Thomas nō superfuit. GLIGO. Sed multa de hoc uiro, multa etiā de prædictis fratribus silentio præteritui, nō em̄ q; pacto ipsi a mōte quē incoluerūt, & ab ecclesia quā cōsecerūt cognomē acceperūt. Dixi scilicet ut fratres beate Mariæ mōris carmeli nūcupati sint, nec ut eorū priuilegia ab Alberto hierosolymorū patriarcha cōditata, & ab Innocētio quarto pontifice summo cōprobata fuerint, sed hæc alio tpe dicēda referuo. Hæc ad præsens habui quæ de uita beata dicere, qua muniti utinā ad illā immortalē gloriā olim peruenire possimus.

HERMANNI BVSCHII ODA DE CON- temnendo mundo & amanda ola uirtute & scientia.

Ipsē cum solus uarios retracto
Exitus uitæ studiumq; nostræ
Dispar, & curas sibi dissidentes
Cassaque uota.
Rideo partos hominū triumphos
Regium nomen, nitidamq; rubri
Littoris conchum, tyrioq; pictas
Murtice uestes.

Rideo quicquid legit astur auri
Fertiles campos Libyæ Sabæi
Pulueris fumos, solymiq; munus
Balsama regni.
Rideo merces alio petitas
Solo rostratis cupide carinis
Et per ignoti finuosa uectas
Littora ponti.

Petri Bolandi Distichon amatores mundi contēpto deo
adulteris & oui pereunti similes esse.
Quicquid amauerimus mundi te Christe relicto
Dicamur & mechis similes & oui pereunti.

Petri Bolandi distichon de ambitiosis ut inferiori
bus & miserioribus cohabitent.
Qui sibi iure cupit deferri & poscit honores
Hunc inter miseros uiuere non pudeat.

Distichon Iacobi Vuimphelingi ad Petrū Sturm bonæ
indolis nobilem puerum de uera nobilitate.
Dilige uirtutem & sophiam flos candide Petre
Nobilis hinc uere, tuq; beatus eris.

Ioannis Alphonfi distichon.
Non audet stygius pluto tentare quod audet
Effrenis monachus, plenaq; fraudis anns.

In coniurationem Sorulariã aut Sculponiæ disti-
chon Iacobi Vuimphelingij.
Ocia, scorta, merum, ludus mihi damna tulere
Hinc clerum & ciues me spoliare iuuat.

Aliud eiusdem in eosdem
Ocia, scorta, merum, ludus, simul æs alienum
In clerum & ciues nos coniurasse coegit

Epitaphiū grauissimi uiri. M. Cratonis Vdenhemij Sles-
stattinæ iuuentutis præceptoris. Editum a
Ioanne Gallinario. B.
Crato iaces gelidus ludi uenerande magister
Te tua nunc grauitas nunquid ad astra uehit?
Plangunt Heluetij, plangunt te iure Trebotes
Vangiones, Nemetes, Herciniumq; nemus
Te pueri insontes plangunt docilisque iuuentus
Recta quibus uitæ uiuus amissis eras.

des personæ

te hys orant

more incerta:

radura in mundo:

ulsi qui in sepulchris stant:

ffant a memoria hanc:

is: absentes nescit:

quis xitatem quis pariter nobis q. edat vitam eternam

Distichon Ia. Vuimphe. ad oēs morituros.

Mors est certa, incerta dies, & cura nepotum
Consulat ergo animæ qui sapit ipse suæ.

qui dicit se uisum existimabat
qui in ore testabatur oim: Colit mundum
De sequitur morientes. Scatis q. q. stent fallat
quis xitatem quis pariter nobis q. edat vitam eternam

CHRYSOSTOMVS LVCANVS HISPA
niarum orator. Sebastiano Brant. S.

Mi Sebastiane sis saluus & fortunatus, ut cupis. Heri quum tua opera
& senatus benignitate inspiciendi huius urbis præclarissima quæq; nobis
copia facta esset, ut nos singula summopere delectarunt, & uniuersa sumus
admirati. Sic nos eorum amplitudo compulit, ut musas nostras iam pridē
obdormientes excitaremus. Itaq; cum primum ad hospiciū remeauī, hos
uersiculos inter potātium clamores, & pitissans ego & immurmurans eru
ctui. Eos licet mensam & (ut recentiores dicunt) stupham sapiant, ad te ta
men uirum doctissimum & castigandos, & præclarissimo senatui meis uer
bis offerendos mittimus. Vale & nos ama. Raptim penulatus & ocreatus
obuio calamo & papiro.

Argentina tuas primus qui condidit arces
Tam præclaratibi nomina iure dedit
Sed qui nunc spectet quæ templa, palacia, muri
Sunt tibi, quæ turrets, horrea, strata, fora
Addo alias qui spectet opes, hominesq; nurusq;
Iure tibi ex auro hic nomina danda putet.

Excussit Ioannes Priis iunior Ciuis
Argentinensis. Anno salutis
humanæ Sesquimillesi
mo Decimo
quarto.

